

SUBOTIČKA

DANIČA

KALENDAR
ZA 1934. GOD.

CIJENA 8 DINARA.

KRALJEVSKI DVORSKI LIFERANT

MARIČIĆ i JANKOVIĆ

Karadjordjev Trg 3. **SUBOTICA** Telefon broj 2-52.

ČEKOVNI RAČUN KOD POŠTANSKE ŠTEDIONICE BROJ 52.187.

Veliko stovarište hartije svih kancelarijskih, školskih potreba i materijala za umnožavanje.

OPŠTINSKIH I ŠKOLSKIH TISKANICA, knjiga srpsko-hrvatske i strane literature.

Sopstvena fabrika za preradu hartije, kartonaža, knjigoveznica, rastirnica i moderna štamparija.

Generalna zastupstva pisacih mašina „UNDERWOOD“

Mašina za računanje BARETT i ORIGINAL ODHNER

Aparata za umnožavanje Andrews' ROTARY DUPLIKATOR i OPALOGRAPH

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

51. GODINA.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SUBOTIČKA DANICA

ILI

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

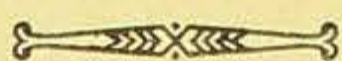
(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU

1934.

Za uredništvo i izdavače odgovara: BLAŠKO RAJIĆ Subotica, Beogradski put 52.

PREJASNA
KRALJEVSKA KUĆA
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE.

Njegovo Veličanstvo kralj

ALEKSANDAR I. KARADORĐEVIĆ

rođen 17. prosinca god. 1888. na Cetinju. Na prijesto stupio 16. kolovoza 1921. Oženio se dne 8. lipnja 1922. sa Njezinim Veličanstvom kraljicom

MARIJOM

rumunjskom princezom rođena 9. siječnja god. 1899. u Goti.

Djeca njihova
Njegovo Visočanstvo

PETAR

priestolonasljednik kraljevine Jugoslavije, rođen u Beogradu 6-og rujna god. 1923.

Njegovo Visočanstvo kraljević
TOMISLAV

rođen u Beogradu 19. siječnja 1928.

Njegovo Visočanstvo kraljević
ANDREJ

rođen na Bledu 29. lipnja 1929.

Njegovo Visočanstvo princ
ĐORĐE

brat kraljev, rođen 8. rujna 1887. na Cetinju.

Njezino Visočanstvo kneginja
JELENA

sestra kraljeva, rođ. 4. studenoga 1884. na Rijeci, vjenčana 9. rujna 1911. sa knezom Ivanom Konstantinovićem.

Stric Njeg. Veličanstva kralja,
Njegovo Visočanstvo knez

Arsenije Karadordjević,
rođen 15. travnja 1859. u Temišvaru.

Sin njegov Njegovo Visočanstvo knez

Pavle Karadordjević,
rođen 29. travnja 1893. u Petrogradu, vjenčan 22. listopada 1923. sa grčkom kneginjom

Olgom
rođena 29. svibnja 1903. u Tatoju.

KRŠĆANSKA GODINA 1934. JEST PROSTA GODINA.

I. ČETIRI GODIŠNJA DOBA.

Proljeće počinje ove godine 21. ožujka u 8 s. 28. m. izjutra. Toga je dana noć jednako duga kao i dan.

Ljeto počinje 22. lipnja u 3 s. 48 m. izjutra. Ovo je najdulji dan i najkraća noć.

Jesen počinje 23. rujna u 6 s. 46 m. poslije podne. Noć i dan jednako su dugi.

Zima počinje 22. prosinca u 1 s. 50 m. poslije podne. Ovo je najdulja noć i najkraći dan u godini.

II. GODOVNI RAČUNI.

Zlatni broj mjesečnoga kruga	16
Mjesec kazatelj (Epakta)	XIV.
Sunčani kolobar	11
Rimske daće (Indikcije)	2
Nedjeljno slovo po Gregoriju	G
Nedjeljno slovo po Juliju	A

III. POMIČNE SVETKOVINE.

1. Po rimskom kalendaru:

Sedamdesetnica	28. siječnja
Pepelnica	14. veljače
Uskrs	1. travnja
Spasovo	10. svibnja
Duhovi	20. svibnja
Tijelovo	31. svibnja
Srce Isusovo	8. lipnja
Prva nedjelja Adventa	2. prosinca

2. Po grčkom kalendaru:

Triodij	15. siječnja
Mesopust	28. siječnja
Uskrs	26. ožujka
Spasovdan	4. svibnja
Duhovi	14. svibnja

IV. POSTOVI.

Treća zapovijed crkvena nalaže nam post dvije vrsti i to: **nemrs i post**.

1. **Nemrs** sastoji se u tom, da svaki kršćanin počam od 7 god. do smrti ne jede mesa od živine vruće krvi. Mašču zaprigati jela slobodno je u svako doba. Takav se nemrs obdržava svakog petka preko godine.

2. **Post** je određen samo za odrasle od 21 g. do 60 i obdržava se tako, da se može jesti tripud na dan a samo jedared do sitosti. Ako je u ove dane po dopustu Crkve slobodno mesa jesti, ipak ostaje **post bez nemrsa**. Ovakav je post bez nemrsa **olakšan post**. Tako se obdržavaju svi dani u Korizmi osim petka. U oči Svi Svetih, kod Kvatrih posta srijeda i subota.

3. **Strogi post** sadržaje i **nemrs i post**; i taki su strogi postovi: petkovi u korizmi i u Kvatrih, čista srijeda, u oči Duhova, Velike Gospojine i Božića.

Ako na petak pada zapovijedna svetkovina ne ima ni nemrsa ni posta.

V. KVATRENI POSTOVI.

Proljetni: 21. 23. 24. veljače; **ljetni:** 23. 25. 26. svibnja; **jesenski:** 19. 21. 22. rujna; **zimski:** 19. 21. 22. prosinca.

VI. POMRČINE 1934.

1. **Prva djelomična pomrčina mjeseca** 30. siječnja. Početak u 5 sati 1 minutu navečer, svršetak 6 sati i 24 minuta.

2. **Druga djelomična pomrčina mjeseca** 26. lipnja. Početak u 11 sati i 54 minute prije podne; svršetak u 2 sata 36 minuta poslije podne. Pojavit će se na zapadnim stranama Sjeverne i Južne Amerike, na Tihom oceanu, u Srednjoj i Istočnoj Aziji.

3. **Posvemašnja pomrčina sunca** 13. i 14. veljače. Početak u 11 sati i 5 minuta u noći. Svršetak 4 sata i 11 minuta izjutra. Pojavit će se u Istočnoj Aziji, na istočnim dijelovima Indijskog oceana, na Sundajskom otočju, u Australiji, na Tihom oceanu.

VII. VELIKI BLAGDANI i NORME.

Glazba i plesanje zabranjeno je i po državnom zakonu u zadnja tri dana Velikoga tjedna, na prvi dan Uskrsa i Duhova, na Tijelovo, Badnjak i Božić. Vjerna pak djeca katoličke Crkve uzdržavaju se od toga još i u ozbiljno vrijeme adventa i u pokorničko vrijeme korizme te u kvatrene dane.

Kazališne predstave zabranjene su na iste dane osim na Tijelovo.

Norme: Božić, Uskrs, Duhovi, Tijelovo, Velika Gospa, Svi Sveti.

Državni praznici: 24. svibnja; 28. lipnja; 1. i 17. prosinca.

VIII. SVETKOVANJE NEDJELJE I BLAGDANA.

1. Prema propisima kat. Crkve treba da svaki katolik, koji je navršto 7 god. **pribiva sv. Misi** i to cijeloj; inače griješi ako ga ne ispriča važan razlog.

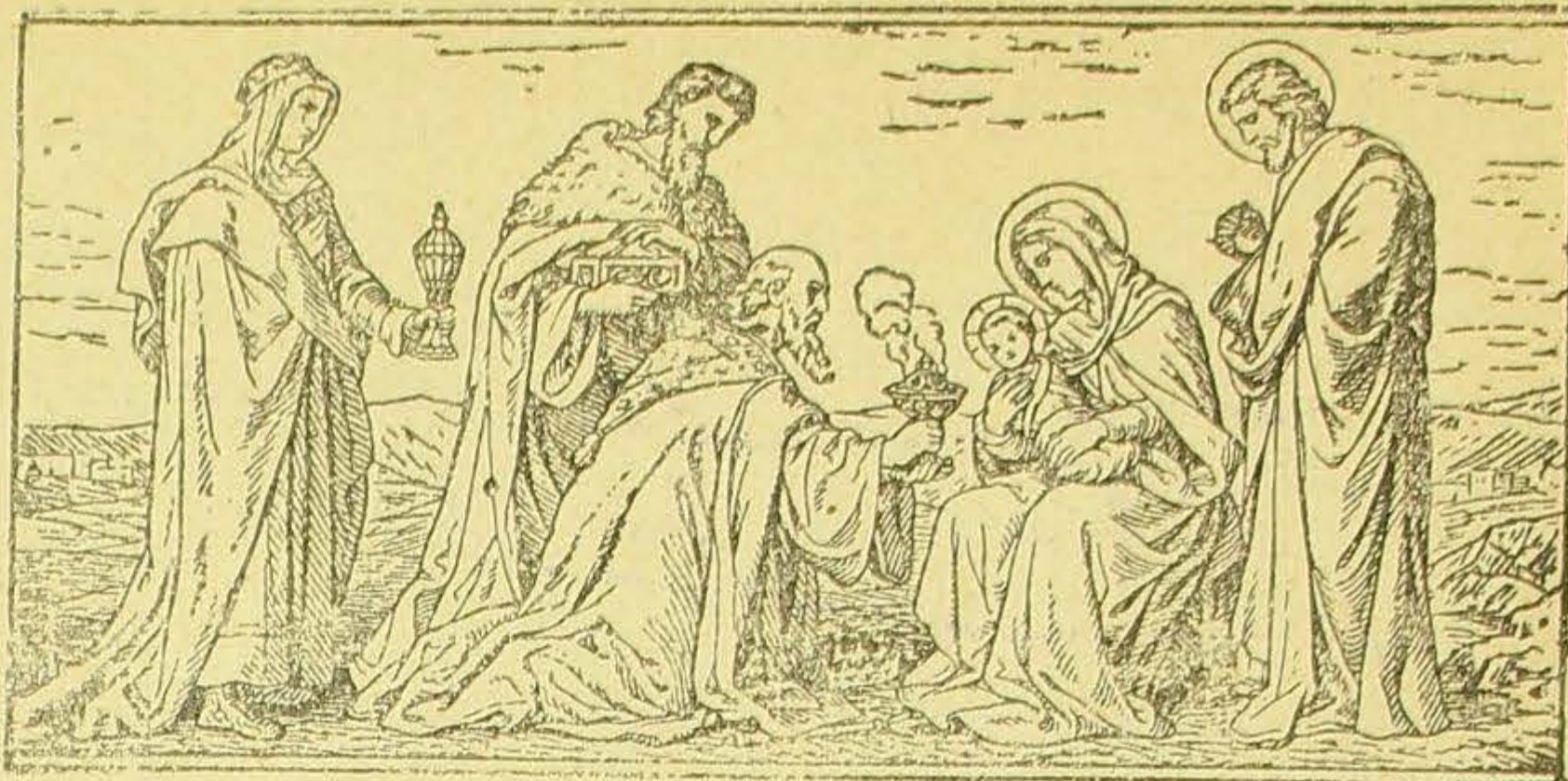
2. **Ne smiju se obavljati težački poslovi** ni bučne rasprave kao ni sajmovi.

3. **Treba slušati kršć. nauk** i vjersku pouku. Na to su i pod teški grijeh obvezani osobito oni, koji ne znadu ni temeljnih istina katoličke vjere

Siječanj

BROJI 31 DAN

Januar

Ti Kralja donesoše Isusu zlata, tamjana i mirhe.

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
Poned.	1 Nova Godina	19 Bonifacij †
Utorak	2 Ime Isusovo	20 Ignatije †
Srijeda	3 Genoveva d.	21 Julijana †
Četvrt.	4 Tito b.	22 Anastazija †
Petak	5 Telesfor p. †	23 10 mučen. †
Subota	6 Tri Kralja	24 Naveč. rođ.
1. tjed. Kad bi Isusu 12 godina. Lk. 2, 42—52.		
Nedjelj.	7 1 po B. Sv. Obitelj	25 Rođ. Kristov.
Poned	8 Severin op. ☾	26 Zb Bogor.
Utorak	9 Marcellin b.	27 Stjep. Prvo.
Srijeda	10 Pavao Pust. p.	28 2000 mučen.
Četvrt.	11 Higin p.	29 Mladenci
Petak	12 Ernest op. †	30 Anisia
Subota	13 Bogomir b.	31 Melanija
2. tjed. Gozba u Kani. Iv. 2, 1—11.		
Nedjelj.	14 2. po B. Rad. b.	1 Novo ljeto
Poned.	15 Mavro op. ☾	2 Silvestar
Utorak	16 Marcel p.	3 Malahija
Srijeda	17 Antun P. p.	4 70 mučenik
Četvrt.	18 Stol. sv. Petra u R.	5 Nav. Bog. †
Petak	19 Marije m. †	6 Bogojavlj.
Subota	20 Fabijan i Seb. m.	7 Zb. Iv. Krst.
3. tjed. Isus liječi gubavca. Mt. 8, 1—13.		
Nedjelj.	21 3. po B. Janja	8 N. po Pros.
Poned.	22 Vincencije m. ☾	9 Polieukto
Utorak	23 Zaruke B. D. M.	10 Gregorij Nis.
Srijeda	24 Timotej b.	11 Teodozije
Četvrt.	25 Obrač. sv. Pavla	12 Tatjana
Petak	26 Polikarpo bm. †	13 Emil
Subota	27 Ivan Zlatousti b.	14 Oci Sin i R.
4. tjed. Radnici u vinogradu. Mt. 20, 1—16.		
Nedjelj.	28 Sedamdesetnica	15 Mitr. i F. Triod
Poned.	29 Franjo Saleski	16 Verig. a Pet.
Utorak	30 Martina dm. ☾	17 Antonije Vel.
Srijeda	31 Petar Nolasko p.	18 Atanazije

SIJEČANJ

posvećen je Presv. Imenu Isusovom.

SUNCE

ulazi 20. u 6 s. 37 m. navečer u znak Vodenjaka. Dan poraste za 1 s. i 1 m. t. j. od 8 s. 25 m. na 9 s. 26 m.

Izlazi Zalazi

1.7 s. 42 m.	4 s. 26 m.
10.7 s. 40 m.	4 s. 36 m.
17.7 s. 37 m.	4 s. 42 m.
24.7 s. 33 m.	4 s. 52 m.
31.7 s. 24 m.	5 s. 4 m.

MJESEČEVE MIJENE

- ☾ Trećak 8. u 10. s. 36 m. u noći.
- ☾ Mlađ 15. u 2 s. 37 m poslije podne.
- ☾ Prvak 22. u 12. s. i 50. m. o podne.
- ☾ Uštap 30 u 5 s. 31 m. posl. podne.

VRIJEME

1—3. tmurno, umjereno hladno; 4—6. jaka kiša; 7—10. umjerena studen; 11. jaka kiša; 23. do konca vjetar, snijeg, magla.

U siječnju vode:
Vino nam ode!

Veljača

BROJI 28 DANA

Februar

Isuse, Marijo, Josipe pomozite nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
Četvrt.	1 Ignacije bm.	19 Makarij
Petak	2 Sviječnica †	20 Jeftimij
Subota	3 Blaž bm.	21 Maksim
5. tjed. Sijač i sjeme. Lk. 8, 4–15.		
Nedjelj.	4 Šesdesetnica	22 Bl. sin. Tim.
Poned.	5 Jaga dm.	23 Kliment
Utorak	6 Doroteja dm.	24 Ksenija
Srijeda	7 Vranka ☾	25 Grigorij B.
Četvrt.	8 Ivan Mat. p.	26 Ksenofon
Petak	9 Ćiril Aleks b. †	27 Ivan. Zlatous.
Subota	10 Skolastika d.	28 Efrem
6. tjed. Isus liječi slijepca. Lk. 18, 31–43.		
Nedjelj.	11 Poklade Gospa L.	29 Mesopust
Poned.	12 Eulalija	30 Tri Svetitelj.
Utorak	13 Stjepan op.	31 Kir. i Jovan
Srijeda	14 Pepelnica ☉ †	1 Trifon
Četvrt.	15 Klaudije Kol. p. †	2 Sretenije
Petak	16 Julijana dm, †	3 Simeon
Subota	17 Donat m. †	4 Izidor
7. tjed. Davao kuša Isusa. Mt. 4, 1–11.		
Nedjelj.	18 Čista. Simeon	5 Siropust
Poned.	19 Konrad †	6 Vukol †
Utorak	20 Eleuter. bm. †	7 Partenije †
Srijeda	21 Eleon. dm. ☾ Kv. †	8 Teodor †
Četvrt.	22 St. s. Pet. u A †	9 Nikifor †
Petak	23 Petar Dam. K. v. †	10 Haralamp †
Subota	24 Matija ap. K. v. †	11 Vlasij
8. tjed. Preobraženje Isusovo. Mt 17, 1–9.		
Nedjelj.	25 Pačista. Viktorin	12 1. Pos. Mel.
Poned.	26 Aleksandar bm. †	13 Martinijan †
Utorak	27 Leander b. †	14 Auksencij †
Srijeda	28 Roman op. †	15 Onezim †

VELJAČA

posvećen je Svetoj Obitelji.

SUNCE

ulazi 19. u 7 s. 9 m. iz-
jutra u znak Riba Dan
poraste za 1 s. 28 m. t.
j. od 9 s. 30 m. na 10
s. 58 m.

Izlazi Zalazi

2.7 s. 22 m. 5 s. 7 m.
7.7 s. 16 m. 5 s. 14 m.
14.7 s. 7 m. 5 s. 24 m.
21.6 s. 56 m. 5 s. 33 m.
28.6 s. 43 m. 5 s. 44 m.

MJESEČEVE MIJENE

☾ Trećak 7. u 10 s.
22 m. prije podne.
☉ Mlađ 14. u 1 s. 43
m. poslije ponoći.
☾ Prvak 21. u 5 s. 5
m. izjutra.

VRIJEME

Od 1–6. magla, vjetar;
8. vedro i hladno; 9–12.
kiša i snijeg; 13–16.
vedro i hladno; 18. kiša,
snijeg; 19–20. studen
vjetar; 22–26. vedro s
hladnim noćima.

Sveti Matija
Led razbija;
Kad ga nema,
On ga sprema.

Ožujak

BROJI 31 DAN

Mart

Zaručnice Bogorodičin moli se za nas!

OŽUJAK

posvećen je sv.
Josipu.

SUNCE

ulazi 21. u 8 s. 28 m. iz-
jutra u znak Ovna i po-
činje proljeće. Dan po-
raste za 1 s. 45 m.

Izlazi

Zalazi

6.6 s. 30 m.	5 s. 55 m.
13.6 s. 18 m.	6 s. 3 m.
20.6 s. 2 m.	6 s. 14 m.
27.5 s. 49 m.	6 s. 22 m.

MJESEČEVE MIJENE

☾ Uštap 1. u 11 s.
26 m. prije podne.
☾ Trećak 8. u 7 s. 6
m uveče.
☾ Mlađ 15. u 1 s. 8
m. noću.
☾ Prvak 23. u 2 s.
45 m. noću.
☾ Uštap 31. u 2 s.
15 m. noću.

VRIJEME

1—6. hladno vjetrovito;
8—17. suho, hladno; 19.
vjetar, kiša, snijeg; 20.—
23. kiša studeno; 26—31.
hladna jutra.

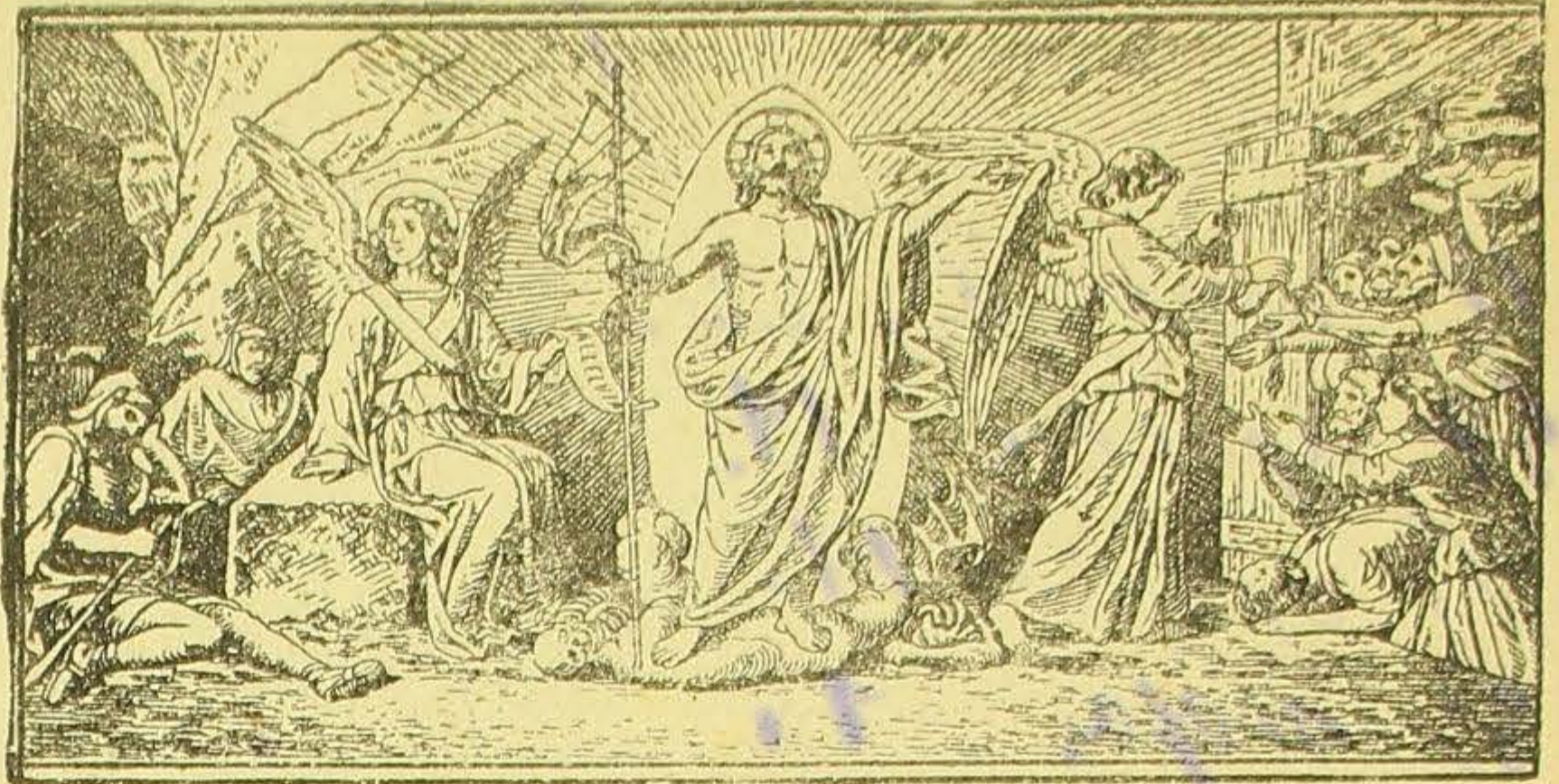
Bolje da te majka bije,
Neg' ožujko sunce grije.

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
Četvrt.	1 Albin b. ☾ †	16 Pamfil †
Petak	2 Simplicij p. †	17 Teodor †
Subota	3 Kunigunda kr. †	18 Lav
9. tjed. Isus izgoni đavla. Lk. 11, 14—28.		
Nedjelj.	4 Bezimena Kazim	19 2. Pos. Arh.
Poned.	5 Miroslav p. †	20 Sad. i Ag. †
Utorak	6 Perpet i Felic. †	21 Timotej †
Srijeda	7 Toma Akvin p. †	22 Pet. i A. Z. †
Četvrt.	8 Ivan od Boga p. ☾ †	23 Polikarp. †
Petak	9 Franciska R. ud. †	24 Na g. I. K. †
Subota	10 40 mučenika †	25 Tarazij
10. tjed. Isus nahrani 5.000 ljudi. Iv. 6, 1—15.		
Nedjelj.	11 Sredoposna Eulog.	26 3. Pos. Porf.
Poned.	12 Grgur Vel papa †	27 Prokop. †
Utorak	13 Rosina d. †	28 Vasilij †
Srijeda	14 Matilda ud. †	1 Eudoksija †
Četvrt.	15 Longin m. ☾ †	2 Teodot †
Petak	16 Cirijak m. †	3 Evtropij †
Subota	17 Patricij b. †	4 Gerazim
11. tjed. Židovi hoće kamenovati Isusa. Iv. 8, 46—51.		
Nedjelj.	18 Gluha Ćiril Jer.	5 4. Pos. Kom.
Poned.	19 Sv. Josip †	6 42 muč. †
Utorak	20 Niceta b. †	7 Vasilij †
Srijeda	21 Benedikt op. †	8 Teofilakt †
Četvrt.	22 Oktavijan m. †	9 40 mučen. †
Petak	23 7 Žal. M. B. ☾ †	10 Kodrat †
Subota	24 Gabrijel ark. †	11 Sofronij
12. tjed. Isus ulazi u Jeruzalem. Mt. 21, 1—9.		
Nedjelj.	25 Cvjetna Blagovij.	12 5. Pos. Grig.
Poned.	26 Emanuel m. †	13 Nikif. †
Utorak	27 Ivan Damasc. b. †	14 Benedikt †
Srijeda	28 Ivan Kapistr p. †	15 Agapij †
Četvrt.	29 Vel. Četvrtak †	16 Savin †
Petak	30 Vel. Petak †	17 Aleksij †
Subota	31 Vel. Subota ☾ †	18 Kiril Al.

Travanj

BROJI 30 DANA

April

Nema ga tu, On uskrsnu.

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
13. tjed. Uskrsnuće Isusovo. Mk. 16, 1-7.		
Nedjelj.	1 USKRS	19 Cvjetna
Poned.	2 Uskrsni ponedjelj.	20 O. ob s. S. †
Utorak	3 Rikard b.	21 Jakov †
Srijeda	4 Izidor b.	22 Vasilije †
Četvrt.	5 Vinko Fer. p.	23 Nikon †
Petak	6 Siksto papa †	24 Zaharija †
Subota	7 Herman Jos. p. ☾	25 Blagovijest
14. tjed. Isus ulazi kroz zatv. vrata. Iv. 20, 19-31.		
Nedjelj.	8 Bijela Dionizij	26 USKRS
Poned.	9 Marija Kleof.	27 Us. ponedj.
Utorak	10 Mehtilda d.	28 Us. utorak
Srijeda	11 Leon papa	29 Mark. i Kir.
Četvrt.	12 Julije papa	30 Ivan Lj.
Petak	13 Hermenegildo m. †	31 Hipatij
Subota	14 Justin m. ☉	1 Marija Eg.
15. tjed. Dobri Pastir. Iv. 10, 11-16		
Nedjelj.	15 2. po Us. Lidvina	2 N. Tomina
Poned.	16 Turibij b.	3 Nikita Zad.
Utorak	17 Rudolf m.	4 Juraj
Srijeda	18 Zašt. sv. Josipa	5 Teodul i dr.
Četvrt.	19 Krescencij m.	6 Evtihij
Petak	20 Sulpicij m. †	7 Gregorij
Subota	21 Anselmo b. ☾	8 Irodion
16. tjed. Još malo pa ćete me opet vidjeti. Iv. 16, 16-22.		
Nedjelj.	22 3. po Us. Sost. i K.	9 N. Žen. Mir.
Poned.	23 Adalbert b.	10 Terentij i dr.
Utorak	24 Đurđevo	11 Antipa
Srijeda	25 Marko ev.	12 Vasilij
Četvrt.	26 Kleto p.	13 Artemon
Petak	27 Petar Kanizije p. †	14 Martin
Subota	28 Pavao od Križa p.	15 Aristarh
17. tjed. Idem Onome, koji me poslao. Iv. 16, 5-14.		
Nedjelj.	29 4. po Us. Petar: ☺	16 N. o raslab.
Poned.	30 Katarina Sien. d.	17 Simeon

TRAVANJ

posvećen je štovanju sv. 5. Rana Isusovi.

SUNCE

ulazi 20. u 8 s. 1 m. poslije poene u znak Bika. Dan poraste za 1 s. 39 m.

Izlazi	Zalazi
3.5 s. 36 m.	6 s. 32 m.
10.5 s. 22 m.	6 s. 42 m.
17.5 s. 10 m.	6 s. 49 m.
24.4 s. 59 m.	7 s. — m.

MJESEČEVE MIJENE

- ☾ Trećak 7 u 1 s. 49 m. noću.
- ☉ Mlađ 14. u 6 s. 57 m. izjutra.
- ☾ Prvak 21. u 10 s. 20 m. uveče.
- ☺ Uštap 29. u 1 s. 45 m. poslije pod.

VRIJEME

Od 1-6. hladno; 7. lijepo; 8. vjetar, pljusak; 9-11. lijepo; 16. nevrijeme, kiša; 19. lijepo, zatim nevrijeme s grmljavinom do 23.; do 25. nestalno; do konca hladno.

Vedri li se travanj noću, škodi vinu ko i voću.

Svibanj

BROJ 31 DAN

M a j

Gospe svibanjska molí se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
Utorak	1 Filip i Jakov ap.	18 Ivan dek.
Srijeda	2 Atanazije b.	19 Pafnucij
Četvrt.	3 Našašće sv. Križa	20 Teodor T.
Petak	4 Florijan m. †	21 Januarij
Subota	5 Pijo V. papa	22 Teodor S.
18. tjed. Štogod zaištete u ime moje. Iv. 16, 23–30.		
Nedjelj.	6 5. po Us. Ivan ☾	23 N. o sam. G.
Poned.	7 Stanislav	24 Sava Str.
Utorak	8 Miholjice } prosni dani	25 Marko
Srijeda	9 Grgur N. }	26 Vasilij Vel.
Četvrt.	10 Spasovo	27 Simeon S.
Petak	11 Franjo Hieron p. †	28 Jaz. i Sost.
Subota	12 Pankracij m.	29 Muč. Kizič.
19. tjed. Kad dođe Tješitelj. Iv. 15, 26–16, 4.		
Nedjelj.	13 6. po Us. Servacij	30 N. o sl. Jak.
Poned.	14 Bonifacij m.	1 Jeremija
Utorak	15 Ivan de la S. p.	2 Atanazij
Srijeda	16 Ivan Nepomuk m.	3 Teodozij
Četvrt.	17 Paskal p.	4 Voznesen.
Petak	18 Venancij m. †	5 Irena
Subota	19 Petar Cel. papa †	6 Job
20. tjed. Tko mene ljubi, riječi moje drži. Iv. 14, 23–31.		
Nedjelj.	20 DUHOVI	7 N. o nik. s.
Poned.	21 Duh. ponedjelj. ☾	8 Jovan bog.
Utorak	22 Julija d.	9 Pr. m. s. N.
Srijeda	23 Željko bm. Kv. †	10 Simeon Zil.
Četvrt.	24 Ivan Prado bm.	11 Mokij
Petak	25 Urban p. Kv. †	12 Epifanij.
Subota	26 Filip N. p. Kv. †	13 Glikerija
21. tjed. Dana mi je sva vlast. Mt 28, 18–20.		
Nedjelj.	27 Presveto Trojstvo	14 Šoš. Duha S.
Poned.	28 Augustin b. ☽	15 Duh pon.
Utorak	29 Marija Pazzi d.	16 Teodor osv.
Srijeda	30 Ferdinand kr	17 Andronik
Četvrt.	31 TIJELOVO	18 Teodot

SVIBANJ

posvećen je Majci Božjoj.

SUNCE

ulazi 21. u 7 s. 35 m. poslije podne u znak Blizana. Dan poraste za 1 s. 15. minuta.

Izlazi

Zalazi

1.4 s. 48 m.	7 s. 6 m.
8.4 s. 37 m.	7 s. 16 m.
15.4 s. 28 m.	7 s. 24 m.
22.4 s. 22 m.	7 s. 31 m.
29.4 s. 14 m.	7 s. 40 m.

MJESEČEVE MIJENE

- ☾ Trećak 6. u 7. s. 41 m. prije podne.
- ☽ Mlađ 13. u 1 s. 30 m. posl. podne
- ☾ Prvak 21. u 4 s. 20 m. posl. podne.
- ☽ Uštap 28. u 10 s. 41. m. uveče.

VRIJEME

1–2. hladno, vjetar; 4–15. lijepo vrijeme s nešto kiše; 24. mraz; 27. lijepo; 28–29. hladno, kiša; 30. do 31. kiša, snijeg.

Kad u svibnju mnogi [sijeva Zemljodjelac neka pjeva

Lipanj

BROJI 30 DANA

Juni

Presv. Srce Isusovo štiti obitelji naše.

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
Petak	1 Pamfil m. †	19 Patricij
Subota	2 Erazmo bm.	20 Talalej
22. tjed. Kraljevska gozba. Lk. 14, 16–24.		
Nedjelj.	3 2. po Duh. Klotil.	21 N. Svih Sv.
Poned.	4 Kvirin bm. ☾	22 Vasilisko †
Utorak	5 Bonifacije bm.	23 Mihail †
Srijeda	6 Nobert b.	24 Simeon pr. †
Četvrt.	7 Ropert op.	25 Naš. g. s. I. †
Petak	8 Srce Isusovo †	26 Karpo †
Subota	9 <i>Srce Marijino</i>	27 Heladij
23. tjed. Izgubljena ovca. Lk. 15, 1–10.		
Nedjelj.	10 3. po Duh. Marg.	28 2. po D. Nik.
Poned.	11 Barnaba ap.	29 Teodozija †
Utorak	12 Ivan Fak. p. ☉	30 Izakij †
Srijeda	13 Antun p.	31 Jernej †
Četvrt.	14 Bazilije b.	1 Justin †
Petak	15 Vid. m. †	2 Nikefor †
Subota	16 Ivan Regis p.	3 Lukilijan
24. tjed. Petrov ribolov. Lk. 5, 1–11.		
Nedjelj.	17 4. po Duh. Adolf	4 3. po D. Mit.
Poned.	18 Efrem S. p.	5 Dorotej †
Utorak	19 Julijana d.	6 Visar. i I. †
Srijeda	20 Silverij papa ☾	7 Teodot au. †
Četvrt.	21 Alojzije pr.	8 Teodot S. †
Petak	22 Pavlin b. †	9 Kiril A. †
Subota	23 Agripina m.	10 Timotej
25. tjed. Ako ne budete pravedniji Mt. 5, 20–24.		
Nedjelj.	24 5. po Duh. R. Iv. K.	11 4. po d. Bar.
Poned.	25 Vilim pr.	12 Onufr. i P. †
Utorak	26 Ivan i Pavao m.	13 Akilina †
Srijeda	27 Ladislav pr. ☽	14 Elizej †
Četvrt.	28 Irenej b.	15 Amos †
Petak	29 Petar i Pavao	16 Tihon †
Subota	30 Spomen sv. Pavla.	17 Manuil

LIPANJ

posvećen je Presv. Srcu Isusovom.

SUNCE

ulazi 22. u 3 s. 48 m. izjutra u znak Raka i počinje ljeto. Dan poraste za 19 minuta, a od 21. do konca smanji se za 3 minuta.

Izlazi

Zalazi

3.4 s. 13 m.	7 s. 43 m.
12.4 s. 8 m.	7 s. 52 m.
19.4 s. 8 m.	7 s. 55 m.
24.4 s. 9 m.	7 s. 56 m.
29.4 s. 11 m.	7 s. 56 m.

MJESEČEVE MIJENE

☾ Trećak 4. u 1 s. 53 m. posl. podne.
 ☽ Mlađ 12. u 3 s. 12 m. noću.
 ☾ Prvak 20. u 7 s. 37 m. prije podne.
 ☽ Uštap 27. u 6 s. 8 m. izjutra.

VRIJEME

2. lijepo; jaka kiša; 4–5. oporo; 9. lijepo; 11–14. hladno, navečer toplije; 15. kiša; 19. mraz; 22. do 23. lijepo; 24. jaka kiša; 25. vrlo hladno, do konca kišovito.

Hladan juni
Sve pokunji.

Srpanj

BROJI 31 DAN

Juli

Gospe škapularska moli se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
26. tjed. Isus nahrani 4.000 ljudi Mk. 8, 1-9.		
Nedjelj.	1 6. po D. Pr. Krv. Is.	18 5. po D. Leo
Poned.	2 Pohod B. D. M.	19 Juda ap. †
Utorak	3 Heliod b.	20 Metodij †
Srijeda	4 Udalrik b.	21 Julijan †
Četvrt.	5 Ćiril i Metod b.	22 Kir. i Met.
Petak	6 Izaija pr.	23 Agripa †
Subota	7 Vilibald b.	24 Rož. Iv. Kr.
27. tjed. Lažni proroci Mt. 7, 15-21.		
Nedjelj.	8 7. po Duh. Elizab.	25 6. po D. Feb.
Poned.	9 Brcko b.	26 David †
Utorak	10 Amalija d.	27 Samsom †
Srijeda	11 Pijo I. papa	28 Kir. i Iv. †
Četvrt.	12 Ivan Gv. p.	29 Petar i Pav.
Petak	13 Margareta d. †	30 Zbor. 12 ap.
Subota	14 Bonaventura b.	1 Kuz. i Dam.
28. tjed. Nepravedni upravitelj. Lk. 16, 1-9.		
Nedjelj.	15 8. po Duh. Henrik	2 7. po D. H. B.
Poned.	16 Gospa Škapularska	3 Jakinto
Utorak	17 Aleksij b.	4 Andrija
Srijeda	18 Kamilo p.	5 Atanazij
Četvrt.	19 Vinko P. p.	6 Sisoj
Petak	20 Ilija pr. †	7 Toma
Subota	21 Danijel pr.	8 Prokopij
29. tjed. Isus plače nad Jeruzalemom. Lk. 19, 41-47.		
Nedjelj.	22 9. po Duh Mar. M.	9 8. po D. Pan.
Poned.	23 Apolinar bm.	10 Anton peč.
Utorak	24 Kristina d.	11 Eufem
Srijeda	25 Jakov ap.	12 Proklo
Četvrt.	26 Ana m. bl. Dj. M.	13 Zb. ar. Gab.
Petak	27 Pantaleon m. †	14 Akila
Subota	28 Nazarije i Inoc. m.	15 Vladimir
30. tjed. Farizej i carinik. Lk. 18, 9-14.		
Nedjelj.	29 10. po Duh. Marta	16 9 po D. Ant.
Poned.	30 Abdon i Sen. m.	17 Marina
Utorak	31 Ignacije Lojol p.	18 Euilij

SRPANJ

posvećen je štovanju predragocjene Krvi Isusove.

SUNCE

ulazi 23. u 2. s. 42 m. poslije podne u znak Lava. Dan se smanji za 55 mtnuta.

Izlazi

Zalazi

3.4 s. 14 m.	7 s. 54 m.
10.4 s. 29 m.	7 s. 49 m.
17.4 s. 27 m.	7 s. 44 m.
24.4 s. 35 m.	7 s. 37 m.
31.4 s. 41 m.	7 s. 29 m.

MJESEČEVE MIJENE

- ☾ Trećak 3. u 9 s. 28 m. uveče.
- ☽ Mlađ 11 u 6 s. 6 m. posl. pod.
- ☾ Prvak 19. u 7 s. 53 m. uveče.
- ☽ Uštap 26. u 1 s. 9 m. posl. pod.

VRIJEME

Od 1-3. studeno, tuča; 4. vruće; 6. vrlo hladno; 7-18. lijepo; 19-21. kiša; 23-31. lijepo, vruće.

Jul močvaran
Svačemu je kvaran.

Kolovoz

BROJI 31 DAN

August

Velika Gospe moli se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
Srijeda	1 Petar u okovima	19 Makrina
Četvrt.	2 Porciunkula ☾	20 Ilija pr.
Petak	3 Augustin b. zagr. †	21 Simeon
Subota	4 Dominik p.	22 Magdalena
31 tjed. Isus liječi gluhošnjemog. Mk. 7, 31–37.		
Nedjelj.	5 11. po D. Sn. Gosp.	23 10. po D. Tr.
Poned.	6 Preobr. Isusovo	24 Boris
Utorak	7 Kajetan p.	25 Ana
Srijeda	8 Cirijak m.	26 Ermolaj
Četvrt.	9 Ivan Vianej p.	27 Pantalejon
Petak	10 Lovrinac m. ☉ †	28 Prohor
Subota	11 Suzana dm.	29 Kalanik
32. tjed. Milosrdni Samaritanac. Lk 10, 23–37.		
Nedjelj.	12 12 po Duh. Klara	30 11. po D. S.
Poned.	13 Hipol. i Kasij m.	31 Jevdokim
Utorak	14 Euzebije p. †	1 Prois s. K. †
Srijeda	15 Velika Gospa	2 Pr. s. Stj. †
Četvrt.	16 Joakim. Rok p.	3 Izakij i dr. †
Petak	17 Hijacint p. †	4 7 djet. ef. †
Subota	18 Jelena kr. ☾	5 Evsigenij
33. tjed. Isus liječi 10 gubavaca. Lk. 17, 11–19.		
Nedjelj.	19 13. po D. Ljud. b.	6 12. po D Pr.
Poned.	20 Bernardo p.	7 Domentije †
Utorak	21 Franciska Š. ud.	8 Emilijan K. †
Srijeda	22 Simforijan m.	9 Mat. ap. †
Četvrt.	23 Filip Ben. p.	10 Lavrentij †
Petak	24 Bartol ap. †	11 Euplo †
Subota	25 Ljudevit kr.	12 Fokije
34. tjed. Nitko ne može služiti dva gosp. Mt. 6, 24–33.		
Nedjelj	26 14 po Duh. Zef. ☽	13 13 po D. M.
Poned.	27 Josip Kal.	14 Miheja †
Utorak	28 Augustin b.	15 Usp. Bogor
Srijeda	29 Glavosjek Iv. Kr.	16 Diomid
Četvrt.	30 Ruža Lim. d.	17 Miron
Petak	31 Rajmund N. p. †	18 Flor. i Laur.

KOLOVOZ

posvećen je prečistom Srcu Marijinu.

SUNCE

ulazi 23. u 9 s. 33 m. poslije podne u znak Djevice. Dan se smanji za 1 s. 34. m.

Izlazi Zalazi

2.4 s. 44 m.	7 s. 26 m.
7.4 s. 58 m.	7 s. 21 m.
14.4 s. 58 m.	7 s. 9 m.
21.5 s. 6 m.	7 s. — m.
28.5 s. 15 m.	6 s. 46 m.

MJESEČEVE MIJENE

- ☾ Trećak 2. u 7 s. 27 m. izjutra.
- ☽ Mlađ 10. u 9 s. 46 m. prije podne.
- ☾ Prvak 18. u 5 s. 33 m. izjutra.
- ☽ Uštap 26. u 8 s. 37 m. uveče.

VRIJEME

Od 1–6. lijepo; 8. jaka kiša; 9–11. tmurno; 13. lijepo; 15–17. studena kiša; 18–25. lijepo, vruće; 26–28. dnevno grmljavina i jaka kiša; 30.–31. kiša.

Ako August žeže, žeže i vino.

Rujan

BROJI 30 DANA

Septembar

Andele čuvaru, čuvaj i brani nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
Subota	1 Egidije op. ☾	19 Andrija
35. tjed. Mladić iz Naima. Lk. 7, 11–16.		
Nedjelj.	2 15. po Duh. Stjep.	20 14. po D. Sa.
Poned.	3 Mansvet b.	21 Tadej ap.
Utorak	4 Rozalija d.	22 Agatonik
Šrijeda	5 Lovro Just. b.	23 Lup.
Četvrt.	6 Zaharija p.	24 Eutih
Petak	7 Marko Križ. m. †	25 Bartol
Subota	8 Mala Gospa	26 Andrijan
36. tjed. Isus liječi čovjeka s vod. bol. Lk. 14, 1–11.		
Nedjelj	9 16. po D. Petar ☽	27 15. po D. Pi.
Poned.	10 Nikola T. p.	28 Augustin
Utorak	11 Proto i Hijac. m.	29 Us. Iv. Kr. †
Šrijeda	12 <i>Ime Marijino</i>	30 Aleksander
Četvrt.	13 Amat b.	31 Pol. poj. B.
Petak	14 <i>Uzv. sv. Križa</i> †	1 Nač. lj. Sim.
Subota	15 <i>Žalosna Gospa</i>	2 Mamant
37. tjed. Najveća zapovijed Mt. 22, 34–46.		
Nedjelj.	16 17. po D. Lud. ☾	3 16 po D. An.
Poned.	17 Rane sv. Franje	4 Vavilo i M.
Utorak	18 Josip K. p.	5 Zahar. od P.
Šrijeda	19 Januarij m. Kv. †	6 Eudok
Četvrt.	20 Eustahij m.	7 Sozon. Predv.
Petak	21 <i>Matej ap. Kv.</i> †	8 Rož. Bogor.
Subota	22 Mauric. m. Kv. †	9 Joak i Ana
38. tjed. Isus liječi uzetoga. Mt 9, 1–8.		
Nedjelj.	23 18. po Duh. Tek. ☽	10 17. po D. M.
Poned.	24 M. B. otk. sužanj.	11 Teodora
Utorak	25 Kleofa m.	12 O. r. i Avt.
Šrijeda	26 Kanadski mučen.	13 Kormel
Četvrt.	27 Kuzma i Dam. m.	14 Uz s. Kr. †
Petak	28 Venceslav kr. †	15 Nikita
Subota	29 <i>Mihael Ark.</i>	16 Eufemija
39. tjed. Kraljevska gozba. Mt. 22, 1–14.		
Nedjelj.	30 19 po D Jeron. ☽	17 18 po D. Sof.

RUJAN

posvećen ještovanju
Anđela čuvara.

SUNCE

ulazi 23. u 6 s. 46 m.
poslije podne u znak Te-
zulje i počinje jesen. Dan
se smanji za 1 sat 40
minuta.

Izlazi

Zalazi

4. 5 s. 24 m.	6 s. 32 m.
11. 5 s. 31 m.	6 s. 22 m.
18. 5 s. 43 m.	6 s. 19 m.
25. 5 s. 50 m.	5 s. 63 m.

MJESEČEVE MIJENE

- ☾ Trećak 1. u 10 s. 40 m. uveče.
- ☽ Mlađ 9. u 1 s. 20 m. noću.
- ☾ Prvak 16. u 1 s. 26 m. posl. podne.
- ☽ Uštap 23. u 5 s. 19 m. izjutra.
- ☾ Trećak 30. u 1 s. 29 m. posl. pod.

VRIJEME

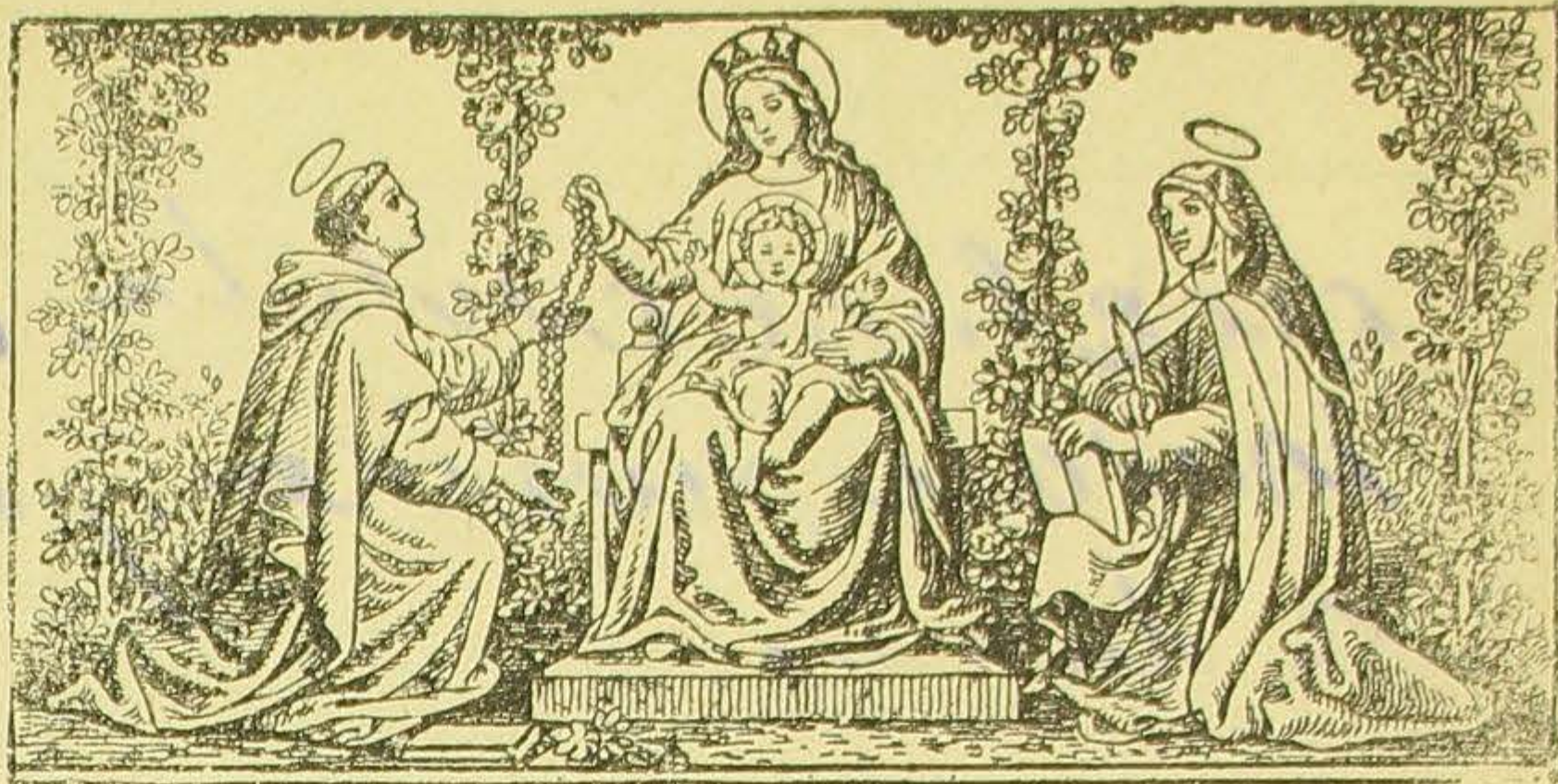
Od 1–4. vruće, jako ne-
vrijeme; 5–9 lijepo; 11.
malo kiše; 18–25. vjetar,
kiša i snijeg; 26. lijepo,
vruće; 28–30. kiša

Rujanski hlad
Gotov hlad.

Listopad

BROJI 31 DAN

Oktoobar

Kraljice svete Krunice moli se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
Poned.	1 Remigije b.	18 Eumenij
Utorak	2 Anđeli čuvari	19 Trofim
Srijeda	3 Mala Terezija d.	20 Eustahij
Četvrt.	4 Franjo As. p.	21 Kodrat
Petak	5 Placid m. †	22 Foka
Subota	6 Bruno p.	23 Z. Iv. Krst.
40. tjed. Bolesni sin kraljeva čovjeka. Iv. 4, 46–53.		
Nedjelj.	7 20. po D. S. Krun	24 19. po D. Tek.
Poned.	8 Brigita ud. ☺	25 Eufrosinija
Utorak	9 Dionizij b.	26 Smrt Iv. ap.
Srijeda	10 Franjo Borgija p.	27 Kalistrat
Četvrt.	11 Nikasije bm.	28 Kariton
Petak	12 Maksimilijan b. †	29 Kirijak
Subota	13 Slavoljub kr.	30 Grigorij
41. tjed. Kraljev obračun. Mt. 18, 23–35.		
Nedjelj.	14 21. po Duh. Kalist.	1 20. po D. P. B.
Poned.	15 Terezija d. ☾	2 Kiprijan
Utorak	16 Hedviga kr.	3 Dionizij
Srijeda	17 Margareta A.	4 Jerotej
Četvrt.	18 Luka ev.	5 Havitima
Petak	19 Petar Alk. p. †	6 Toma ap.
Subota	20 Ivan Kanc. p.	7 Sergij
42. tjed. Porez. Mt. 22, 15–21.		
Nedjelj.	21 22. po D. Ursula	8 21. po D. Pel.
Poned.	22 Kordula d. ☺	9 Jakov ap.
Utorak	23 Ignacije b.	10 Eulampij
Srijeda	24 Rafael Ark.	11 Filip đ.
Četvrt.	25 Krizanto i Dar. m.	12 Prohor i Tar.
Petak	26 Demetrije m. †	13 Karpo i Pap
Subota	27 Sabina m.	14 Nazarij
43. tjed. Kći Jairova Mt. 9, 18 26.		
Nedjelj.	28 23. po D. Šim. i Jud.	15 22. po D. Luk.
Poned.	29 Narcis b.	16 Longin
Utorak	30 Alfonzo Rodr. p. ☾	17 Ozeja
Srijeda	31 Vuk b. †	18 Luka ev.

LISTOPAD

Posvećen je Kraljici svete Krunice.

SUNCE

ulazi 24. u 3 s. 33 m izjutra u znak Štipavca
Dan se skrati za 1 s. 42 m.

Izlazi	Zalazi
2.5 s 59 m.	5 s 40 m.
9.6 s. 7 m.	5 s 26 m.
16.6 s. 18 m.	5 s. 12 m.
23.6 s 28 m.	5 s. — m.
30.6 s 37 m.	4 s 50 m

MJESEČEVE MIJENE

- ☾ Mlađ 8. u 4 s. 5 m. poslije podne.
- ☾ Prvak 15. u 8 s. 29 m. uveče.
- ☺ Uštap 22. u 4 s. 1 m. poslije podne.
- ☾ Trećak 30. u 9 s. 22 m. prije pod.

VRIJEME

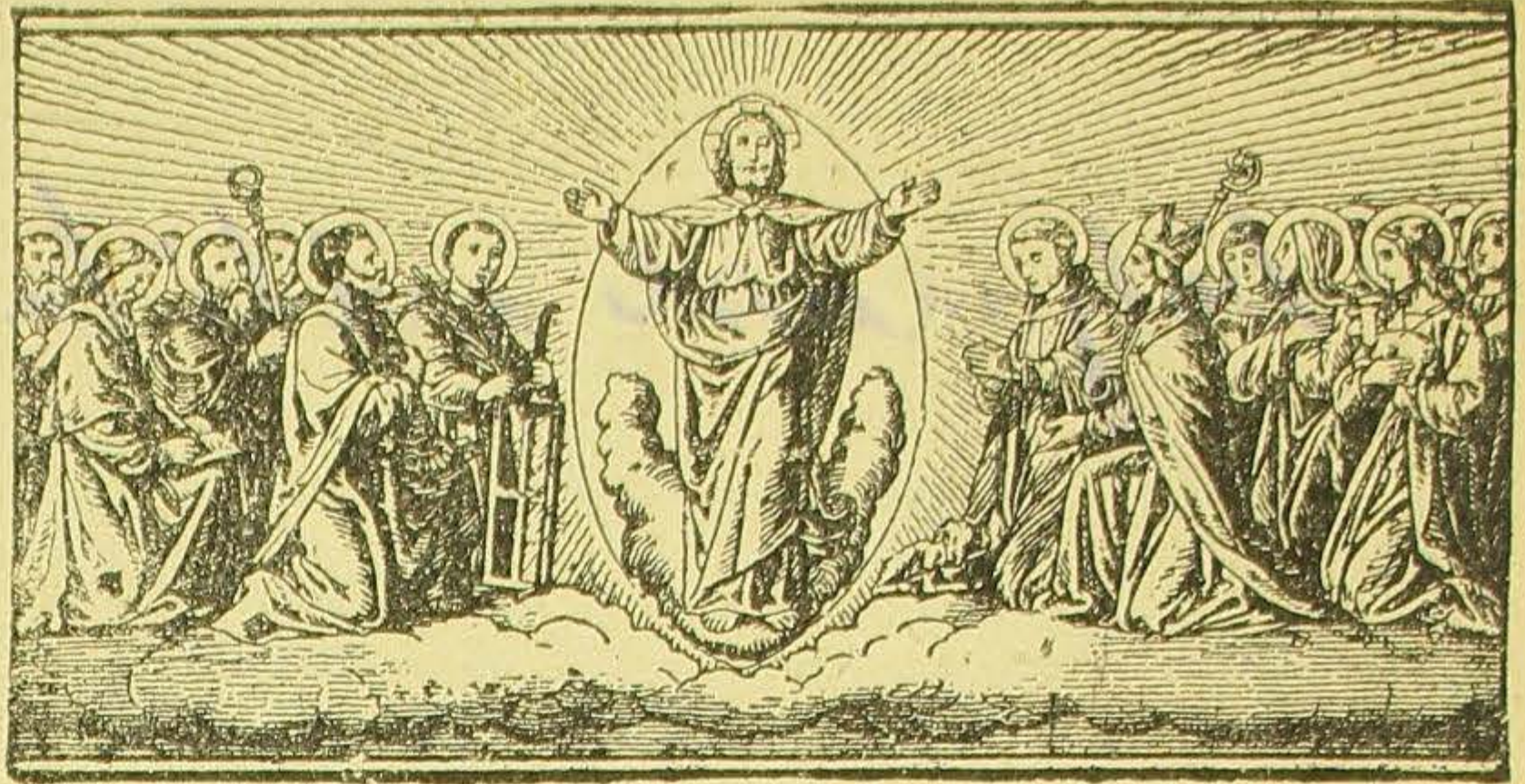
2–3. vedro, ali studeno;
4–5. lijepo; 7. jaka kiša s vjetrom; 15. vjetar, kiša; 16. bura sa snijegom; 24–25. jaka kiša sa snijegom; 29. lijepo; 30. tmurno, studeno.

Luki kišica,
Petru pšenica.

Studeni

BROJI 30 DANA

Novembar

Svi sveti i svećice Božje molite se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
Cetvrt.	1 Svi Sveti	19 Joel i Mar.
Petak	2 Dušni dan †	20 Artemij
Subota	3 Hubert b.	21 Ilarion
44. tjed. Oluja na moru. Mt. 8, 23–27.		
Nedjelj.	4 24. po D. Kar. B. b.	22 23 po D. Av.
Ponod.	5 Mirko p.	23 Jakov ap.
Utorak	6 Leonardo p.	24 Areta
Srijeda	7 Engelbert b. ☉	25 Markijan
Četvrt.	8 Bogdan p.	26 Dimitrije
Petak	9 Teodor m. †	27 Nestor
Subota	10 Andrija A. p	28 Petka
45. tjed. Dobro sjeme i kukolj. Mt 13. 24–30.		
Nedjelj.	11 25. po D. Martin B.	29 24 po D. An.
Poned.	12 Martin papa	30 Zinovij
Utorak	13 Stanislav K. p.	31 Stahij
Srijeda	14 Jozafat m. ☾	1 Koz. i Dam.
Četvrt.	15 Leopold p.	2 Akindin
Petak	16 Ivan Trog. b. †	3 Akepsinij
Subota	17 Grgur Č. b.	4 Joanikij
46. tjed. Zrno gorušično. Mt. 13, 31–35.		
Nedjelj.	18 26. po Duh. Odo p.	5 25 po D. Ga.
Poned.	19 Elizabeta ud.	6 Pavao bc.
Utorak	20 Feliks V. p.	7 Jer. i Laz.
Srijeda	21 Prikaz. B. D. M. ☽	8 Zb. M. Ark.
Četvrt.	22 Cecilija dm.	9 Onizifor
Petak	23 Klement Papa †	10 Erasto
Subota	24 Ivan od Križa p.	11 Mino
47. tjed. Propast Jeruzalema Mt. 24, 15–35.		
Nedjelj.	25 27. po D. Katarina	12 26 po D. Jo.
Poned.	26 Ivan Berchmans p.	13 Ivan Zlat.
Utorak	27 Virgilije b.	14 Filip
Srijeda	28 Sosten p.	15 Gur. P. p. †
Četvrt.	29 Saturnin b. ☾	16 Matej e. †
Petak	30 Andrija ap. †	17 Gregorij †

STUDENI

sjeća nas groznih muka, što ih trpe duše u čistilištu.

SUNCE

ulazi 23. u 12 s 46 m. u noći u znak Strijelca. Dan se smanji za 1 s. 16 minuta

Izlazi

Zalazi

1.6 s. 40 m.	4 s. 47 m.
6 6 s. 46 m.	4 s. 41 m.
13 6 s. 57 m.	4 s. 32 m.
20.7 s. 8 m.	4 s. 24 m.
27.7 s. 16 m.	4 s. 18 m.

MJESEČEVE MIJENE

- ☾ Mlađ 7. u 5 s. 44 m. izjutra.
- ☾ Prvak 14. u 3 s. 39 m. izjutra.
- ☽ Uštap 21. u 5 s. 26 m. izjutra.
- ☾ Trećak 29. u 6 s. 39 m. izjutra

VRIJEME

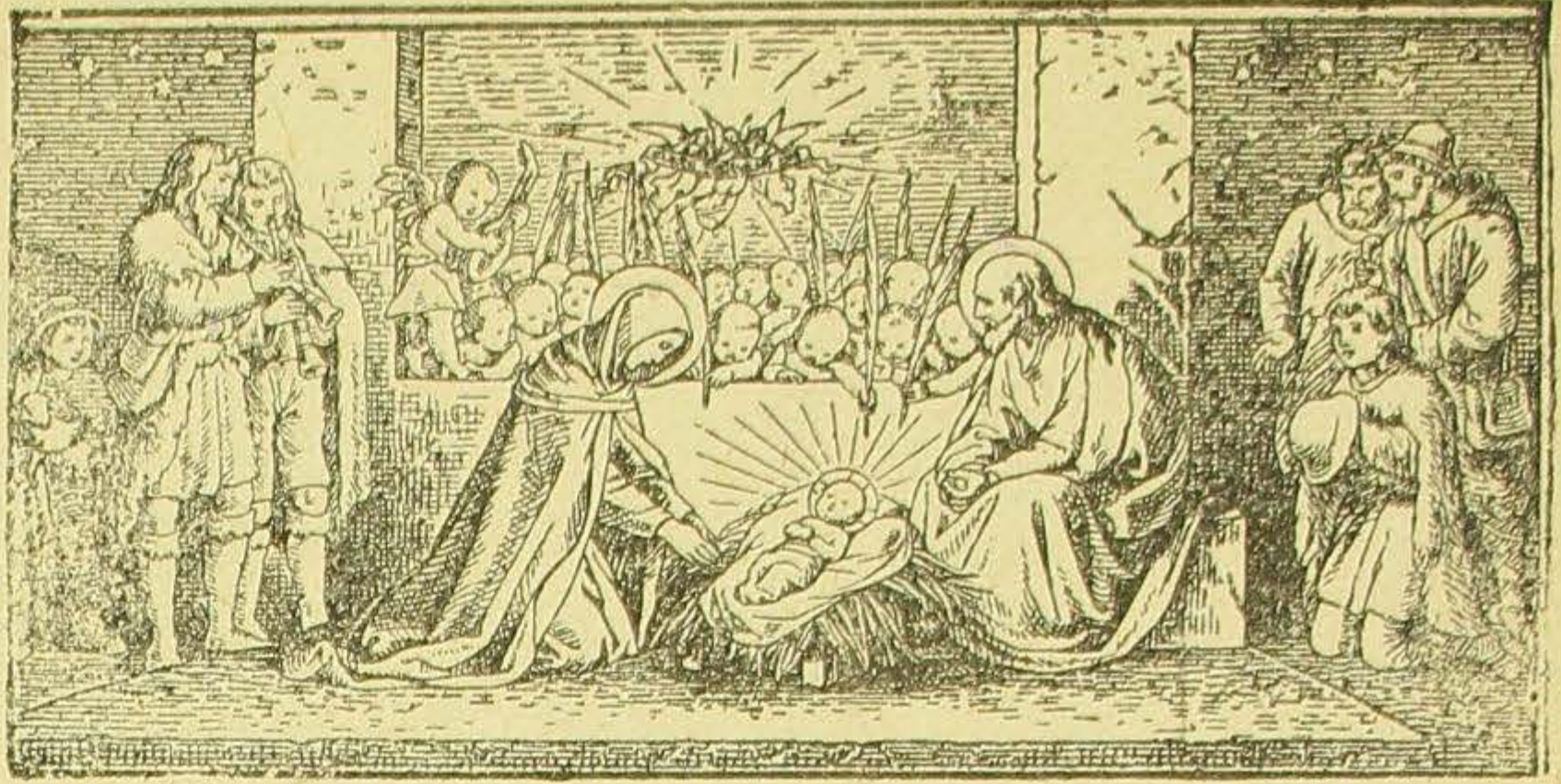
Od 1–4. studen, kiša; 16 snijeg po noći; 17. do 20. kiša; 21–30. lijepo kao ljeti.

Teška zima
Težak snop.

Prosinac

BROJI 31 DAN

Decembar

Rodi Marija Isusa, Spasitelja svijeta (Božić).

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar
Subota	1 <i>Državni praznik</i>	18 <i>Drž. praznik</i>
48. tjed.	Sudnji dan. Lk. 21, 25–33	
Nedjelj.	2 1. Adv. Bibijana.	19 27. po D. Ab.
Poned.	3 Franjo Ks. p.	20 Gregorij †
Utorak	4 Barbara dm.	21 Uv. Bogor.
Srijeda	5 Saba op.	22 Filimon †
Četvrt.	6 Nikola b. ☉	23 Amfilohij †
Petak	7 Ambrozije b. †	24 Katarina †
Subota	8 Bezgrješ Začeće	25 Kliment.
49. tjed.	Ivan šalje učenike Isusu. Mt. 11, 2–10.	
Nedjelj.	9 2. Adv. Leokadija	26 28. po D. Al.
Poned.	10 Prenos kuće Lor.	27 Jakov
Utorak	11 Damas papa	28 Stef. i Ilin. †
Srijeda	12 Maksencij m.	29 Paramon †
Četvrt.	13 Lucija dm. ☾	30 Andr. ap. †
Petak	14 Spiridion m. †	1 Naum †
Subota	15 Irenej m.	2 Avakum
50. tjed.	Poslanstvo k Ivanu Iv. 1, 19–28	
Nedjelj.	16 3. Adv. Materice	3 29. po D. Sof.
Poned.	17 <i>Državni praznik</i>	4 <i>Drž. praznik</i> †
Utorak	18 Oč. por. B. D. M.	5 Sava osv. †
Srijeda	19 Vladimir p. Kv. †	6 Nikola
Četvrt.	20 Amon m. ☺	7 Ambrozij †
Petak	21 Toma ap. Kv. †	8 Patapij †
Subota	22 Zenon m. Kv. †	9 Bez. Z. Bog.
51. tjed.	Ivan propovijeda u pustinji Lk. 3, 1–6.	
Nedjelj.	23 4. Adv. Oci	10 30. p. D. M.
Poned.	24 Badnji dan	11 Danilo †
Utorak	25 BOŽIĆ	12 Spiridion †
Srijeda	26 Stjepan pm.	13 Eust. i dr. †
Četvrt.	27 <i>Ivan ap.</i>	14 Tirs i Leuk †
Petak	28 Mladenci †	15 Eleut i P. †
Subota	29 Toma bm. ☾	16 Agej
52. tjed.	Simeonovo proročanstvo. Lk. 2, 33–40	
Nedjelj.	30 N. po Božiću David	17 N. Praot. D.
Poned.	31 Silvestar papa	18 Sevastij †

PROSINAC

posvećen je Malom Isusu.

SUNCE

ulazi 22. u 1 s 50 m. poslije podne u znak Kozoroga i počinje zima. Dan se smanji za 19 m.; od 21. do konca poraste za 4 m.

Izlazi

Zalazi

4.7 s. 24 m.	4 s. 17 m.
11.7 s. 31 m.	4 s. 15 m.
18.7 s. 36 m.	4 s. 17 m.
25.7 s. 40 m.	4 s. 21 m.
31.7 s. 41 m.	4 s. 25 m.

MJESEČEVE MIJENE

- ☉ 6. u 6 s. 25 m. po podne.
- ☾ Prvak 13. u 11 s. 52 m. pr. podne.
- ☽ Uštap 20. u 9 s. 53 m. uveče.
- ☾ Trećak 29. u 3 s. 8 m. noću

VRIJEME

2. snijeg; 3–8 nestalno; 10. studen. u noći velik snijeg; 11–12. jaka studen; 13–14. blago i sniježno; 16–31. vedro malo snijega, vrlo hladno.

Crn Božić,
Bijeli Uskrs.

POGLAVARSTVO CRKVE KATOLIČKE

Vrhovni poglavar Crkve, namjesnik Kristov:

SV. OTAC PAPA PIJO XI.

Vlada od 6. veljače 1922.

Kardinal **EUGEN PACCELLI** drž. tajnik SV. OCA PAPE.

Zastupnik Sv. Oca Pape u našoj državi:

Dr. **HERMINEGILDO PELLEGRINETTI**,
nadbiskup, ima sjedište svoje u Beogradu.

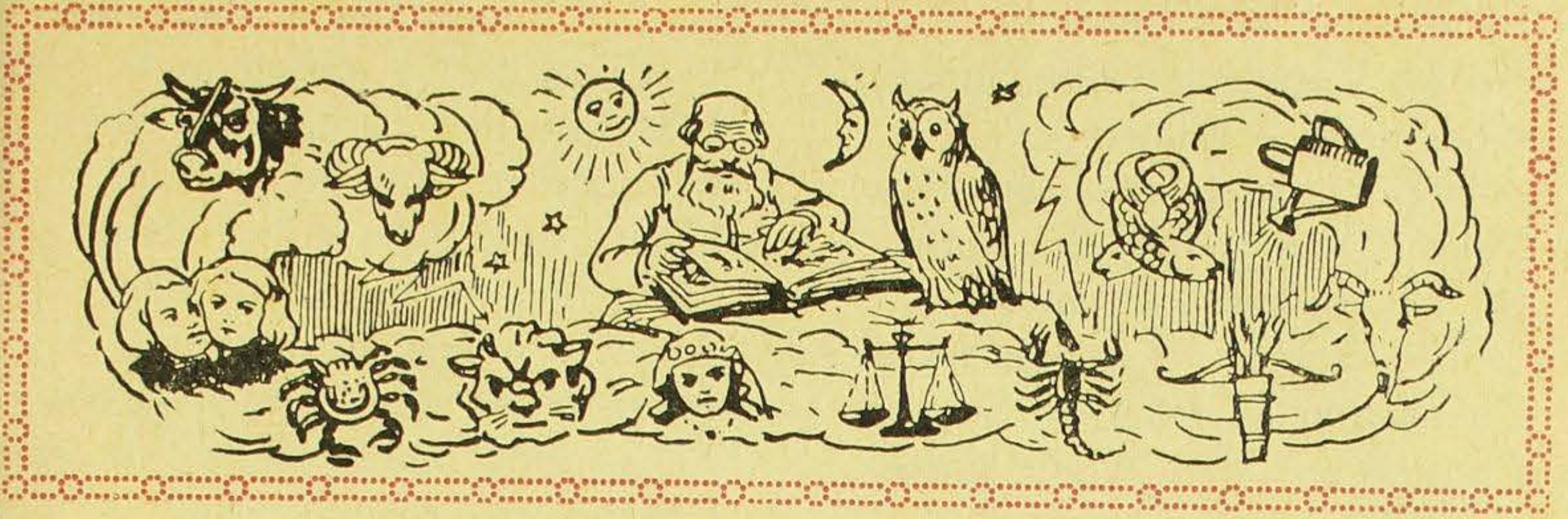
EPISKOPAT U NAŠOJ DRŽAVI:

Hrvatski metropolita i predsjednik biskupskih konferencija:

Dr. **ANTUN BAUER**,

nadbiskup zagrebački.

Sarajevski nadbiskup:	Dr. Ivan Ev. Šarić.
Beogradski nadbiskup:	O. Rafael Rodić.
Barski nadbiskup:	Dr. Nikola Dobrečić.
Umirovljeni nadbiskup:	Dr. Antun Jeglič.
Đakovački biskup:	Dr. Antun Akšamović.
Senjski biskup:	Dr. Ivan Starčević.
Krčki biskup:	Dr. Josip Srebrnić.
Križevački biskup:	Dr. Dionizije Njaradi.
Splitski biskup:	Dr. Klement Bonefačić.
Šibenički biskup:	Dr. Fra Jerolim Mileta
Hvarski biskup:	Msgr. Miho Pušić.
Dubrovački biskup:	Dr. Josip Carević.
Kotorski biskup:	Dr. Franjo Uccellini.
Mostarski biskup:	O. Alojzije Mišić.
Banjalučki biskup:	O. Josip Garić.
Subotički biskup:	Msgr. Lajčo Budanović.
Velikobečkerečki biskup:	O. Rafael Rodić.
Ljubljanski biskup:	Dr. Josip Rožman.
Mariborski biskup:	Dr. Iv. Josip Tomažić.
Skopljanski biskup:	Dr. Ivan Fr. Gnidovec.
Pom. biskup zagreb.:	Dr. Dominik Premuš.
Pom. biskup zagreb.:	Dr. Franjo Salis-Sevis.

Stogodišni Gatalac za godinu 1934.

Zvijezda vladarica **SUNCE.**

Sunce zašlo. Noć je pala, crna.
 Na počinak jedni poligali
 A drugi su, koji noć miluju
 Zaneli se u mrak, u oluju.
 Došlo jutro, da se Sunce rađa,
 Ali zore na Istoku nema;
 Već ustaju rani ligaoci
 Već ligaju noćni skitaoci.
 Opet vrjeme od večeri dođe
 Ali dana nitko ne ugleda.
 Opet jutro; opet zore nema.
 Svjet se, gladan, diže iz kreveta.
 Pipa, traži, šta će da založi,
 Svjeće pali, bježe mraka vali,
 Sve poslove obavlja uz ove.
 Tu se veru, da jabuke beru,
 A uz svjetlo svjeće u fenjeru.
 Drugi oru tvrdu zemlje koru
 Opet, eno, drugi: kupe s'jeno
 A ovi, gle, bodu hitro igle:
 Sve pri svjeći, jedva što videći
 Žmirkajući i ćoretajući.
 Vrjeme prošlo, Sunce nije došlo
 Još, gle, ljeti, zima već zaleti.
 Pa daj loži ugalj, drvo, slamu,
 Nađi kožuh, ogrni dolamu . . .
 Zore nema. Noć i studen vlada
 Roda ništa, dotjera do glada.

Nema Sunca, svjetla, ni života
 Smrt se diže gladna i ozebla
 Nestalo već i granja i debla:
 Šta da loži, šta li da založi? . . .

Kad su tako svi već iznemogli
 Vapaj, kletva ništa ne pomogli:
 Okrenu se, gdje izlazi Sunce
 I: gle pláše! Zora zab'jelila!
 Sad će Sunce skočit s njena krila!
 I doista: Sunašce zablista . . .
 Te radosti da ti je viditi
 Evo Sunca! Života našega!
 Evo Sunca, sve ga jedva čeka
 Nećemo se smrznut gole. bose
 Sirotice. Ajde pomoli se
 I zahvali Suncu i Zorici
 Što će Zora Sunce rodit skora.

*

Nastalo je ljeto znamenito,
 Sav svjet znade i vjeruje tvrdo,
Devetnajst sto tridest i četvrto,
 Otkako se Spasitelj rodio.
 Navršilo devetnajst sto ravno
 Kako j' Crkva postala, počela
 Navješćivat Kristova načela,
 I živiti s Kristom i za Krista
 U progonstvih i nevolja trista.
 „Pasi ovce i jaganjce moje“.

Reče Isus Petru apostolu,
 Ko što Zemlja leti oko Sunca,
 I od njega zaostati neće
 A drži se čvrsto svog središta:
 Tako Crkva, jedna oko Petra
 Pa bili je, lomili joj bedra
 Leti, čvrsta, kano Zemlje lopta
 Za Isusom za svojijem Suncom,
 Puna vatre, ko zemljine grudi.
 A ne luta, kao meteori,
 Krive vjere, bez broja, bez mjere,
 Što zasvjetle u vazduhu bjedne
 Pa s' raspline, ko laž sred istine.
 Ko na Zemlji što po Suncu živi
 Sve, svjetlošću Sunca i toplotom
 Sila vatre, miris, boje, cv'jeća,
 Slast života, što vida i vr'jeđa
 Slozi uglja, elektrike vali
 Sve to ima da Suncu zahvali.
 I u Crkvi: Isus, ljubav, gori
 U dušama čudan život tvori:
 Čudne boje: vjerne slike svoje;
 Sila mlada što sav sv'jet nadvlada;
 S oprostima blaži studen svima:
 I ko život, što tu malo traje,
 Nama Isus daje ga bez kraja.
 Za to: Isus, on je sunce naše!
 I u noći, kad su pakla moći.
 I pri danu, svlado kad si tamu.
 Da nam nikad to Sunce ne zađe
 Već ga duša u vječnosti nađe.
 Sunca Majku, svijetlu Zoricu
 Da štujemo Mariju Djevicu.

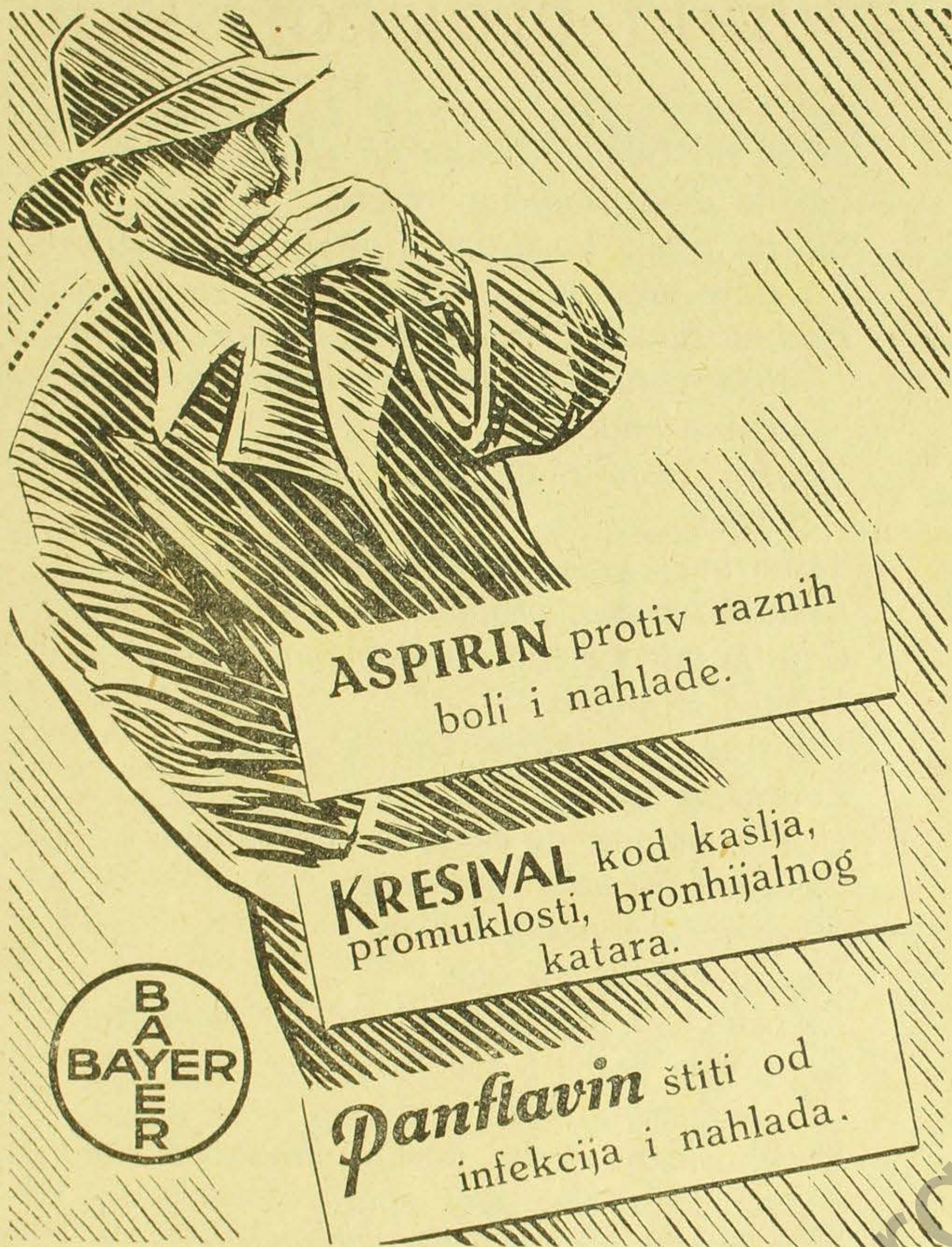
*

Po Saturnu, i ladnu i gladnu,
 Što je imo lanjsko ljeto vladu
 Ovog ljeta ogranu nam **Sunce**,
 Pa vam neću gatati nasumce,
 Nego reći i vjeru i nadu
 Što u Suncu narodi imadu.
 Evo dakle, što u knjizi ima
 Trideset i četvrta godina

Kad je Sunca sjajna vladavina.
Zima će bit' vodna meka blaga
 Više kiše neg sn'ježnih naslaga.
Proljeće će rano se probudit
 Mrazi, suše neće mnogo hudit.
Ljeto biva rano, vedro suho
 Ako vjetar kiše ne naduvo.
Jesen će se odvuć do u kasno
 No za zimu ipak spremni da smo
Pšenice će biti, al i „smiti“,
 Prolifik će s' krasno pridomiti.
 I postati ko što j' bila stara,
 Da reduša kruh i prisnac stvarara.
Zob će rodit, „nako srednje ruke“
 Bacit mnoge ali kratke struke
 Al na vagi i na konja dlaki,
 Vidit će se, pa se stidit ne će.
Ječam i raž rano će dozreti
 Rano sijan mnogo više vr'jedi
 A na p'jesku raž će pištit, slaba
 Žile će joj suša da oglaba.
Kukuruzi, posađeni rano —
 Sjeme treba da mudro biram —
 I kopani, pa čisto i često:
 Bit će t'jesno u čardaku mjesto.
Vinogradi zlo su prošli lani,
 Jer su bili loše polivani;
 Varate se, da je loza dobra
 Mala j' nada da će rodit sada.
Voće treba pametno polivat
 Jer će crvi u obilju bivat
 Mnogi će se, uz obilje cvati
 Zbog gamadi prevarit u nadi.

*

To je eto, što Vam reći htjedo.
 I još jedno, zapamtiti vr'jedno:
 Gatanje je slabost ljudstva stara
 Nešto bolje, nešto gore stvarara,
 A ko znade, kako će sve biti:
 Bog je, ljudi, što nam svima sudi.
 Za to: Radi, ko da 'š vjek živjeti
 A moli se, ko daš odmah mr'jeti.

ASPIRIN protiv raznih
boli i nahlade.

KRESIVAL kod kašlja,
promuklosti, bronhijalnog
katara.

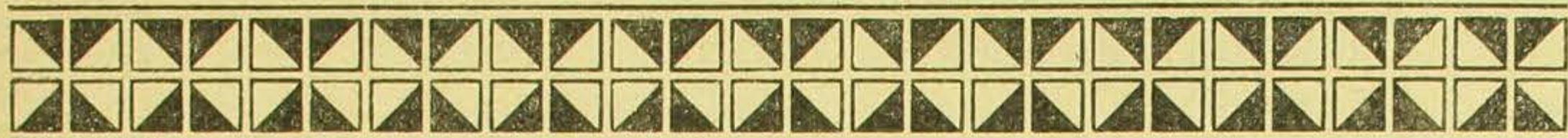
Panflavin štiti od
infekcija i nahlada.

B
A
BAYER
E
R

Himna bratskoj slogi.

Sloga od Boga, nesloga od zloga.
 Složna djeca, majčina radost.
 Složna braća nove dvore gradu, a nesložna
 i stare prodaju.
 Kad se skladno braća slože, i olovo plivat
 može; a nesloga kad zavlada, isto perje
 na dno pada.
 Slogom rastu male stvari, a nesloga sve
 pokvari.
 Teško kući, gdje nesklad zavlada.
 Nesložna braća, propala kuća.
 Gdje je mir i sloga, tu je blaga mnoga.
 U slogi je snaga.
 Više ruku više može, kad se slože.
 Zadružna kuća teče imuća.
 U jato, golube, da te kobac ne odnese!
 Nesklad ruši sela i gradove.
 Sloga jači, a nesloga tlaci.
 Složna vojska boj bije.
 Krepka volja, bratski sklad, jači, širi svaki rad.
 Od složne braće i đavoli bježe.
 Od sloge nema bolje zadruga.
 Uvijek složno treba poći, želimo li k cilju
 doći; jer u slozi stoji spas.
 Gdje je sloga, tu je i Božji blagoslov.

Složio Složan.

Rodoljubna dužnost.

Lijepo je ime rodoljub.

I blažen onaj, za koga ili njegovo pokoljenje, ili koje će doći poslije ovoga, može reći: Bio je rodoljub!

U toj je riječi mnogo sadržano: cio jedan život sa svim svojim raspletajima, sa svim svojim radostima i žalostima, suncem i oblacima.

Lijepo je ime rodoljub.

Ali ništa, što je lijepo, nije lako postići. Ne, ni do lijepa imena „rodoljub“ ne dolazi se glatkim i širokim putevima. Lakše je sagraditi grad „u oblaku na ogranku“ nego iz sebe izdjelati čovjeka, koji doista, za svoje i za razne naraštaje, zaslužuje to lijepo ime.

No ako je ta gradnja i teška, ako i treba za nju mnogo znoja proliti i guste se prašine nagutati, nije ipak ni na koji način dozvoljeno, ne nastojati oko toga, da budeš rodoljub. Jer tko ne nastoji oko toga, ili tko ne radi ono što zahtijeva rodoljublje, taj se lišava jednoga svojstva, koje je nužno potrebno za obično čovječje dostojanstvo, tako da se, za slučaj nedostatka tog svojstva, samo to dostojanstvo nalazi u znaku pitanja.

Bio je, istina, ljudi, koji su preko toga prelazili, — kao što i uopće znamo, da je na listovima povijesti bilo vazda crnih mrlja, i kao što na svakoj njivi može da izraste svakojako korovlje. Jer, to su niže pojave u ljudskom životu, to su tamne njegove sjene. Materijalizam i egoizam najernje su točke u povijesti čovječanstva. Materijalizam, koji ne vidi ništa duševno, nego samo tvar, nego samo tijelo i njegove niske užitke; i egoizam, koji ne pita ni za koga drugoga, i ni za što drugo, nego samo za sebe i svoje probitke.

Da, bilo je takvih ljudi, pa ih ima i danas — ali komu oni mogu biti uzorom?! — komu, u koga svjetluca makar samo i iskra plemenštine!

U drugu ruku ima ljudi, koji sa nekog tobože višeg gledišta prijezirno gledaju na rodoljubne osjećaje. Ti su im osjećaji preniski, jer se bajagi ograničuju samo na jednu zemlju, samo na jedan

narod, — a oni hoće da obuhvate cio svijet, i sve ljude. Upravo vascijelu vasionu! Lijepo, — samo je pitanje, gdje su im te ruke, da obuhvate vasionu! Dok svojim rođenim rukama može svatko da toplo zakrili svojega bližnjega, svojega rođenoga brata, koji mu je na dohvat!

Istina je, svatko može biti čovjekoljubac uopće — što mi učeni Golgotskog Mučenika, najbolje znamo — ali čovjek, kao ograničeno biće, može svoje općeno čovjekoljublje iskazivati u prvom redu na onome, koji mu je najbliže. Kad bi svatko tako radio, opća bi se ljubav, kao valovi širila po svem svijetu.

Moramo dakle biti rodoljubi, jer nam je rod najbliži, i sve njegove potrebe, i sve njegove patnje. Nitko to ne može i ne smije osporavati. Ili zar bi itko nešto drugo mogao i pomisliti, te svijesno za sebe odrediti, da ne će biti, i da ne bude rodoljub?!

Zar samoživac?! Ruglo zemlji i nebu?!

Zar takav u grob? Da mu narodni prijezir i gnjev razmetne humak te ga izravna sa ostalom leđinom, kuda samo papci i kopita gaze! Da mu nestane imena i plemena!

O ne u takav grob! Nego u grob, na kojem će zahvalne ruke saditi cvijeće, na koji će zahvalan narod nositi vijence, i moliti se za upokoj plemenite duše rodoljubnog pokojnika!

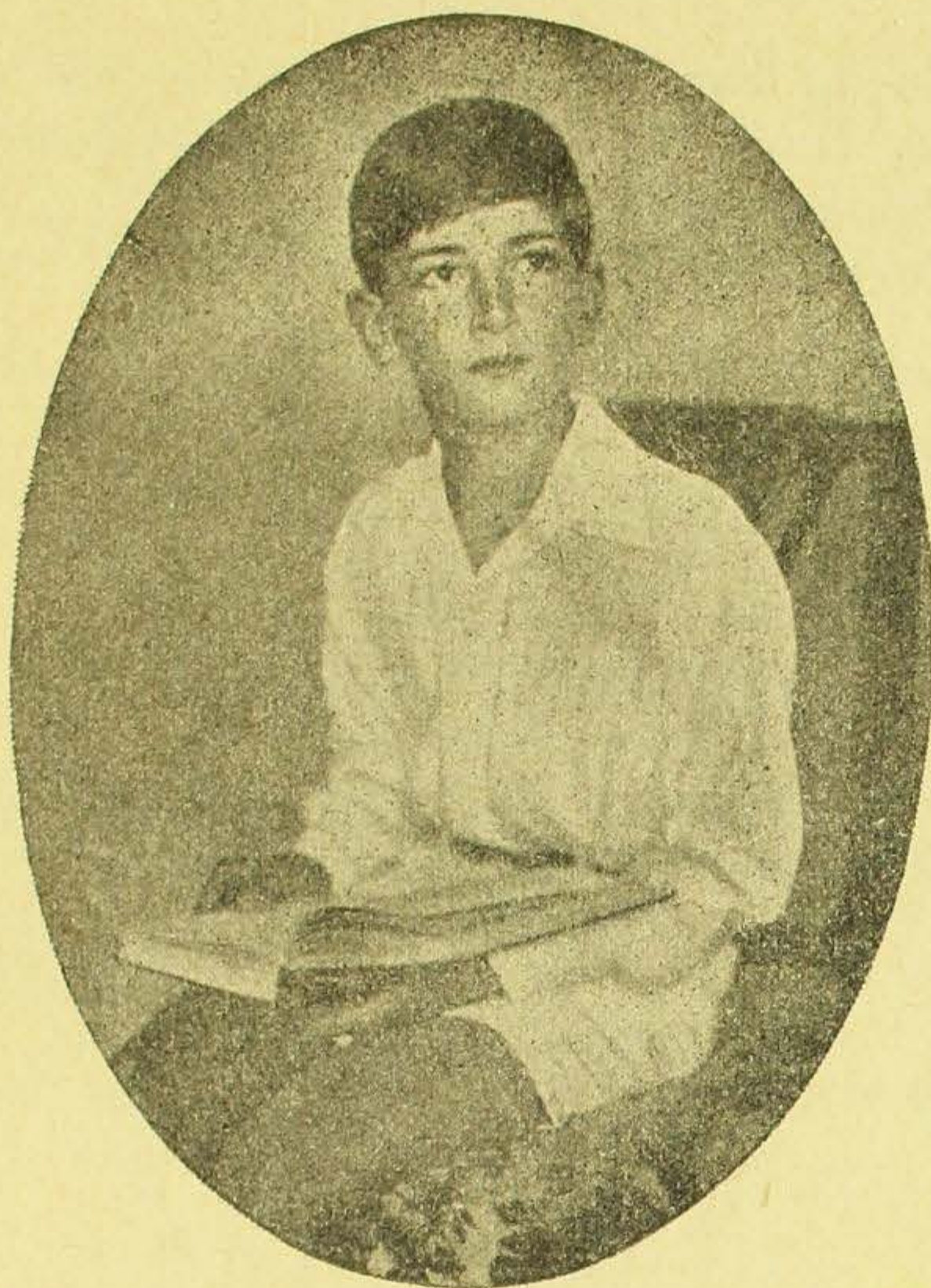
O doista, lijepo i časno je ime rodoljub! Časno i lijepo, jer puno je vrijedne sadržine.

A sadržina, naravno, može biti različita. Bez njezina razlaganja, možemo odmah sa svom sigurnošću reći, da joj je jedan od najznatnijih dijelova: rad na prosvjećivanju svoga naroda. Ta može li biti znatnijega, pogotovo ako se taj rad uzme u onom duhu kako ga provodi naša „Sub. Danica“! Taj prosvjetni rad obuhvata cijeloga našega čovjeka, sa duševne i tjelesne strane, sa svrhom da ga, što je bolje moguće, izgradi, oplemeni, usavrši, na dobro njega samoga, i cijele nam narodne zajednice.

Tko hoće da bude pravi rodoljub — a tko je taj, te to ne bi htio! — mora da sudjeluje u tom radu, barem na taj način, da širi i potpomaže ovu našu „Sub. Danicu“!

To je njegova sveta rodoljubna dužnost!

DESETI ROĐENDAN KRALJEVIĆA PETRA.

Prvi decenij života Nj. Vis. Prijestolonasljednika Petra proslavljen je u čitavoj državi vrlo svečanim načinom. Subotica je dne 6. rujna bila u znaku proslave rođendana Prijestolonasljednika Petra. Topovi su grurali, grad je vijorio zastavama, u crkvama su se držale svečane zahvalnice Svevišnjemu, glazbe su udarale, a vojna parada na trgu Slobode izvedena je najsvečanije.

I naša skromna „Subotička Danica“ kliče u ime Bunjevaca i Šokaca Njeg. Visočanstvu: Na mnogaja ljeta, živio nam na ponos i diku! Živio!

Molitva Gospodinu.

Bože, Ti koji jednako slušaš divotnu pjesmu srebrnih trubalja,
Hvalospjev anđela Tvojih, dirljivi curkut ptičica lijepih,
I molbe iskrene, tople pred lice Tvoje što šalju
Ljudi bijedni i slijepi.

Razlike kod Tebe nikada nema: siromah, bogataš... ravnopravni svi su...
Jednako primaš prosjaka, kralja;
I molbe samo ispunjaš onom, koji Te dugo svesrdno moli,
Pa bio taj car il zadnja pralja.

Ohrabren Tvojim očinskim skrbom, ah i ja sam došao Tebi,
Al moje srce, iako bijedno, danas ništa za se ne moli,
I moje riječi ponizno prose: narod moj čuvaj, o Bože,
Koji Te, priznajem, sve manje voli.

Ah on je još i sad u srcu dobar kao što, znadeš, uvijek je bio,
Što jasno svjedoče dani nam stari...
A sad... sad okružen zlobom, nevjerom, mržnjom, nepravdom...
I to ga sve vrlo kvari.

Poprima brzo grijehe i psouke, pijanstvo, blud, običaje grješne...
Sve što je Tebi oprečno, Bože,
I narod moj slab je u moru zloća,
Bez Tebe nikom oprijet se ne može.

Stoga Te od srca molim kao što dijete oca svog prosi:
Sačuvaj narod moj mali,
Vodi ga rukom očinskom, svetom i daj mu snage da ga u borbi
Dušmanin-Golijat nikad ne svali.

Pokaži pravu mu stazu što vodi Tebi, vječnome cilju,
Pa ako milom poboljšao se ne bi...
A Ti ga, o Bože, ko rasipnog sina, šibaj bolešću, glađu i bijedom...
Obrati tako ga Sebi.

Ne molim za sebe danas ni jednom jedinom riječju,
Kad rod moj plače zar srce šutjeli može?
I zato prosim Te smjerno, usliši moju molitvu skromnu:
Spasi moj narod, o Bože!

Aleksandar Kokić.

DA SE NE ZABORAVI.

Kad je maleno selište Subotica — Sveta Marija toliko ponaraslilo, da je isto moglo samo sebe izdržavati i svoje činovnike, odnosno troškove administracije i uprave iz svojih sredstava plaćati, razumije se, da su onda predstavnici naroda tražili i veće slobodine i privilegije.

Nakon dugog trčkanja i dokazivanja, napokon god. 1743. 28. lipnja uspjelo je predstavnicima Subotice Stipanu Vojnić i Grgi Ko-

Majka Božja kao prelja.

punović isposlovati kod Krune, da se Subotica izuzima ispod vojne uprave i postaje samostalna upravna općina u obliku trgovišta.

Da, ali se ovakve povlastice u ono doba i skupo plaćale, odnosno otkupljivale. Osim 12 hiljada forinti u gotovom i ne znam još kakvih troškova, trebalo je dati i 1000 požunaca zobi i 150 komada vojnički konja, koje su konje niže navedene *bunjevačke* familije svesrdno dale, samo da se oproste vojne uprave, i svoju varoš što prije podignu na privilegij slobodnog kraljevskog grada.

Te su familije bile slijedeće:

Antunov	Ivandekin	Puzić
Antunović	Ivin	Radanović
Bačin	Ivković	Rajčić
Baić	Jakočević	Rogić
Bešlagin	Jančin	Rudić
Betleban	Jaramazović	Sarić
Bodić	Jurić	Skenderović
Bošnjak	Kaić	Slatki
Bozin	Kataničin	Stanojev
Budanović	Kopilović	Stantić
Budinčević	Kopunović	Stipić
Budimac	Kovačev	Sučić
Bukvić	Krkljuš	Šarčević
Buljovčić	Kujundžić	Šetrov
Carević	Kuntić	Šimokov
Crnković	Lamin	Šindrin
Cvijanov	Letić	Šintarin
Čvijin	Lulić	Šokčić
Čović	Mačković	Šuić
Čakić	Malečkov	Temunović
Delić	Mali	Tikvicki
Dugački	Malogurski	Tomković
Dulić	Marjanušić	Tumbasev
Dželatov	Matković	Valjica
Dočanov	Mihailov	Vidaković
Evetović	Milunović	Vlaović
Frančeškov	Mukić	Vojnić
Fabianović	Neorčić	Vujavić
Gabrić	Palković	Vukmanović
Gršić	Pančin	Vukov
Guganović	Peić	Vuković
Hrvatski	Pišmišev	Zvekanov
Inhalin	Prčić	Zelin.

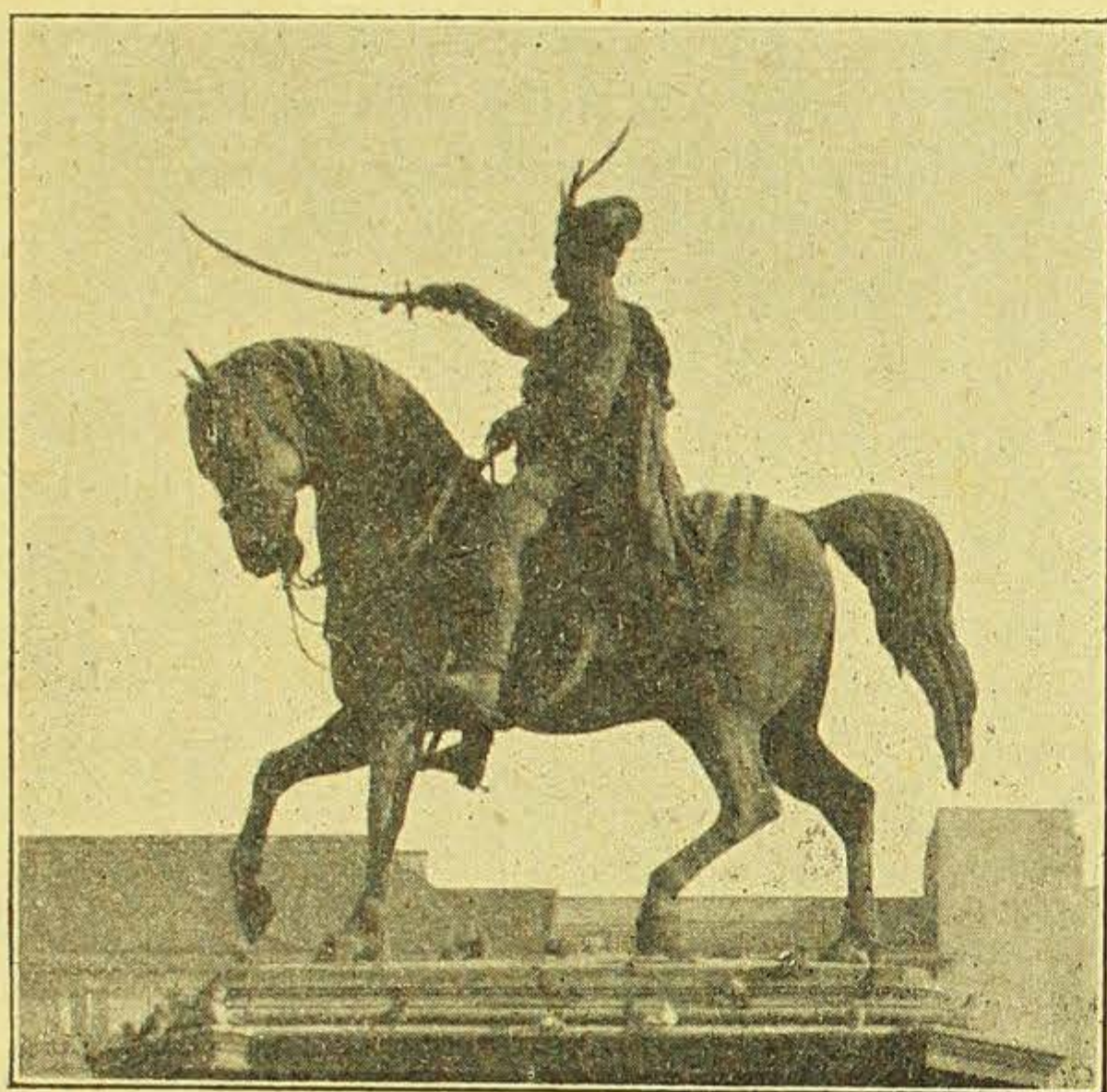
Znanost i vjera.

Glasovitoga naučenjaka Pasteura upitao je jedan njegov učenik, kako on može da bude vjernik kad je toliki mislilac i kad se toliko bavi znanošću. Pasteur mu je odgovorio: „Upravo zato, što sam toliko mislio i bavio se znanošću, ostao sam vjeran kao kakav Bretonac. I kad bih još više mislio i još više bavio znanošću postao bih vjeran kao kakva Bretonka.“

Bretonci su poznati kao najvjerniji i najpobožniji dio francuskog naroda.

Potreba katoličke svijesti.

Dvadeseti vijek je mnogo doprineo razvoju kulture, osobito u tehnici. Ali ni jedan vijek nije donio toliko razvratnih ideja za obitelj, društvo i državu, koliko baš ovaj vijek. Posljedice ovih ideja su boljševizam, socijalizam, nacijonalizam itd. Ali što je

Spomenik bana Jelačića u Zagrebu.

još karakterističnije za ovaj vijek, da je vijek bez karaktera, vijek bez potpune svijesti. Dosta je da bacimo letimični pogled u svijet i da se uvjerimo o tome. Svima je već poznato što je nesretni boljševizam učinio od dobrog, pobožnog ruskog naroda. Zemlja bogata prirodnim blagom, nekada svjetsko tržište žita, a sada bijedni ruski mužik skapava od gladi i to samo zbog volje nekolicine. Ali još je gore, još sudbonosnije što boljševici čine na vjersko-moralnom polju. Svim mogućim sredstvima kao: štampom, kinom, kazalištem, predava-

njima nastoje iščupati iz ruskog naroda vjeru, koja je tako duboko usađena u ljudskoj duši. Otimaju djecu od roditelja i proglašuju ih državnim vlasništvom i time stvaraju najgori demenat ljudskog roda, koji je pripravan na sve. Pretjerani nacijonalizam stvara ratove, kao što je učinio na dalekom Istoku između Kine i Japana. U međunarodnoj diplomaciji vlada nepovjerenje, jer se ljudi ne drže svoje riječi. Ljudi nisu svijesno odgojeni. Ono što danas kažu, sutra poriču, ono što je bijelo kažu da je crno, jer im je u interesu. Zato nam je jedna od glavnih zadaća da odgajamo svijesne, karakterne ljude, koji će u svako doba, svakom zgodom ispovijedati svoje uvjerenje.

Čovjek poznavajući samog sebe rađa se u njemu svijest. Pošto svijest nastaje refleksijom na vlastiti „ja“, on upozna svoje dobre i slabe strane i time formira svoj karakter, koji je od velike važnosti za njegov život. Čovjek bez svijest je dijete, koje nezna što hoće, koji

nije svijestan za sebe, ni za ono što se odnosi na njega. On nije sposoban ni za što, već postaje igračka u tuđim rukama. Prvi i glavni uslov za napredak jeste svijest. Na svijesti se osniva sav duševni život. Zašto su Bunjevci-Hrvati sačuvali svoju vjeru i narodnost za vrijeme Austro-ugarske monarhije? Jedini razlog je bio jaka svijest. Ovaj klasičan primjer treba da ima pred očima mlada generacija Bunjevaca. Bude li naša omladina svijesna ne treba se bojati za budućnost našeg naroda u Vojvodini. Nema te sile, koja bi mogla uništiti svijest, jer sila je materijalna, a svijest je spiritualna.

I u društvu mora da bude svijesti, ako hoće da postigne svoju svrhu. Ova se svijest sastoji u tome: da su članovi svijesni svoga zajedništva s drugima, koji sačinjavaju jedno moralno tijelo. Ova svijest je potrebna u obitelji, a potrebna je i u državi. Svijest se može izgubiti, a može se i steći. Veliku ulogu igra društvo na svijest, koje utječe na pojedinca. Zato nikada se nemože dosta naglasiti potreba vjersko-prosvjetni društava, koji bi budili vjersku i narodnu svijest. Nažalost kod nas ima malo takvih društava.

No ima i jedno drugo osvješćenje a ne samo nacionalno, a to je vjersko. Bez sumnje ono je moćni faktor u povijesti ljudskog roda. Jer ni jedno pitanje ne zasijeca tako duboko u duševni život bilo pojedinaca ili naroda kao vjersko pitanje. Vjersko osvješćenje rađa velesilu, koja nadmašuje svaku drugu moralnu silu. Imamo zato klasičan primjer prvih kršćana, koji su bili svijesni vjerskog zajedništva i nije ih mogla uništiti nikakva sila. Lijep primjer vjerskog osvješćenja imamo kod francuskih, talijanskih, njemačkih katolika pa i drugi gdje se lijepo razvija katolički život. Oni rade na svim mogućim poljima i to pomoću organizacija. Svijesni su svog katoličkog uvjerenja i svojim vlastitim sredstvima izdržavaju konfesionalne škole i to ne samo osnovne, već i srednje pa čak šta više imaju svoja sveučilišta. Kako stoji katolička svijest kod Bunjevaca? Možda će biti preoštra ova moja tvrdnja ako kažem: da među Bunjevcima nema prave, potpune katoličke svijesti. Time neću reći, da nema među njima i svijesni katolika. Šta više ima ih i takvi, koji mogu služiti i drugima za uzor. Ali ako se promatra kao cjelina onda stoji gornja tvrdnja. Ako promatramo cjelinu ona vjeruje, ali ta vjera nije stabilna, već labilna, tako da je može svaki mali vjetar pokolebati. To dolazi najviše odatle, što naši stari nisu bili odgojeni u društvu, pa su protivni da se njihova djeca odgajaju u društvu. Dandanas omladina ako neće stupiti u katolička društva, koja su jedino kadra da unapređuju katoličku svijest, inače će izgubiti i ono malo svijesti što je stekla u obitelji. Mnogo smeta razvoju katoličkih društava među Bunjevcima staro posve krivo načelo: da ljude mjeru po „lancima“. Danas više to ne vrijedi. Tko je sposobniji taj više vrijedi bio on siromah ili bogat i njega treba postaviti na čelo.

Odbacite sve zapreke i ograde, koje stoje na putu vašeg narognog i vjerskog osvješćenja.

Ako hoćeš Bunjevče da sačuvaš svetu baštinu svojih pradjedova a ti se o svijesti. Odbaci sve ljudske obzire i stupaj stopama svojih pređa.

L. Križanović.

„CRVENI PERIVOJ.“

Što se dogodilo prošle sednice, sedmicu prije molitvenih dana. Općinsko vijeće, inače „bezbožno“, malog Crvenog mjesta N..., zavidno ruskim lovorikama, odluči da i ono uredi „crveni perivoj“.

Trebalo je napraviti mnogo hitnijih stvari . . . dovesti pitku vodu da se izbjegne tifusu . . . izgraditi kupalište, uvesti seljačko osiguranje, i t. d.

* * *

Zbilja, vi ne znate, što je to „crveni perivoj“. To je vrlo jednostavna stvar! U javnom perivoju, ili na seoskom trgu naprave se dvije ograde zemljišta. Jedno je brižno okopano, nagnjeno, natopljeno, uređeno. Posije se sitna trava. Tu se nadalje posadi cvijeće . . . lijepo cvijeće . . . vrlo lijepo cvijeće . . . ali crveno!

Drugo zemljište ostane neobrađeno, obraslo tlo koprivama, češljugom i korovom. Prema potrebi je ukrašen ostacima razbijenih boca itd. Pred prvim zemljištem stoji jarki crveni natpis:

— **To je djelo ljudskoga razuma!**

Pred drugim, neobrađenim, zapuštenim i punim kukaca zemljištem stoji oglas:

— **Eto to je sve što može da napravi takozvani Bog! . . .**

To je bar jasno, elegantno i . . . sugestivno.

Naravno, u malom je mjestu, crveni perivoj bio događaj prvoga reda.

Seljaci su dolazili da pogledaju . . .

Poljar, crveni dakako, dobio je nalog da svakog četvrtka i nedjelje stoji tu i tumači natpise.

Sastavili su mu čitavu čitulju, koju je on naučio napamet. Pa ako su djeca, pošto su čula poljara, još uspjela sačuvati ma i najmanje poštovanje prema „tako zvanom Bogu“ to je zbilja onda vjera bila duboko ukorjenjenja u njihovoj duši.

* * *

Mladi župnik, koji je zbog prostranosti župe skoro svih osam dana u sedmici na biciklu, doskora opazi da nije nešto u redu u tom mjestu.

Vjeronauk kod mladeži je postao buran.

Kako su približuju dani molitava (Rogationes), pozove on djecu, da mole s njim Boga za plodove zemaljske . . . za one plodove, koji toliko rada stoje njihove drage roditelje.

Ali, riječ „Bog“, pobudi, osobito kod podraslića, neku vrstu otpora . . . Nećkanje . . . Svećenik opazi prigušeni smijeh zatim riječi:

— Bog! . . . Pogledajte perivoj! . . .

Župnik je čuo samo riječ „perivoj“.

Živo reagira:

— Kakav perivoj?

— Onaj onamo općinski perivoj — poviče jedan, vrlo okretni mališan.

- Pa što ima osobito u tom perivoju?
 — On dokazuje da Bogu nije do ničega stalo.
 — Ah! . . . Što on to dokazuje?! E pa dobro, hajdemo na lice mjesta da pogledamo taj perivoj.

* * *

Poljar je bio nemalo začuđen, kad je vidio, kako odlučno prema njemu ide župnik . . . a iza njega čitava četa djece . . .

— Recite mi, dakle, oče Durand, što je to na stvari. Čini se, da vi imate dokaz, da Bogu nije do ničega stalo.

— Baš tako.

I čovjek s brkovima jupiterskim pokretom pokaže zemlju žutu, nečistu, neobrađenu.

— Eto Boga!

Zatim pokaže drugu:

— . . . A ovom upravlja „ljudski razum!“ Divno . . .

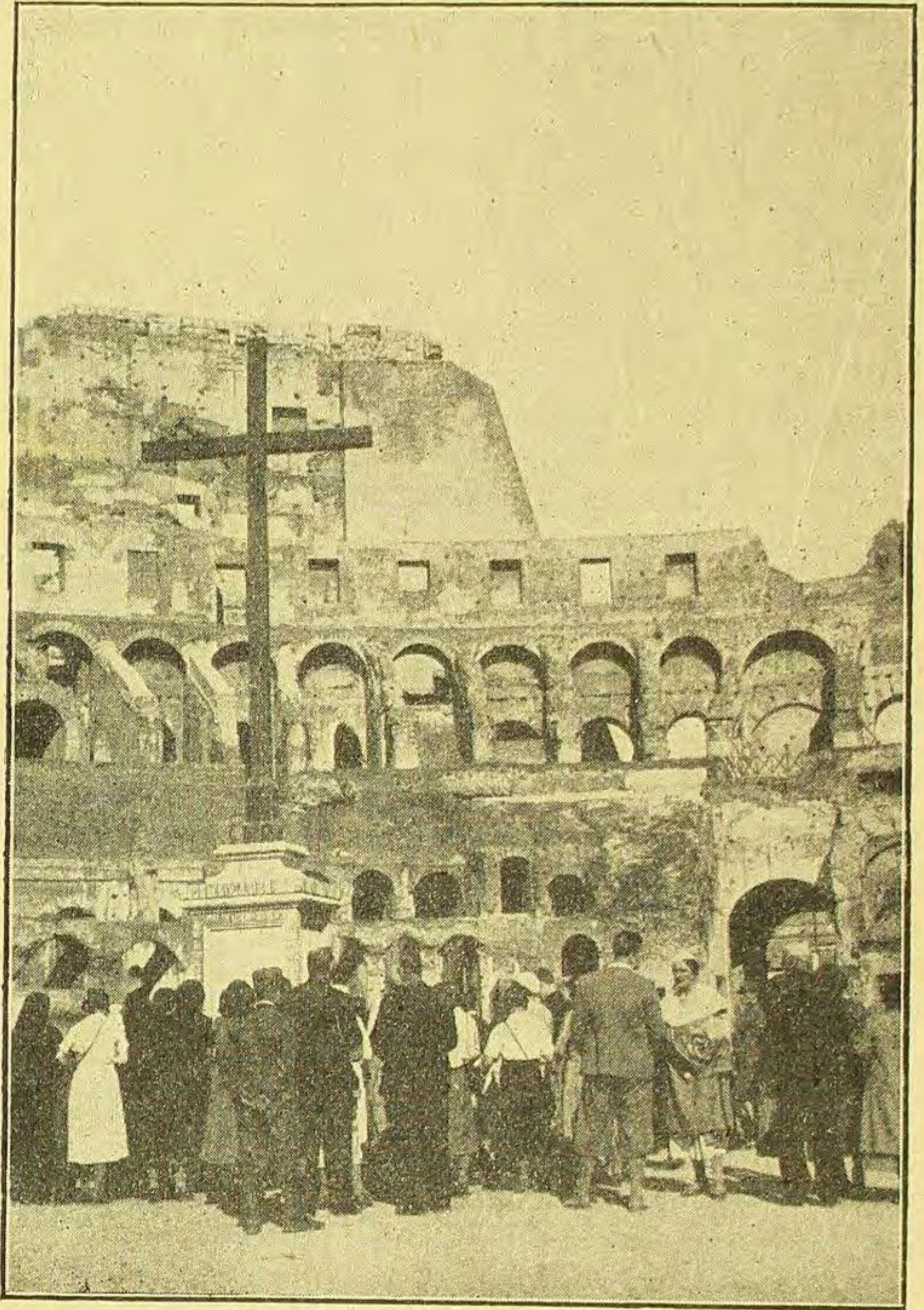
Župnik se nasmiја.

— Ja se klanjam, čuvaru, pred ljudskim razumom, kad ostaje na svom mjestu, kad žaba ne misli da se može napuhnuti pa da postane vol. Ali vi, ovdje, stavljate razum u takav položaj, da postaje smiješan. Jer konačno, ja sam dolazeći u selo prošao šumom i opazio i te kako lijepoga cvijeća! . . . đurđica . . . ljubica . . . jagoda . . . krasuljaka, koje čovjek nije nikada posijao . . .

Čitav odgovor čuvara je ostajao tvrdoglavo, pri pokazivanju na korov i na kukce:

— Kakav Bog! . . . Ako postoji, nije mu zbilja do ničega stalo.

* * *

Naši hodočasnici u sjeni križa u rimskom Koloseju.

Malo pomalo se sakupilo mnoštvo svijeta iza dječaka.

Župnik nije vičan da bude nijemi pas:

— Recite mi dakle, čuvaru, da li je potrebna voda da iznikne sve to cvijeće?

— Jasno. Ali ja ga zalijevam.

— Tko vam daje vodu?

— Kiša.

— Da li čovjek čini da pada kiša.

— Ne.

— A tko je onda?

— ...

* * *

— Recite mi dakle, čuvaru, da li je potrebno sunce, da sve to procvate?

— Da.

— Da li je čovjekova zasluga da sunce sja?

— Nije.

— Nego čija?

— ...

Mladi se župnik uspravi u svoj svojoj snazi pred mnoštvom.

— To mu ime ... gori u ustima! ... Ta ne može da izađe van! ... E pa dobro, ja ću vam ga reći ... poviknuti! ... To je Bog! ... Bog, kojega su vaši pređi molili! ... Bog, kojega siromašni puk pokušava sakriti njegovim vlastitim dobročinstvima, ali koji će se uvijek pojaviti! Bog, koji drži u svojim rukama udes svijeta! ... Sjetite se poslovice vaših otaca: „Čovjek se kreće, Bog ga vodi! ...“

* * *

Igra je započela ... treba je dovršiti.

— Recite mi dakle, čuvaru ...

— Što? Još! ...

— Da, još! Jer vi zaboravljate ono glavno ... Ako ta tratina, ako ti cvjetovi cvjetaju, to je besumnje stoga, jer si posijao sjeme, nije li tako? ...

— Jasno

— Sjeme! Veličanstvena i neprotumačiva tajna! Sasvim je sitno ... I u tako posve malenoj stvari ima života ... gorućeg života ... potpuno određenog života ... života sakrivenog pod skromnom prilikom ... Čitav je hrast sakriven u jednom žiru. Kestenovo stablo u kestenovom plodu ... Da li je čovjek napravio to čudo od sjemena? ...

— Vi od mene pravite luđaka na koncu! ... Uostalom idem na čašicu ...

I crveni se čuvar udalji mrmljajući prema krčmi.

Dječaci i ostalo pučanstvo su slušali svoga župnika. Nikad ga nisu čuli tako govoriti pri vjeronauku.

Drhtali su od ponosa.

Nikad nisu vidjeli svoga župnika tako zanesena, tako sjajna ...

Pierre l' Ermite.

OMLADINO, UJEDINI SE!

Veliki manjak, koji se osjeća na svim poljima intelektualnog života kod nas Bunjevaca i Šokaca jeste narodna inteligencija. Tu mislim riječ inteligencije kako se ona uzima u običnom smislu riječi t. j. prosvjećeniji i intelektualno naobraženiji dio naroda koji vodi, upravlja i kulturno reprezentira sam narod. Istina je da onoliki broj inteligencije koliki je trebalo i koliki se mogao očekivati od toliko hiljada našega naroda nijesmo nikada imali, ipak bi se moglo reći da je to radi toga što smo do sada pripadali jednoj i ako susjednoj ipak potpuno tuđoj i običajima, načinom života, te cijelim mentalitetom različnoj državi. Tada smo se uvijek nadali i čeznuli za oslobođenjem misleći, samo ako budemo slobodni sve će to drukčije biti. Djecu ćemo odgajati u narodnom duhu, knjige ćemo pisati narodnim jezikom, društva će nam procvasti, inteligencije ćemo imati na pretek i mnogo što-šta. A iza oslobođenja? Nešto vrlo slabo, da baš ne rekнем ništa ili još i gore. Iza oslobođenja, kada je došlo vrijeme da se nešto napravi, da se planovi ostvare i želje naših narodnih velikana ispune, nastalo je još veće mrtvilo nego što je to bilo prije. Neki to tumače tako govoreći: prije smo se morali boriti i braniti naše narodne stvari da se nekako održimo i da se ne stopimo s tuđinom, a sada, kada smo slobodni, „uživaj dušo moja“ jer šta bi se brinuo za te trice što su prije bile od prijeke potrebe, a sada ih kao preživjele stvari napuštam kad je glavno to da sam slobodan.

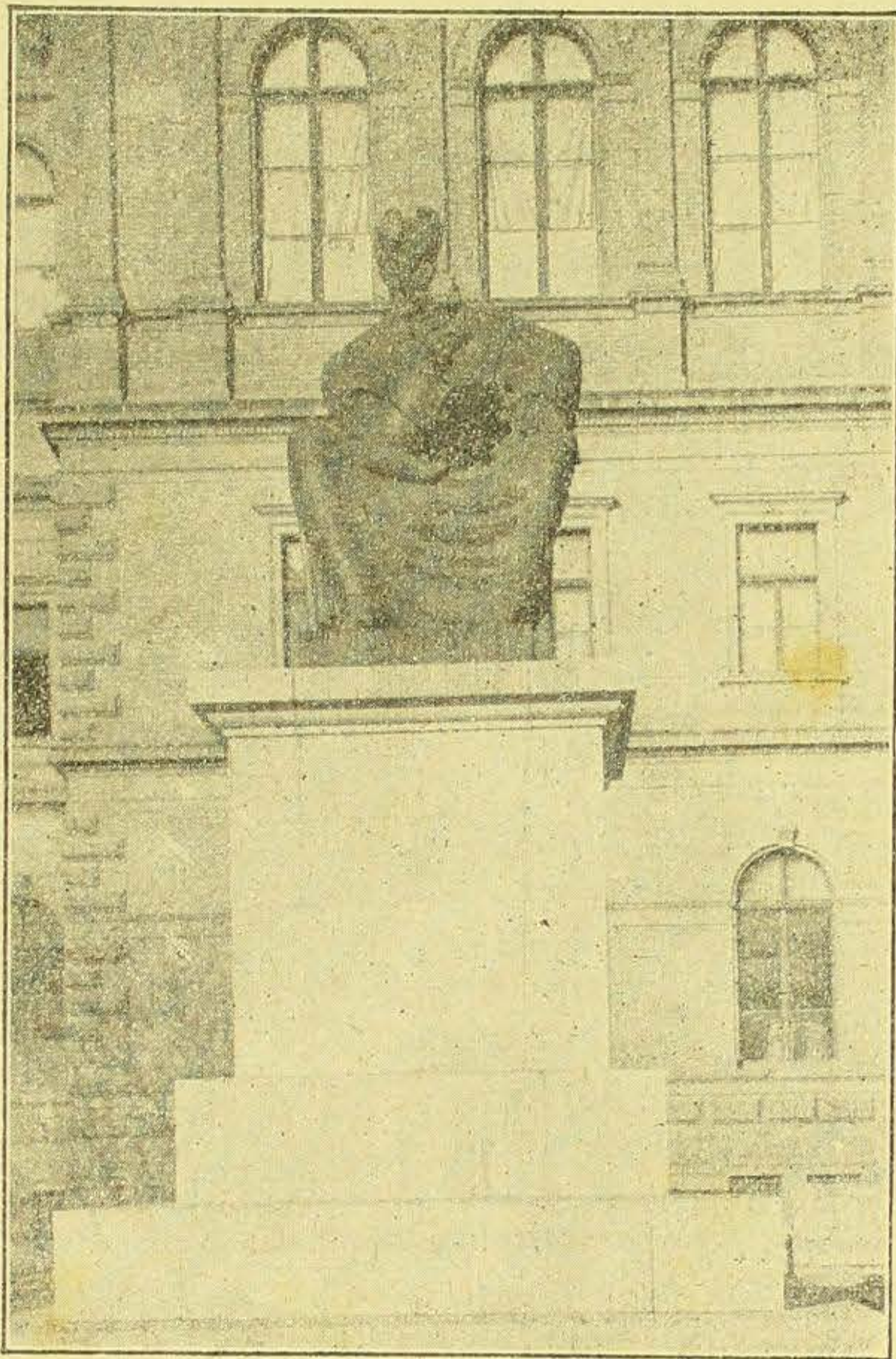
Mnogi se toga, na žalost, i drže, dok se drugi opet tuže da je malo Bunjevaca i Šokaca i da šaćica ljudi, napose inteligencije, nemože ništa čestito uraditi pa se zato i ne laćaju posla, nego puštaju narod bez valjanih vođa gledajući kako narodom upravljaju, ne oni koji su zato pozvani, nego kojekakvi gotovani, koji ne rade za narod nego samo za svoj džep.

Sada je već narod sit takvih vođa i uopće „gospode“ jer vidi u njima gulikože koji žive na njihov račun, a da za uzvrat ne čine ništa što bi bilo ili na duševnu ili na materijalnu korist naroda. Radi toga narod sve manje daje svoju djecu u škole jer se boji da se ne bi i njihova djeca izrodila u kojekakve badavadžije i tako zvane „vječne studente“ na koje moraju samo trošiti, a od njih nikad ništa, ali ako i bude kadgod od kojeg štogod, to je samo za nevolju i na sramotu roditelja koji su ga iškolovali.

Primjer nam je sama subotička gimnazija u kojoj je iza oslobođenja bilo skoro polovica đaka Bunjevaca, a danas ih možeš skoro izbrojiti na prste, osobito u višim razredima. Čim ovo malo bunjevačkih đaka svrši gimnaziju većina ode na razna sveučilišta po domovini pa se tamo izgube u tolikim hiljadama drugih studenata iz svih krajeva zemlje. Sad se mladićima već „otvaraju oči“ slušajući predavanja kojekakvih „apostola nauke“, drže se sretni što već i oni mogu „misliti svojom glavom“ uobražavaju si da su neznam kakovi talenti pače kadri da i cio svijet pokrenu iz temelja, a u stvarnosti su obični idealisti. Kasnije se pomalo razočaraju, padnu u drugu krajnost i ne drže ništa do sebe govoreći: „što ja mogu, nek radi drugi tko je sposobniji od mene“ ili onaj najobičniji prigovor „malo nas je, pa šta mi možemo“. Istina da nas nema mnogo ali nas nema baš ni tako malo. Ako samo pogledamo niže navedena imena možemo se uvjeriti da je tako i da se od tolikih mladih ljudi može ne samo nešto očekivati nego i s pravom zahtijevati.

Zar se nebi mogla ova četa mladih bunjevačko-šokačkih intelektualaca sjediniti u jedno društvo akademičara, te tako u zajednici zajedničkim silama, pod vodstvom starijeg i iskusnog rodoljuba kulturno djelovati bilo riječju, bilo perom za narodnu stvar? Zar si ne bi zbliženjem pojedinaca, upoznavanjem jedan drugoga olakotili budući rad među narodom? Zar ne bi napokon, zajedničkim radom izgradili i sami sebe, učvrstili jedan drugoga, davali dobar primjer narodu, koji bi tako promijenio svoje mišljenje o nama i postarao se da nam ne uzmanjka valjanih nasljednika.

Da ova pitanja ne ostanu samo prazna pitanja i ništa drugo, pokažimo da smo dostojni nasljednici velikog biskupa Antunovića, pjesnika Miroljuba, kulturnog radnika Šarčevića i svih drugih koji su i riječju i perom i djelom radili oko dizanja našeg naroda u svakom pogledu.

Spomenik biskupa Štrosmajera u Zagrebu.

Složimo se, ujedinićmo se, jer dok smo složni ima nas nešto i možemo mnogo napraviti, a ako se rascijepamo onda niti će nas gdje biti, niti ćemo šta čestito napraviti.

Za vjeru i narod, skupimo se pod okrilje duha velikog biskupa Antunovića i pogledajmo vedrim čelom u budućnost, koja će samo zajedničkim radom biti bolja i svijetlija ne samo nama nego i našem bunjevačkom i šokačkom rodu!

(Zato da se vidi koliko nas ima i da se za budući rad osokolimo donosim ovdje popis svih naših sveučilištaraca za koje sam mogao doznati.)

I m e	Prebivalište	Mjesto studija
Babijanović Geza	Subotica	Zagreb
Bartolović Stjepan	Bač	"
Beniš Ivan	Subotica	"
Bešlić Marko	Bajmok	"
Blašković Stjepan	Bač	"
Brajkov Josip	Subotica	Beograd
Brčić-Kostić Mate	"	Zagreb
Budanović Ljubica	"	"
Budanović Stjepan	"	Subotica
Crnković Gavro	"	Sarajevo
Drgalić Ivo	Valpovo	Đakovo
Dulić Lajčo	Subotica	Subotica
Dulić Mičo	"	Zagreb
Dulić Šime	"	Beograd
Filipović Stjepan	Bač	Zagreb
Gabrić Lajčo	Subotica	Sarajevo
Ivanković Filip	Svetozar Miletić	Zagreb
Knezi Ante	"	Đakovo
Kokić Aleksandar	Subotica	Zagreb
Kovačev Ivan	Bač	"
Kovačev Marko	B. Brijeg	Sarajevo
Kubanović Ivan	Bač	Zagreb
Kulešević Blaško	Subotica	Prag
Kujundžić Ivan	"	Zagreb
Kusulja Josip	"	Subotica
Lulić Pajo	"	"
Matijević Krista	"	Zagreb
Matijavić Olga	"	"
Matković Lajčo	"	Đakovo
Milodanović Alojzije	"	Subotica
Milunović Ivan	"	"
Nemet Antun	Bač	Đakovo
Ognjanov Stjepan	"	Sarajevo
Pančić Ljudevit	Subotica	Subotica
Perčić Vinko	"	Graz
Pletikosić Ivan	B. Topola	Subotica

Poljaković Matija	Subotica	Subotica
Prčić Antun	"	Graz
Prčić Antun	"	Subotica
Remeš Dragutin	"	Beograd
Romić Antun	"	"
Romić Lajčo	"	"
Rudić Josip	"	Beč
Rudinski Albe	"	Zagreb
Skenderović Grgo	"	"
Stantić Bela	"	Subotica
Stantić Josip	"	"
Stipić Andrija	"	Beograd
Stipić Grgo	"	Beč
Stipić Jašo	"	"
Šemudvarac Marin	Bač	Zagreb
Šokčić Albe	Subotica	"
Šokčić Andrija	"	"
Šokčić Ante	"	"
Tikvicki Ivan	"	Subotica
Tomašev Stjepan	B. Brijeg	Sarajevo
Topalić Ivan	Bač	Zagreb
Tumbas Bela	Subotica	"
Vakoš Marin	B. Monoštor	Sarajevo
Vidaković Albe	Subotica	Zagreb
Vidaković Amalija	"	"
Vojnić Blaško	"	"
Vojnić Franjo	"	Subotica
Vujkov Balint	"	"
Vujković Ana	"	Zagreb
Vujković Franjo	"	"
Vukmanov Vladimir	"	"
Vukov Đuro	"	Subotica
Zvekanović Matija	"	Sarajevo

Sveučilištarac.

Dan se rađa novi.

Odlazi večer... zadnji koraci
 čuju se... dan se rađa već novi.
 Mutni val noći skuplja se i ide
 nekamo daleko... sve dalje plovi...

Vučer se večer... dolazi jutro
 što sve ushićeno, ponosno koraca
 i svojim hodom i silnom vedrinom
 mlazove svijetla poljima baca...

Pa dođi jutro željkovano dugo
 ti nosiš radost, sreću, vedrinu!
 A gledaj tamo zadnji večer traci
 večeri bolno nestaju ginu...

Sve se veseli... Sve slavi Boga...
 Ekstaza!..., Zanos!... svijetla mlazovi
 prsnuše svuda... val noći mutne
 nekamo daleko... daleko plovi...

Blaško H. Vojnić.

IZ ZBIRKE „CVIJEĆE SA NAŠIH POLJA.“

Jutro.

Polje sa zeleno budi,
Pšenice njišu glave;
Rosa, bijela, srebrna
Sa mokre blista trave.

Mladi se zagledo kosac
Na ševu što nebom lijeće,
Na grudima dok mu se smije
Svježe makovo cvijeće.

Podne.

Nestašni cvrčci cvrče
U hladu zove stare.
I motre s debela panja
Umorne mlade risare.

Na plavom čistom obzorju
Titra se ljetnja žega;
Na njivi crni se suncokret,
Sunce ga spržilo svega.

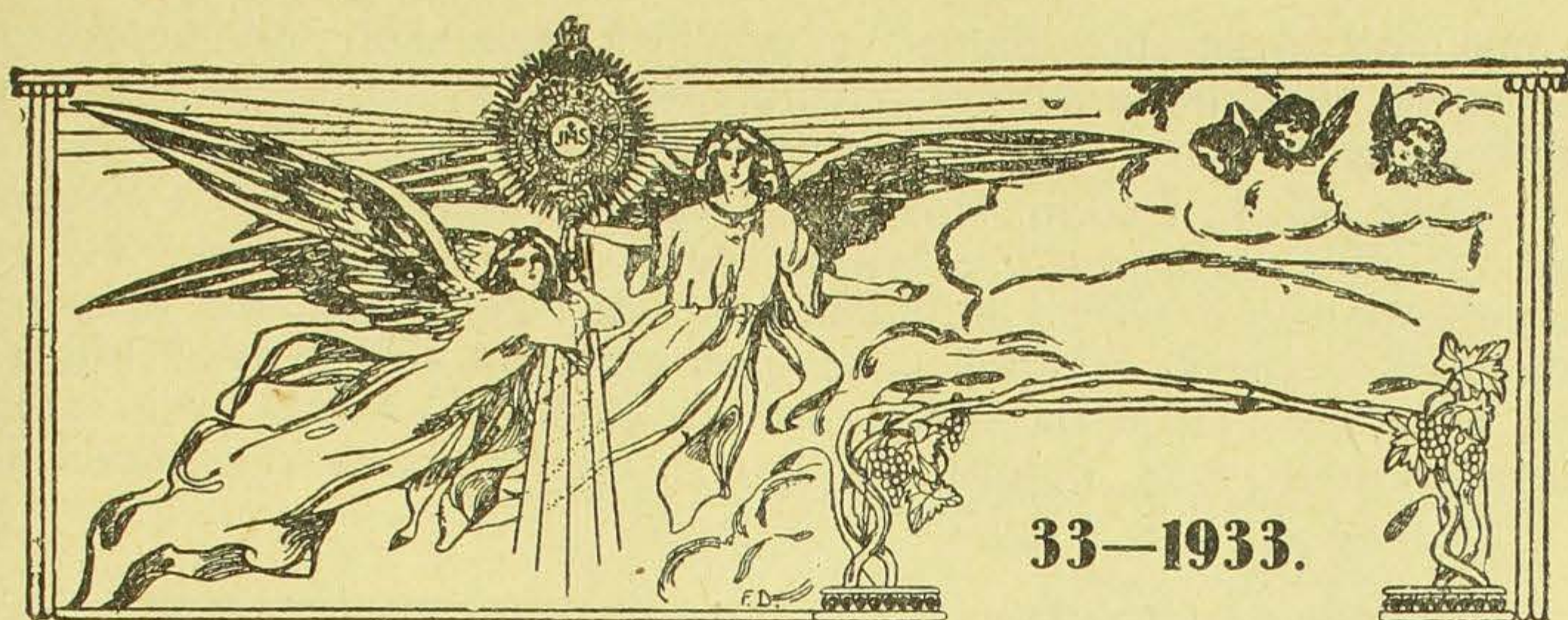
Veče.

Vjetrić je pošao poljem,
Ko glasnik skrivenne moći,
Da javi dobrim ljudima
Dolazak tihe noći.

Na dugoj ravnoj poljani
Snopovi leže žita,
Modri se glavica cvijeća
U klasju skošenom skrta.

I noć se spušta lagano
Tiho bez buke, loma . . .
Vesela četa risara
Na počinak odlazi doma.

Smiljan K.

VELIKI JUBILEJ.

Godina 1933. bila je jubilarna godina: 1900-ta od smrti Isusove. Stoga je sv. Otac papa Pijo XI. proglasio ovu godinu svetom, koja traje od Cvjetnice 1933. — do Uskrsa 1934.

Čitav kršćanski svijet proslavlja obljetnicu velikog djela Otkupljenja. Vjerni kršćanski puk svake se godine u korizmi sjeća muke Isusove i njegovog Križa. Ove jubilarne godine pak češće uzimaju vjernici na usne riječi lijepe crkvene molitve: Klanjamo se Tebi Gospodine Isuse Kriste i blagoslivamo Tebe, jer si po svojem svetom Križu svijet otkupio!

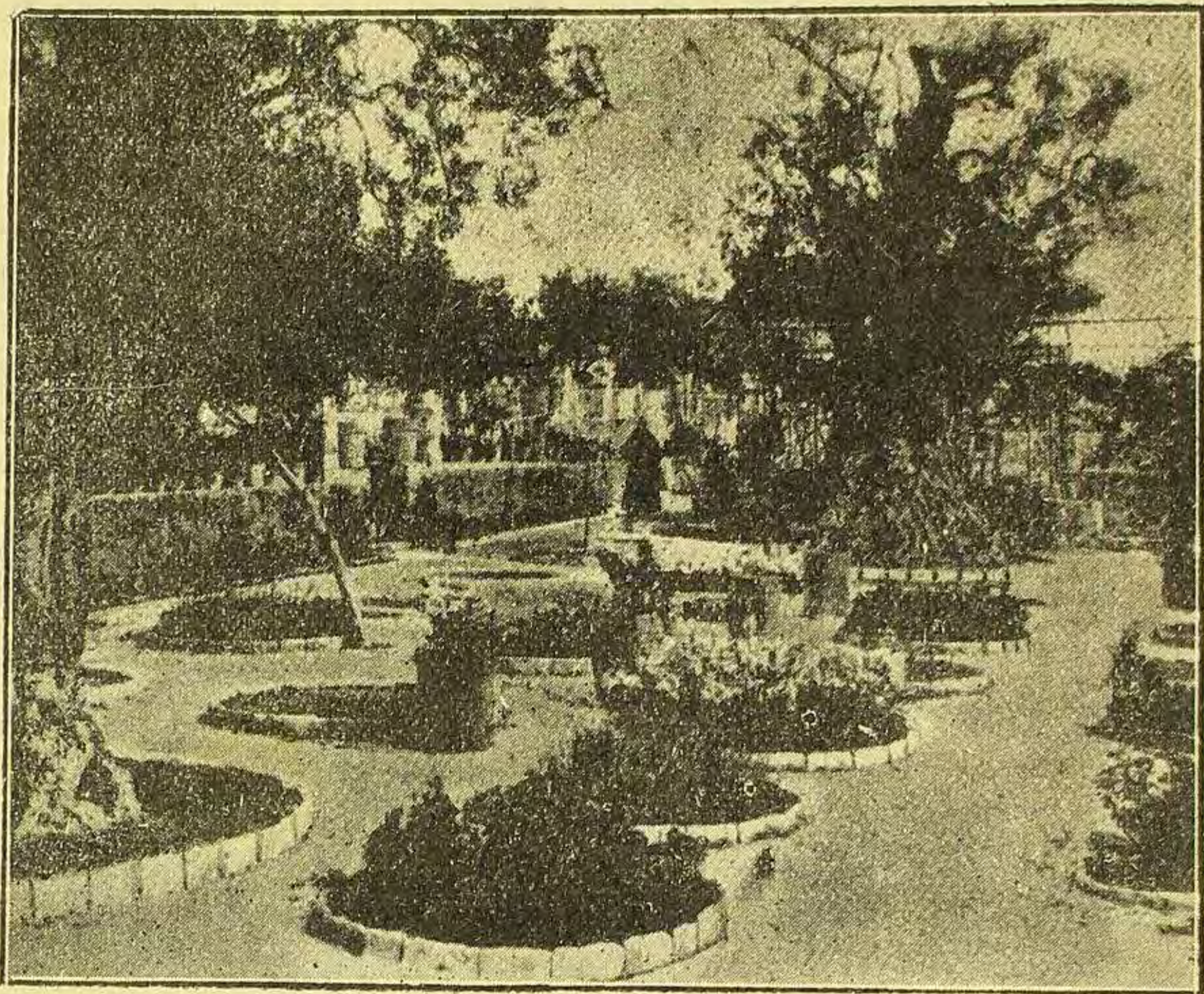
Osjećamo veličinu Križa, oživljuje u nama golgotska tragedija, osjećamo svu zamašitost velebnog djela Otkupljenja ljudskoga roda, te se iz naših srdaca diže opetovno usklik: . . . blagoslivamo Tebe . . .

19 stoljeća kršćanstva! Mi, koji smo rođeni u kršćanstvu, koji smo od svoje majke naučili prekrižiti se, i izgovarati ime Božje, koji imademo lijepe crkve, te na poziv zvona javno možemo da idemo k službi Božjoj, možda i ne shvaćamo pravo: što nam znači kršćanstvo. Treba se duhom vratiti u Stari Zavjet, da čujemo bolni vapaj pravednika: Rosite, nebesa odozgo, oblaci daždite pravednoga . . . Treba se duhom prenijeti nazad u prva kršćanska stoljeća, kada se u potocima prolijevala krv mučenička, — treba se vratiti u tmurne katakombe: te ćemo bolje razumjeti, što nam znači Križ Isusov, što nam vrijedi kršćanstvo.

Velik je jubilej, jer je jubilej velikog, najvećeg djela. Nije to samo uspomena na osnutak kakovog zemaljskog carstva, nije samo spomen jedne kulturne ustanove ili narodnog blaga, nego jubilej preobraženja čovječanstva: od propasti k spasenju, od duhovnog neznanja k božanskim istinama, od ropstva grijeha k slobodi djece

Božje, od beskrajne tmine k svjetlosti nebeskoj, od neiskazane bijede k vrhunaravnom životu, od vječne smrti k vječnom blaženstvu.

Nije nikakvo čudo, što je Križ Kristov toliko čašćen i štovan; što se nalazi ne samo u crkvama, nego i u našim kućama; što ga nose kraljevi na svojim krunama i prsima, što se s njime kiti siromah, što ga stiska umirući na svojim grudima. Križ Kristov pobijedio je svijet. Jači je bio, nego mač Aleksandra Velikog, silniji, nego vojne Napoleonove. Svladava veleume, njemu se pokoravaju narodi.

Vrt Getsemani

na Maslinskoj gori kraj Jerusalima, kako sada izgleda.

Križ osvaja srca i duše. Milijuni bijednih i potištenih gledaju sa pouzdanjem u Križ i nalaze utjehe.

To biva već 1900 godina. Zato je velik ovaj jubilej.

Odjek udaranja po čavlima, koji se nekad čuo samo na Golgoti, u ovoj svetoj jubilarnoj godini odjekuje opet jače po čitavom svijetu.

Na trgu sv. Petra u Rimu, na sredini nalazi se veliki egipatski obelisk. Ogroman je to stup od kamena, visok 30 metara. Na vrhu mu je križ, a u kamen su klesane ove riječi: Christus vivit, Christus vincit, Christus regnat (Krist živi, Krist pobjeđuje, Krist vlada). Obelisk je prije stajao u Napoleonovom cirkusu. Rimski Car

Kaligula ga je dao donijeti iz Heliopolisa. Bio je to ures poganskog cirkusa. Kasnije ga je papa Siksto V. dao prenijeti pred crkvu sv. Petra. Od tada nosi križ, te na daleko navješćuje nepobitnu istinu: Krist živi, Krist pobjeđuje, Krist vlada . . .

U mnogim dušama i danas još odjekuju ove riječi. Odjekuju svijetom i svemirom. Slušaju taj odjek oni, koji su odani Kristu, ali ga moraju čuti i oni, koji ga preziru. I oni, koji nose Raspetoga u srcu, a i koji ga mrze. Bilo je takovih, koji su pogrđivali taj Križ, pa i danas mnogi odvrćaju svoje lice od njega, ali se ipak sve jače ističe potreba Križa: u životu pojedinih ljudi jednako, kao i u kretanju čitavih naroda.

Krist živi! Uzalud je svako hulenje bezbožnika i zaslijepljena mržnja njegovih protivnika.

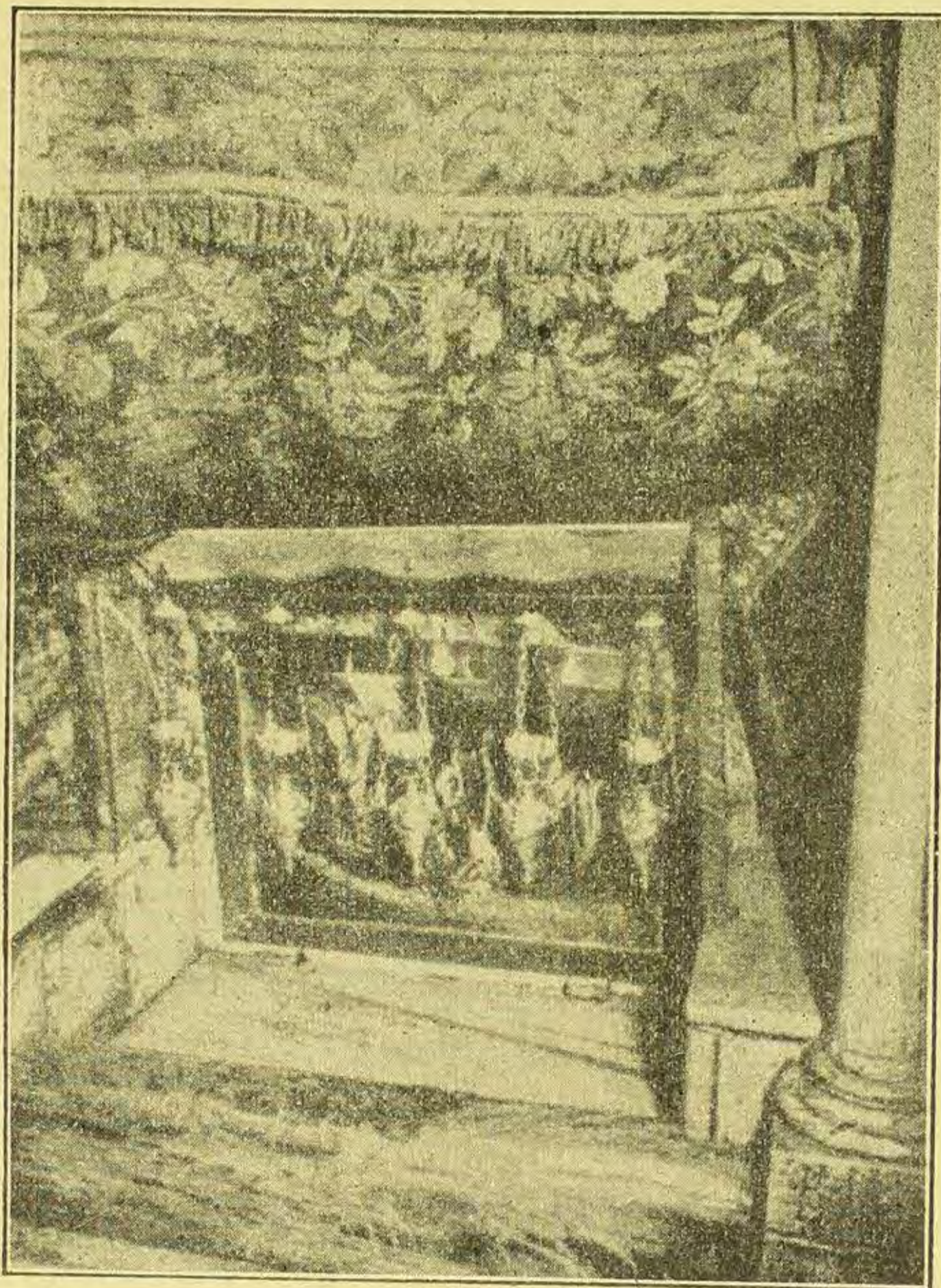
Krist pobjeđuje! Na Njegovo ime mora „da se pokloni svako koljeno, onih koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom i svaki jezik da prizna . . . : Isus Krist je Gospodin.“ (Fil. 2, 10—11.)

Krist vlada! Njegov nauk prodire sve više i među divlje narode, u do sada nepoznatim krajevima, širi se među neznabošcima. To dokazuje najjasnije 19 kršćanskih stoljeća u povijesti čovječanstva

Krist vlada . . . Neka vlada i današnjicom, koja je doživjela sreću, te može proslaviti ovaj veliki jubilej. Neka vlada njegov uzvišeni nauk, i duh njegov srcima, mišljenjem i življenjem modernog dvadesetog vijeka.

Neka ova sveta jubilarna godina utisne duboko u život čovječanstva, snažno, nezaboravno i neizbrisivo:

„Krist živi, Krist pobjeđuje, Krist vlada!“

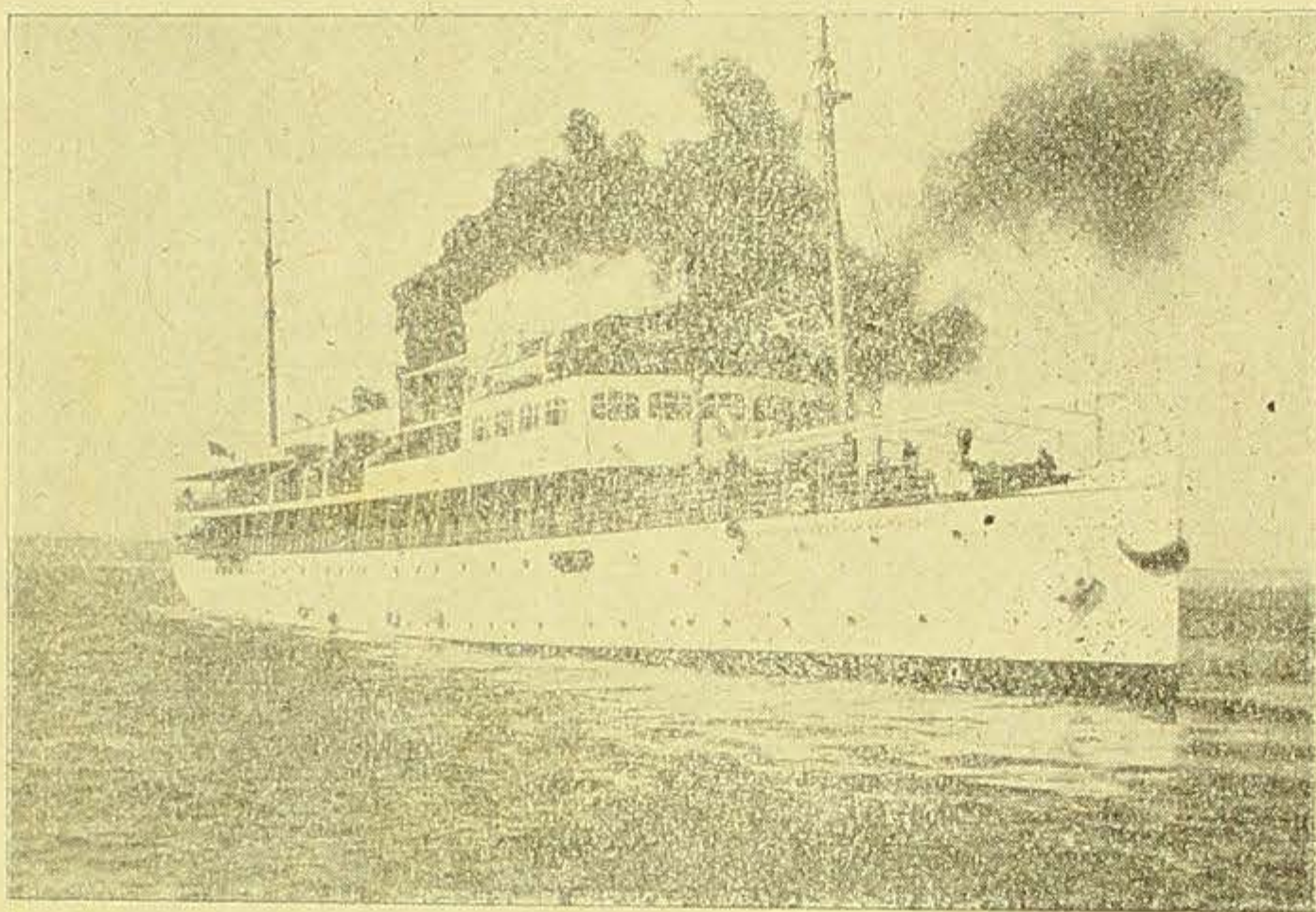

Betlehemska štalica, u kojoj se je rodio Isus.

SMRT JEDNE RUŽE.

Francuski napisao Pierre l'Ermite.

Bijaše to najljepši cvijetak među cvijetovima . . . jedna bijela ruža, bjelja od svih, koju je s ljubavlju gajio neki stari baštar. Svako jutro, kad bi ogrijalo veselo sunce, otvorio bi se poklopac njezine toplice i kristalne bi kapljice jednoga vodoskoka kvasile njeno tamno zeleno lišće. Iznad ovoga lišća . . . ruža . . . ruža, koju je vrtlar dugo i dugo ushićeno motrio svojim žarkim očima. A ruža je često mislila: „Zašto i za koga sam ja tako lijepa?“ I misao, da će jednom morati ostaviti ovaj mirni zeleni vrtić, gdje se tako veselo ori pjesma ptičica, strašila, ju je a ipak je u njoj rasla želja da se drugima svidi, koje ona nije vidjela i koje nisu bile tamo . . .

Naša najljepša i najveća luksusna lađa na moru
„Prijestolonasljednik Petar“.

Jednog jutra dođe njen stari baštar žalostan sa škarama u ruci, a pratio ga jedan čovjek, koji je izgledao kao gazda. Išli su pravo k ruži i pogledaše je:

— Zaista, krasna je . . .

— Kad bi je još ostavio do sutra? . . . zapita stari.

— Ne . . . sijecil

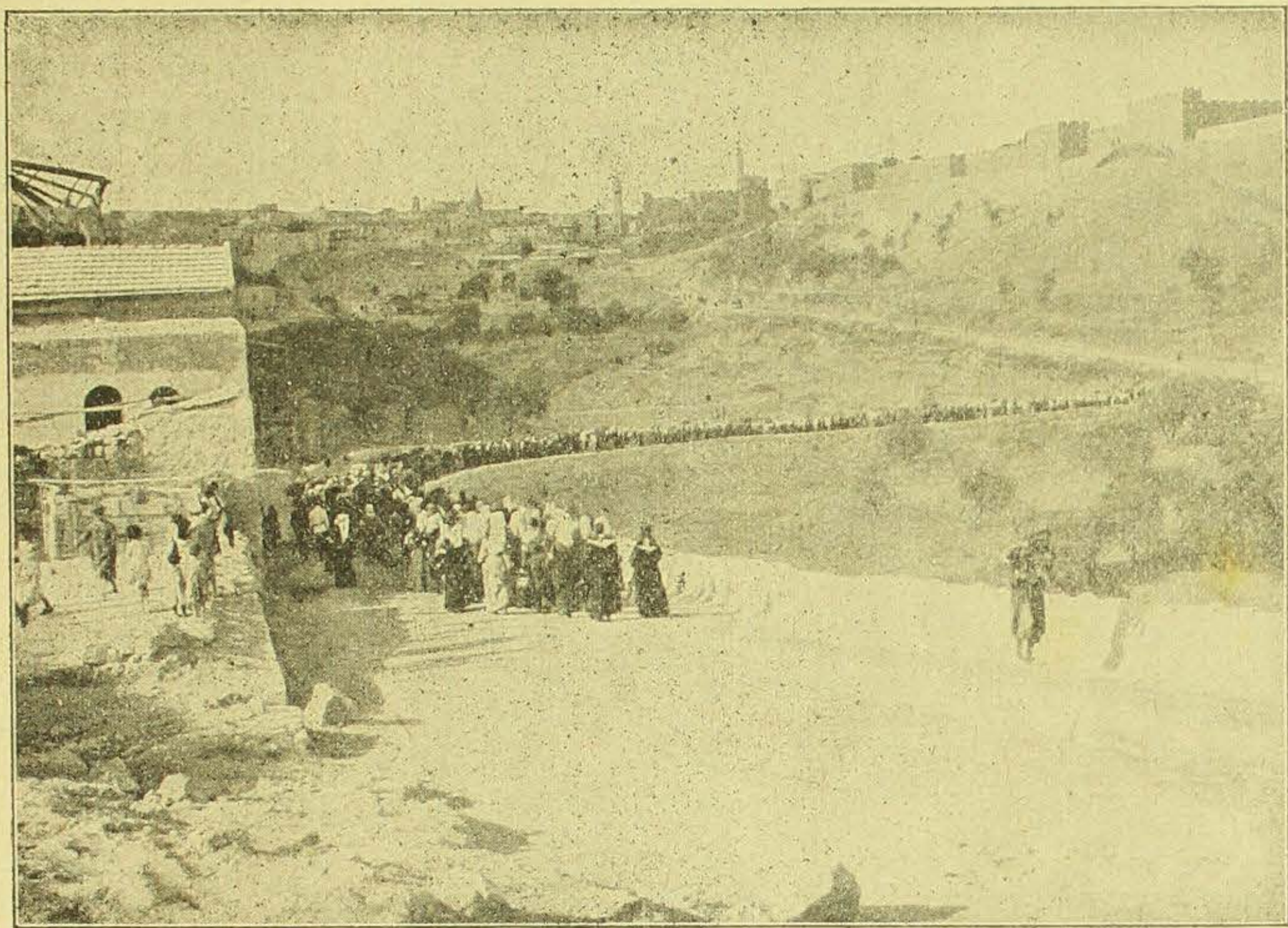
Mlada je ruža osjetila nešto strašnog; čelik, koji je sje kao njenu krhku grančicu. Pala je u jednu

ruku, zatim u jednu drugu, koja ju je pažljivo položila u jednu košaricu na prostrto lišće, gdje već žalosno ležahu drugi cvijetovi. Bilo je to dakle jutro, a za malu ružu bila je noć, skoro noć smrti.

Nakon jednog sata opet joj se razdani . . . dan bučan, prašljiv i siv, koji ni malo nije sličio na tihi i hladovit dan zelenoga vrta, gdje se je ruža rascvala. Košarica se rastvori. Ruža ugleda čovjeka — onoga, koji je bio gospodar — a žena, koja je bila pokraj njega, uskliknu od zavidljenja.

— Najljepša od svih, što sam ih vidjela! šaptala je ona, držeći je vrhovima svojih prstiju. Zatim joj priveže dvije široke vrpce od tamne svile, iznad kojih se prelijevala bijela ruža. I kad je to svršila, stavi ju žena u jednu barsunastu starinsku vazu u sredini jednog velikog okna, koji se je blistao u svjetlosti . . . I onda su se nizali prolaznici.

Pa što se je nagledala svijeta ova mala ruža između 10 sati u jutro, do 5 sati na večer. Ona se tomu čudila. Prolaznici su se zaustavljali, da ju vide, a oči su im sjale od ushićenja. Mnogi su kupci ulazili. Fina gospoda . . . bogataši . . . Ponosne gospođe, koje su htjele imati na svome odijelu najljepšu od svih ruža . . . Sluge, koji kupovahu cvijeće za njihove gospođe. Kod svakog kupca cvijetak je zadrhtao. On je osjetio na sebi krute oči pune požude. Komu će pripasti? U čije će ruke pasti ovako nježna i krhka stvar-

Pod zidinama Jerusalima. — Povorka hodočasnika.

čica, kao što je ona? Kupci su pitali za cijenu, kimnuli glavom, oklijevali, pa najzad uzeli tražene stvari i otišli.

* * *

Oko pet sati uđe neka žena, neka žena u crnini. Mirno pogleda po radnji, pa reče:

— Najbolje što imate . . . ?

Čovjek joj pokaže bijelu, koja se izdizala kao mala kraljica u talasima rozih, crvenih i plavih ruža.

— To je najljepša? zapita gospođa.

— Da . . .

Žena stavi jednu novčanicu na sto i uze krasnu bijelu ružu. I ruža bijaše tako sretna . . . Kao da je našla svoje gnjijezdo među ove dvije ruke u crnim rukavicama. Neka nutarnja radost prožela ju je sve do kraja njenih mirisavih grančica.

Polako kroz sive i hladovite ulice išla je gospođa i pazila, da se ne bi ruža povrijedila. A ruža se pitala: „Bože moj, kamo ona ide, gospođa . . . ? U svoj stan možda? U jednu veliku svečanu, ali žalosnu sobu. Možda u kakvu bolesničku, gdje je čeka kakva blijeda starica? Tko zna? Možda i kakvoj hladnoj mramornoj ploči, pod kojom počiva netko od njenih? . . . Kamo ide?

Procesija naših hodočasnika u Rimu.

Pokraj nje je prolazio čitav jedan narod . . . bogati, siroti, starci i djeca, veliki i mali. Gledali su je, ali Njega su naročito tražili. I ona je bila sretna, što se njena ljepota gubila pred Njegovom.

Navečer je bila velika svečanost. Pjevali su krasno, pa tamjan drukčijeg mirisa nego bijaše njezin i od kojega joj je pozlilo. Ruža je u taj čas osjetila, da je ovdje kano čista žrtva pred nogama svoga Gospodara, vječnog umjetnika, koji je stvarao cvijeće,

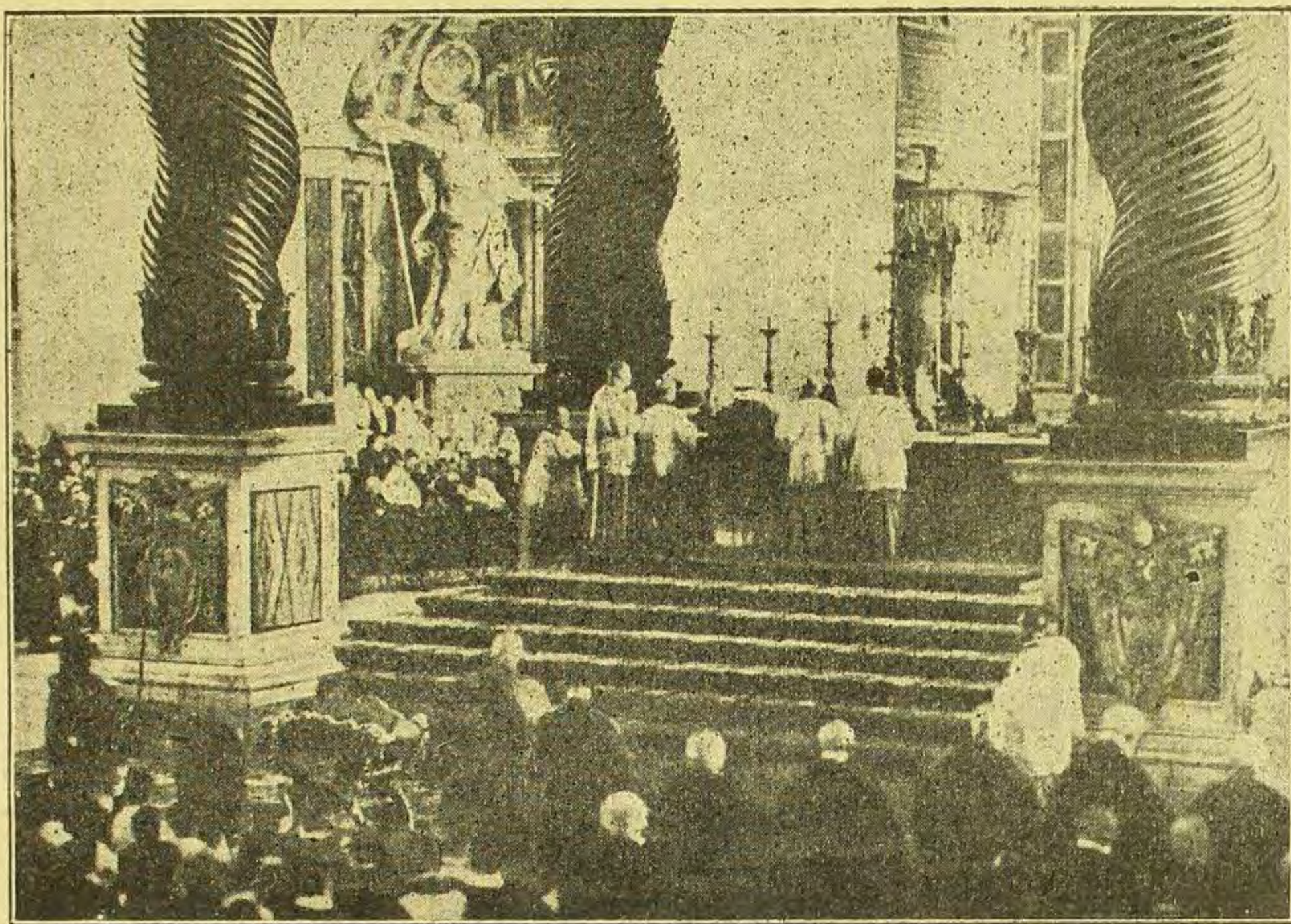
Ah! gospođa je ušla u jednu crkvu. U jednu isto tako bijelu crkvu, divno rasvijetljenu i punu svijeta; ali to bijaše drugčiji svijet, drukčije svijetlo. Žena opazi jednog starog svećenika i pruži mu ružu. Svećenik se blagonasmiješi cvijetku i gospođi, pa reče:

— Dostojna je Njega! . . .

A u ovoj riječi Njega bijaše nečega neizmjereno veličanstvenoga.

Svećenik se uspe na gornju stepenicu velikog oltara i na podnožje jedne zlatne pokaznice, gdje bijaše On, položi bijelu ružu, čija je boja bila bijela kao Njegova. Ona je ostala pokraj Njega cijelu noć, sjaj u velikom sjaju . . . i zatim još jedan dan.

upaljivao zvijezde i stvarao duše ljepše nego zvijezde i cvijeće. Tada je uhvati cijelim tijelom neka klonulost od radosti, ponosa i ljubavi. Pa ako bijaše najljepša ruža, služila je najljepšoj svrsi, i nikad zavidniji udes ni zamisliti nije mogla, nego ovaj, u kojem je sad živjela. Klonula je sasma. Polako, laticu za laticom, izdisala je svoju malu dušu cvijeta pred nogu Gospodina. Za vrijeme njene smrtne borbe približavahu se ljudi sa otvorenim molit-

Papinska misa na Duhove u crkvi sv. Petra.

venicima i iskali od svećenika po jednu laticu od od ove posvećene ruže. A tamo u dnu veličanstvenih svodova odjekivahu zadnji zvuci velikih orgulja: *Beati immaculati in via . . . Blaženi bez ljage na zemlji; Bog će ih vječno ukrasiti u nebu!*

Preveo Ivan Beniš.

Večernja molitva.

— Narodna pisma —

*Sveta Vido vidi mene,
Slatka Gospe krili mene,
Svi anđeli čuvajte me:
Da mi duša ne pogine,
Dok mi tilo ne počine.
A ja ligam u ložnicu,*

*Kao Isus u grobnicu.
Ako umrem, priumrem,
Ako ostanem, osvanem,
Primi, Bože, dušu moju
I mog oca i majčinu. Amen.
Iz birke I. P. Jablanović.*

Mladomisnicima.

Podite vedra čela u svijet pun bezbroj križeva, trnja;
Podite narodu svome koji vas želi sto puta više,
Nego što suha i tvrda zemlja vrela od ljetnjeg sunca
Žudi iz dana u dan za kapljom jesenske kiše.

I narod vas čeka željno ko nadu spasenja svoga,
Jer vi ste utjeha onih na selu poštenih duša,
Vi ste sol prava i zdrava, istinsko svijetlo svijeta
I riječi ko vaše sluša taj samoga Gospoda sluša.

Ne budite tvrdoga srca, vapaje slušajte mnoge,
Bezbrojne molbe čujte što stižu vam nove i nove.
Tisuće čekaju na vas gorljivim srcem i dušom:
Muževi, žene, djeca malena i sve vas, sve vas zove!

Žito je sazrelo zlatno, o žetva je velika, Bože,
Ali na ogromnom ravnom polju risara vrlo je malo...
Šibano vjetrom žito svaljeno leži na zemlji
I već se na mnogo mjesta pomalo kvariti stalo.

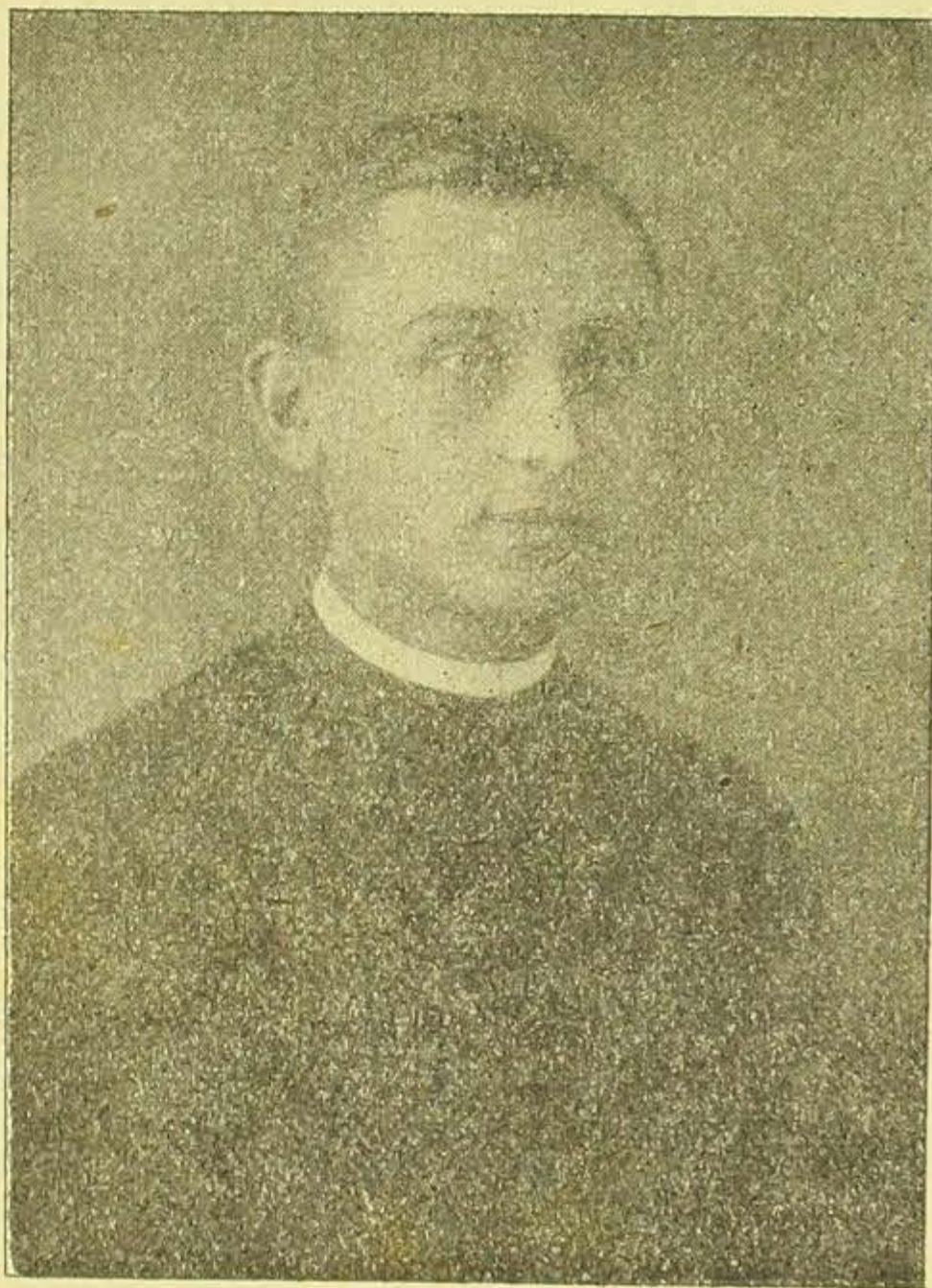
Radi se brzo... Kapljice znoja cure sa tijela risara...
Sunce ih žeže ko vatra, a noge im bodu trni...
I tako iz dana u dan rade od zore rane
Do noći tihe kad nebo sakriju oblaci crni.

Podite u žetvu ovu! Danju i noću radite marno,
I kad vam u poslu klonut i duša boliti stane,
O vi se sjetite onda Isusa, naroda svoga...
I mladih koji će doći zaviti vaše rane;

Tri bunjevačka mladomisnika.

Bilo je već u našoj „biloj“ Subotici mnogo velikih proslava i raskošnih svečanosti koje su primamile veliki broj radoznalih ljudi sa svih strana naše prostrane ravnice, ali nikada ni jedna nije bila tako srdačna, bratska, skromna i ujedno dostojanstvena kao što znadu biti u našoj bunjevačkoj metropoli slave Mladih Misa. U te dane zvona sa naše ponosne katedrale nekako svečanije zvone, ptičice na našim zelenim poljima ljepše hvale svoga Stvoritelja, a divno plavetno nebo, kao da razumije i osjeća beskrajno veselje naših duša, šalje nam blage sunčane zrake koje se odrazuju na zlatnim križevima tornjeva, na zabatima naših kuća, i na osmjehu nevine dječice. Ljudi zaboravljaju svoj svakidašnji život, posao, mržnju i svađe, te puni neke božanske ljubavi hrle u našu divno iskićenu crkvu da čuju sa Božjeg oltara svog rođenog sina kako prvi puta u životu pjeva uzvišenu pjesmu: „Gloria in excelsis Deo . . .“ I najtvrđa srca obvlada u taj čas neko nebesko čustvo i mnogi ljudi znadu, slušajući mladomisnikovo pjevanje, zaplakati kao malo dijete.

Bunjevci su prošloga ljeta imali sreću da im ne jedan, ili dva nego tri njihova vrijedna sina prikažu skoro u isto vrijeme uzvišenu Žrtvu Gospodinu Bogu. Sjetićemo se redom svakoga od ova tri mladomisnika, neka vide i oni sami i naš mili narod kako ih „Danica“ puno voli i cijeni i kako od njih očekuje mnogo, da — vrlo mnogo.

Vlač. g. Lazo Križanović.

Velečasni gospodin

Lazo Križanović

otpjevao je svoju Mladu Misu u subotičkoj katedrali 9. lipnja 1933. god. Maturirao je u vezirskom gradu Travniku kod izvrsnih profesora otaca isusovaca, a bogoslovske nauke je svršio na obalama našega Jadrana u drevnom Splitu. Kroz sve vrijeme svojih studija vlč. gosp. Lazo bio je stalno u teškim materijalnim prilikama, ali Njegovo žarko srce puno svetih ideala nije klonulo na dugoj i teškoj stazi, nego je svladavši sve svoje poteškoće postigao svoj cilj za kojim je čeznuo „od prve svoje mladosti“ kako je sam izjavio prigodom slave svoje Mlade Mise. U svome djetinjstvu ostao je bez onoga što je na ovom svijetu svima najdraže, a to je

majka. Nekoliko mjeseci prije samoga ređenja ote mu nemilosrdna smrt i dobroga oca. A ipak kraj svih nevolja što je naš sirotan prepatio, on još s većim marom nastavlja svoje nauke da se što bolje pripravi za veliku zadaću što Mu je namijenio Gospodin Bog. „Danica“ Mu od sveg srca želi što više Božjeg blagoslova i da puno uradi za naš mili i dragi Rod koji je isto takav sirotan kao i velč. g. Lazo.

Svečanost prve svete Mise velečasnog gospodina

Ivana Lebovića

Vlč. g. Ivan Lebović.

bila je ujedno veličanstvena manifestacija vjerskog života čitavog Tavankuta i okolnih naših salaša. Svršivši gimnazijske naobrazbe u Travniku, a teološke nauke u poznatoj isusovačkoj bogosloviji u Sarajevu, velč. gosp. Ivan primio je sveti red svećenički od preuzvišenog gospodina Lajče Budanovića. Svoju Mladu Misu otслужио je uz ogromno učešće naroda na devetu nedjelju poslije Duhova u svome rodnom mjestu. Za prvo stajalište gdje će naš mladomisnik početi obrađivati vinograd Gospodinov određeno je lijepo šokačko mjesto Bački Monoštor. Tamo će mladenačkom snagom moći da razvije široko polje rada i da visoko uzdigne stijeg katoličke omladine, kako su Ga naučili i oduševili njegovi dobri profesori oci isusovci, a „Danica“ će ga u tom mučnom poslu stalno hrabriti i potpomagati.

Nešto mlađi od ova dva mladmisnika morao je velč. gosp.

Marko Kopunović

da malo kasnije prinese svoju Žrtvu Kralju kraljeva. Na dan 23. lipnja u divno iskićenoj subotičkoj katedrali uz veliko mnoštvo svijeta otpjevao je naš najmlađi mladomisnik svoju prvu sv. Misu. Vlč. gosp. Marko gimnazijski je naobražen u srcu Bosne ponosne u ubavom Travniku, a teologiju je studirao u Splitu. Beskrajno plavetno more sa svim svojim krasotama i osobinama, siromašna Dalmacija sa svojim vatrenim Dalmatincima i drevni Split sa svojim starim umjetninama privukli su mlado srce našega Marka takovom snagom da mu je na koncu studija bilo upravo žao ostaviti sve te ljepote. Ali ljubav Bogu i narodu veća je od ikoje druge ljubavi, pa je tako vlč. gosp. Marko napustio sve samo da može što više uraditi za svoj mili Rod. Dao mu Bog puno uspjeha u životu i muževne jakosti da ne klone ni pred kakvim zaprekama što će mu naš zajednički neprijatelj stavljati pred noge. A mi svi preko „Danice“ izrazujemo svoje iskreno veselje što je velč. gosp. Marko počeo svoje duhovno djelovanje tu u našoj Subotici, gdje najviše može uraditi za svoj bunjevački Rod.

* * *

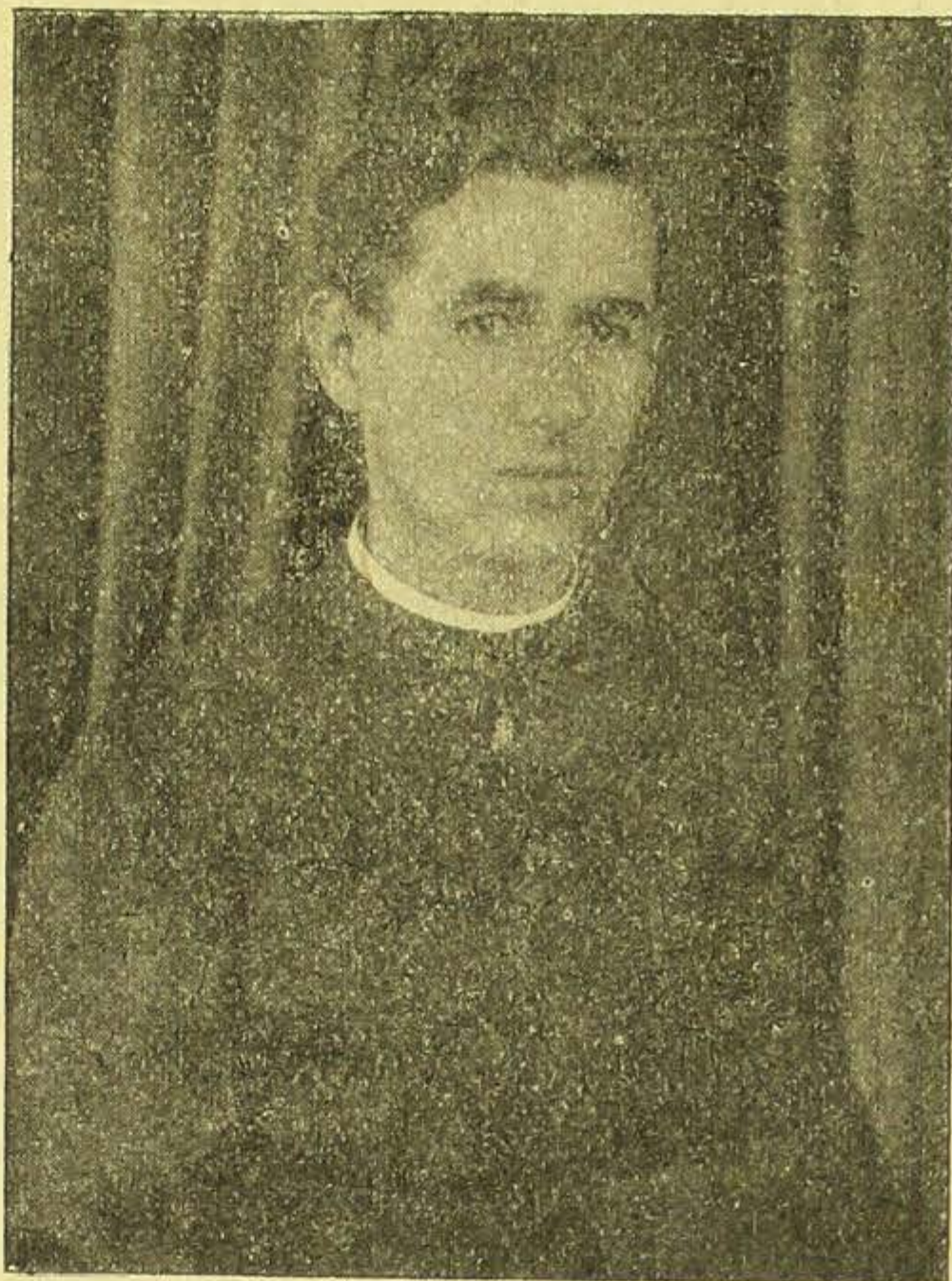
Hvala Ti, Gospodine Bože, što si nam dao ova tri mladomisnika, tri bijela orla, koji će u znaku križa propovijedati Tvoje sveto Evandjelje.

Mi se uzdamo da će oni puni božanske ljubavi mnogo uraditi za ovaj bijedni i zapušteni narod.

Mi se nadamo da će oni ostati uvijek dobri uzor-svećenici i iskreni rodoljubi, jer znamo da su sva trojica gojenci onih isusovaca koji su po čitavom svijetu poznati kao odlični profesori, duboko religiozni službenici Božji i pravi sinovi svoga naroda.

Mi se uzdamo u to, Bože, mi se nadamo, mi vjerujemo, jer smo uvjereni da nas Ti nikada nećeš ostaviti, da si naš pravi Otac i da mnogo voliš svoje sinove — dobre Bunjevce.

Smiljan K.

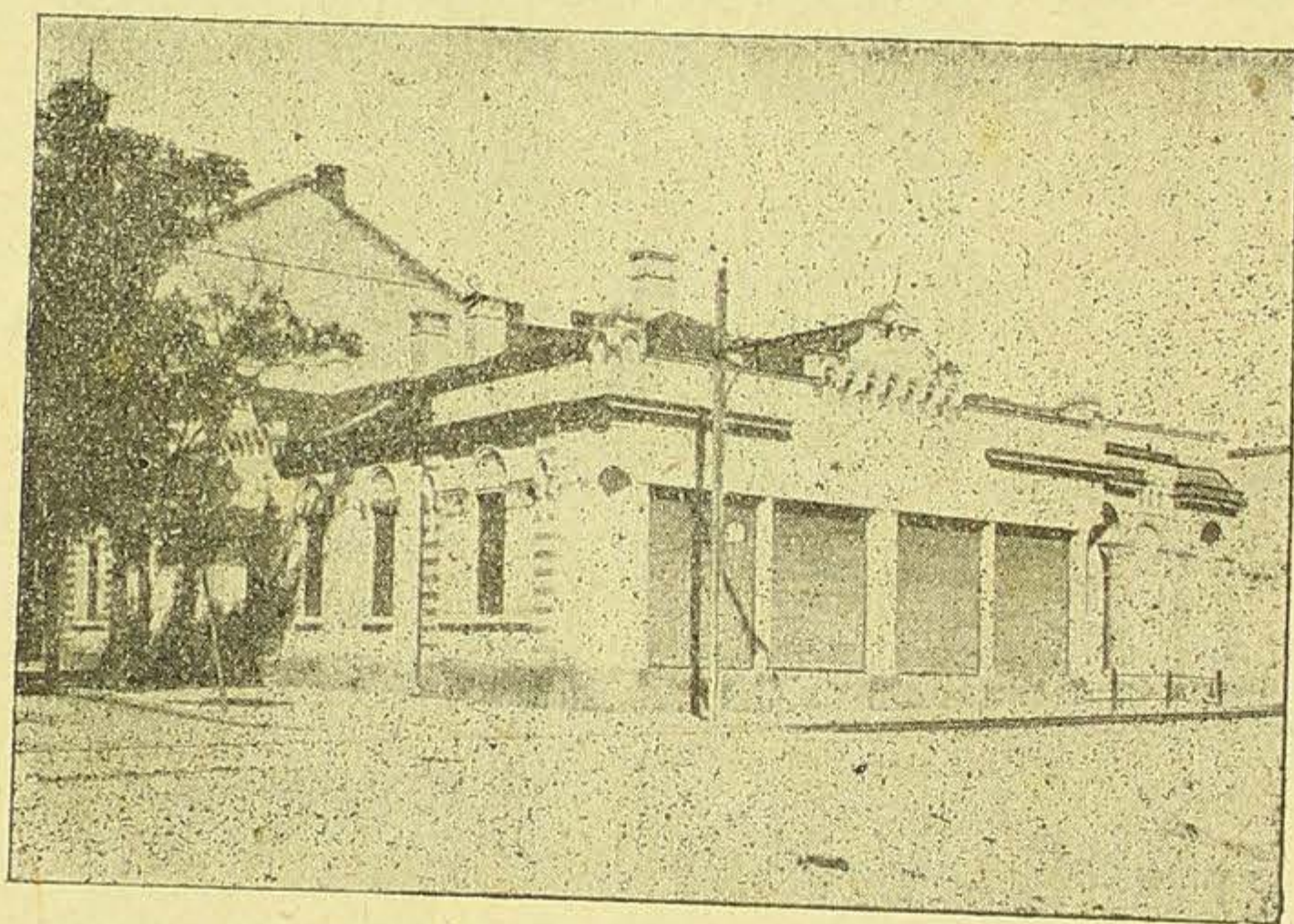
Vlč. g. Marko Kopunović.

SUBOTIČKA MATICA.

Matica znači ishodište i središte; matica je polazna tačka i povratno kolo; klilo zamisli i sprovedna snaga rada, srce, bilo i žila kucavica; uslov života, osovina kod zamaha i težište pripadnosti i zajednice. To je Matica u poslovanju, u društvenom poretku a ponajviše u radu za vaspitovanje naroda.

Tako se nastojalo kod svakoga naroda osnovati i ustaliti ovaku srednju tačku složnog rada. Taku zamisao pokazuju „Hrvatska Matica“, „Srpska Matica“, „Jugoslavenska Matica“ i druga središta i legla kulturnog rada.

Požrtvovan rad Ivana Antunovića uzbudio je svijest al vezan je bio za njegovu osobu i nise proširio, jer se onda još nije mogla podignuti ustanova za sistematičan dalji rad. „Neven“ i „Danica“

Subotička Matica.

visoko su držali svijetlo narodne svijesti al manjkala je ustanova za rasporedni rad, za grupisanje sila, za centraliziranje tehničkih poslova i za sačuvanje postignutog uspjeha. Falilo je sredstvo za sistematično prosvjetljivanje šireg sloja naroda.

Javni radnici su osjećali potrebu Matice, bez obzira na to, kakim imenom bi se ona nazivala.

Pravila prosvjetnog društva „Kulture“ (god. 1913.), nisu dobila odobrenje. „Neven“, prosvjetno društvo (1920. god.) poslije sjajnog početka, rodio je pjevačko društvo pod istim imenom, koje živi i lijepo radi al bez svoje matice — kao osamljen otok. Prva „Matica“ u Subotici imala je nekoliko nastupa al bez jednolične publike (1922. god.).

Vlastodršci osnovali su svoj „Kulturklub“ al ni ovo nije našlo većeg odziva (1924. god.).

Sa materijalne strane većma se osigurala „Bunjevačka prosvetna Matica“ al joj se pozvana inteligencija nije htjela približiti te i sada čeka, da se u nju ulije duha koji bi zahvatio cijelu masu naroda.

Šire osnove traži „Humano-prosvjetni odbor“ katoličkih crkvenih općina u Subotici za svoj rad u okviru svojih članova.

Ovaj „Humano-prosvjetni odbor“ je preuzeo zgradu „Bunjevačke prosvetne Matice“ sa dužnostima, da vrši zadaću Subotičke Matice. Izdržavanje Humano-prosvjetnog odbora osigurava se po 48. b.) §.-u crkveno-općinskog Poslovnika. Članovi ovog odbora naplaćivaju dvostruku članarinu i po 1% od svojih redovnih crkveno-općinskih prinosa.

Nadležna vlast je njegovo osnivanje prijavila kod upravnih vlasti ovom pretstavkom:

B a č k a

DUHOVNA OBLAST
SUBOTICA.

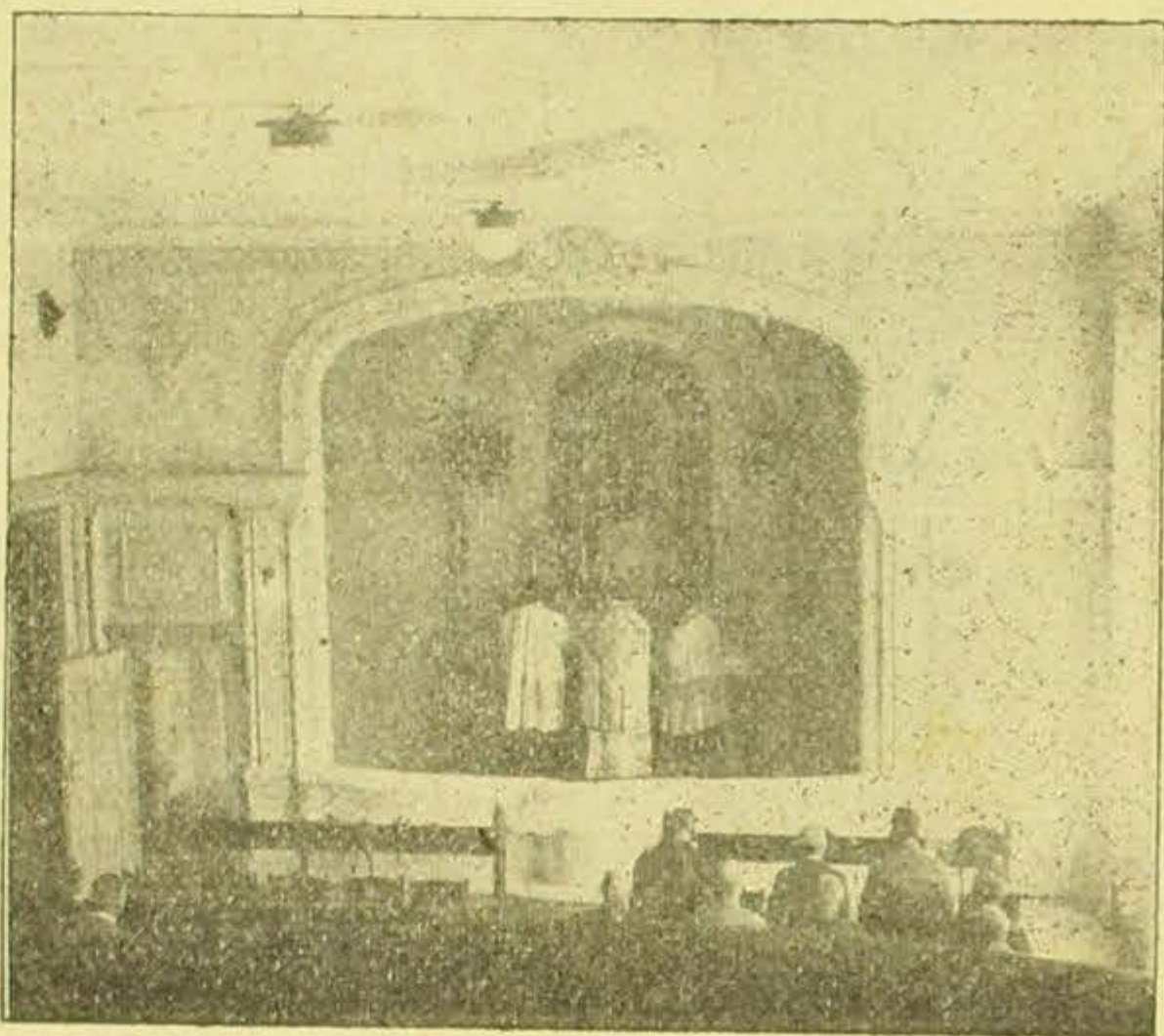
Br. 2581/1933.
20. jula 1933. god.

Predmet: Prosvjetno-humani odbor crkvenih općina.

Slavnom

GRADSKOM SENATU

Subotica.

Prva misa nakon blagosivanja kapelice Subotičke Matice.

Sa obzirom na to;

da ostala prosvjetna društva opetovno zamoljuju rimo-katoličke crkvene općine na saradnju, a u Subotici ima 19 katoličkih crkvenih općina, pa da ne bi trebalo isto toliko odbora izaslati,

i što je od potrebe da interesi crkvenih općina pred javnosti imaju svojih pretstavnika,

i da se obrazuje jedan organ, koji bi radio na izgradnji prosvjetnih potreba i zadaća crkvenih općina,

zajednički Senat rimo-katoličkih crkvenih općina u Subotici izaslao je podpretsjedništvom presvijetlog Gospodina Blaška Rajića, jedan odbor, koji će u smislu § 48. Poslovnika crkvenih općina na području svojih članova obrazovati radne odbore za humano-prosvjetni rad.

Članovi ovog odbora mogu biti samo članovi crkvenih općina i to: Katolici Slaveni. Za mjesto njihovog rada predaje se kuća, koja se nalazi u ulici Paje Kujundžića br. 9.

U istoj kući će se održavati i vjerski obredi za Slavene članove crkvenih općina. Moli se Slavni Naslov da ovu prijavu na znanje primiti izvoli

Lajčo Budanović.
biskup.

Seljak prisluškuje pjesmu zemlje.

Čutim iz dana u dan pjesmu njiva
Što mirno leže na domaku sela,
Svaka u sebi dar života skriva
I grgolj hladnog i svježega vrela.

Čujem u noći kako iz daljina
Glas zemlje mene i mami i zove,
I ko da slazi milost sa visina
Uzdanjem radost prepliće mi snove . . .

O čujem kako kuca svako bilo
Usjevu skorom i u šumu trava
Slutim da život bezgranične snage,
Ko dijete koje razvija se, sprava . . .

Zemljo, ti ne znaš da si dio mene
I tajni kutak i mojega bića,
Jer ispod tvoje zelene koprene
Dolazim svijetlu velikih otkrića!

Znadem, ti nosiš bezgraničnu nadu
Rađanja novih i svetinju vjere
U svome krilu. U velikom radu
Kroz svaku stvar se tvoja duša stere.

Zemljo, ti majko života i snage,
U času toplog i blaženog zrenja,
Kroz tebe motrim radost djece drage
I velik život novih pokolenja;

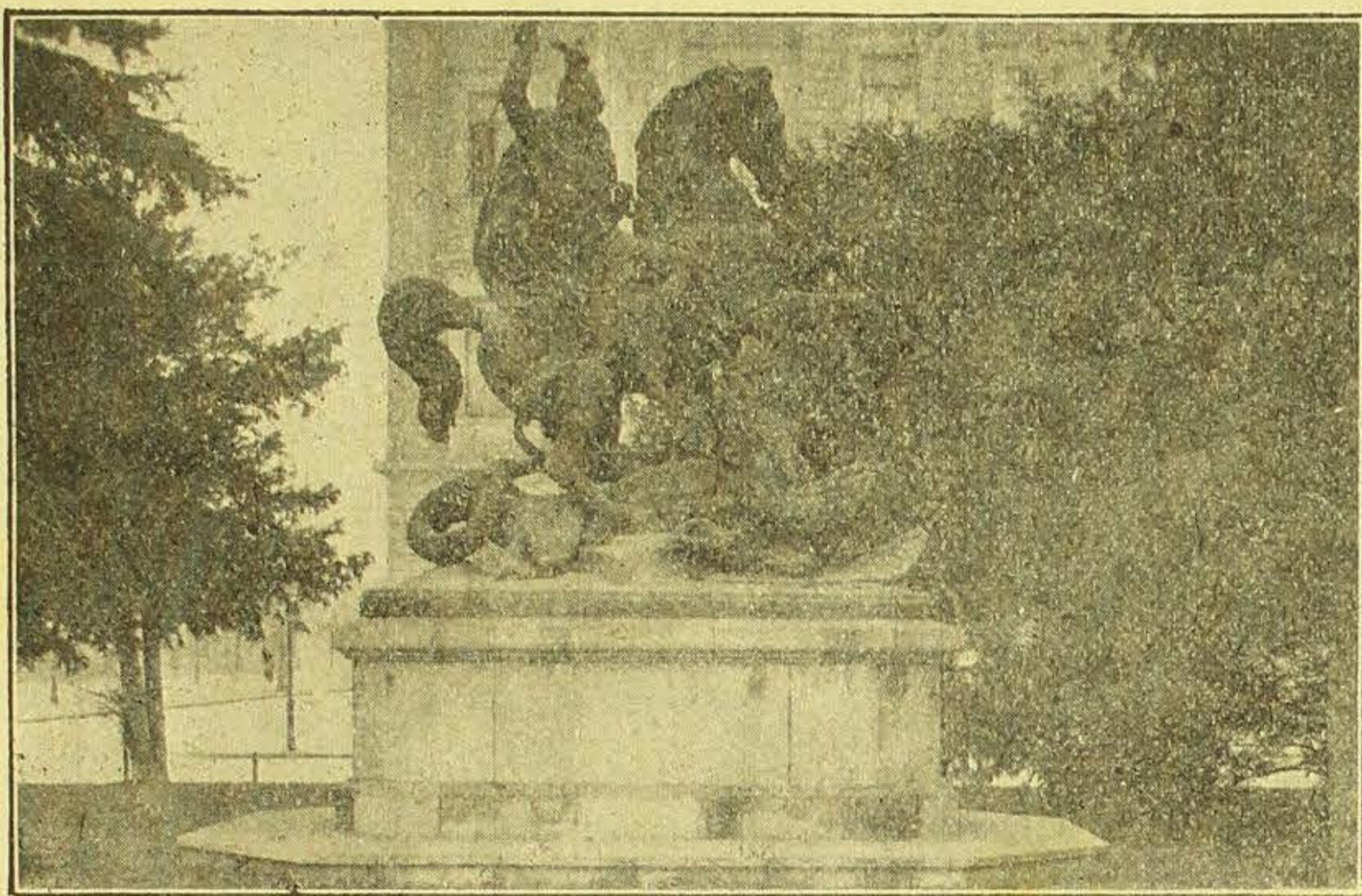
Jer ti si izvor naše skromne sreće,
Sestra što nas blago miluje i tepa,
O pjesmi sunca što kroz nas prolijeće,
Beskrajno što je velika i lijepa!

Ante A. Jakšić.

Lijek od zubne bolesti.

- Tako mi kljuje, kao da mi orlušina kopa mozak.
- Šta ti je?
- Zub me boli!
- Pa od toga ima lijeka. Sigurnog.
- Kaži mi, tako ti spasenja!
- E pa čuj. Ja sam ga iskušao. Meni je pomogao. Pa će možda i tebi.

Bio sam gazda na majuru gospodara Đule Antunića. Baš u risno doba udari mi bol u zub. Tako me bolio, da mi se kosa naježila na glavi. Probam rakije, probam obloge, probam još bunike,

Spomenik sv. Jurja u Zagrebu.

metnem na zub, ali izalud. Sve većma kljuje, cijepa i bjesni u glavi. Već sam smislio: Idem u varoš do prvog zubara pa nek mi izvadi; ma i sve do jednog, samo da prestane bol. Ali kola i konji svi u žetvi; voze. Poslao bi na drugi majur, tamo su gospodarevi paradeši. Ali nemam koga poslati. Sve je u polju. U nevolji krenem sam na drugi majur. Ja tamo, a kola nema. Četvrt sata prije se odvezla u varoš gospoja Đulinica. Kud ću sada tužan . . . Moj kolega, gazda na ovom majuru Pindro, onaj, znaš, kubni, piše se llovac, on me žali, ali mi ne može pomoći. Ja ću opet put pod noge da se vratim na moj majur, pa ću dočekati dok se prva kola ne vrate iz polja. Kaže mi Pindro:

— Znaš što, kad si već tu, da nisi zabadava drezgo ovamo, odvedi na tvoj majur kera. Gospodar je naredio, pošto su na tvom majuru sve vašeke pocrkali, a ovdje je ostalo dva, da jednog pošaljem na tvoj majur. Evo prigode: došao si kao naručen.

Meni nije bilo do kerova, jer mi glava sve bučila, ali, reko, dobro će bit, bar ću se zabaviti sa kerom pa ću zaboraviti na svoju nevolju. Odriši Pindro kera, jednog velikog gadžu, ha: ko tele! Da mi Pindro lanac u šaku, a ja hajd kući. Ja koracam a gadžan kasulji pored mene, sad napred sad u stranu; svaku grudu onjuši; uzto dakti pravo kereći. Bilo je oko 3 sata popodne. Vrućina, Bogo, kao u kotlu. Gadžo isplazio jezik, dakti ko za okladu, pabušina mu drčka i on skoči za svakim skakavcem što prhne pred nama. Kad smo došli u po atara, gadžo stane, okrene se svome majuru i omjeri okom daljinu. Onda opet pokasa i nastavimo. Kad smo stigli na atar, gdje počima moja njiva, gadžo stao. Ja ga malo trgnem, ali on sjedne i više ni makac.

Šta ću sad? Ovamo zub mi kljuje, sve mi sijeva pred očima, a gadžo neće dalje. Da ga pustim, pa neka se vrati?

Šta, da mi se jedan ker otme? Toga nema. Zamotam lanac oko ruke, pa povuc mog gadžu. On baci napred sve četiri noge, plegne rep i sav legne na strniku. Ja ću njemu, da ću ga batinom, a on đipi i potrče prema njegovom salašu. Mal me nije svalio. Podaprem noge, povučem gadžu, a on opet legne. Šta ću sad? Oblio me znoj, da se ucvarim. Na meni kaput, u čizmama sam, kako sam se obukao za varoš, kod zubara. Šešir mi se okliza na zatjok, pljunem u šaku, spopanem lanac oheručki, pa daj tezmaj gadžu po srtniki. On se smoto u klupče, a noge mu se usjekle ko četri srtala, sve paraju strniku. Pa što dalje od njegovog majura, a on se sve većma opire. Kad ga lanac već počme daviti, on đipi potrče meni, ali samo zato, da u drugom trenutku opet zapne papke ka njegovom salašu. Bilo je, da me amade povuko za sobom.

Ta ne dam, od sramote, da me jedan pas nadvlada, već srdito trgnem gadžu, pa daj opet ori strniku. Nebranim ja, ma se ti zadavio na lancu, al ti ćeš na moj majur... Znoj curi s lica, ko da sam se zagnjurio u Palić, leđa mi mokra, probio znoj čak i svečani kaput, u čizmama sve blečka... Nemožem ni da otarem lice, moram sa obadve ruke da vučem za lanac. Pogledam naokolo, ne bil koga spazio, da mi pomogne. Nigdje nikoga. Samo ja i gadžo. Al i on radi: na smrt i život. Od tri sata do šest sam se mućio sa strvinom, dok ga nisam dovuko na salaš. Tu sam ga svezao za veliki debeli dud, kolac bi iščupo. Uđem u svoj stan, žena preda me. Pita me:

— Šta je tebi baćo, što si se tako zaduvo? Ko da su te vijali!

Ja odmanem rukom, otarem lice, sjednem. U to dođu kola. Poslao ih sa drugog salaša moj kolega Pindro. Onda mi padne na pamet: Ta mene boli zub!

Pipam se po obrazima, pritiskam sve zube redom, ali bola ni u jednome. Sve istjerao gadžo, sa znojem.

Za to preporučam tebi i svakomu, koga boli zub, neka vuče crnog kera od jednog salaša do drugoga. To je prijeki lijek za zubnu bolest.

Zaslужni i znameniti Bunjevci.

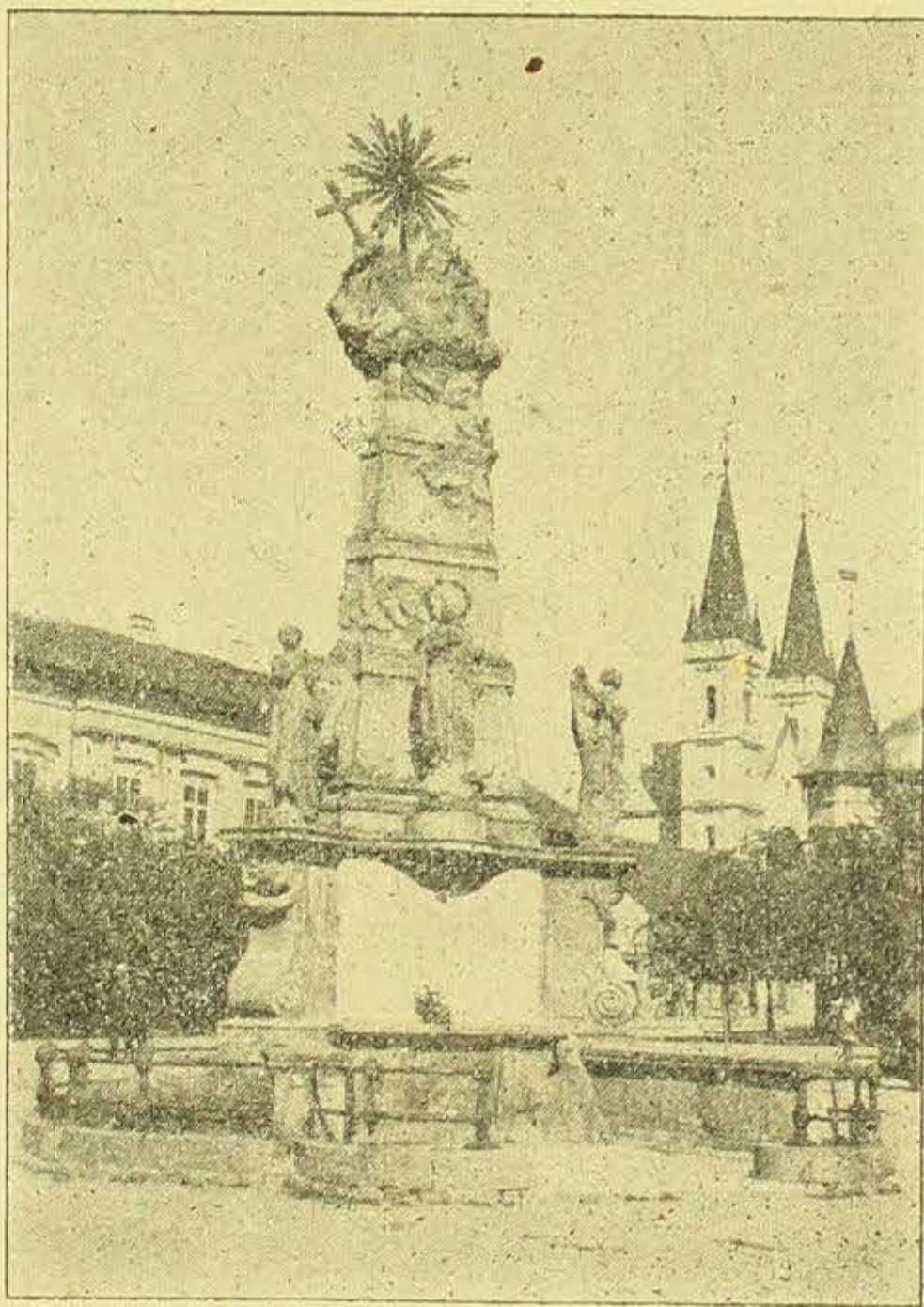
II.

Vidno mjesto zauzima u nacionalnom životu Bunjevaca i pokojni Ambrozije

Boza Šarčević.

Ime Boze Šarčevića tijesno je skopčano sa prvim bunjevačkim pokretom uopće a napose sa osnivanjem „Pučke Kasine“ i bunjevačke stranke u Subotici. Rodio se 30. ožujka god. 1820. u Subotici gdje je svršio i gimnazijske nauke. Pravo je svršivao u Velikom Varadinu i Pečuhu, te god. 1842. postade diplomiranim odvjetnikom. Službovao je kao sabosrki stenograf (što je u ono doba velika rijetkost bila) županijski pododvjetnik, kotarski predstojnik, kotarski sudac u Bačkom Aljmašu, subotički gradski pododvjetnik a nešto kasnije gradski arhivar. Napokon dobije stalno namještenje kao drugi gruntovničar kod suda u Subotici, te je kao takav i penzionisan.

Pok. Šarčević je mnogo radio i borio se za narodna prava Bunjevaca i Šokaca u Bačkoj, može se reći, da poslije Antunovića, on je bio jedan od najagilnijih naših nacionalnih boraca. Dok su drugi radili samo na nacionalno-političkom Spomenik Presvetog Trojstva u Subotici. polju, dotle se on bavio i književnošću. Osim nacionalno-obrambenih članaka napisao je i izdao god. 1869. „Zbirku mudrih i poučnih izreka“, a desetak godina kasnije pak „Ričnik bunjevačko-mađarski“ i „Tolmač izvornih i zemljopisnih riči“. Vrijedno je napomenuti da je Šarčević bio jedan od najobrazovanijih naših vođa, govorio je pet jezika: hrvatski, mađar-

ski, latinski, njemački i francuski. Umro je 29. rujna 1899. u Subotici, a zahvalna „Pučka Kasina“ postavila mu je u svojim prostorijama lijepu uljenu sliku dne 10. lipnja 1900. god.

Prošlost bunjevačko-šokačkog plemena, usko je skopčana sa poviješću franjevačkog reda u ovim krajevima. Sudbina Bunjevaca i Šokaca, u ono doba, ne da se odijeliti od sudbine siromašnoga fratra. Kada su još naši pradiedovi pod turskim jarmom stenjali, branitelji i tješitelji njihovi bili su franjevci; kada su se pak preselili iz stare postojbine u žitorodnu Bačku i vinorodnu Baranju, na čelu im i opet vidimo rodoljubive franjevce. Eto to je uzrok nerazdjeljivosti naše narodne povijesli od povijesti franjevaca.

Među prvoborce za narodna prava svakako spada i lijep broj franjevaca, među kojima dično mjesto zauzima

O. Ivan Jesse Kujundžić

franjevac, bivši prvi reformirani gvardijan subotičkog samostana. Rodio se burne god. 1848. 23. listopada u Subotici, od velike Kujundžićeve obitelji Mišakove grane. Za Jessinog djetinjstva ta je obitelj brojila do 35—36 članova, osim djeda još i pradjeda je bio živ; otac mu je bio Albe a mater Roza Jaramazović. Svršivši u Subotici škole i 4 razreda gimnazije stupi u novicijat reda sv. Franje u Sečenju. Nakon godine dana novaštva nastavi nauke, te god. 1873. bude zaređen za svećenika u Temišvaru, a 8. prosinca iste godine prikaže svoju Mladu misu u Subotici u crkvi franjevačkoj.

U redu je obnašao razne časti, isprva je bio profesor latinskog i grčkog jezika na franjevačkim gimnazijama u Đenděšu i Solnoku, zatim bude na franjevačkoj bogosloviji profesorom filozofije pa teologije punih 12 godina. Zatim priđe na dušobrižnički rad te bude gvardijanom u više samostana a napokon i u Subotici.

Nikad nije politizirao, nikad se nije isticao, ali je zato ljubio svoj bunjevački rod kao možda nitko više. Kad se u subotičkoj franjevačkoj crkvi htelo okrnjiti prava Bunjevaca o. Jesse je muževno stao na obranu i uspio je. Bio je predsjednikom „generalštaba“ bunjevačkog narodnog pokreta. Mnogo je pisao poučnih i zabavnih stvari u „Neven“ i „Danicu“ pod imenima „Brajanović“ i „Stari Rodoljub“. Umro je 17. travnja 1903. u 55. godini života. Sahranjen je u Subotici u bajskom groblju.

Veliku popularnost i ugled su uživali kod svoga naroda i pokojna braća

Ivan i Ante Miroljub Evetović,

prvi župnik u Baču, a drugi u slavonskom selu Valpovu. Ivan je bio čuven govornik i političar staroga kova, a Ante opet pjesnik najnježnije lirike. Ivan se rodio god. 1860. a Ante 1862. obojica u Bačkom Aljmašu. Ivan ode u svjetovne svećenike a Ante u franjevce, odakle je nakon 13 godina redovničkog života, prigodom reformacije reda, prešao u svjetovni kler.

Ivan se borio na političkom polju za svoj rod, te je dostigao velike časti i dostojanstva, bio je narodni poslanik i prepozit; Ante se opet bacio na pjesništvo pa je proslavio svoj narod i postigao vrlo lijep uspjeh. Ivan je bio najbolji naš historičar a Ante najveći pjesnik bunjevački. Ivan je umro 10. kolovoza 1923. sahranjen je u Baču; Ante je umro 24. veljače 1921. pokopan je u Valpovu.

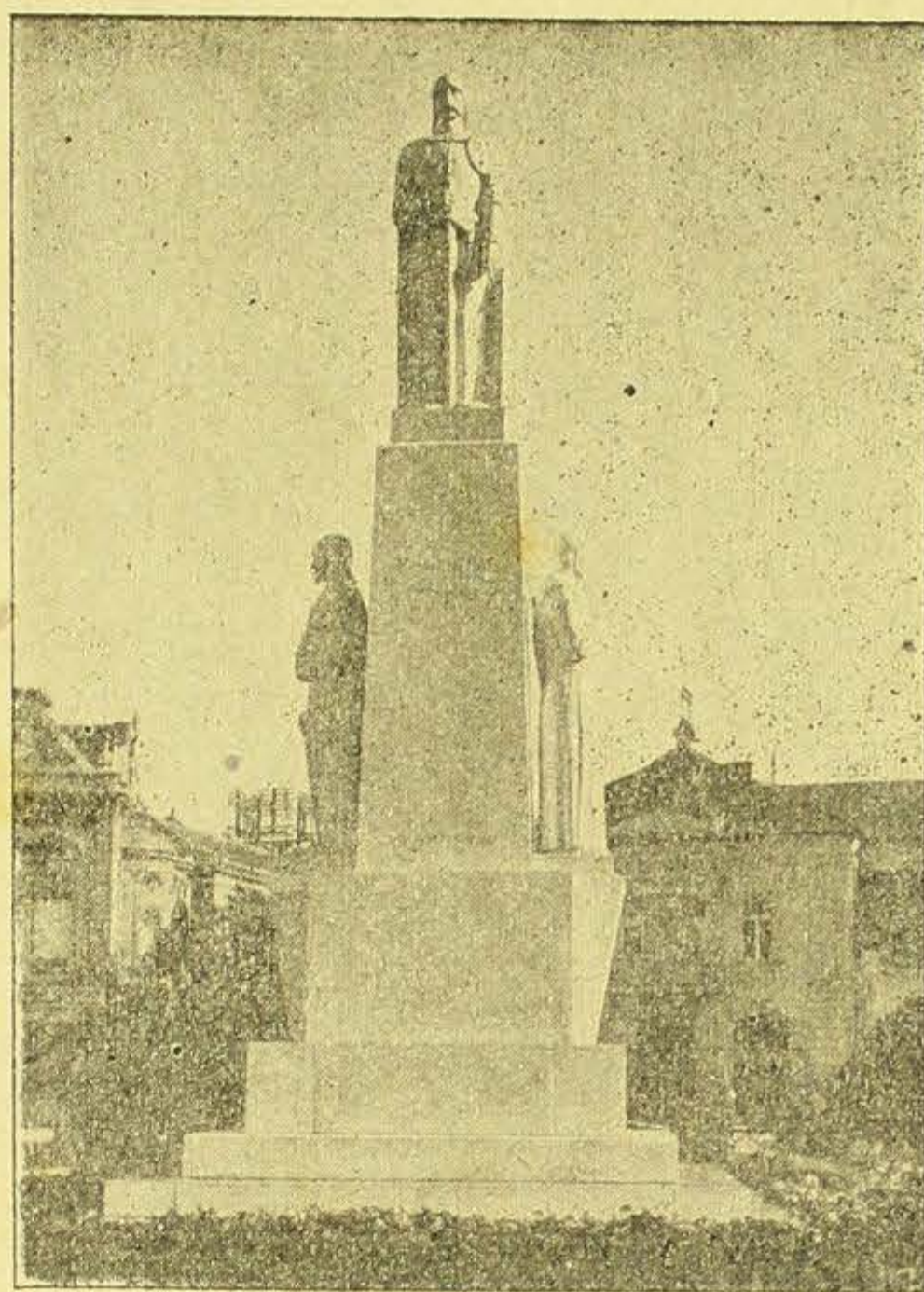
Vrlo dobro je poznato među našim svijetom i ime pisca-seljaka

Stipana Grgić Krunoslava.

Rodio se 19. srpnja 1836. u Vancagi. On je bio čovjek prosti zemljodjelac, i u mladosti nije učio mnogo škole, ali je svojim bistrim umom, čvrstom voljom, mnogo nadoknadio, što nije imao prilike u školi naučiti. Mnogo je čitao, učio kad je bio dospiven, pa je i pisao. Pisao je više lijepih i nabožnih pjesmica, pisao je po više puta u Antunovićevu „Bunjevačku i Šokačku Vilu“ „Sub. Danicu“ „Neven“ i „Naše Novine“, uvijek vrlo dobre i korisne člančice i ugodne pjesme, najviše pod imenom Krunoslav. Izdao je više knjiga i brošura a najveće njegovo djelo je poznati molitvenik „Živa Ružica“ koje je doživjelo deset izdanja. — I to sve uz plug, motiku i kosir.

On je bio sila, uzor pravoga Bunjevca, razboritog, trijeznog, svijesnog, koji se je po svojoj snagi postarao za opstanak i budućnost roda svog. Umro je u kasnu jesen god. 1914. sahranjen je u Vancagi.

Za bunjevačko-šokačku školu nepobitnih zasluga ima

Spomenik cara Jovana Nenada u Subotici.

Ivan Palić

župnik u Bačkom Monoštoru. Rodio se u Čonoplji 26. lipnja 1842. Škole je započeo u Čonoplji, nastavio u Baji i Pečuhu, a završio u nadbiskupskom sjemeništu u Kalači. Zaređen je 26. srpnja 1866. Kao mlad i vrlo naobražen svećenik bi imenovan zamjenikom školskog nadzornika, zatim poslan bijaše u Njemačku da proučava tamošnje naprednije školstvo. Jedno vrijeme je radio uz biskupa Kubinskija, ali njegovi nacionalni osjećaji ne mogaše ovo izdržati nego radije ode za bunjevačkog kapelana u Sombor. Kapelanovao je na više bunjevačko-šokačkih župa, dok napokon god. 1878. po-

stane župnikom u Monoštoru. Ovdje je upravo čudesa stvarao na prosvjetnom polju.

Cio njegov život bio je borba za narodnu školu i prava Bunjevaca i Šokaca. Za njegovog života u njegovoj školi u Monoštoru učilo se samo bunjevačko-šokački, i nitko mu to nije smio zamjeriti ni ukratiti. Umro je 23. veljače 1885. sahranjen je u Monoštoru.

A tko od nas ne zna za braću

Dr. Vranju i Dr. Benu Sudarević.

Njihov rad za narod već je sadanjem naraštaju bolje poznat, jer su oni od naših nešto mlađih narodnih boraca. Beno je bio vatren rodoljub, ali je mlad poginuo, pa zato nije mogao učiniti većih djela. Dok se ime Dr. Vranje sa najvećim poštovanjem spominje širom bunjevine. Bio je čelik-rodoljub i čvrst karakter da ga je rijetkost naći. Bio je jedan od najvećih i najozbiljnijih naših političara, koji nije smatrao politiku svojom ličnom korišću, nego narodnom stvarju. A narod mu je bio zato haran i zahvalan. Dvaputa ga je birao u narodnu skupštinu, a takav pogreb kao njegov, nije vidila Subotica, a mislim da ne će skoro ni viditi. Bio je veliki župan i načelnik grada Subotice.

Osim politike bavio se naš nezaboravni Dr. Vranje i perom. Još za mađarsko vrijeme uređivao je i izdavao „Neven“, i „Danicu“ na koje je mnogo i materijalno trošio. On je bio prvi Bunjevac liječnik, koji je svoje bolesnike materinskim jezikom upućivao. Jednom riječju nije bilo narodne stvari i pokreta za koju se Dr. Vranje nije borio i u njem učestvovao. Rodio se 19. rujna 1868. u Subotici, a umro je 14. svibnja 1924. sahranjen je u bajskom groblju.

Spominjati naše zaslužne muževe, a ne spomenuti isusovca

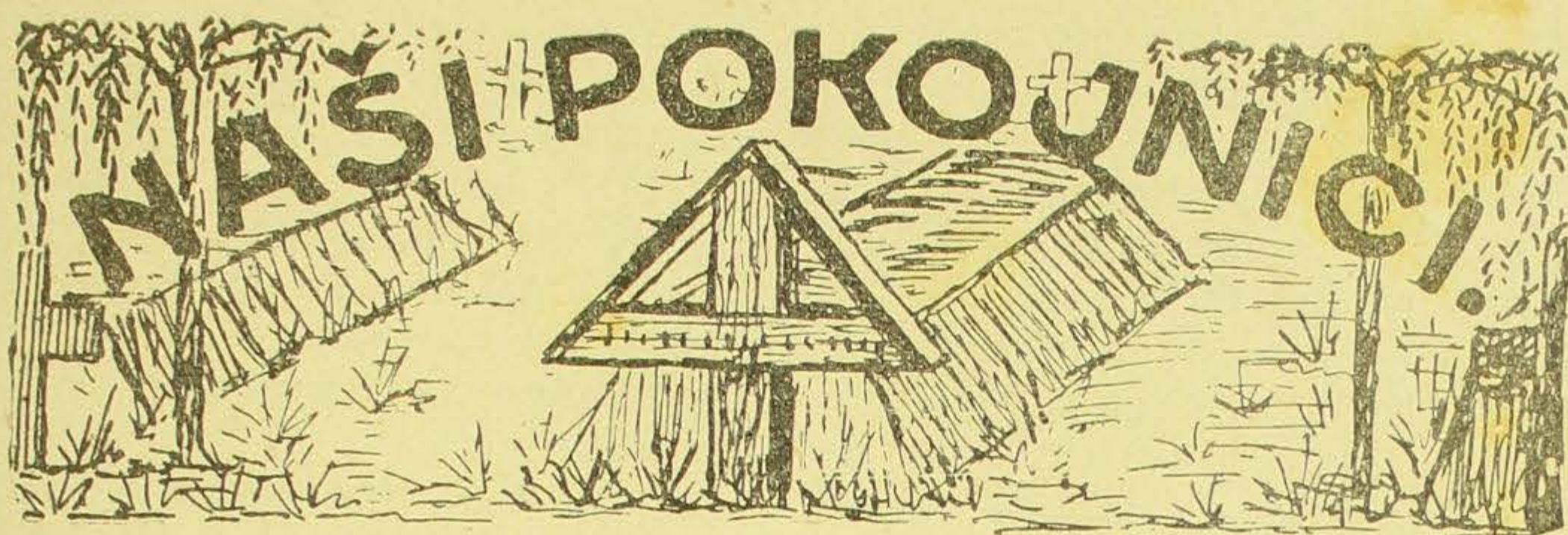
Petra Pandžić

bila bi krajnja nezahvalnost. Rodio se u Čavolju 29. lipnja 1853. Osnovnu školu je svršio u rodnom selu, a gimnaziju u Kalači, gdje je stupio u isusovački red. Ja mislim da je on prvi Bunjevac koji je milošću Božjom izabran za djelovanje na slavu Božju u isusovačkom redu.

Nakon dolaska isusovaca u Bosnu, bio je mladi redovnik prvo profesorom a poslije ravnateljem travničke gimnazije. Procvat ovoga sada glasovitoga zavoda usko je skopčan s imenom isusovca Petra Pandžića—Bunjevca. Napornim svojim radom od 17 godina stekao si je ugled na daleko i široko po slavenskom Jugu. Bio je glasovit govornik i gdje je on držao pučke misije narod ga je gladan i žedan slušao.

Makar da ga je krila redovnička halja, javljao se je počesto u „Nevenu“ kao i u zagrebačkim listovima, braneći svoje Bunjevce. Naše jade i on je živo osjećao, pa kada se je zakuvala ona popara u Sonti, naš je Pandžić na svoj način potražio lijeka i pomoći kod najviše crkvene vlasti za svoje Bunjevce i za njihovo pradjedovsko pravo u crkvi. Umro je 1. stud. 1905. u Satmaru, gdje je i pokopan.

Slava našim velikanima!

† Dr. LAZAR ORŠIĆ.

Nekrolog.

Na Malu Gospojinu 1893. god. rodio se u Subotici od oca Laze, zidarskog obrtnika i matere Joze rođ. Kopunović. Bila je to čudna i skromna, siromašna ali poštena kršćanska obitelj. Roditelji njegovi odgajali su svoga sina i učili ga svima vrlinama, jer su dobro znali, da samo valjan i krepostan čovjek može biti uistinu koristan ljudskome društvu. U osnovnoj školi dobio je pokojni Lazar prve početke naobrazbe, gdje se odmah istakao među svojim školskim drugovima.

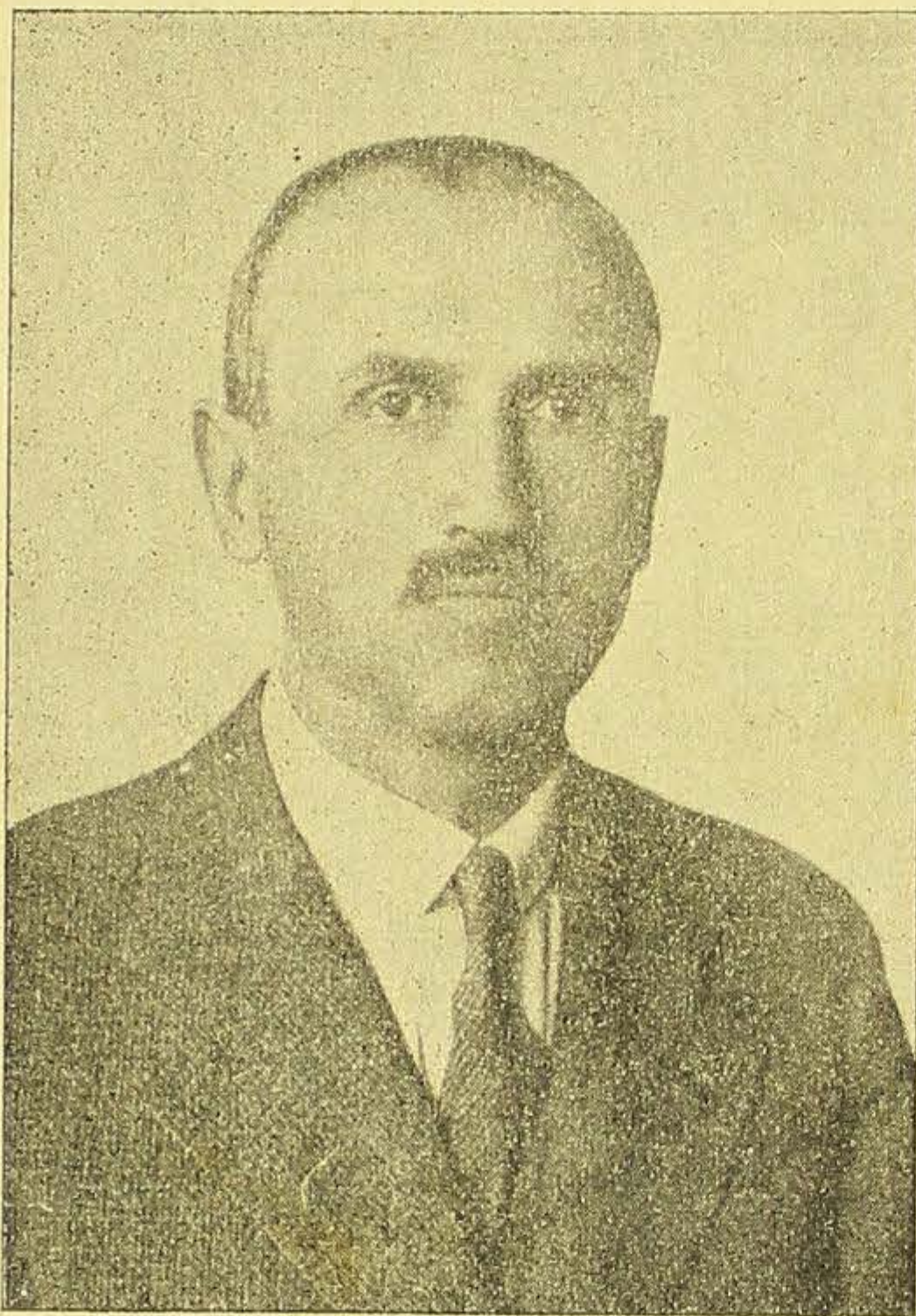
Svršivši osnovnu školu mati njegova, koja je rano postala udovicom, dala ga u gimnaziju subotičku u namjeri da ga izučiti i bude joj oslonac u starosti. I u gimnaziji je lijepo napredovao u naukama i odlikovao se među svojim drugovima skromnošću i iskrenošću prema svima. Premda je nastavni jezik u gimnaziji bio mađarski, naš je Lazar očuvao slavenski osjećaj i svoj materinski jezik. Kada mu je vrijeme dopustilo, čitao je djela jugoslavenskih auktora, iz kojih je crpio snagu i odvažnost u borbi za prava Bunjevaca u Subotici. Prisustvovao je još kao gimnazijalac svima nacionalnim priredbama Bunjevaca i Srba.

God. 1912. svršivši ispit zrelosti u subotičkoj gimnaziji imao je da bira kojem će sa pozivu posvetiti. On je izabrao liječničko zvanje i upisao se na medicinski fakultet u Budimpešti i svršio jedan semestar. Kako je pak za liječničke nauke trebalo mnogo novaca, što naš Lazar od kuće nije imao, odlučio je i pređe na pravo.

Svjetski rat i njega omete u naukama, koje mora da napusti i stupa u vojsku 28. augusta 1914. god. Poslije kratke vojničke naobrazbe kod topdžija u Osijeku pođe kao đak narednik na ruski front. Sudjelovao je u više bojeva, gdje se junački držao, ali u jednom ljutom okršaju biva iz neposredne blizine ranjen u grudi. Njegovi se drugovi povuku i on ostade zarobljen kod Rusa jedan

dan. Rusi videći da je zarobljenik Slaven po rodu, teško ranjen i da je prenašanje bolesnika opasno po njegov život, ostave ga kod jedne crkvice i nad glavom njegovom postave pločicu sa natpisom: „Neka vide Austrijanci, da mi nijesmo takvi barbari, da ostavljamo na bojištu osamljenog svoga ranjenog druga.“ Rusi se zatim povuku i poslije dužeg vremena dođu bolničari i odnesu ranjenika na previjalište. Mnogo je vremena trebalo, da se naš Lazar izliječi, no uz brižljivu njegu i zahvaljujući savjesnim liječnicima on se oporavi i pođe k svojoj vojnoj jedinici u Osijek.

U kadru nije mnogo boravio i ako je zbog rane dosta oslabio. Kao mnoge, rodom Slavene, i njega su poslali što prije iz Osijeka, da načine mjesta onima, koji su cijelo ratno vrijeme proveli u si-

Dr. Lazar Oršić.

gurnoj okolini. Kako pak za frontu nije bio, komanda ga pošalje u Podgoricu, gdje su ga dodijelili kao pravnika na rad ratnom sudu. Ovdje je naš Lazar skromno i lijepo djelovao i koliko je god mogao, branio je i štitio našu jednokrvnu braću i mnogima je spasao život. On se ovim rodoljubnim radom i djelovanjem u životu nikad nije hvalio, nije od toga kovao kapital za dobar položaj, jer je bio iskren patriota. U Podgorici je služio nešto više od godinu dana i tada ga kao sposobna za bojište pošalje komanda na talijanski front. Kao poručnik dočekao je svršetak rata, oktobra 1918. god. kada se vratio kući u Suboticu. Majka njegova, koja se bojala za njegov život i velikim uhvanjem čekala kući, nije mnogo živjela poslije njegova povratka i preseli se u vječnost.

Kada se Lazar vratio u Suboticu, tu je već pokret za opredjelivanje naroda zahvatio maha i naše bunjevačko pleme sa Srbima u zajednici osnuju Bunjevačko-srpsko narodno vijeće, koje je predstavljalo volju jugoslavenskog naroda u Subotici. Kao svijestan Bunjevac i Lazar je stupio među članove Narodnog vijeća i živo učestvovao u njegovom radu. Kao oficir bio je među osnivačima i najagilnijim članovima narodne garde.

Poslije dobro svršena posla u rodoljubivom i nacionalnom radu naš mili pokojnik je trebao da nastavi svoje pravne nauke i da kao svršeni čovjek sve svoje znanje posveti za dobro naroda

svoga. God. 1919. pođe u Zagreb i na pravnom fakultetu zagrebačkog sveučilišta nastavi svoje prekinute nauke, gdje je god. 1920. stekao diplomu o svršenim pravnim naukama.

Poslije svršenih nauka naš pokojni Lazar bude imenovan za gradskog bilježnika i poslije kratkog vremena za glavnog bilježnika grada Subotice. Kao gradski činovnik bio je savjestan i revan u radu, svojim zrelim i promišljenim djelovanjem bio je svima uzorom. Žedan nauke i temeljitog znanja naš je Lazar marljivo učio i poslije svršenih pravnih nauka i redom je polagao stroge ispite na zagrebačkom sveučilištu, te je u mjesecu martu 1923. promoviran na čast doktora prava.

Na položaju gradskog glavnog bilježnika ostao je naš pokojnik do konca 1924. god. kada ga je tadanja vladina stranka smi-

Pogreb Dr. Lazara Oršića.

jenila sa položaja i penzionirala. Tada on stupi u advokatske pripravnike. Poslije su mu nudili razne položaje u gradskoj upravi, ali se Lazar ni jednoga nije htio primiti, već je marljivo radio i pripravljaio se za advokatski ispit, što ga odličnim uspjehom položio u Novom Sadu god. 1928. Iste je godine otvorio i svoju odvjetničku kancelariju, koja je njegovom marljivošću i savjesnim i skromnim radom lijepo napredovala.

Oženivši se još 21. juna 1921. god. sa Jelisavom rođ. Crnković osnovao je svoju uzornu kršćansku obitelj. Imao je troje djece: Mirka, Miru i Borisa, od kojih je u životu najmlađi sin Boris, a dvoje djece je umrlo još za njegova života. U naponu snage i života u 40 godini podvrgne se operaciji u gradskoj javnoj bolnici mjeseca juna 1933. a kada se kao oporavljen spremao kući, iznenada mu pozlilo i u 3 sata 18. juna 1933. god. blago je u Gospodinu preminuo. Sahranjen je 19. juna i ispraćen od brojnih prijatelja, znanaca i štovatelja. Na grobu u ime gradskog senata i nje-

govih prijatelja saučenika i nacionalnih radnika oprostio se od njega Dr. Matija Evetević gradski senator, u ime katoličkih organizacija Blaško Rajić, generalni vikar biskupije Bačke, u ime advokatskog udruženja Slobodan Miladinović advokat i u ime Jugoslavenskog atletičkog društva „Bačka“ Andrija Šokčić.

Dr. Lazar Oršić, odvjetnik ne samo po svome zvanju nego i zaštitnik svoga naroda živio je među nama, radio je skromno, promišljeno i ustrajno u našem javnom životu, bio je, i ako još mlad, zaslužan čovjek i zato nas duboko dirnula vijest o njegovoj nagloj i preranoj smrti. Izgubili smo u njemu nadu i uzdanicu našu, diku i ponos naš, koji je mogao još mnogo i uspješno raditi za boljitak i napredak našega naroda. Rođen u neimaštini pošao je trnovitom stazom u život, podnašao je strpljivo sve tegobe i nevolje ovoga života, mučio se i trudio, radio i nastojao, da čestitim i poštenim radom stvori sebi egzistenciju sam i bez tuđe pomoći uzdajući se jedino u svoju snagu i svoj um. Porijeklo njegovo stvorilo je u njegovom plemenitom srcu carstvo ljubavi prema našem rodu, odanost i privrženost prema slabijima, darežljivost prema siromasima i nemoćnima, vjernost i iskrenost prema prijateljima, poštenje i čelik značaj u javnom djelovanju.

Kao činovnik i član senata grada Subotice bio je svima uzorom. Nije poznavao razlike među ljudima, nego je prema nižim činovnicima i strankama bio blag i ljubezan, iskren i pravedan. Bio je dobar savjetnik svima, koji su se k njemu obratili, da im da uputstva i utjehu u nevolji i smjernice u građanskoj dužnosti i saobraćaju prema vlastima. Poznavao je dobro svoj materinski jezik, imao je vješto pero, pa je u senatu on bio auktor svih predstavlja i dopisa višim vlastima pa i svečani govornik na svima javnim i nacionalnim priredbama. Kao referent u upravnom odboru grada Subotice, mnogim je činovnicima spasio položaj, ako su zbog kakve krivice došli pred disciplinski sud. Mnogi namještenici, koji su očekivali najgore po njih od disciplinskog suda, sretno su se riješili tužbe, a nijesu niti znali, kome mogu zahvaliti svoju sačuvanu egzistenciju. To su najljepše vrline našega milog pokojnika, koje je čuvao i njegovao prema nižim i podređenim činovnicima u svome plemenitom srcu.

Iskra ljubavi prema našem rodu u njegovu srcu nikad nije jenjavala, već je plamtjela odanošću i vjernošću prema njemu. I zato je potkrijepljen čvrstom dom i uhvanjem u bolju budućnost i sreću našega roda u svome mladenačkom oduševljenju i borbenom ustrajnošću prisustvovao u svima nacionalnim pokretima pod tuđinskim jarmom, da sa ostalim narodnim prvacima izvojuje slobodu i ujedinjenje našega jugoslavenskog naroda i da mu u slobodi i jednakosti pruži bolje i sretnije uvjete za opstanak i snaženje i učvršćivanje svoje slobodne i od Boga dane države. Svijestan toga da su ovu državu stvorili svojim umom i neprocijenjenom mučeničkom krvlju pravi i iskreni Jugoslaveni; Jugoslaveni koji su bili proganjani od tuđinske vlasti i Jugoslaveni koji su svojom ju-

načkom vojskom nadvladali neprijateljske sile, potpomagao je svom dušom svojom, svim srcem i umom svojim sve nacionalne pokrete, jer je dobro znao, da je u slozi i ljubavi Jugoslavenima spas.

Kao javni radnik i odvjetnik bio je dobar savjetnik svima, koji su se k njemu obraćali potpunim pouzdanjem. Čvrsto su bili naime uvjereni i znali su dobro, da čovjek koji radi u duhu Kristovom, može im biti dobar i pouzdan učitelj i savjetnik u raznim zamršenim pitanjima. I zato su mnogi, koji su trebali pravne savjete, bili zahvalni njemu, jer je bio iskren, pravičan i pouzdan, a sačuvao ih je od nesavjesnih izrabljivača. Naš pokojni Lazar nije toliko gledao na materijalija, nego mu je cilj bio, da u prvom redu dâ dobre savjete i pomogne svima.

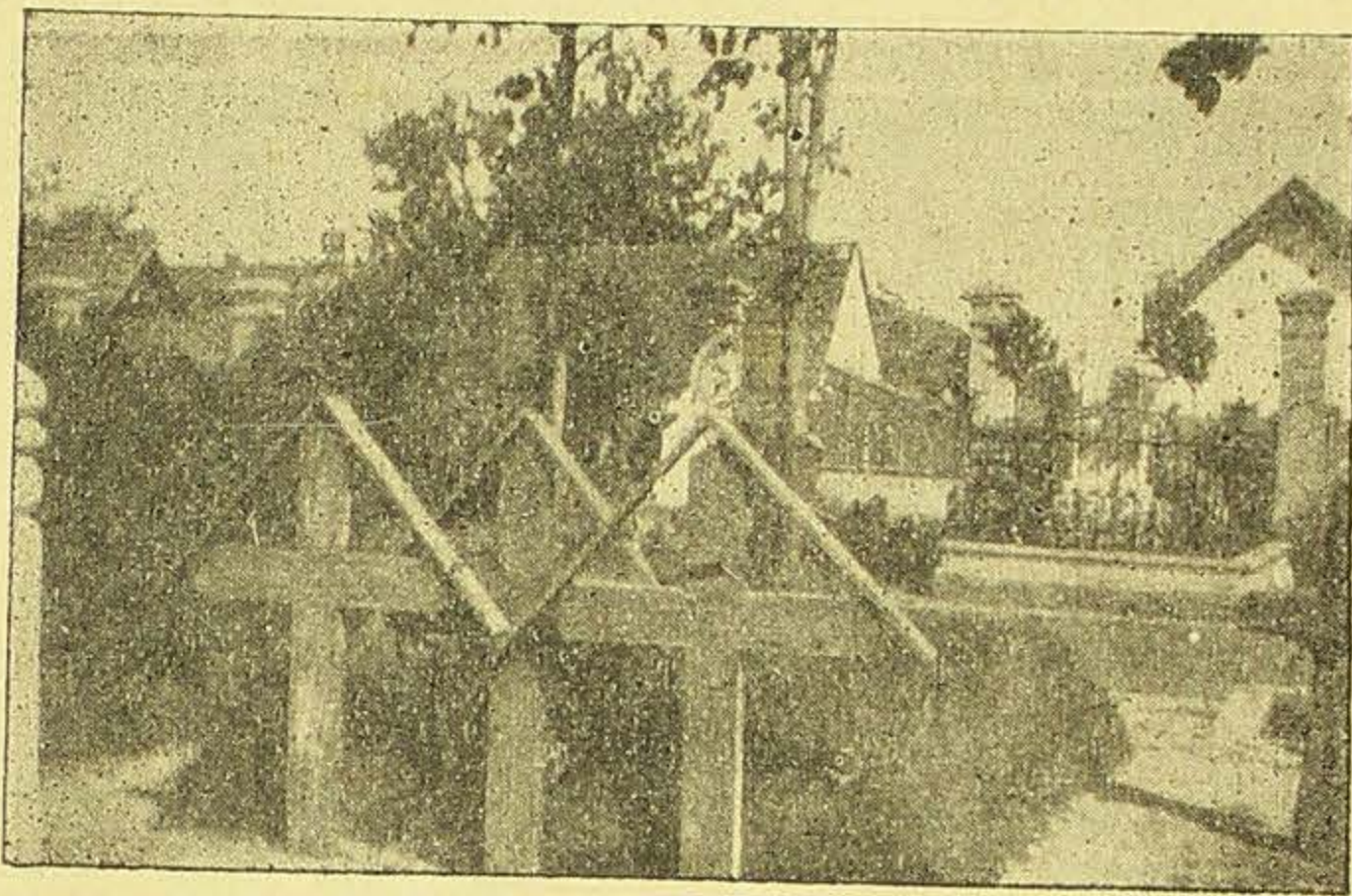
Svećenstvo na pogrebu Dr. Lazara Oršića.

Bio je dobar drug i kolega, bio nam je iskreni i odani prijatelj. Na raznim sastancima, kad se imalo odlučivati o načinu rada za boljitak našega roda, on je uvijek imao dobre savjete, kojima smo potkrijepljeni bili ustrajniji i odvažniji u borbi za naša prava i narodni opstanak. Mnogo se puta dogodilo, da je naš Lazar i sam sebi često škodio i prouzrokovao razne neugodnosti i nepotrebne napadaje sa strane protivnika, samo da pomogne svojim iskrenim i dobrim prijateljima. Ovaj plemeniti postupak zadavao mu je često mnogo jada i nevolje. Ali ipak naš je Lazar sve to pregorio, samo da njegovo ponašanje bude na sreću i uspjeh njegovih prijatelja.

Bio je uzor muž i dobar otac svoje kršćanske obitelji, kojoj je živio, trudio se i mučio, da osigura bezbrižno življenje. Bio je ljubitelj svoje djece, za koje se osobito brinuo, da im osigura dobar i uzoran odgoj. Mnogo je puta među svojim prijateljima govorio, da mu je glavna briga u odgoju svoje djece, da budu valjani i revni članovi katoličke crkve, dobri narodnjaci koji će ljubiti

i cijeniti svoju domovinu iznad svega zemaljskog blaga. Već za rane mladosti njihove učio ih je lijepim i plemenitim vrlinama i kršćanskim krepostima držeći u vidu onaj ideal, da samo u tom duhu dobro i valjano odgojena djeca mogu biti korisni članovi ljudske zajednice.

Bio je dobar i primjeren katolik, koji je sav svoj vijek proveo prema zapovijedima svete Majke crkve i nauci Kristovoj. Poštivao je tuđu vjeru a svoju je ljubio žarko i odano, kako to propisuju temeljne nauke katoličke crkve. Kao dobar katolik nije on ispovijedao svoju vjeru vanjštine radi, nego je održao i ispunjavao sve zapovijedi Božje i crkvene, jer je znao da samo tako može da postane čovjek savršen, a savršen čovjek ima da bude stup i po-

Grob Dr. Lazara Oršića.

škanski pravac najbolji, koga ima da čovjek slijedi u životu, on se čvrsto i odvažno držao njega i u tome ni u jednom trenutku nije popustio. I ako su ga često nagovarali ljudi, koji su slijedili nauke protivne i razorne prema katoličkoj crkvi, da stupi u njihove redove, nije se dao zavesti nego je časno i pošteno ustrajao uz kršćanska i katolička načela, kojima je bio odan vjerno do svoje smrti.

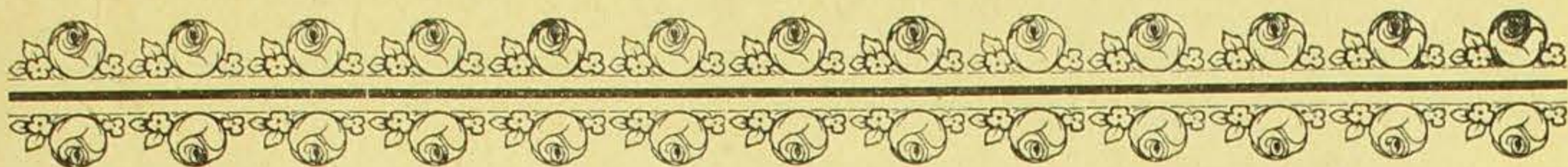
* * *

Kada se ovim riječima od Njega opraštam u namjeri da sačuvam časno i pošteno ime Njegovo za buduća pokoljenja, želim od Svevišnjega, da Mu udijeli vječnu radost u nebu za sve patnje i borbe na zemlji. Dao Bog, da se naša omladina ugleda u Njegov svijetli primjer i da bude njeno djelovanje Bogu na slavu, našem narodu na diku i miloj nam domovini na čast. Vječna Mu slava i trajna uspomena među nama!

Drević.

kretač svake dobre zamisli i ideje ljudske. Njegov pošten i kršćanski život potvrđuje ovu istinu i ako ju neprijatelji crkve na svaki način hoće da razore.

Bio je čvrst i čelik karakter, a od svoga uvjerenja nije popustio, do kojega je došao pomnim razmišljanjem i ispitivanjem svih uzroka. Kad je upoznao i uvjerio se, da je kr-

Naš omladinski pokret.

Ima kod nas još i sada vrlo veliki broj katolika, dobrih katolika, koji još uvijek tvrde i žive u uvjerenju, da je nama katolicima dosta organizacija obitelji i Cirkve, i da je nepotrebno tražiti druge organizacione forme i stvarati nove organizacije katolika.

Isto tako ima vrlo mnogo njih, kojima još ni danas nije poznato, zašto su i zbog čega su osnovana nekoja naša društva.

Ovom prilikom ću se osvrnuti na rad Bunjevačkog Momačkog Kola I. podružnice.

Svaki razborit i misaon čovjek, kojem je stalo do narodne budućnosti, sa zebnjom u srcu i s najvećom zabrinutošću posmatra jedno moralno stanje većeg dijela naše omladine.

Kod današnje mladeži i muške i ženske, nestaje sve više i više smisla za lijepo i plemenito, a različni poroci: nepoštivanje ni roditeljskoga ni ičijeg auktoriteta, neobuzdana želja za tjelesnim uživanjima, pijanstvo, razvratnost, surovost i druga moralna zla zauzimaju sve veći mah. I čovjek se sa strahom pita, kakvi će to biti danas sutra oci, majke, građani, narod?

Pišu se rasprave, sazivaju se ankete, osnivaju se društva, kako bi se današnja mladež spasila, ali sav rad ostaje uzaludan i bezuspješan, jer današnji prosvjetitelji i odgojitelji zaboravljaju na najvažniju činjenicu, da moralnoga i uopće društvenoga preporoda ne može biti bez vjerskog odgoja u obitelji, školi, društvima i t. d.

Katolici svih naprednih naroda uočise najbolje ovu činjenicu, pa zato uz borbu, koju su zapodjenuli za kršćansku školu, organizovaše i izvan nje mladež u katolička prosvjetna i odgojna društva.

Kako moralno stanje naše mladeži nije ništa bolje od stanja mladeži drugih naroda, nego je možda još i gore, počeli su jugoslavenski katolici sa organizovanjem naše mladeži u katolička prosvjetna i odgojna omladinska društva.

I kod nas Bunjevaca se javlja ovaj pokret poslije oslobođenja. Osniva se Bunjevačko Momačko Kolo god. 1920. Blago preminuli g. Grgo Vukov, jedan od naših prvaka, vrlo je dobro uvidio sve ove činjenice, i kao dobar katolik-Bunjevac, vidio je, kako bunjevačka omladina pod utjecajima stranih i škodljivih elemenata sve više moralno pada. Zato u dogovoru sa vlč. g. župnikom sv. Đurđa,

sakupi nekoliko omladinaca iz „Sente“, te se odluče osnovati „Kolo katoličke Omladine“ kod sv. Đurđa.

Svakim danom je rasla mala četa svijesnih katoličkih mladića. No osnivači su uvid li poteškoće oko osnivanja jednog omladinskog društva, a imajući u vidu cjelinu našega naroda, priključu se kao prva podružnica Bunjevačkom Momačkom Kolu.

Dne 11. studenoga 1928. godine, usred velebne svečanosti, manifestirala je omladina kod sv. Đurđa svoju katoličku svijest, prilikom stupanja u Momačko Kolo.

Četa od 70 mladića, zajedno sa Katoličkim Divojačkim Društvom II. podružnice i Katoličkim Krugom sv. Đurđa pristupila je stolu Gospodnjem da primi Presvetog će ruke preuzv. g. biskupa L. Budanovića, koji je služio svečanu pontifikalnu sv. Misu.

Odbor I. Podružnice Bunjevačkog Momačkog Kola sa svojim duhovnim vođom vlč. g. Stipanom Prčić.

Pa i danas, kada ova I. podružnica Bunjevačkog Momačkog Kola slavi svoj maleni jubilej, sa ponosom i zadovoljstvom posmatra svoj petogodišnji rad.

Pet godina je prošlo, otkako je ova podružnica počela djelovati, i već sada može konstatovati, da je već blizo cilju, kojeg je sebi prilikom osnutka postavila.

Već u početku svoga osnutka, zadala je sudbina osjetljiv udar ovom mladom društvu, koje se još tako rekuć u pvojima nalazilo. Nemila smrt je ugasila jedan dragocjen život, koji je bio duša i vođ ovoga društva, a to je bio toliko omiljeni „dida-bačo“ g. Grgo Vukov, kojega je smrt pomutila miran i uspješan rad ovoga društva, koje se sada prilikom svoje petogodišnjice, sa poštovanjem sjeća svoga osnivača.

Agilnost i požrtvovanje vlč. g. župnika, sproveli su uz velike žrtve, preko teških zapreka, misao svoga pokretača. Dovedi su društvo na mirniju pučinu prosvjetnog i moralnog rada. Ono sada hita svojem cilju a to je: „Da kao svijesni katolici budu jaki u obrani vjere i domovine, kršćanskog poretka i jedinstva svoga naroda!“

Ako se uzme u obzir, da ova podružnica godišnje prosječno održi osim redovnih odbornih sjednica 20—25 prosvjetnih sastanaka za svoje članove, koji su u glavnom siromašnog stanja, radnici i obrtnici, predavanja: vjerska, poljoprivredna, stručna, higijenska i književna, mora se priznati, da je ovo jedan vidan uspjeh, koji dokazuje, da i Bunjevci čeznu za prosvjetom, za onim što je lijepo i plemenito, i da ne žele zaostati iza ostalih naprednih naroda. Svijesna toga, bunjevačka omladina zna, da će tek tako biti od koristi svome rodu i domovini.

Tamburaška sekcija

I. Podružnice Bunjevačkog Momačkog Kola.

Kao rezultat svoga petogodišnjeg rada neka služe love činjenice:

Članovi Bunjevačkog Momačkog Kola, prve podružnice: postaju vidno bolji, religiozni, pošteni, valjani. Nastupaju na svima vjerskim priredbama, manifestirajući svoju katoličku svijest. Priređuju preko godine više zajedničkih sv. Pričesti. Članovi su vječnog klanjanja. No kao kruna svega ovoga, bila je snažna manifestacija svoga vjerskog preporoda, prilikom Euharistijskog Kongresa u Subotici.

Osnovana je društvena knjižnica, koja raspolaže samo sa malim brojem knjiga, ali se sve više povećava broj istih. Ima svoju stalnu tamburašku, kao i diletantsku sekciju, koje uvijek spremne istupaju na priredbama svoga društva.

Na humanom polju također se ističe rad ovoga Društva. Uza sav svoj minimalni dohodak od članarine i priredaba, potpomaže opskrbu siromašnih učenika škole „Pop Paje Kujundžića“ i to godišnje do 2000 dinara. Uzima učešća u priređivanju dječijeg dana, kojeg svake godine priređuje naša agilna Zajednica Bunjevaka u korist siromašne djece.

Ako se sve ovo uzme u obzir, svakoji će uviditi, da je nama Bunjevcima od velike potrebe i koristi, i da sa ponosom možemo stupiti u red ostalih ovdašnjih prosvjetnih organizacija

Zato naše Bunjevačko Momačko Kolo zajedno sa svojim podružnicama već je dosta jako, da sa ponosom i oduševljenjem može izaći pred svoj rod i manifestirati svoje ideale.

Predstavljaci „Dva bila gavrana“ u Bačkom Bregu.

Današnje vođe Bunjevaca uveliko cijene rad našega Kola za naobrazbu i prosvjećivanje naše omladine, iz čije će sredine sigurno izići budući prestavnici i vođe našega roda, borci za dobrobit i napredak istoga.

Sama javnost uveliko poznaje nastojanje ovoga društva, o kojem su i ovdašnje novine više puta pisale. Koje slobodno gleda u bolju budućnost svoga naroda.

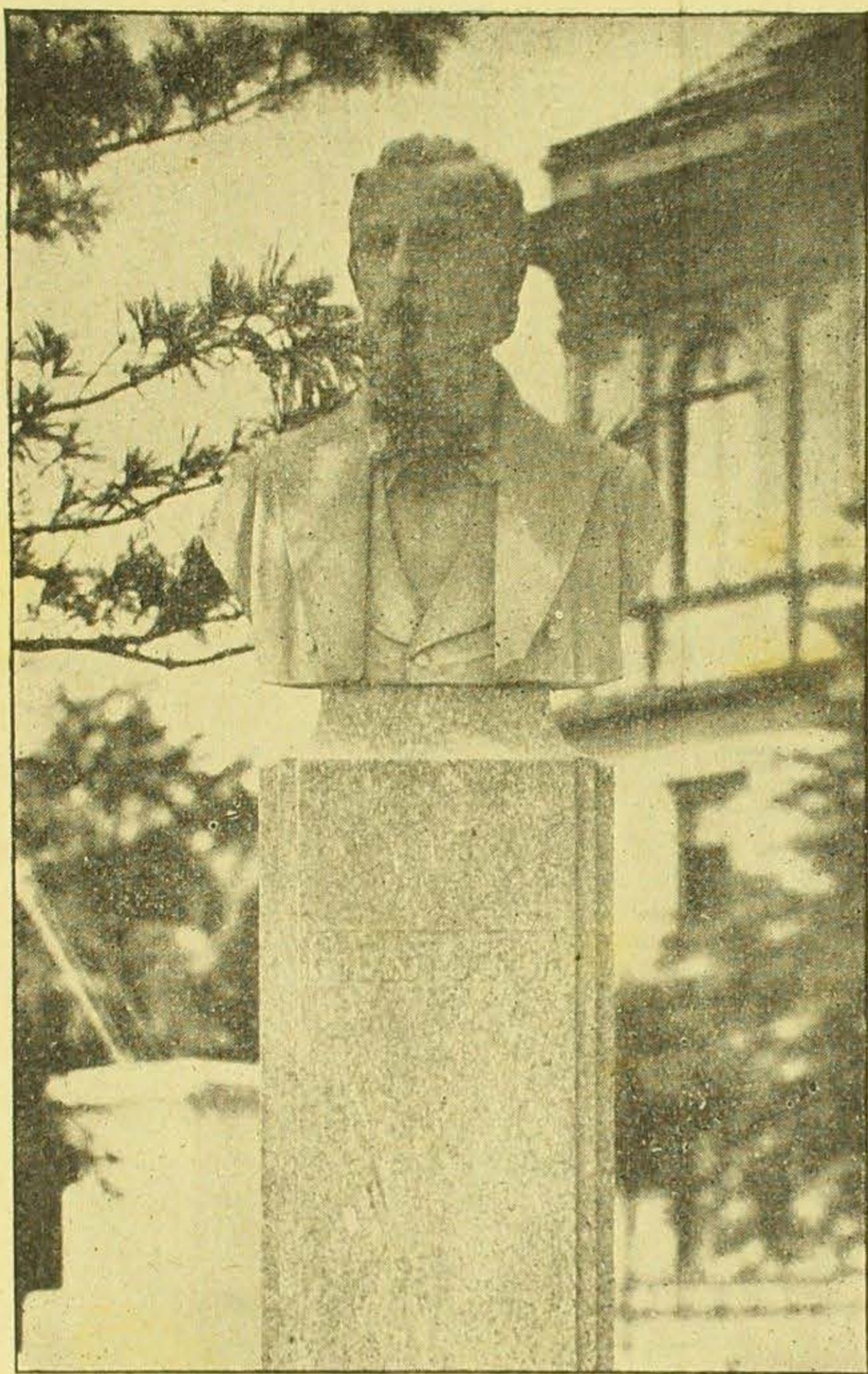
Iz ovoga se može prosuditi i viditi, da se ovo društvo smatra organizacijom svijesne katoličke bunjevačke omladine, koja je uzela za dužnost, da svu bunjevačku omladinu, koja kršćanski misli, te se i u životu hoće ravnati po kršćanskim načelima, združi u jednu četvu. Hoće da tu omladinsku četvu umno prosvjećuje, ćudoredno odgaja, te tako oduševljava i odgaja bunjevački rod za uzore katoličkog mišljenja i življenja.

A. Rešćik.

SVEKRVA.

„Ne Helena, nikada to neću dozvoliti da moja bolesna majka napusti kuću svoga sina i da je u bolnici njeguju tuđe ruke. To ona nije od mene zaslužila, i ja ne svaćam kako si ti mogla meni takav zahtjev staviti.“ Poštar Herman izrekao je to svojoj ženi sa drhtavim glasom, pa zatim brzo ostavi sobu i vrata naglo zatvori.

Gospođa Helena, ostala je kao gromom ošinuta za punim stolom s kavom, kojeg je njezin muž napustio, a da nije ni doručkovao. Krupne suze pojavile su se u njezinim očima i kanule niz bijele obraze. Cijelo jutro mučila se ona da dokaže svome mužu kako je to nemoguće, pored kućnog posla i malog djeteta, njegovati osakaćenu bolesnicu. A što je uspjela? Bolje ni ne reći, bio je surov protiv nje — svoje žene. Ta to je ipak strašno i upravo razdražljivo. Što sve nije ona pretrpjela kada je njezina svekrva, radi udara kapi krvi, ležala u krevetu i borila se smrću. Doduše jedna milosrdna sestra preuzela je velik dio rada, ali ipak je njoj još uvijek ostalo mnogo, da i suviše. Njezina dobroćudnost nije joj dala da se udalji od kreveta, a s druge strane mučila je mirna i strpljiva crta na licu trpljenice. Nije bilo nade da će ozdraviti. Ali kada je liječnik izjavio da je majka ozdravila, koliko je uopće mogla ozdraviti, postala je stvar šakljivija, jer će se na nju u buduće morati paziti kao na malo dijete. Može li se to doista zahtjevati od mlade žene, koja je tek počela da uživa najljepše dane u životu! Zar da cijeli život provede kraj bolesničkog kreveta? Zato se ona nije udala. Kako ljudi imaju malo obzira!

Spomenik Augusta Šenoa u Zagrebu.

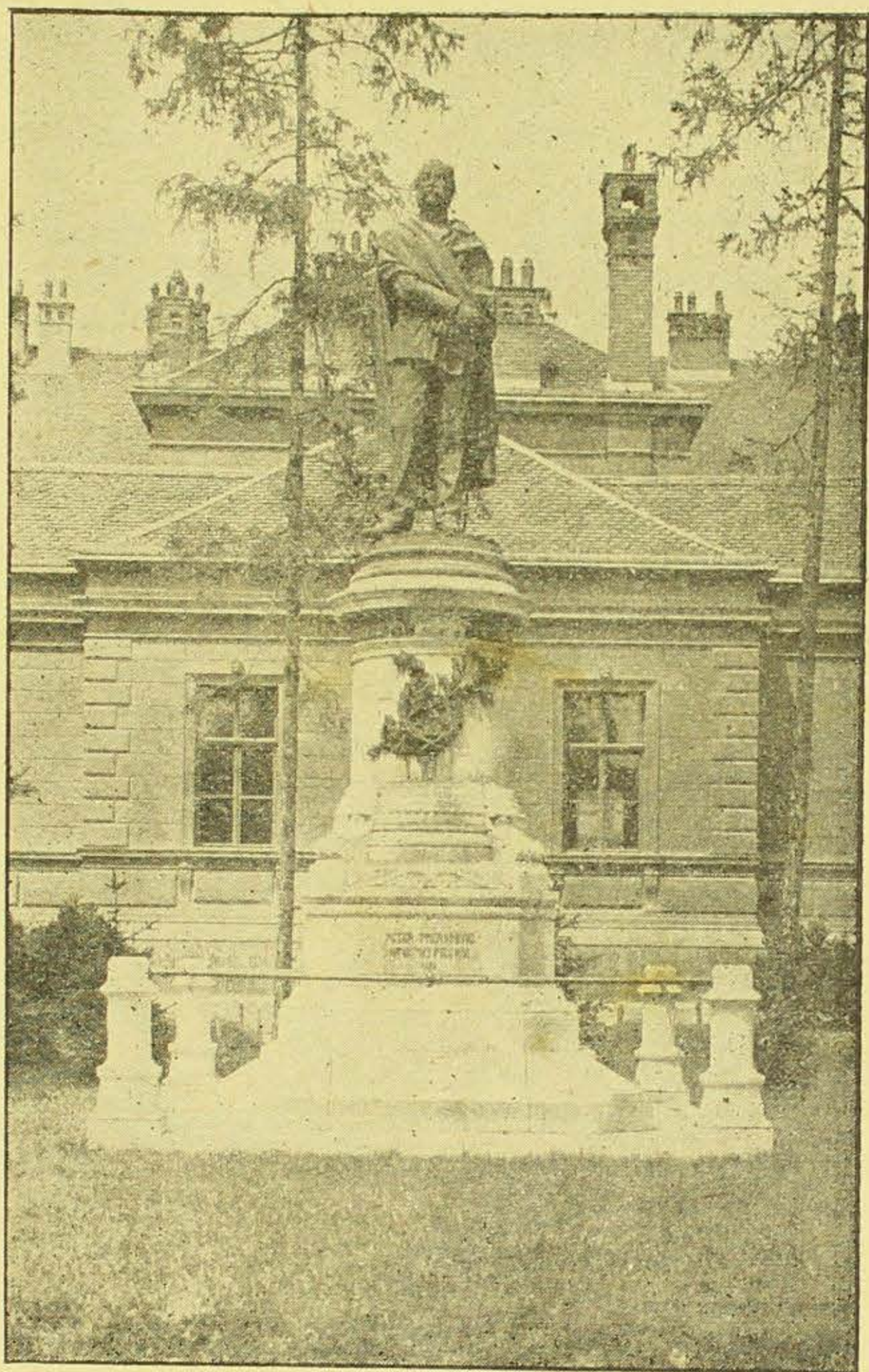
Helena nije voljela svoju svekrvu. Sve njezine mlade prijateljice rekle su joj da se svekrva niti ne može voljeti. Još kada je Herman kod prstenovanja izjavio, da želi imati majku kod sebe, primila je ona to dosta nepovoljno. U romanima, koje je ona čitala, željeli su vjerenici da budu sami, i svaki treći tu smeta. Dok je svekrva bila zdrava, bilo je sve lijepo i vrlo dobro. Ali kada je obolila, nije Helena htjela da za ljubav osakaćene napusti upravu kuće i njegu svog djeteta. Imala je doduše i služavku, ali što je to! Zar da se pouzda u služavku kada glavni teret još uvijek nju tišti. Ako bi pak zapostavila majku, Herman bi joj to i te kako predbacio. Oh! takvoj snahi ne treba biti zavidan. U nekom zavodu, bilo bi bolesnici jako dobro. Tamo bi joj se pružale udobnosti kakve se ne mogu u privatnim kućama. To bi i majci bilo ugodnije kada bi se nalazila u društvu drugih bolesnika i gdje bi je njegovale uvježbane ruke. Da, kad bi stara gospođa imala uviđavnosti, ona bi to već i sama rekla: „Hermane, ja smetam bračnoj sreći u tvojoj kući, pa bi bilo bolje da me smjestiš u koji zavod.“ Ali naravno, ona se osjeća na svom pravu iz kojeg se ne bi dala istjerati. Kao da i snahe nemaju pravo! Teko je sudila mlada poštarica i mislila je da od tereta mora umrijeti.

U susjednoj sobi čuo se plač malog djeteta. Oh! to je njezin mališ, najveće joj blago! U svojoj brizi, potpuno ga je zaboravila. No, mali Erih znao je kako će svratiti na sebe pažnju. On bi se kupao. Naravno, i mali se čovjek drži reda! Mlada žena otiđe u susjednu sobu, pomiluje i poljubi svoga sinčića, koji je lamatao ručicama prema njoj. Onda pozove služavku: „Ano, spremite sve da okupam malog Eriha. Pričekajte samo, mama još nije danas doručkovala, pa joj odnesite jelo i ne zadržavajte se dugo. Oprana i očešljana može biti kasnije; sada je na redu moj mališ. Dijete je već nestropljivo!“

Na dobroćudnom licu stare služavke, vidjelo se neko sažaljenje prema staroj gospođi. Ali nije ništa prigovorila, nego spremi doručak i odnese ga bolesnici. Starica je htjela svašta da čuje, i Ana joj je morala mnogo šta pripovijedati. Tako se ona duže vremena zadržala. U to dođe i Helena pa će služavki: „Što imate uvijek da brbljate tu? Znao da ne volim kada se dangubi u bolesničkoj sobi. Vi ste u mojoj službi, a ne u službi moje svekrve. Brzo donesite hladne vode.“ Ana je šutila i donese joj hladne i tople vode. Dok je Helena kupala Eriha, Ana je grijala na peći njegovu košuljicu, nije to bilo baš potrebno, jer je vrijeme bilo toplo, ali tako je željela brižna majka. Sa zanosom i ushićenjem promatrala je Helena udove svoga djeteta. Ta, zar bi moglo biti ljepše, živahnije dijete od njezinog? I tako mirno i tako dobro! Preko noći ne smeta majke, a preko dana ne traže suviše njege. Oh! njezin Erih je zlatno dijete! Mlada žena htjela je baš da očisti usta mališa kuda se ugodno iznenađena trgne. Što to šiljasto ovdje pritiskuje?

„Mali zubić“ — i doista je to bio prvi zub. Izrastao je on preko noći, niko nije ni slutio, da, ni ona, majka njegova. A mali Erih je

uvijek bio tako dobar kao i prije. Jedva se opažala na njemu neka slabost, kojom je malo pomutio volju svojim. Ana, koja je do sada šutila, od radosti i začuđenja sklopi ruke i počne da govori kao nikada prije: „Možete biti sretni gospođo. Zubi su često velika nevolja djeci, i mnogo ih je već umrlo u tom stanju. Kod našeg se Eriha to nije ni primijetilo. Moramo biti zahvalni dragom Bogu na tolikoj milosti.“ Helena se osjećala ovim osramoćena. Da njoj prosta služavka spominje, da se to sve ima zahvaliti Bogu. Kako može biti tako drska i svu sreću, i jaki razvoj njezinog sina, Bogu pripisivati. Bog je onaj, koji bdije nad životom i zdravljem svih ljudi. Nježno ga je ona privila sebi, tog dragog Eriha. Neka Bog i u buduće čuva ovu dragocjenost. Neka nad njim drži ruku svoju dok ne odraste do jakog i dužnosti vjernog čovjeka kao što je njegov otac. Mlada se majka morala smijati. Kako je to čudno, da ovo malo nemoćno biće, stoji jednom pred njom kao čovjek. Oh, da je taj čas već tu! Sada ima tek sedam mjeseci, godine će proletjeti pa će on polaziti pučku školu, a onda gimnaziju. Onda će doći vrijeme da sebi traži zvanje i onda... moraće sebi birati zaručnicu.

Preradovićev spomenik u Zagrebu

Što? Zar ženu? Ledeni strah obuzme srce majčino. Ženu, koju će on više ljubiti nego svoju majku, i pored koje će ona morati zauvijek odstupiti. Možda će ta žena pokušati istjerati nju iz sinove kuće, kao što je ona pokušala majku svoga muža. O ne, ipak ne bi mogla podnijeti. Radije umrijeti nego to doživjeti. Umrijeti! Možda i njezina svekrva želi umrijeti, da ne bude dosadna mladoj ženi svoga sina. Mlada se žena iznenada uozbiljila. Jednom slikom, razumjela ona onaj bolni izražaj, koji je tako često opazila za vrijeme svoga braka u očima stare gospo-

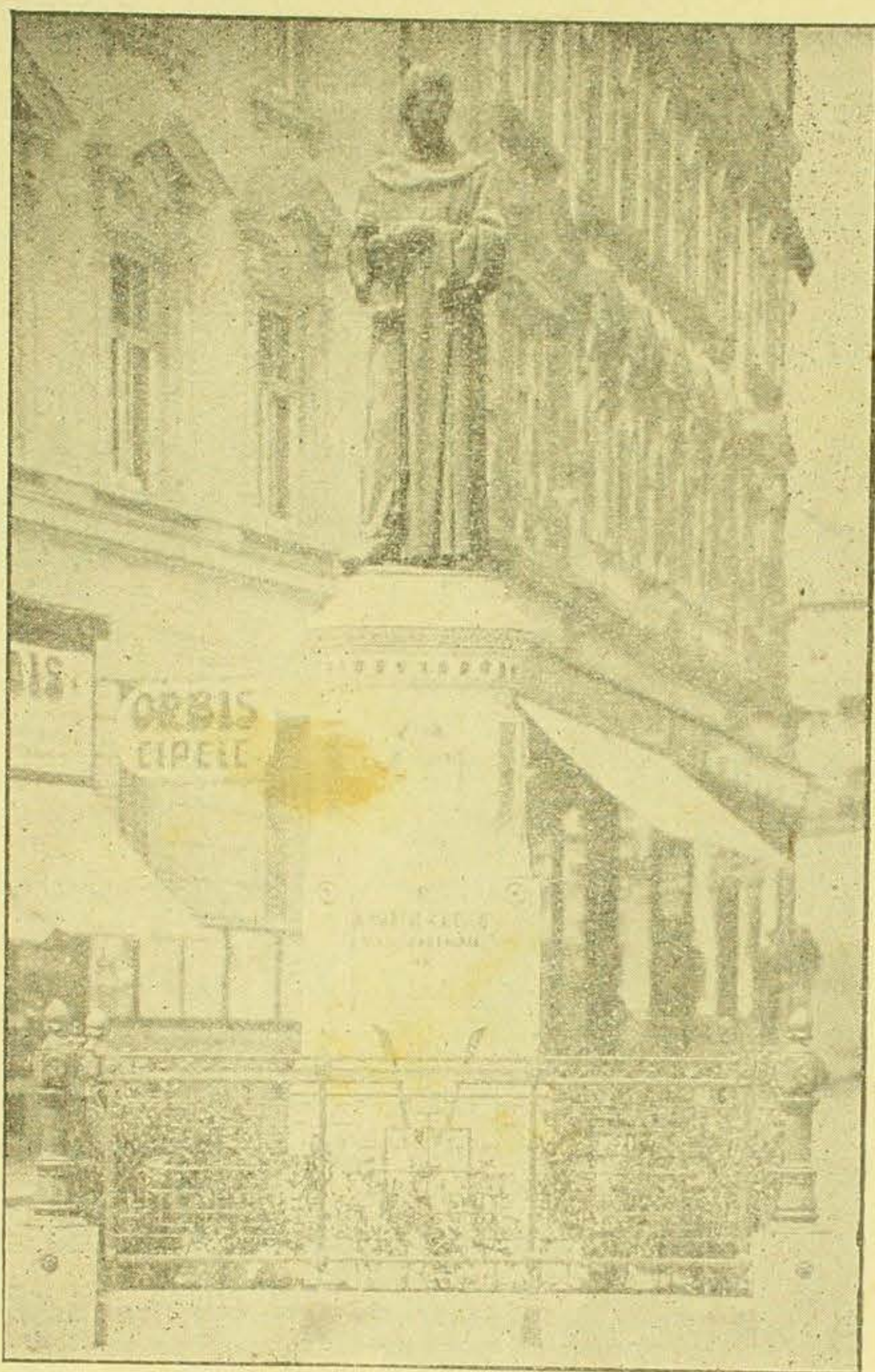
đe. Razumjela je, da je majčina ljubav najveće čuvstvo, što jednu dušu ispunja i da je majčina bol najdublja što probada jednu dušu. Majčina bol za djetetom kojeg mora da izgubi, upravo je neopisiva. No stara gospođa podnosila je to mirno i strpljivo, i nastojala je da bude treća, koja će dijeliti muku i radost svoje djece. Ona je bila zadovoljna, što može da ima sina u blizini. A njegova žena Helena? Htjela je starici oteti i ovu zadnju sreću. Nije li njezino bolesno srce podleglo tome udarcu? Ne bdije li nad majkom koja viša ruka da je očuva od osvete? Neće li možda i njen Erih spremiti njoj sličan udes! Možda Erih neće biti tako vjeran sin ka ošto mu je otac . . .

„A zašto ne bismo odnijeli jednom Eriha baki gore?“ reče Ana „ona će se jako radovati kada vidi prvi zub, ona koja toliko voli Eriha“. Gospođa Helena, osjećala se ponižena ovim, što nju uvijek mora podsjetiti na dužnosti, njezina služavka. Bolesnica je mirno ležala i gledala u strop, ali se naglo okrene kada joj Helena klicajući donese dijete. „Prvi zubić!“ Izrastao je tako neopaženo, tako lukavo. — Bog neka te blagoslovi mali jaganjče! Doista Helena možeš biti Bogu zahvalna što je dijete tako blago prošlo. Meni je jedno dijete umrlo od te bolesti, a i s drugima sam imala mnogo muke, naročito s Hermanom. Mnogo sam vremena provela kraj njega i danju i noću. Helena je sažalno promatrala slabo tijelo majke, koja je htjela da pomiluje Eriha. Duboko dirnuta ovim činom reče: „Majko oprost, ti još nijesi dobila svoju jutarnju njegu. Mali se htio kupati, pa sam tebe ostavila. Nikad više neće tako biti.“ Bolesnica je milo pogladila rumene obraze svoje snahe i priljubila ih je na svoje blijede i uvenule. „Neka bude dobro Helena, ja znam da si ti moja dobra kći, samo koji put malo nesmotrena. To je samo od tvoje mladosti, ja to ne uzimam za zlo.“ Srce je jače kucalo u grudima mlade žene. Ne, ona neće ovoj sirotoj oduzeti Hermana koji joj je ostao, jer joj i tako smrt pokosila pet sinova i dobrog muža, koji je bio jako poznat liječnik. Ljubiće je kao prava kći, za ono što joj je prije uskraćivala. Poslije je Helena opazila kako je starica svom dušom čeznula za tom ljubavlju. „Dovoli da položim malog Eriha u kolijevku i da pošaljem Anu na pijac i onda ću doću da te spremim“. Stara se gospođa malo nasmiješi. „Vidjećete da ću Vas obući možda bolje nego Ana“ reče Helena. I na začuđenje majke, Helena je doista obuče i pomogne joj da legne na naslonjač kojeg je postavila kraj prozora. Onda joj je čitala sve dok nije bilo vrijeme za ručak.

Tačno u dvanaest sati, zaključa poštar svoj ured i krene jako zlovoljan u svoj stan. Odlučio je da potraži skrbnicu za svoju staru majku. Onda se neće moći Helena tužiti na silan teret što ga bolesnica pripravi. Naravno da će to stajati prilično novaca. Moglo bi se to prištediti i za druge stvari. To će Helena imati sama da okaje, ako u buduće treba kakvu nevolju pretrpjeti. Trebalo je samo nešto dobre volje, pa joj onda ne bi bilo toliko teško da posluži skromnu bolesnicu. Veliku ogorčenost osjećao je on prema ženi.

Činilo mu se da se otvorio veliki jaz između njega i njegove nekada tako dobre Helene. Hoće li se taj jaz između njih ikada odstraniti?! — No brzo je zaboravio mržnju kada je žena s djetetom žurila prema njemu i pokazala mu prvi zub. Sretni otac zagrlji i poljubi dijete, koje ga je debelim ručicama udaralo po obrazima.

„No Heleno“ reče on smješeći se „običaj je da muž mora pozdraviti prvi zub sa jednim darom. Što bi ti željela? Možda ono plavo odijelo, što ti se onomadne tako sviđalo u trgovini, ili onaj ljepušasti, blistajući nakit?“ Helena porumeni i nasloni glavu na muža. „Ne Hermane“, odgovori ona malo tepajući „bolje sačuvaj novac i kupi majki jednu stolicu za vožanje. Znaš ja bih je rado vozila u vrt i u okolinu da još malo uživa ljeta. Tamo bi ona mogla sjediti pod orahom i pokraj Erihovih kolica, a ja bi međutim vršila svoj ručni rad ili bi joj što čitala.“ Herman je ukočen i bez riječi slušao svoju ženu. Radi njegovog začuđenja Helena se još više zarumenila. „Oprosti Hermane, znam da sam jutros bila drska. Tvoja će majka ostati kod nas i ja ću je vo-

Spomenik fra Andrije Kačića u Zagrebu.

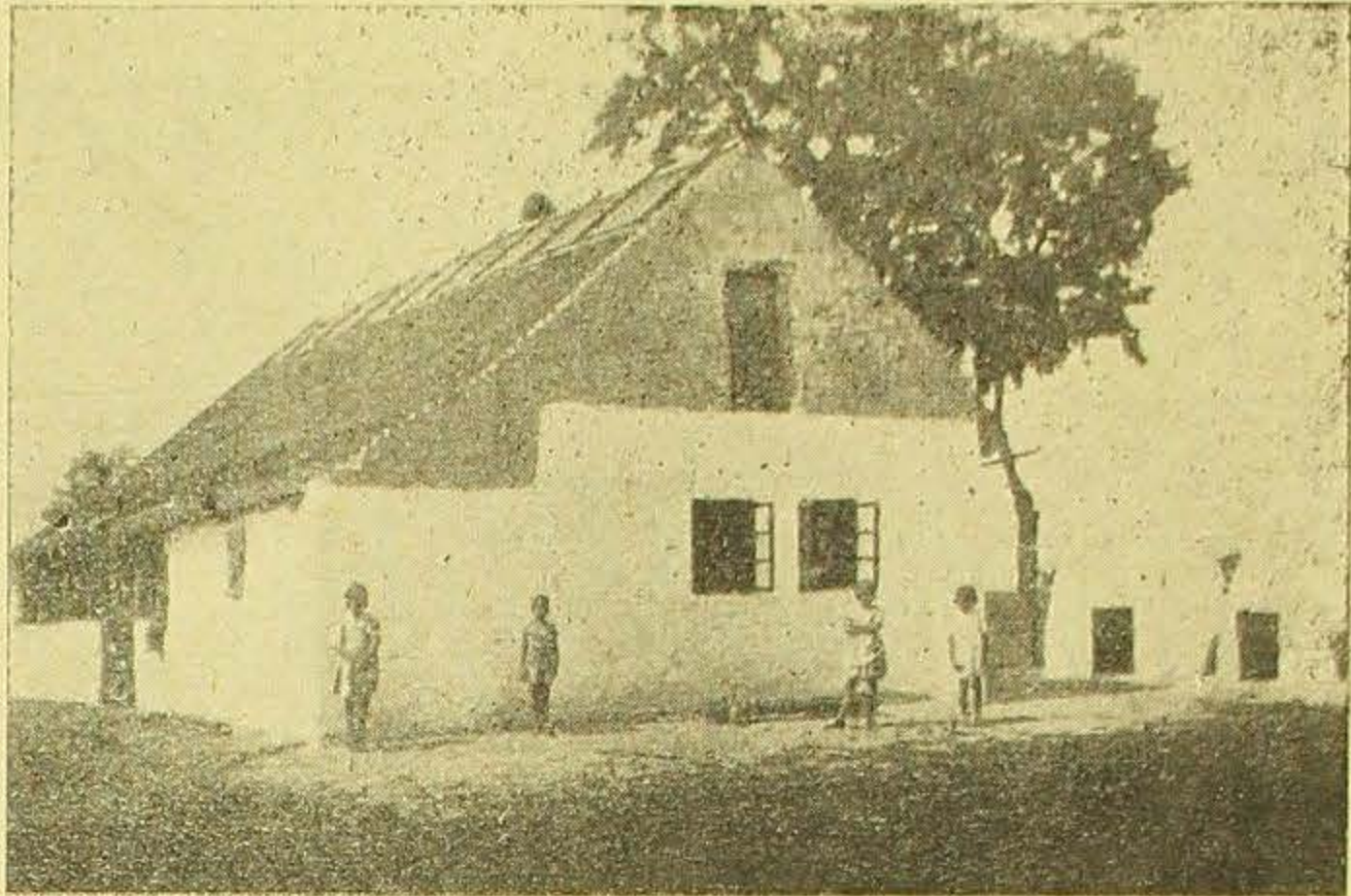
ljeti i njegovati, kao — kao što želim da i naš Erih jednom, ljubi i njeguje nas dok mi ostarimo“. Od радости zagrlji Herman svoju ženu zahvaljujući joj što ga je svatila, i što može da živi s njom sretno i veselo, kao što je živio kada su se uzeli.

S njemačkog preveo: Š-d-c.

Nije napredak uživati sve više, već je napredak sve strpljivije podnositi život.

Katolik na djelu.

Uspomena iz djetinjstva.

U duhu i sad te vidim, željo djetinjstva moga,
 Ko sreću jedinu svoju u srcu nosih te svuda,
 Salašu bijeli i gordi, uresu zelenih polja,
 Što ležiš u sjeni gustoj četiri krošnata duda.

Kraj tebe đerma je stara, a do nje jablan visoki,
 Ko dijete penjah se na njeg na granu sjeo bih gore
 Gledajuć tornjeve vitke, nebo, plice i ljude,
 Ogromne njive što leže ko beskrajno zeleno more.

Za kućom voćnjak je malen, pun je i prepun svega;
 Sa vrha granata stabla trešnje se smiju rane,
 Čokoti stoje u redu svezani svaki je pomno,
 Na njih se spuštaju redom plodova prepune grane.

O Bože, ah gdje su sada djetinjstva presretni dani
 Ko ptica nemirna kad sam po ovom lijetao domu
 Tražeći zabave dječje u vrtu, na njivi rodnoj
 Da težnje ispunim mnoge mlađahnom srcu svomu.

Koliko puta sam ljeti u rano sunčano jutro
 Slušao mile nam pjesme veselih, mladih risara,
 Kada su mahali kosom i sjekli sazrelo žito,
 Dok nam je u sjeni zove pričala baka stara.

I danas kad te se sjetim, salašu bjeli i gordi,
 Što ležiš u sjeni gustoj četiri košnata duda,
 O tad bih letio tebi kroz duga zelena polja,
 Jer utjeha ti si mi bila i sreća srcu mom svuda.

Aleksandar Kokić.

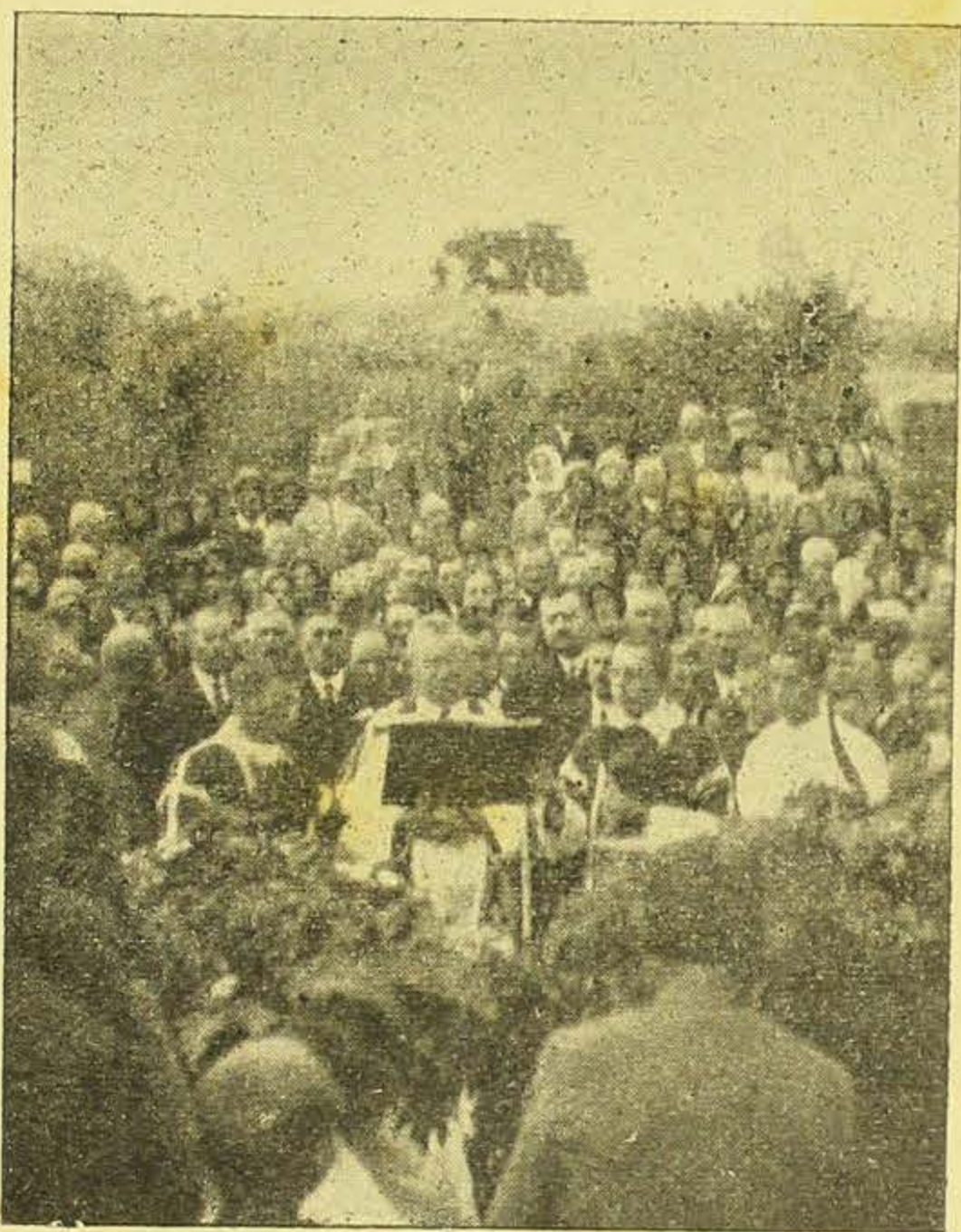
PRENOS SMRTNIH OSTANAKA DR. LAZE MAMUŽIĆA i njegove žene.

Rijetko je koji čovjek ostao u tako lijepoj uspomeni kod sviju slojeva našega građanstva, kao naš nekadašnji gradonačelnik pok. Dr. Lazo Mamužić. Ljudi s poštovanjem izgovaraju njegovo ime i svatko se rado sjeća onih mirnih dana kada je živio pok. „naš“ Lazo. Bunjevština ga blagosiva jer je mnogima dao komad kruha, a svi građani uopće ponose se s njime, jer su za njegove uprave građene najljepše crkve i škole i druge općinske građevine. Dok je on javno djelovao, dotle je njegova pok. žena, rođ. Elizabeta Jakobčić pružala pomoć nevoljnima i ubogima, prema onoj evanđeoskoj: neka ne zna ljevica, što čini desnica.

Najveći i najljepši dokaz plemenitosti pokojnika biti će uvijek novosagrađena krasna crkva kod Kalvarije, za koju su oni ostavili pola milijuna dinara. Iako je ta svota za gradnju tako monumentalne crkve dosta neznatna, ipak uz preuzvišenog gosp. Biskupa, najviše možemo zahvaliti pok. Lazi Mamužiću i njegovoj ženi što smo za kratko vrijeme dobili divnu tako crkvu. Dat će Bog i bolja vremena, pa će se, uz pomoć i požrtvornost vjernika, gradnja nastaviti.

U nedjelju 17. rujna prošle godine izvršena je posljednja želja pokojnika: njihove kosti prenesene su u novu crkvu kod Kalvarije i postavljene u podnožje jednog oltara. Crkvene obrede je obavio sam preuzv. gosp. biskup Lajčo Budanović uz asistenciju vlč. gosp. Marka Kopunovića prvog upravitelja nove crkve i velikog broja svećenstva. Bili su prisutni gradski senat sa g. Ivanom Ivandekić gradskim načelnikom na čelu, mnogi odlični građani, rođaci pokojnika i mnogobrojno pučanstvo sa sviju strana našega grada.

Ugledali se i drugi mogućnici u primjer pokojnika, a pokojnicima slava i vječna uspomena među nama.

Prenos smrtnih ostataka pok. Dr. Laze Mamužića i žene mu; blagoslov na groblju.

Narodna imena.

Kada si se rodio dobio si dva imena: prvo ti je krsno ime što ga daje kum na krštenju po primjeru kojega sveca, Božjega ugodnika, pod čiju se obranu stavljaš; a drugo ime dobivaš po svojim roditeljima, to ti je porodično ime ili kao što se kaže prezime.

Prezime dobivaš od svoje porodice, a tvoja porodica je dobila po nazivu od naroda i obično bez volje i privole pojedinaca po nazivu, kako bi narod mogao od drugih razlikovati i to po ocu ili po zanatu, a kod nas rijetko po mjestu. A to je znak, da naši nisu primali tuđina došljaka, da bi se trebalo po mjestu nazivati od

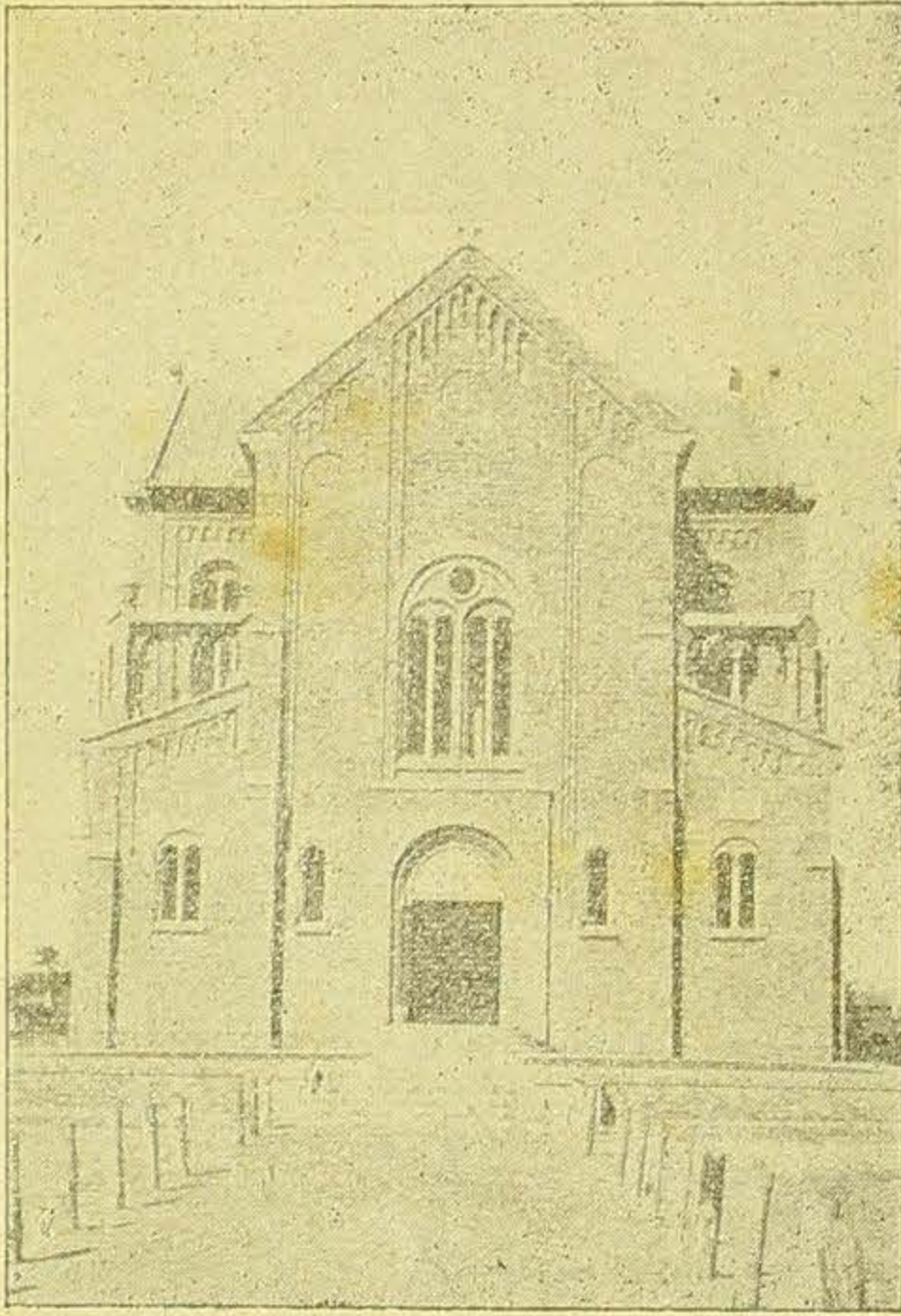
kuda se je doselio. Najviše naših prezimena dolazi od krštenog imena naših starijih oca ili matere. Na primjer: Ilija-Ilić, Manda - Mandić, Stipe - Stipić, Skender (Aleksandar)-Skenderović, Ivan-Ivanović, Matko - Matković, Marko-Marković, Ive-Ivić i drugi.

A krsna imena po volji izabiramo po svojim starijim rođacima a katkad i po slobodnoj volji kuma dobivamo. Prezimena su obavezna a krsna imena su proizvoljna al kad ih jednom dobijemo ne možemo ih više mijenjati.

Krštena imena su obično iz Svetog Pisma vađena il se uzimaju po svecima. Kod starih Slavena je bio običaj da se jevrejska, latinska il grčka imena odmah i prevedu na živi jezik po njihovom značenju. Pored toga ostala su ova imena kršćanska, al im je samo

značenje prevedeno da ih narod razumije. Tako vidimo kod Slavena katolika u prvo doba lijepih imena, koja su za pravo imena kršćanskih svetaca, al su na narodni izgovor preudešena: Anđelija (Angelus), Vlah (Blasius), Tomislav, Stana (Anastazija), Mirko (Emericus), Ivka, Ivacko (Joannes), Maca, Marica, (Maria), Koca (Konstancia).

Kod Hrvata nalazimo u staro doba ovakih imena: Krunoslav (grčki Stephanos), Rodoljub (Patricius), Radovan (Gaudentius), Mi-

Nova crkva kod Kalvarije,
koliko je dosada izgrađena.

roslav (Friedreich), Dragutin (Carolus), Vitomir (Siegfried), Vladimir (Henrik), Višeslav (Venceslav). A kod Srba su se i sad sačuvala ovaka narodna imena, koja si zapravo prevedena kršćanska imena, a ima ih pravi iskonih narodnih imena: Milutin, Sretan, Dušanka, Mileva, Dobrila, Nada.

Naši imaju stara imena, al koja su se prije prevadala na naš jezik a i sada se pokuzuju u prezimenima: Milan-ković, Milun-ović, Sekul-ić, Vuk-ović. Ostala su u obiteljskim nazivima: Ranko, Milinko, Mizinko, Ranuško, Nena, Nina, Golubica, Sekocviće, Rumenka, Sela.

Latinska il grčka imena, ako se prevedu na naš jezik, lijepo znamenje imaju: Budislav-Grgur, Rosalia-Ružica, Lupus-Vuk, Tranquillus-Miroljub, Margareta-Biserka, Vita-Živka, Fidelis-Vjera, Amalia-Ljubica, Desiderius-Željko, Beata-Blaženka, Flora-Cvjeta-Cvita, Florijan-Cvjetko, Aurelia-Zlatica, Aurelius-Zlatko, Aurora-Zorka, Carolina-Dragica, Pulcheria-Ljeposlava-Lipa, Bona-Dobrica, Aloysius-Vjekoslav, Felix-Srećko-Veco, Agnes-Janje, Hilarius-Veselin, Ignatius-Vatroslav, Valentinus-Zdravko, Aleksandar-Branko, Eudoksius-Blagoslav, Donata-Daroslava, Viktor-Vladoje, Maximus-Veljko, Magnus-Velimir, Dominicus-Nedjeljko, Spes-Nada, Leo-Lav, Agata-Dobroslava.

Kao što ne gubi ime Božje, latinski „Deus“, od svoje svetosti, ako se nazove narodnim jezikom „Bog“, tako ostaje i svetačko ime, ma da se prevede na naš jezik.

Najčešće bolesti i njihovo sprječavanje i liječenje.

Medju najčešće bolesti, koje snalaze čovjeka, spada nahlada sa svim svojim posljedicama kao što su kijavica, katar ždrijela, groznica, upala pluća, glavobolja, reuma i druge. U vezi s prehladama nastaje i gripa, koja kao zarazna bolest može često da obuhvati čitave pokrajine i zemlje. Svaka gripa je opasna, a i posljedice njezine mogu biti teške, kao na pr. griješke na srcu, plućima i druge.

Savremena medicina nastoji i ide za tim, da uvijek, gdje je to samo moguće, spriječi postanak nahlade i njenih posljedica.

Kao jedno od najboljih zaštitnih sredstva svestrano su prokušane **Panflavin pastile „Bayer“**. One desinficiraju usta i grlo, ubijajući tu sigurno uzročnike bolesti, koji bi inače prodrli u tijelo. Upotreba Panflavin pastila preporučuje se uvijek za vrijeme opasnijih godišnjih doba, kao u jesen, zimi i proljeću, kada je i opasnost od nahlade najveća, a naročito je potrebno uzimanje tih pastila svagdje, gdje se sastaje mnogo ljudi, kao u kinu, kazalištu, u uredima, gostionicama i t. d. Panflavin pastile su ukusne i neškodljive, te ih i djeca rado uzimlju.

Jesmo li se pak već nahladili i dobili gripu, tada je najbolje zbog sebe i drugih odmah leći u krevet, uzeti topao čaj s jednom do dvije **Aspirin tablete „Bayer“** i dobro se iznojiti. Sa znojenjem izlaze naime iz tijela uzročnici i otrovne tvari, koje izazivaju gore spomenute posljedice. Izvrsna pomoć, koju Aspirin tablete pružaju tijelu u borbi s tim uzročnicima, poznata je već decenijama po cijelom svijetu. Potrebno je svakako istaknuti, da se treba čuvati nadomjestaka.

Ostane li kao posljedica prehlade neki bronhijalni katar, što je česta pojava, najbolje je uzeti **Kresival „Bayer“**, koji brzo ublažuje kašalj, otapa sluz i olakšava iskašljivanje. Kresival poboljšava apetit i vrlo je prikladan također i za djecu.

Svi ti preparati dobivaju se u svim apotekama.

Otkrivanje spomen ploče pok. Ivanu Evetoviću u Baču.

Na deset-godišnji smrti dan milog nam pokojnika Ivana Evetovića, bačkog župnika — preposita, narodnog poslanika bunjevačko-šokačke stranke i upravitelja biskupskog vlastelinstva, Bačka Šokačka Kasina podigla je 13. kolovoza na vrlo svečani

Spomen-ploča pok. Ivanu Evetoviću u Baču.

način mramornu spomen ploču † Ivi Evetoviću. Na komemoraciju su bila pozvana bunjevačka društva iz Subotice i Sombora, zatim društva iz Vukovara, Iloka i ostalih okolnih mjesta. Dvanaestog navečer dočekali smo mile nam goste iz bijele Subotice, izaslanike H. P. D. „Neven“ i Pučke Kasine. I ove godine počastio nas je časni starina g. Nikola Matković, predsjednik Pučke Kasine. U nedjelju u jutro gosti su se skupljali u prostorijama Šokačke Kasine, a zatim su pošli sa odborom Šokačke Kasine i mnogobrojnim članstvom u župnu crkvu sv. Petra i Pavla. Iza kratke propovijedi slijedila je svečana misa na kojoj su pjevala šokačka djeca. Poslije sv. mise formirala se povorka koja je uz učešće vatrogasnog društva, gostiju i Šokačke Kasine načinila lijep mimohod i tako dospjela pred sam župni dvor. Pred župnim dvorom stajala je masa svijeta: rodbina sa bratom pok. Ive, zastupnici Bačke Općine i Sreskog Načelstva, vatrogasna glazba, izaslanici raznih društava i korporacija uopće sva mjesna inteligencija i mnogobrojno mnoštvo ostaloga svijeta. Predsjednik Šokačke Kasine g. Đuka Kasač otvara svečanost svojim govorom o Evetoviću i Šokcima i kaže, da Šokci tražeći oduška svojim srcima i svojim osjećajima, imajući pred očima riječi hrvatskog pjesnika Petra Preradovića:

način mramornu spomen ploču † Ivi Evetoviću. Na komemoraciju su bila pozvana bunjevačka društva iz Subotice i Sombora, zatim društva iz Vukovara, Iloka i ostalih okolnih mjesta.

Dvanaestog navečer dočekali smo mile nam goste iz bijele Subotice, izaslanike H. P. D. „Neven“ i Pučke Kasine. I ove godine počastio nas je časni starina g. Nikola Matković, predsjednik Pučke Kasine.

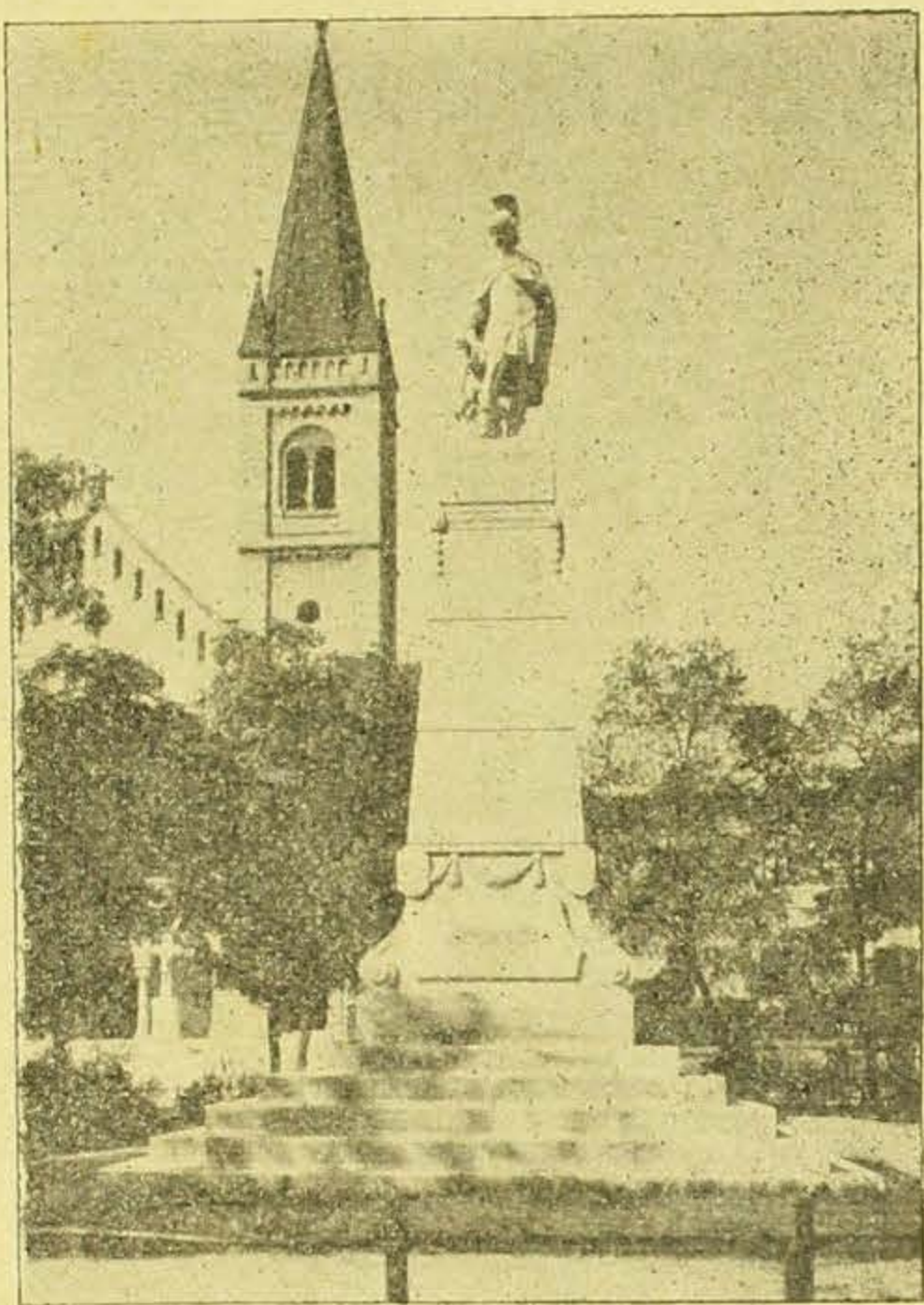
U nedjelju u jutro gosti su se skupljali u prostorijama Šokačke Kasine, a zatim su pošli sa odborom Šokačke Kasine i mnogobrojnim članstvom u župnu crkvu sv. Petra i Pavla. Iza kratke propovijedi slijedila je svečana misa na kojoj su pjevala šokačka djeca. Poslije sv. mise formirala se povorka koja je uz učešće vatrogasnog društva, gostiju i Šokačke Kasine načinila lijep mimohod i tako dospjela pred sam župni dvor. Pred župnim dvorom stajala je masa

„Rod bo samo koj' si mrlve štuje
Na prošasti budućnost si snuje“ —

riješili su da podignu spomen ploču dičnom Ivi Evetoviću; kao dokaz svoje velike ljubavi i odanosti prema nezaboravljenom župniku i vođi. On je objeručke pomagao, tješio, ublaživao jade rodu svome, bio nam je i otac i majka. Predsjednik daje riječ g. Emilu Gebaueru Mg. Ph. njegovom najboljem prijatelju, koji nam živopisno riše † Ivu, ukazuje na njegov značaj i rad kao rodoljuba — čelik Bunjevca i narodnog poslanika, koji je smjelo i neustrašivo zastupao interese Bunjevaca i Šokaca i kao svećenika koji se svom dušom brinuo za povjereno mu stado. Rodio se 16. V. 1859. u B. Aljmašu od oca Danijela i Imerke rođ. Antunović. Po majci je bio u srodstvu sa pok. biskupom Antunovićem. Gimnaziju kao i bogosloviju svršio je u Kalači odličnim uspjehom. Bio je kapelan u Baćinu, Bikiću, Kaćmaru, Bajmoku i Baji, zatim postade župnik a kasnije preposit u Baču gdje je živio i radio sve do svoje smrti. Evetović je bio zadahnut duhom biskupa Antunovića i tako još kao mlad klerik piše u „Neven“ i „Danicu“ pjesme, dopise, pripovjetke a osobito povjesničke rasprave o prošlosti Bunjevaca i Šokaca. Kasnije postade županijski svečani govornik. Kad se o kakvom važnom poslu vijećalo, njegova se riječ uvažavala kod nadžupana kao i na županijskim skupštinama. Dvaputa je bio biran za narodnog poslanika u beogradsku skupštinu, što je i ostao sve do svoje smrti. Na to se zahvaljuje sa nekoliko lijepih riječi, preč.

Dr. Stjepan Tumbas župnik i g. Doko Evetović sa suzom u oku zahvaljuje svojim dragim Šokcima na spomen-ploči podignutoj njegovom dragom i nezaboravljenom bratu. Time je svečanost završena.

Poslije podne povelili smo naše goste da razgledaju stari grad, ponos našega sela, dokaz slave naših pradjedova, koji se još uvijek ponosno diže, dok ga zub vremena ne uništi. Iza toga smo pošli na groblje. Nezaboravni momenat je bio kada je predsjednik Šokačke Kasine polagajući vijenac na grob † Ive. plačućim glasom zavapio: Ivo, oče naš i uzdanice naša! Tu su oni isti Bunjevci i Šokci koje si Ti za života tolikim žarom ljubio. Pogledaj na nas i neostavi nas! Zatim je izaslanik Hrvatskog Radiše iz Subotice g. I. Tolji izneo

Spomenik sv. Florijana
pred franjevačkom crkvom u Subotici.

nekoliko lijepih uspomena iz života pokojnikovog. Iza toga smo gostima pokazali franjevački samostan i samostansku knjižnicu i mnoštvo drugih starina.

Navečer je u prostorijama g. Kremptića održana narodna veselica sa plesom. Sudjelovao je izvrsni tamburaški zbor H. K. P. D. „Zrinjski“ iz Iloka i požnjeo najljepše uspjehe.

Mi smo pok. Evetoviću uvelike zahvalni što je u doba najvećih borba i poteškoća, prednjačio svojim primjerom i ukazivao na bolju i sretniju budućnost. Zahvalni smo mu i kao svećeniku i vođi i mi smo se njegovoj svetoj i časnoj uspomeni ovim načinom dostojno odužili. Ova spomen-ploča je prvi pisani spomenik Šokaca u Bačkoj i mi je ostavljamo u amanet našim potomcima neka se njome ponose i diče. Neka slijede nezaboravljenog nam vođu, župnika i narodnog poslanika pa se ne ćemo bojati za bolju budućnost našega naroda.

Šokac.

Crkva na br̄ijegu.

Ko dobra majka ona sneno šuti
I smjerno nekud u daljinu gleda,
Poleglo lišće putem već se žuti,
Kuća je svaka bojazna, blijeda.

Noćas će magle iz poljana doći
Očima suznim od straha i studa,
I pored crkve lagano će proći,
Boječ se da je ništa ne probudi.

Jer sjutra kada i sunce izade,
Seljaci pođu za domaćim hljebom,
Otiće magle ko velike lađe
Daleko nekud probuđenim nebom...

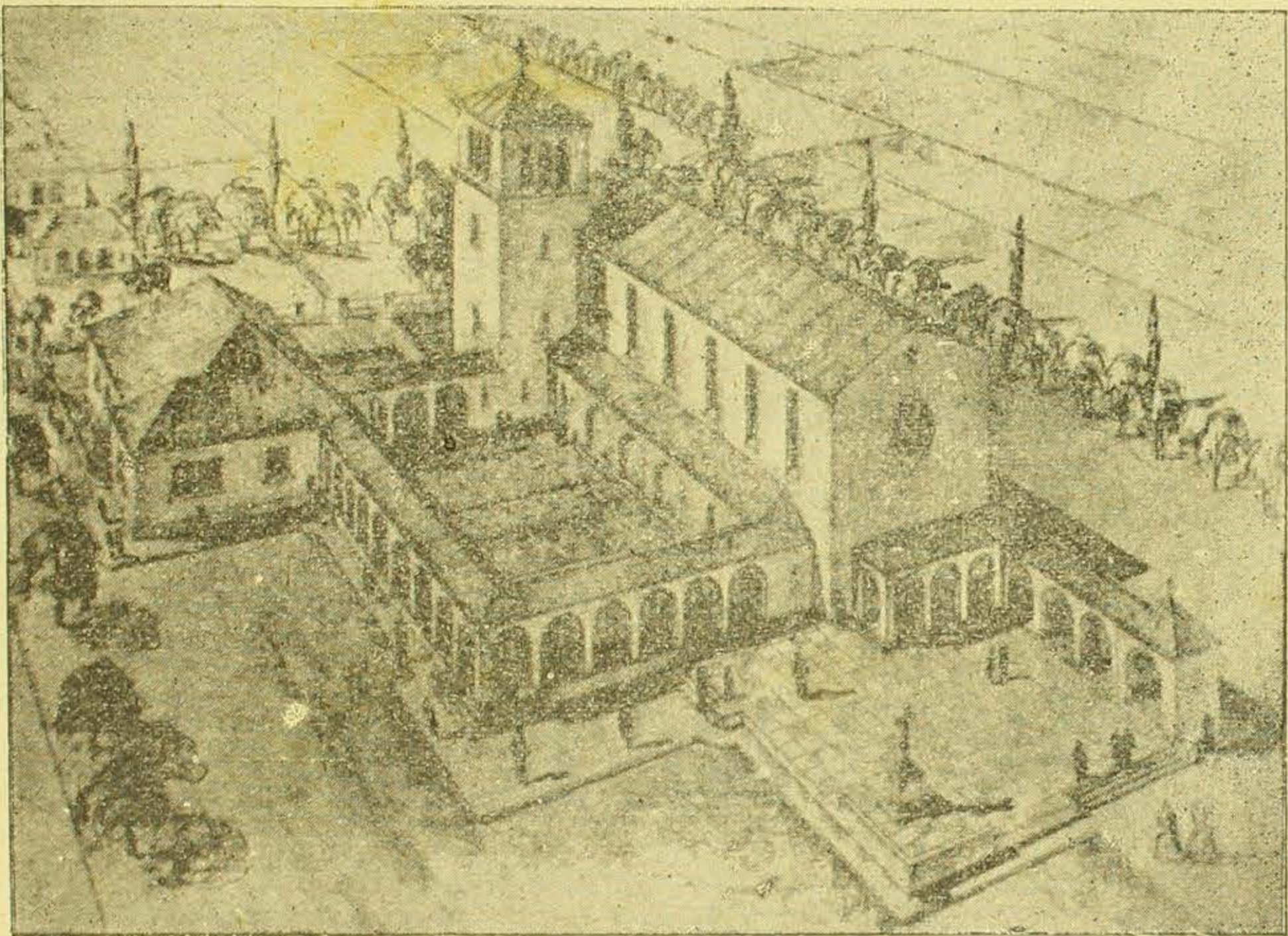
A crkva stara veseloga lica,
Bijela, kao da je od mlijeka,
Uz pjesmu zvona i uz cvrkut ptica,
Javit će kako svoju djecu čeka!

I reći će im neka svako dođe,
Čije srce brigom sustane, malakše,
Jer u njenom krilu svaka rana prođe,
Svakoj duši bude i milo i lakše!

Ante A. Jakšić.

Gradnja rim. kat. crkve na Đurđinu.

Već odavna su želili đurđinski vjernici, da podignu svoju crkvu, koja bi bila dostojan izraz njihove žive vjere i žarište vjerskog života. Ova želja nije dala mira odboru đurđinske crkvene općine, koji je sporazumno sa crkvenim vlastima pokrenuo živu akciju za ostvarenje ove ideje. Prije tri godine, na Duhove, bio je sazvan cio narod na dogovor, gdje je jednoglasno odlučeno, da se crkva podigne, i ovlaštena je crkvena općina, da može na svoje članove troškove razrezati.

Nacrt đurđinske crkve,
izradili inženjeri Karlo Molcer i Bolto Dulić.

Moralnom i materijalnom potporom preuzv. gosp. biskupa Lajče Budanovića i još nekoliko požrtvovnih ljudi, dobila je ova akcija određen oblik tako, da će se moći ostvariti ova lijepa i Bogu ugodna želja đurđinskih vjernika, uz darežljivost i požrtvovnost samoga naroda, koji treba da svojim doprinosima dopuni jednu trećinu potrebne svote za gradnju.

Stil crkve uzet je iz prvog stoljeća ranog kršćanstva sa svojim jednostavnim i ozbiljnim oblicima, koji je isto tako blizu i sadašnjem načinu gradnje. Cijeli raspored ima u sebi jedan zasebni karak-

ter i originalnost, pošto crkve ovoga tipa u ovim krajevima nema.

Građevina sastoji se od glavnog dijela t. j. bazilikalne lađe sa svetištem i zvonikom. Cijela dužina crkve iznosi 30 metara, širina sa pobočnom lađom sa strane 10 metara. Zvonik, pod kojim se nalazi sakristija do vrha 20 metara je visok. Ovaj glavni dio izveo bi se u prvi mah najedamput tako, da bi već sam za sebe činio dojam crkve.

Drugi sporedni dio sastoji se od župnog dvora, prostrane terase pred glavnim ulazom i kružnog hodnika na svodove sa južne sunčane strane, koji spaja sakristiju sa plebanijom i zatvara sa sporednom lađom crkve jedno unutrašnje zatvoreno crkveno dvorište. Za lijepog vremena može služiti kao ljetna crkva, a spojeno je sa crkvom kroz troja velika vrata. Inače će se narod moći u njem u slučaju nevremena sklonuti i čekati službu Božju, te ne će primoran biti svraćati u mještane. Ovaj sporedni dio gradnje izveo bi se naknadno prema novčanim mogućnostima i tek tako potpuno izgrađena činit će lijepu i skladnu cjelinu.

Nacrti za gradnju već su gotovi, koje su izradili gg. inženjeri Karlo Molcer i Bolto Dulić tako, da bi se izvedbi prvog dijela moglo pristupiti uz pomoć i dobru volju našeg naroda, već u proljeće ove godine.

Ing. B. D.

Javljam o našem katoličkom narodu
da je izašlo drugo izdanje molitvenika

Mala Slava Božja

u vrlo lijepom, ukusnom i povećanom izdanju. Molitvenik je vrlo biranog sadržaja i ukusne opreme. Ima 246 stranica.

Cijena mu je

uvezanom u platno crveni rez	14 Din.
u imitaciji kože sa zlatorezom	30 „
u koži sa zlatorezom meko postavljeno	50 „

Može se naručiti kod Župnog Ureda sv. Terezije u Subotici.

Šalje se samo uz unaprijed poslani novac, a za poštarinu treba dodati 1 Din. po komadu.

RAZGOVOR DVA ŠOKCA.

Sjedeći na ulici jednoga lijepog dana i slušajući razgovor dva razboritija čovjeka, pomislim u sebi, da bi dobro bilo ovaj razgovor opisati onako, kako je tekao, jer je isti zaista karakterističan i ako su ga izgovorili ljudi seljaci.

Tuna: Znaš li prijatelju Luka, da je danas nastupilo tako doba, da bi razuman čovjek prije zaplakao, nego li se nasmijao, kada pomisliš na ovu nezapamćenu krizu i nezaposlenost koja je zavladała cijelim svijetom.

Luka: Znam, dragi prijatelju, mi smo evo već i sedamdesetu pregazili i mnogo što-šta zapamtili, ali ovakve bijede nije bilo u svijetu, usporediš li današnji život našeg naroda sa životom kad su naši stari živili, baš me je razočaralo kada pomislim samo na moje djetinje doba.

Tuna: Pomisli, dragi prijatelju, samo na ovo: prođeš li ulicom, skoro nikoga ne poznaš, ali držeći se lijepog starog običaja hoćeš da pozdraviš današnju mlađariju, te samo čuješ da iza tvog lijepog pozdrava slijedi smijeh i hihotanje. Gdje je to prije bilo? Znalo bi te sve selo da si protiv starijeg čovjeka učinio kakav ispad i svatko bi te prezreo. Da, tako je, niko starije ne cijeni i ne poštuje, prošlo je ono zlatno doba i došlo je ovo nakazno doba, u kojem se dobu današnja mlađarija odgaja.

Luka: Lanjska godina kako je omanila sa žetvom, propala skoro cijela sjetva, led satro kukuruz, malte ne po cijeloj Jugoslaviji, mislio sam da će ova Božja kazna uticati na današnji naraštaj i donekle opametiti ga, ali izgleda da je malo pouke od ove jedne gladne „Josipove“ godine.

Tuna: Jest tako je, i pored ove svjetske krize, i pored ove gole godine, koja nam je donijela prazne čardake i tavane, kada je nestalo čak i stočne piće, gdje čovjek ne zna kako će da shvati kraj s krajem još se uvijek kupuju za teške pare dućanske somot-ske i svilene krpe, a koje bi se dalo nadomjestiti sa našom lanenom ili kudeljnom tkaninom, samo treba znati izraditi po ukusu po želji i duši narodnoj. Nisu se stidile naše majke, babe i prababe, kada su krojile od svog vlastitog tkanja svojim ukućanima iz svog sanduka, pa ti je onda bilo skrojeno i široko i dugačko, a danas . . . ?

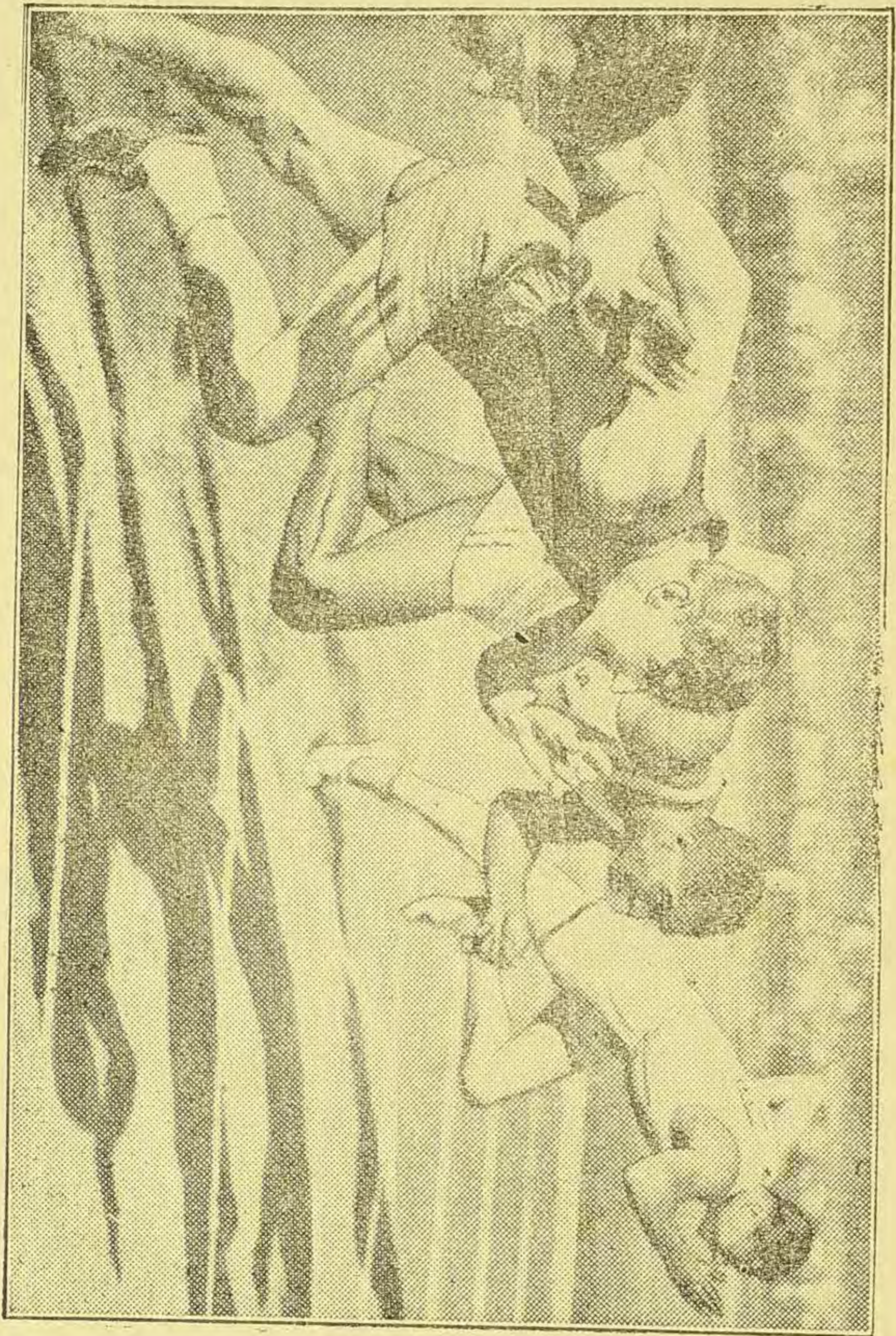
Luka: Kada su našem seljaku ovako bijedno konji izgledali kao danas? A čim da ih hrani kada mu je i samom ponestalo kruha. Nema šta da proda a niti da kupi, s dana u dan stanje sve gorje i zamršenije.

Tuna: Pomisli dragi prijatelju koliko se to uči i upućuje u crkvi, u školi, pa misliš da to tko sluša i po tom se upravlja? A ne?

Luka: Šta misliš, Tuno, da se naš pop onako poštuje kao kadgod u naše djetinje doba? Sadašnji naraštaj ima sasvim drugi pravac u životu. Ta prija su popovi i učitelji po selima bili prave narodne vođe. A sada se više štuje i poštuje jedan trči-

laža u ispeglanim pantalonama, nego jedan sto puta iskren i pravedan čovjek.

Tuna: Zaista ima u našem narodu još dobri ljudi u svaku ruku, ali šta ćeš brate svoj je pa ga valja mrziti! Tuđin ti dođe i

Utrka svjetskih trkača
na međunarodnoj sportskoj svečanosti u Charlottenburgu.

odpočme na primjer kakvu trgovinu, k njemu ti ide sve. Imaš izučenog svog sina, što bi reko od svoje krvi i plemena, i taj je progonjen do zla Boga, jer je svoj! Došao da poradi za dobrobit svog naroda, da ga umno podigne, da ga oduševi za novo doba u gospodarstvu i protumači mu današnjicu. Jok, taj ne treba!

Luka: Tako je, zli ljudi bilo je ima i biti će, u kojima je pokvarena duša. Ti uvijek nađu načina da sa lijepim riječima predobiju za sebe nekoliko takovih ljudi, putem koji se ruše ugledni ljudi, koji bi stvarno poradili na izgrađivanju bolje budućnosti.

Tuna: Pokvarenost i licemjerstvo je nadvladalo u našem narodu, jer ako se vidi u našim selima, da po koji, od materijalno bolje stojećih ljudi, napreduje u svom gospodarstvu, tom se to odmah zavidi i progoni ga se. E brate moj štedi, čuvaj pa ćeš i ti imati, a raduj se kada ti bližnji kupuje, a tuguj kada čuješ da prodaje, jer dobro znaš kada se prodaje, da ne kupuje naš čovjek nego tuđin. Raduj se kada ti suplemenik kupuje, jer i onako su naši slavenski atarovi izkasapljeni a po njima hoda svako samo Slaven slabo.

Luka: Jest, prije se je to tako razumjevalo u staro doba, da komšija sa komšijom u ljubavi živi i nikako da se svađaju, prijete i proklinjaju. A sada ne mogu da se gledaju. Pođi od kuće u kuću pa samo zapitaj, kako živi vaš komšija, odmah ćeš dobiti odgovor: „Ne znam ne zalazim u njegovu kuću“. A kada zapitaš za uzrok, a ono žene čavrljale, pa nešto više ispalo nego što su granice pristojnosti dozvoljavale, e pa eto za to, svi se mrze i mlado i staro.

Tuna: Baš kao i moj komšija Bariša, što se je sa svom svojom rodbinom zaratilo zbog prćije pokojne mu telke, koja se nije po njegovoj volji podijelila, i to za trubu tkanja i neke sitnice, jer po njegovom računu bi to trebalo da dobije njegova žena Janja. Da li je tako i da li on ima pravo Bog bi ih sveti znao?

Luka: Eno ti živa slučaja, moj komšija Jerko, zatražio čovjek svoj novac kojeg je pozajmio svom jednom dobrom prijatelju i to bez mjenice i bez svjedoka, a ovaj opet veli da ga je isplatio i da mu više ne duguje ništa. Pa sad svađa, mržnja i vikanje po ulici u bezkrajnost. Omrzli ljudi jedan na drugoga, pa hajd da pokaže svaki svoju moć i svoje pravo tjeraj u sud. Parnica se vuče već dvije godine, te će na kraju krajeva Jerko izgubiti još jednom svoj novac, a njegov prijatelj isto, te će najbolje proći njihovi opunomoćenici.

Tuna: Jest, kamo lijepe sreće da se svi ljudi vole i poštuju i svi da pregnu zajedničkim silama, da se stanje današnjice koliko je moguće popravi na opće zadovoljstvo sela i otadžbine, i dokle to ne bude teško će biti svakom pa i pojedincima.

Tuna: E sada laku noć prijatelju Luka. — Laku noć Tuno. Vr.

Sloga i psi.

Ležala u dvorištu pod prozorom dva psa. Zapodjeli među sobom razgovor i stali se tužiti: „Zlo smo živjeli, nije prošao ni jedan dan, a da se nijesmo posvadili, prem nam je gospodar dobar, a i gladi ne trpimo.“ I odlučiše psi od toga dana tako složno živjeti, da ni zalogaja ne bi jedan bez drugoga pojeo. „U ljudi je zloba, svađa zavist, neka se od nas uče mirnom životu“. — Govorili psi — i stali se od radosti grliti.

U to vrijeme baci kuharica kroz prozor kost. Trgli se psi za košču, zaboravili na slogu i tako se stali gristi, da je potekta i krv,

Mudar miš.

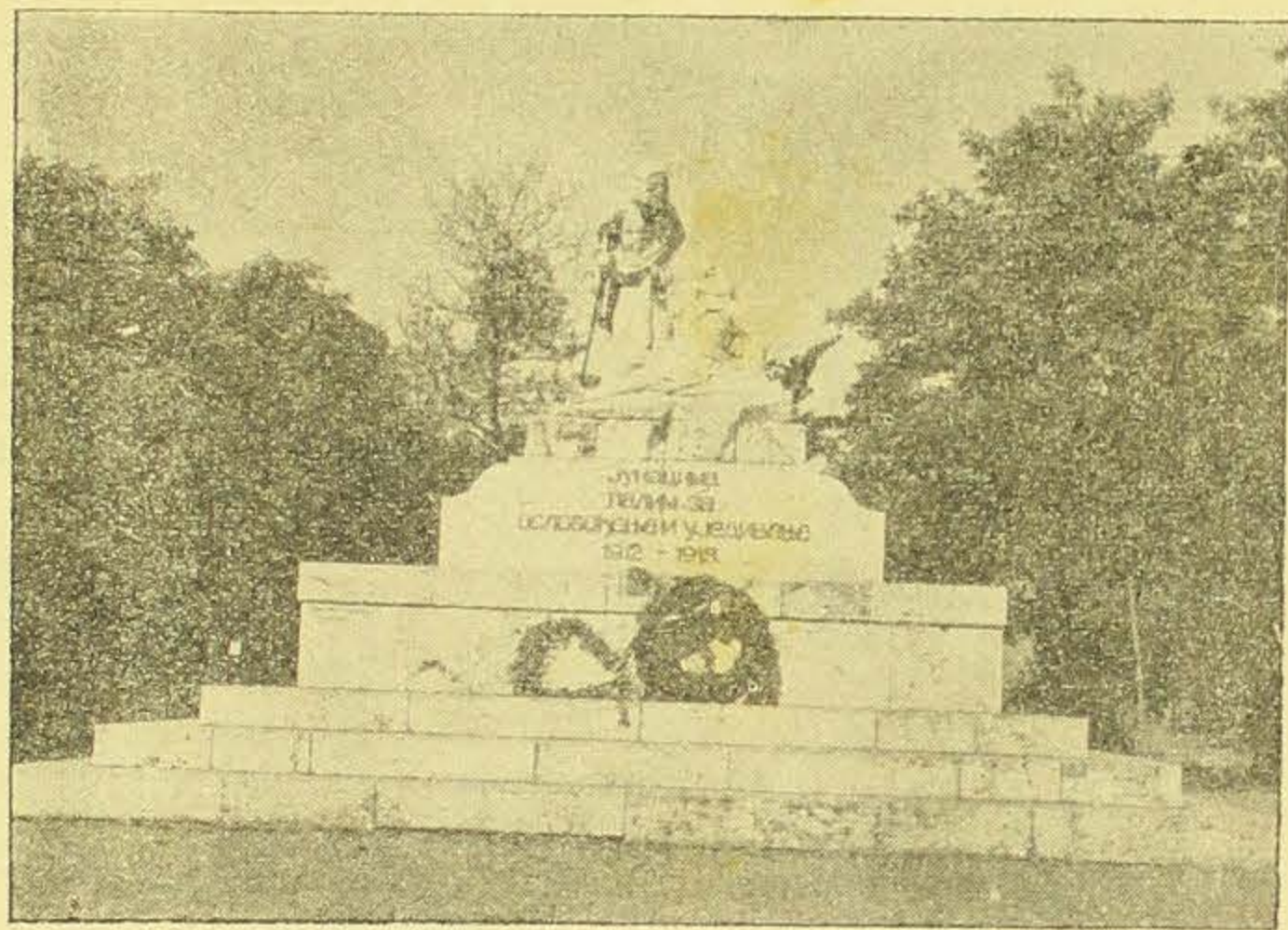
Miš izišav iz rupice,
 Smotrio je tri daščice.
 Ničemu se dositio i ovako govorio:
 „Oj vi ljudi jeste l' ljudi,
 Il mislite, da ste mudri?
 Tri pločice sastavite,
 Ozgo ciglju namistite,
 Te na ovu srid sridine
 Skrpeć ništa još slanine,
 Prozovete mišaricom,
 Hoćet' hvaćat nas stupicom.
 Tako! tako! Al mi miši
 S pamećom smo od vas viši.
 Ne damo se privariti,
 I stupicom uhvatiti
 Jer dođe miš međ daščice,
 I slanine okusi se,
 Klop! daščica već sruši se,
 A miš mrtav skalupi se.“
 „No al ipak lud bih bio,
 Mudrovat će u seb' mijo,
 Kad mirisat ne bih smio,
 I slaninu onjušio.
 Jer slaninu njušit volim,
 Za njom skoro da s' razbolim.
 Ne će ciglja s njuha pasti,
 I rebra mi razmrskati?“
 Pak zaista glupčić mišo
 Međ daščice je i otišo.
 Mora da je oštro onjušio,
 Valjda i nosom dodio.
 Jer daščica masna, kleta
 Što na lako bi sapeta,
 Nije znala podnositi,
 Mirisanju odoliti,
 Već s' odape, ciglja pade,
 A miš tužan tu propade.

Stara bunjevačka pjesma od nepoznatog pisca. Po
 recitiranju gđe K. Stantić zabilježio Luka Stantić.

Naši spomenici.

U prošlogodišnjoj našoj „Danici“ prikazali smo u kratko, i sa slikama, razvitak naše Subotice „bile“. Sad ćemo opet koju da progovorimo o javnim spomenicima.

Najstariji spomenik u našem gradu svakako je spomenik Presvetoga Trojstva, (slika na st. 65.) kojega je podigao o svom trošku Matija Vojnić god. 1815. Isprva je gradski senat htio da podigne Presv. Trojstvo, ali predviđena svota od 1763 forinta učinila mu se previsoka i on odustane od toga, našto pomenuti Matija Vojnić dade opraviti spomenik o svom trošku i pokloni ga gradu a senat se obveže da će se brinuti oko uzdržavanja istoga.

Spomenik „Neznanog Junaka“ u Subotici.

Drugi je po redu spomenik „Neznanom Junaku“ (slika na st. 97.) podignut 1925. pred zgradom 34 pješadijskog puka, a troškom samoga grada. Ovaj spomenik je od slabe umjetničke vrijednosti a i lošeg materijala

te izgleda da ne će biti dugovječan, ali će još dugo morati čekati na bolja vremena, da se uzmogne sa boljim i ljepšim zamijeniti.

Treći je spomenik po redu podignut spomenik sv. Florijanu-Cvjetku zaštitniku od vatre, (slika na st. 89.), u parkiću pred franjevačkom crkvom, po inicijativi dobrovoljnih vatrogasaca iz javnog sabiranja. Ovaj spomenik je dosta lijepog izgleda, samo što štovanje ovoga sveca u ovim krajevima, a naročito u Subotici, nije uobičajeno, pa bi mnogo celishodnije bilo kad bi na njegovom mjestu bio n. pr. kip sveca naših zemljodjelaca sv. Antuna.

A četvrti i najljepši spomenik je podignut god. 1927. Caru Jo-

vanu i njegovim glavnim saradnicima, a potporom same naše vlade. Ovaj je spomenik lijepo izrađen i zaista služi na ukras našega grada, a sjeća nas da: „Rod bo samo koj' si mrtve štuje, na prošasti budućnost si snuje.“

Dobrotom i blagonaklonošću bratskog uredništva uglednog zagrebačkog tjednika „Obitelji“, dobili smo nekoliko klišeja na upotrebu u našoj „Danici“, a među njima i nekoliko spomenika u Zagrebu. Pa kad već govorimo o spomenicima da u par riječi prikažemo i njih.

Najveličanstveniji i najljepši spomenik u Zagrebu jeste, spomenik junačkoga bana Jelačića (slika na st. 39) na Jelačićevom trgu. Veličanstven je i spomenik velikoga biskupa Štrosmajera (slika na st. 45) djelo glasovitoga Ivana Meštrovića, pred zgradom Jugoslavenske Akademije na Zrinjvcu. Lijepa je skupina i spomenik sv. Jurja (slika na st. 63) kod kazališta. Lijep je i spomenik nenadoknadvoga Augusta Šenoa (slika na st. 79) pred zgradom Hrvatske Matice na Zrinjvcu. Vrlo je lijep i Preradovićev spomenik (slika na st. 81) isto na Zrinjvcu a nasuprot umjetničkom paviljonu. Još mi je napomenuti spomenik, i među Bunjevcima najpoznatijeg pjesnika „Milovana“, fra Andrije Kačića (slika na st. 85) u Ilici.

U Zagrebu na Zrinjvcu ima još nekoliko spomenika kao n. pr. Bošković, Mažuranić, Juranić, Medulić i t. d., ali pošto nemamo njihove slike to ovaj puta i ne pišemo o njima.

Oj nevene.

Oj nevene, nevene,
usred bašte zelene,
milo cvijeće
moje sreće
moje srce s tobom diše
ja te ljubim sve to više
oj nevene!

Oj natkrili travicu,
suncu digni glavicu,
milo lice
i očice,
da se vide iz daljine
tvoje čari i miline,
oj nevene!

Oj nevene, nevene,
usred bašte zelene,
ti ne veni
i ne sveni,
bez tebe bih gorko plako,
a s tobom mi sve je lako,
oj nevene!

Oj kada dođu pčelice
da izljube tve lice
ti im paji,
pa im daji
iz tvog srca slatka meda,
te ih grli sve od reda,
oj nevene!

Oj nevene mileni,
o moj cvjetku maleni,
tješi one
koji klone
koji gube vjeru, nadu
u nevolji, tuzi, jadu,
oj nevene!

Aleksandar Kokić.

Suzbijanje žitne rđe.

Šta je rđa? Da lako razumijete, evo: Rđa je na pšenici isto što je *peronospora na vinovoj lozi*. Rđa je jedna biljka. Taka, koja nemože da sama sebi stvara hranu, nego se hrani i raste iz gotovine druge biljke, take, koja hranu sama priređuje. Na biljkama, što same prave sebi hranu ima zelenilo. To se kaže klorofil. S otim klorofilom biljka pretvara u sebi sokove u hranu. Rđa, i sve te vrste biljke nemaju klorofila, zelenila, pa s toga nemogu da sebi pripreme hranu, nego se prilijepe zelenoj biljki te iz nje sišu već gotovu hranu i od te hrane, u povoljnim prilikama silno i brzo umnože i napadnu zelene biljke, otmu im hranu i tako ih upropaste. Zato se zovu te rđe *nametnici ili paraziti*. Slična se bića nalaze i u životinjama i u čovječjem tijelu i hrane se sa gotovom hranom svoga „gazde“. Ta se bića valjda, životinjice, zovu bacili. Ima bacila kolere, kuge, tifusa, sušice i t. d. Rđe i svi biljni nametnici imaju svoje sjeme. To sjeme vjetar ili kiša raznese na druge biljke pa se i one zaraze. Kada ti nametnici jako umnoženi, napadnu zelenu biljku, oni joj otmu, posišu hranu i ona mora da *smalakše, uginge*. Nema dosta hrane ni za slamu ni za zrno; baš kao loza od peronospore što nema hrane ni za se ni za grožđe.

Razvijanje rđe. Ima je tri vrste: crna, žuta i smeđa. Najopasnija je crna rđa. Ona napadne ne samo list, već i koren i stabljiku. Prošlog ljeta je one ogromne štete nanela crna rđa. Ona je najranije napala pšenicu pa ju prilično oslabila, tako, da kad su se ukazala one dvije druge rđe, smeđa i žuta; pšenica je već zdravo bila oslabljena. Sjemeni od rđe, svakovrsne, ima puno na sve strane. Vjetar to sjeme raznosi u sve krajeve. Vjetar digno sjeme rđino 50 m. visoko, pa čak do 800 metara i spušta na biljke. Ako su prilike povoljne, to jest: vlažno, toplo vrijeme, koje se često mijenja u sunčano, tada se sjeme uhvati, krene i razvija i množi i upropašćuje. Crna rđa, vele, mora da svoje sjeme usavrši na listu jedne biljke, što se zove „šimšir“, učenim imenom *Berberis vulgaris*. To je oniži žbun sa srololikim lišćem i ono je kiselo kao „šoška“. Smeđa rđa nije tako opasna a još manje žuta rđa, naročito za to, što se smeđa kasnije razvija a žuta još i od nje kasnije, kada je pšenica već sazrela, pa joj nema šta nauditi. Rđa, što se je ljetos razvila i načinila toliko štete, nije se razvila u 3 dana, kako mnogi misle, nego je u 3 dana i ona dozrela i dovršila upropašćenje pšenice. A razvijala se za čitavog proljeća.

Obrana od rđe. Prošle 1932. godine je rđa u našoj zemlji donijela 12 milijuni mcenti manje od najrodnije 1928. godine 12 mil, računajući po 150 dinara iznosi oko 2 milijarde dinara štete. Stoga je vrijedno braniti se od rđe i suzbijati je. Opaženo je, da bolja vrsta pšenice jače stradava od rđe, nego slabija vrsta, vajta. Bačka čelična pšenica je vrlo stradala dok je ona vrsta „prolific“ zvana.

jedva ili baš i nije stradala. To nije samo zbog vrste, nego osobito s toga, što je „prolific“ ranije sazrela i na njoj se nije mogla rđa razviti. Izbjegla je rđi. Evo nekoliko riječi, u odbranu: sunčana zemlja, sa odvodnjavanjem; rano sijanje; da se sije sa sijalicom; neka se ne tori sa nezrelim stajskim đubretom *pred sijanje*; neka se odstranjuju biljke, one što doprinose razvoju rđe: šimšir, pirovina i svakojaka travka, jer mnoge pomažu rđi, da se razvije; neka se pazi sa čime će se đubriti. Umjetno đubre je svakako dobro, ali samo ako će se dodati *kalija*. Bez kalija umjetno đubre mnogo-puti pomogne i rđi. Ovako veli „znanost“ i iskustvo, koje je ali vrlo labavo, jer nas rđa zato često isigra, „baš kako ona hoće“. Uradi sve, što je dobro, a ne zaboravi — na Boga.

Poruke Uredništva „Danice“.

Smiljan, Zagreb. Poslao sam Vam 10 komada, pa Vi to tamo razdijelite kako smo govorili. Preostale radnje sam ostavio za iduću godinu. Do viđenja Bog živi!

Crtaču Danice Napreduje li taj posao? Hoće li biti nešto gotovog ako dođete kući na Božićne ferije? Do viđenja. Bog živi!

Đurdincu. Šta ćeš, u svakom žitu ima kukolja, pa tako i među Bunjevcima ima svakakih ljudi, pa i izroda. „Danica“ je ponosna na svoj pedesetgodišnji rodoljubivi rad za vjeru i dom, a nadripatriote i novopečeni rodoljubi i moraliste neka pišu i govore šta hoće. Ta znaš kako naš narod kaže: „A šta mjesec haje, što pas na njegov laje“. S Bogom, do viđenja.

Ante A. Jakšić. Pripovijest „Kad srca praštaju“ nismo donijeli jer nam se čini da je, — za jedan kalendar koji ima toliko suradnika, a svak bi rad bio da se bar nešto od njegovih stvari donese, — predugačka, a uz to ta dužina nije interesantna. To bi se sve moglo i na četvrtini prostora reći. Ali zato ostavili smo je za godinu možda će nam ipak dobro doći. Do viđenja na

godinu. Nadamo se nešto boljemu. Bog živi!

B. H. Vojnić. Vama bi preporučili da što više čitate i proučavate poeziju, pa tek onda uzmete pero u ruke. Između priposlanoga izabrali smo, što je po našem mišljenju bilo najbolje, ali i to je još početnički, pa smo uvrstili, a ostale su dosta slabe stvari. Dakle što više čitati a što manje pjevati. Neka je ma jedna, al neka je pjesma. Za godinu nadamo se nešto boljemu. Bog živi!

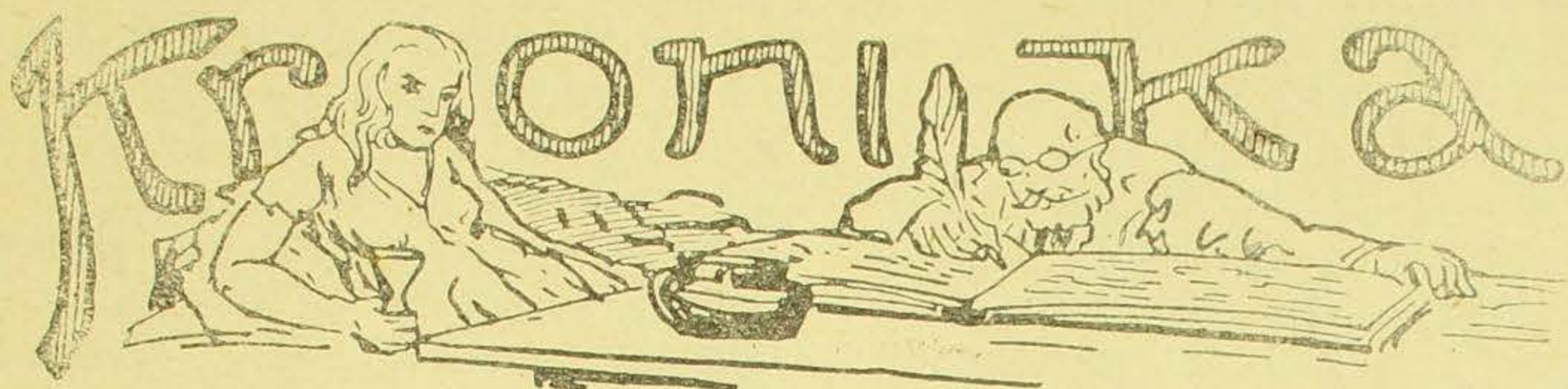
Svim čitateljima naše „Danice“! Jedan dio slika dobili smo od bratskog Uredništva „Obitelji“ iz Zagreba na upotrebu, na čemu se istom Uredništvu i ovim putem zahvaljujemo, a Vama dragi čitatelji, najtoplije preporučujemo ako želite se pretplatiti na list koji će Vam svake nedjelje donošati lijepog štiva i ovakovih i sličnih lijepih slika, onda se slobodno pretplatite na ilustrirani tjednik „Obitelj“ Zagreb, Trg Kralja Tomislava broj 21.

Svima koji su nas, bilo čime, ispomogli u našem mukotrpnom radu za za narod i ovim putem se najsrdačnije zahvaljujemo. Bog plati.

BUNJEVCI I ŠOKCI!

Kupujte, čitajte i širite
Vaš jedini list

„SUBOTIČKE NOVINE“.

Od 1./X. 1932. do 1./X. 1933.

Pedesetgodišnjica travničke isusovačke gimnazije, proslavljena je od 6. do 9. listopada 1932. uz sudjelovanje čitavog naroda travničke okolice i izaslanika skoro svih naših kulturnih ustanova.

Izbori zanatlija u Subotici bili su 30. listopada 1932. na kojima je, velikom većinom, izabran za predsjednika naš stari prijatelj i jednomišljenik g. Koloman Prčić. Čestitamo.

Moderni ljudožderi. Iz Rusije dolaze strašni glasi, koje i same sovjetske vlasti potvrđuju u pet slučajeva, da su ljudi, prinuđeni od glada, jeli ljudsko meso. Raj zemaljski bez Boga pretvara se u pakao.

Armija đaka u Subotici. Prošle godine je bilo na pravnom fakultetu 294 studenta, u muškoj i ženskoj gimnaziji 1562 đaka, u muškoj i ženskoj građanskoj školi 786 đaka, u šegrtskoj školi 600, u pučkim školama u gradu i po salašima 9343 i t. d. U svim subotičkim školama 13.000 đaka. Školarine je ubrano oko 300.000 dinara.

Desetgodišnjica I. podružnice Kat. Divojačkog Društva u Subotici kod sv. Roka proslavljena je na svečani način 6. studenoga 1932. Jubilarcima i naše čestitke.

Prve i druge nedjelje Adventa održane su vrlo uspjele svete misije za mladež obojega spola u crkvi sv. Terezije u Subotici.

Katolički Krug sv. Roka u Subotici otvorio je, mjeseca prosinca, svoje lokale na Beogradskom putu broj 59. sa 136 članova.

Proslava Kraljeva rođendana. U svoj državi proslavljen je 44 rođendan Njeg. Veličanstva Kralja Aleksandra I. 17. prosinca. Ozbiljni događaji po svijetu instinktivno sjate narod oko svojeg isprobanoeg Vođe i Gospodara. Živio Kralj Aleksandar I. Na mnogaja.

Katoličko Divojačko Društvo imalo je na „Materice“ vrlo lijepo uspješnu predstavu. Na rasporedu je bila pozorišna igra od preč. gosp. Ivana Petreša „Dva bila gavrana“. Igrokaz u 5 čina. I sam komad i predavanje pokazalo je patničku dušu našeg naroda u prošlosti.

† **Bozo Iv. I Vandekić.** Umro je pred Božić i sahranjen je uz veliko saučešće ugledni bunjevački starješina Ambrozije Bozo I Vandekić. On je bio jedan od prvih patnika za Jugoslaviju. Još za vrijeme rata uđe u berbernicu

i nazove: Hvaljen Isus! Berberga ukori za „racki divan“. A on ti: A, još malo, pa ćete i vi svi bunjevački divaniti. I za to morade odsjesti 'ča Bozo šest mjeseci u segedinskom zatvoru. Pokojnoga kažu osim ostalih, dva sina: inž. Ivan gradonačelnik i dr. Mirko advokat i narodni poslanik. Pokoj mu vječni. A obitelji naše saučešće.

Bajska Kršćanska Čitaonica priredila je svoje 17. sa pozorišnom predstavom skopčano, veliko prelo. Predavala se: „Poštenje i marljivost sve savlada“. Pozorišna igra iz života našeg naroda u 3 čina, napisao Ivan Petreš, a režirao Dr. Mišo Jelić. Prelo je krasno uspjelo. Bajskim Bunjevcima čestitamo! Samo tako naprijed! Nek se znade da Bunjevac živi!

Ing. Iv. Ivandekić postavljen je za načelnika grada Subotice. 2. travnja 1933 bilo mu je ustoličenje. Novije načelnik uz klicanje i veliko interesovanje sveg građanstva sio u načelničku stolicu, da učini za grad i građanstvo sve što je moguće. Mi koji poznajemo gospodina načelnika kao čovjeka i kao javnog radenika, stavljamo najbolje nade u njegovu načelničko djelovanje. Od njegova neporočnog karaktera čekamo istrijebljenje korupcije, od njegove čelik-energije čekamo preporod činovničkog djelovanja; od njegovog konstruktivnog uma, od njegovog mentaliteta što je vikao istini brojaka i pravilnosti linija, čekamo izlaz iz teške krize, iz nezasluzene bijede grada Subotice.

† **ud. Đula Budanović r. Dulić** 12. rujna umrlaje i 14. je pokopana. ud. Đula Budanović rođ. Dulić.

Pokojnica je rođena majka našeg preuzv. Biskupa. Pokojnica je kao udova othranila šestoro djece i među njima jednog biskupa. Navikla je na rad, na upravljanje, pa je do zadnjega daha takoreći vodila kuću biskupovu. Umrla je u 86-oj godini života pokrijepljena svetim Otajstvima, opkoljena sa mnogobrojnom djecom i unučadi. Pogreb je majke bio veličanstven. U Subotici je učestvovalo ogromno mnoštvo građanstva a u Bajmaku, kamo je mrtvo tijelo preneseno u porodičnu grobnicu, sav Bajmak. Obrede pokopne i svete mise kako u Subotici tako u Bajmaku vršio je uz veliku asistenciju generalni vikar Blaško Rajić. Počivala u miru. Našem preuzvišenom Biskupu iskreno saučešće.

† **Jaga Križanovića rođ. Rajić**, sestra našeg urednika umrla je 23. a sahranjena 24-og rujna u Subotici. Počivala u miru. A rodbini naše saučešće.

Hrvatsko pjevačko društvo „Neven“ bilo je jesenas na pjevačkoj turneji po Bosni, Hercegovini, Dalmaciji i Hrvatskoj. Gdjegod su bili svagdje su lijepo dočekani a koncerti uspjeli. U Blagaju su na crkvu postavili i spomen ploču. Čestitamo na uspjesima! Naprijed.

Lužički Srbi u Njemačkoj i ako su od Hitlera dobili obećanje, da će im biti dozvoljeno da njeguju svoju kulturu svoj jezik, njih sad progone. Listove im obustavljaju, prve ljude im interniraju. Za to su sad oni svi spremili pred Savez Naroda tužbu, jedan iscrpan memorandum.

ZA REDUŠE I STANARICE

Abdovina. Korjen joj se upotrebljava protiv bubrežnih boli i protiv vodene bolesti. Kuha se kao čaj.

Kad pučku zakolješ, ne spremaj od nje odmah jelo, nego ju neočupanu u vodu zagnjuri na nekoliko sati, il još bolje preko noći. Meso postaje mekše i drobi se.

Sredstvo za jačanje. Često se majke tuže, da su im djeca slaba. Evo sredstva, koje jedna majka preporučuje, za koje veli, da se sama osvjedočila na svojoj djeci. U pol decilitra vode, koja vrije, metni 10 deka putra, 5 deka meda, 5 deka čokolade, 20 deka šećera i 10 deka kakao-a, pa miješaj dobro jedno za drugim, dok se ne rastopi. To sve čini na vrelom štednjaku, ali neka voda ne kipi. — Od toga se daje djeci 3 puta dnevno: ujutro 1 kašiku u šalicu vrelom mlijeka, o podne mjesto kolača, a za malu uzinu po volji. Veli, ista majka, da će djeca brzo dobiti na težini i vidno napredovati u izgledu. To sredstvo može poslužiti i samoj majci, ako je slaba, i uopće slabim osobama.

Kad čistiš ribu umoči je u vrelu vodu, pa će se lako dati očistiti od ljuske.

Orah ne voli da ga krešemo, al ako je od potrebe što obrezati, to se čini preko ljeta, kada živi i zarašćuje.

Torta od čokolade. Miješaj 21 dkg. putra sa 8 žumanjaka i 21 dkg. šećera. Tome dodaj 21 dkg. na štednjaku u 1 kašiki vode rastopljene čokolade. Kad je sve promješano, dodaj snijeg od 8 bjeljanaca i 21 dkg. finog brašna. Peci polagano kod lagane vatre. Kad je torta pečena, namaži je pekmezom od kajsija i prevuci ocaklinom od čokolade.

Vruća limunada. Tko je prelađen, taj treba da se dobro iznoji, pa će mu proći prehlada. To će najbrže i najbolje postići vrućom limunadom, koju treba piti prije spavanja. Limunada se ovako pripravlja: Istisni sok iz jednog većeg ili iz dva manja limuna u oveću čašu. Tome dodaj dvije kašice sitnog šećera ili još bolje čistog vrcanog meda. Na to nalij vruću vodu i dobro promiješaj te popij prije spavanja. Uzmešli k tome još jedan aspirin, pospješit ćeš znojenje. Dakako da se treba i dobro pokriti pokrivačem.

OMLADINSKE NARODNE PISME.

Mož poznati jedinka u majke,
Više nosi čizme neg opanke.

Curo moja nek te drugi ljubi.
Tvoje lice od pudera smrdi.

Ja sam moju svilu izderala
Kad sam moga diku ispraćala.

Mili Bože i mila Marijo,
Ko bi mene s dikom pomirio,
Taj bi prvi do Boga sidio,
Taj do Boga, ja do dike moga.

Drima mi se, spavala bih nane.
— Spavaj, ćeri, ne naspavala se.
Nane moja rano me probudi,
Da me dragi sanjavu ne ljubi.

Zora zori, bili dan svanjiva,
A moj dragi tira čopor svinja.
On ih tira kroz bostane,
Moli Boga da ne svane.

Kaži, nane, šta misliš,
Kad ti diku mog vidiš?
Misli, nane, makar šta,
Dikina ću biti ja!

Diko moja koje j' kuća tvoja?
— Priko puta kapija je žuta,
A vrataca od suvoga zlata,
A pendžere srebrom zalivene.

Kad ja stanem prid kuću na gredu,
Moje oči čak u „Senti“ gledu:
„Senta“ gori, mene srce boli.
Ne boli me što je „Senta“ lipa,
Već me boli što je u njoj dika.

Srce moje nožom ću te bosti,
Još ti ne dam živit u žalosti;
Srce moje ja ću te izvadić,
Pa ću diki pod pendžer usadit.
Pa nek vene dvi godine dana,
Dok ne dođe dika iz katana.

Zauvice moje milo grožđe,
Kaži bratu, nek doveče dođe.

Curo moja ja te ljubim zdravo
Samo mi se oženiti žao.

Prodaj, tato i kravu i tele,
Pa mi kupi švalerske cipele.

Znaš li diko kad smo mili bili,
Kad smo onaj bili šećer jili?
Iz mog krila, iz tvojeg šešira.
Iz tvog stana, iz mojih nidara.

Hulja, diko, i obišenjače,
Ne pravi mi stazu priko bašče.
Nije jesen da se bašče oru,
Već proliće, kad se sadi cviće.

Kad naiđem kraj dikina dvora,
Njeva kera zalajati mora.
Nije kera, već dikina sela.
Laje kera kad je započela.

Kad me dika uskočiti zvala,
Ja sam, mala, odgovor mu dala:
Subota je, diko, sramota je,
Nedilja je, diko, grijota je.

Gori lampa i u njemu slamka,
Di bi bila svekrva ko majka?
Kod majke sam bila i rumena,
Kod svekrve žuta i zelena.

Ko je mene omrazio s dikom,
Duša mu se ne rastala s tilom,
Ne rastala dok se ne raspala.
Raspale se kosti od bolesti,
Kao moje srce od žalosti.

Cura prozor otvorila širom
Da je dragi udari šeširom;
Il šeširom ili rozmarinom,
Il iz džepa maramicom bilom.
Nit šeširom niti rozmarinom,
Već iz džepa maramicom bilom.

KOD FOTOGRAFA.

— Čime mogu služiti, gospođo?

— Povećat ćete mi ovu fotografiju, ali usta ne smiju nipošto biti veća nego što su na ovoj slici.

U GOSTIONI.

„Za Boga miloga, kakav je u vas tek!“

„To nije ništa, tek kad bime vidjeli jesti, kad sam negdje pozvan.“

Kod ženidbenog posrednika

Ženik: Recite mi, da li dama znade kuhati?

Posrednik: To se razumijel! Pitanje je samo, da li ćete moći jesti što vam ona skuha.

U VOZU.

Kondukter: Ovo je brzi voz, a vi imate kartu za osobni voz. Morate razliku nadoplatiti.

Putnik: Čudno! Meni se ne žuri, pa može voz i laganije da vozi.

TAJNA.

„Možete li držati tajnu?“

„Kakvu tajnu?“

„Hoćete li mi pozajmiti hiljadu dinara?“

„Budite bez brige, ja nisam ništa čuo“

ŠTO BI BILO?

Mužu, koji je mesar, predbaciva njegova žena:

„Ti nemaš za mene nikada lijepere riječi!“ veli žena. „Pogledaj moju sestru: njezin je muž uvijek zove, zlato moje, bisere moj, a ti?“

„Draga moja, tvoj je šurjak zlatar, a hoćeš li ti, da te ja uvijek nazivam, kobasice moja, šunko moja ili butino moja?“

PITANJE.

Dijete: Je li, tata, zašto na ovoj kući visi čizma?

Otac: To je znak, da tu stanuje čizmar.

Dijete: Pa zašto onda i na školi ne visi jedan učitelj.

ZUB ZA ZUB.

— **Je li vaš otac, koji je postolar, zbilja tako škrt da uvijek imate pokidane cipele?**

— **Sigurno je vaš otac, koji je zubar, mnogo škrtiji kad vaš mali ima samo jedan zub.**

SAVREMENO.

Učiteljica: Ivica, koliko tvoja mama ima godina?

Ivica: Ne mogu nikako doznati, jer je svake godine nešto mlađa.

POZNAVANJE LJUDI.

Prvi: Meni je dovoljno pogledati čovjeka u oči, pa već znam, što misli o meni.

Drugi: A zar vam to nije mnogo puta neugodno?

MALI POLITIČAR.

Sric: Milane, zašto se valjaš po bratu?

Milan: Da me mama zatvori u podrum.

Sric: A zašto, drago dijete?

Milan: Tamo su sakrivene kruške, znate one velike, striče!

ISTINA.

— Vi mi nećete vjerovati, da sam došao u Sombor bos!

— Vjerujem. Ta ja sam došao u Suboticu potpuno go.

— To je nemoguće.

— Kako da ne! Ja sam se naime u Subotici rodio.

LIJEPA UTJEHA.

Student: (koji pregledava sobicu): Pogledajte, molim vas, sobica je potpuno vlažna, pa i kroz strop ulazi voda... Je li to uvijek tako?

Gazdarica: Jok! Samo kad pada kiša.

MILO ZA DRAGO.

Žena: Da sam znala, da si tako bedast, ne bih nikada za tebe pošla.

Muž: Mogla si već i po tome znati, kad sam tebe uzeo.

MUŠTERIJE 1933.

— Kako ti ide trgovina?

— Imam silno mnogo posla.

— Da zadovoljiš mušterije?

— Ne, nego da umirim vjerovnike.

NEMOGUĆE.

Sudac: (okorjelom zločincu): Optuženice, vi živite u vrlo lošem društvu.

Optuženik: Nemoguće! Pa najviše sam među sucima i odvjetnicima.

ŠEGRTSKI.

Majstor, kupio slamnati šešir, metnuo ga na glavu, pa će: Je li, Mirko, kako mi stoji ovaj slamnati šešir?

Šegrt: Baš kao da vam je iz glave izrastao, gospodine majstore!

POGODIO GA.

Otac: Ja nisam nikada lagao, kad sam bio malen.

Milan: A kad si onda počeo, tata?

U PROSCIMA.

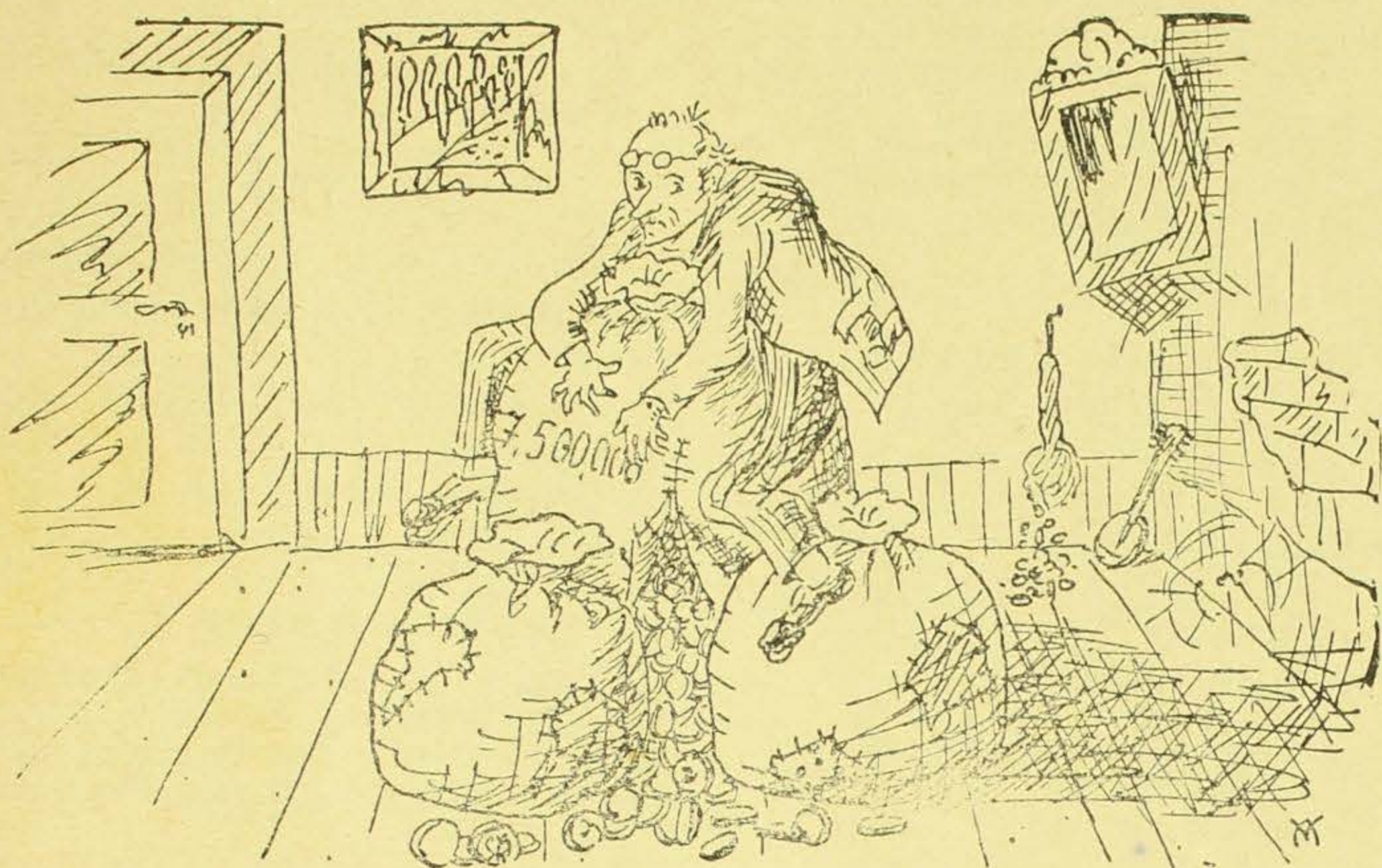
Otac gleda mladoženju, koji je došao da isprosi njegovu kćer, i pita ga:

„A možete li uzdržavati obitelj?“

Ta za Boga, što ću s čitavom obitelji! Ja prosim samo vašu kćer.“

Debljina škodi zdravlju, jer smeta mnogim po život važnim organima tijela kod pravilnog živahnog vršenja njihove zadaće. Izazivanje omršavljenja pomoću gladovanja vrlo je opasno, ali i posve suvišno, pošto se omršavljenje može brzo postići na jednostavan prirodan način uporabom „Slatinskih tableta Bahovec“. U apotekama dobije se kutija sa 100 tableta za 46 Din. i velika kutija sa 200 tableta za 74 Din. Poblje o tomu možete uostalom besplatno doznati ako se obratite na proizvajdača apotekara Mr. L. Bahovec u Ljubljani.

ODA PUNOJ KESI.

Zlatne pare, zlatni novci,
Srce moje, duša, raj,
Vi ste meni kao cvijeću
Pramaljetni sunčev sjaj.

Sreća moja i veselje,
Nado čvrsta, život moj,
Za vas živim, s vama ginem
Za vas lijem krvav znoj.

U vama je sva dobrota
Svaka slava, svaka čast,
Sav užitak ovog svijeta
Moja radost, moja slast.

Vi topite kao vatra
Turda srca, hladni led,
U vama je sva milota,
A slatki ste kao med.

Ja vas molim jer u vama
Vidim snagu, svaku moć,
S vama jedem, idem, radim,
S vama spavam cijelu noć.

Ja vas grlim, ja vas molim
Svako veče, svaki dan
Kad vas gledam, ja sam sretan
Ja sam onda nasmijan.

S vama idem ja na šetnju
Na molitvu i na rad;
Da vas nema ja bih moro
Od žalosti umrijet mlad.

Srce bi mi tada puklo
Od žalosti kao top,
Ja bih pao na zemljicu
Kao klasja suhi snop.

Zlatne pare, zlatni novci,
Srce moje, duša raj,
Vi ste meni mnogo više
Nego cvijeću sunčev sjaj.

Vi ste meni sva utjeha,
Moja savjest, ja vaš rob;
Ta svama ću poći skupa
I veselo i u grob.

POHVALA.

Otac: Franjo, ti danas dolaziš iz škole vrlo veseo.

Franjo: Kako ne bih, kad me gospodin učitelj pohvalio.

Otac: To ne mogu nikako zamisliti! Što je naime rekao gospodin učitelj?

Franjo: Meni ništa, ali zato je Mati susjedovom rekao, da će za kratko vrijeme biti gluplji od mene.

NIJE BAŠ BEZ BOLA.

Nestašni mališan se obraća svome tati:

„Tatice, ti si rekao da je izvlačenje zuba bezbolmo?“

„Pa zar te je bolilo kad ti je liječnik vadio zub?“

„Mene nije, ali da si čuo, kako je jaukao, kad sam ga uzgrizao za prst.“

DOSJETLJIVAC.

Tomica neprestano vuče mačku za uši, a ona mijauče.

„Tomo, veli mu majka ljubito, „ti si baš nevaljalo dijete. Ako i dalje budeš mučio tu mačku i vukao je za uši, i ja ću isto tako tebe za uši povući.“

A Tomica se okrene:

E, kad je tako mamice, ja ću onda macu vući za rep.“

KAKO JE.

— No, kako se osjećaš iza sinoćne pijanke?

— Hvala, ja dobro . . . , ali je žena sva isprebijana i leži jadnica u krevetu.

OŽENJENI IMAJU PREDNOST.

— Namještam u svom poslu samo oženjene ljude.

— Zašto?

— Jer se njima nikada ne žuri kući!

PRSTEN.

„Molim vas, uzmite natrag ovaj prsten, koji sam jučer kupio kod vas . . .“

„A zašto? Nije zgodan za zaručnicu?“

„Prsten je zgodan ali nisam ja!“

MALA ZABUNA.

Trgovac stokom brzojavlja svojoj ženi: „Ako danas vlak ne bude primao volova, doći ću sutra ujutro.“

PRAZNOVJERJE.

Ivo: Tvoje cipele sigurno nisu plaćene, kad tako škripe?

Pero: Što ti ne pada na um! Da je tako, i šešir bi mi škripao.

VJEŠTINA ŽIVLJENJA.

— Čime se bavite?

— Ničim.

— Kako ničim? Od čega živite?

— Pišem.

— Što pišete?

— Pišem kući, da mi pošalju novaca.

DVA PITANJA.

Učitelj u školi veli đacima, da će im zadati dva pitanja i tko će na prvo valjano odgovoriti, tome se drugo pitanje oprašta.

— Dakle, Matek, koliko dlaka imade konj?

— Sedam milijuna i 365 hiljada, gospodine učitelju!

— A kako ti znaš?

— Molim, gospodine učitelju to je već drugo pitanje.

SLIČNOST.

— Koja je sličnost između krumpira i liječnika?

— Sličnost je ta, što i liječnik i krumpir imaju svoje plodove pod zemljom.

KUHARICE.

„Zašto vi uvijek imate debelu kuharicu?“

„Da ne može obući svoju haljinu kad ja odem van.“

RAZLOG.

Na blagajnu jednog kina dolazi čovjek i pita:

— Molim pola karte!

— Mi ne prodajemo pola karte.

— Ali ja imam samo jedno oko . . .

PRVI UVJET.

Vjeroučitelj: Reci mi Živko, što mora najprije čovjek učiniti, da dođe u nebo?

Živko: Umrijeti!

ISTINA IZNAD SVEGA

Mušterija: (trgovcu): Dobro, ja ću kupiti ove hlače, no recite mi po duši, jesu li doista sasvim od vune.

Trgovac: Da vidite, da sam čovjek od istine, reći ću vam iskreno: dugmeta su od kosti.

LASKAVAC.

On: Uopće se drži, da najgluplji ljudi imaju najljepše žene.

Ona: Idi, ti laskavče!

PRIJEDLOG.

Inkasator: Gospodice, dat ću vam 5 dinara, ako mi kažete, kako bih dobio novac od vašeg gazde.

Služavka: Kad bih to znala, lako bih na dan mogla zaslužiti i preko stotinu dinara.

KORISNA RIJEČ.

Prvi muž: Pred tri dana kazao sam svojoj ženi jednu riječ, koja je na nju tako djelovala, da sa mnom, evo već treći dan, ne će da govori niti slova.

Drugi muž: A bi li mi mogao kazati tu riječ.

NESREĆA.

Majka: Tonček, ustani, gori škola!

Tonček: A je li gospodin učitelj već izgorio?

NIŠTA.

— Što se to dogodilo, kad imaš vezanu ruku?

— Ništa! Kad smo išli sinoć iz gostione kući, netko mi je zgazio ruku.

SUMNJIV DAR.

Učitelj: No, Ivica, šta je s guskom, koju mi je htio poslati tvoj otac?

Ivica: Čini se, da je ozdravila i opet počela jesti . . .

PITANJE:

Dijete: Mamice, kada je umrlo mrtvo more?

PUSTE ŽELJE:

Žena: No, kako je bilo na gozbi?

Muš: Ej, da je juha bila tako kisela kao vino, a vino tako staro kao guska, a guska tako debela kao domaćica, — bilo bi možda dobro.

MAMIN STRAH.

Sin: Mamice, smijem li poći vani pogledati zvijezdu, koja ima rep?

Mama: Hajde, ali joj ne priđi odviše blizu.

RAZLOG.

Dječak se vraća iz škole i plače.

„Zašto plačeš?“

„Nalupao me gospodin učitelj.“

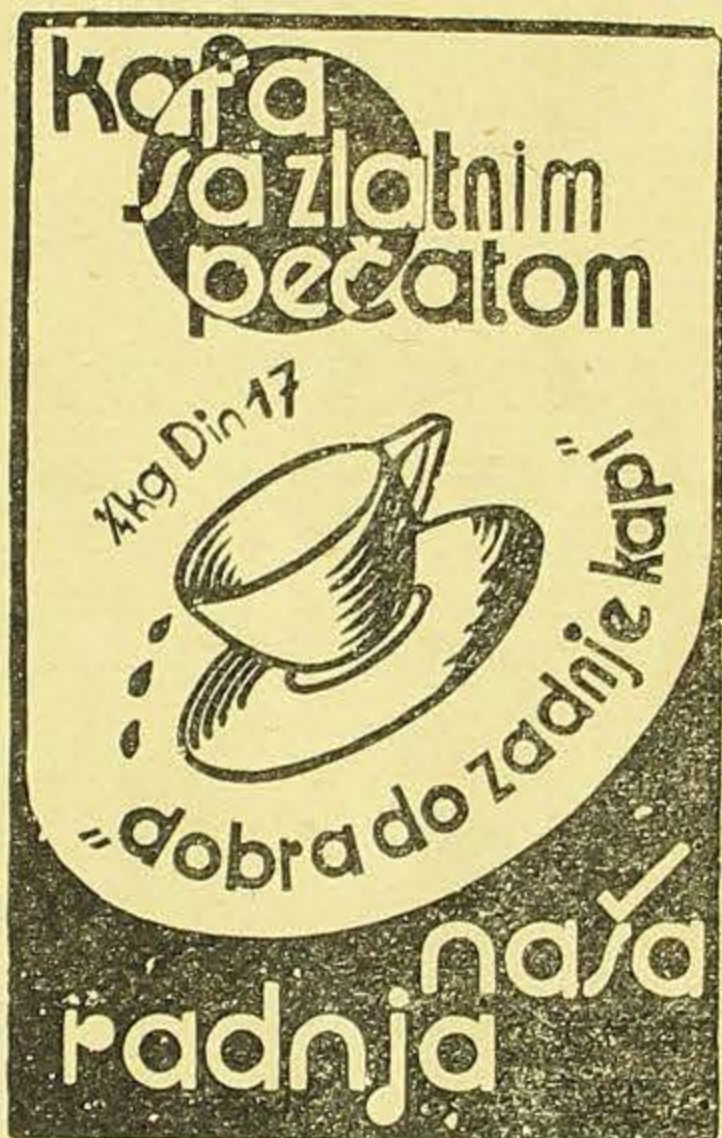
„A zašto te je nalupao?“

„Jer je bio jači.“

SREĆAN ČOVJEK

„Jesi li čuo, da je Mati umrla i treća žena?“

„Jesam, taj je čovjek zaista sretan sa ženama.“

RĐAVA KUĆA.

Dva prosjaka razgovaraju na ulici:
„U ovu kuću nemoj ulaziti. To je rđava kuća!“

„Zašto?“

„Prošli put sam ušao i ne sluteći nikakvo zlo tražio posla.“

„No pa jesu li te izbacili?“

„Nisu. Ali su mi dali posla...“

KLEPETALO.

— Moja vam je žena silno klepetalo. Pogodite, kada moja žena najmanje klepeta?

— Sigurno u prosincu ili siječnju, kad je nahladjena.

— Ne, nego u veljači.

— Zašto?

— Jer veljača ima samo 28 dana.

ZAHVALNOST.

Žandar (pregleda putni list): Kako mi možete dokazati, da je ta dama doista vaša žena?

Putnik: Gospodine, ako mi dokažete, da nije, bit ću vam zahvalan!

Gdje ćete provesti veselo?

U novootvorenoj gostioni

Kurin Vladislava

Pileška pijaca. Conenova palača.

Svako veče svira odlična ciganska muzika.

Domaća zabava.

Henrik Weiss, Subotica

Veliko stovarište specijalnih kapa i šešira

BORSALINO

i francuski

MOSSANTO

šeširi stalno na skladištu.

Jelačićeva ul. broj 5.

(Kod male kapele.)

Ivić Aleksandar

pomodno-manufakturna trgovina
Subotica, Štrosmajerova ul. 5.

Preporučuje svakovrsnu
manufakturnu robu i to:
Engleske štofove muške i
ženske, lionske svile, plat-
na, kao i sve ostale potreb-
štine u velikom izboru.

Gumene štambilje

kao svakovrsne tiskanice
najbrže i najjeftinije
izradjuje štamparija

„EXPRESS“

SUBOTICA,
SUDAREVIĆEVA ULICA BROJ 1.

MODRA GALICA (plavi kamen)
SUMPORNA KISELINA
AKUMULATORNA KISELINA
UMETNA GNOJIVA svih vrsti
GLAUBEROVA SO
GORKA SO

dobija se najpovoljnije kod tvornice:

„ZORKA“

prvo jugoslavensko društvo za kemičku industriju na dionice

Tel. 3-19 i 3-18. **SUBOTICA.** Tel. 3-19 i 3-18

KOD ZLATNOG KRIŽA

Manufakturna trgovina

KOD ZLATNOG KRIŽA

Jović i Milosavljević

Jelačićeva ul. broj 4.

Preporučuje svoje bogato stovarište u velikom izboru:

svile, štofa za muška i ženska odijela,
 plišanih čaršapa za krevete, mebl štofa,
 zavjesa, konofasa, zefira, satina i sve vrste
 manufakturne robe, u velikom izboru!

Tačna i solidna posluđa, cijene umjerene.

Poljepšava!

Pomladjuje!

Daruvari Krema

najodličnije — odlikovano sredstvo za njegu kože

Za par dana odstrani:

**sunčane pjege, ma-
 ljeve, bobuljice, osip,
 kraste, crvenilo nosa
 i sve nečistoće lica.**

Uvjerite se sami! Badava dajemo malu pokusnu kutiju ako nam za troškove pošaljete 3 Din. u markama. Dobiva se u svim apotekama, drogerijama i boljim stručnim radnjama, u trouglastoj kutiji kom. 15. Din.

Vi trebate dobro
 pouzdano domaće
 sredstvo, uzmite

JUNIPER

zelenu
 vinovicu s
 borovim ekstraktom
 to vam je pouzdana pomoć kod prehlade, trganja u kostima, glavobolje, zubobolje, reume, slabosti stomaka — ublažuje bolove, probajte sami pak se uvjerite! Dobiva se u svim boljim radnjama, 1 boca 10 Din.

Smrt

pijanstvu!

ALCOOL TOOTH

Odučava od
 pijanstva a
 dadotični ine
 zna da mu se
 taj lijek daje

ALCOOL TOOTH

je već mnoge
 spasio od pro-
 pasti i vratio
 mnogoj fami-
 liji hranitelja.
 Tražite bes-
 platan opis.

Gdje se ne dobiva šalje poštom jedini proizvođač:

APOTEKA BLUM, SUBOTICA

kod glavne pošte. - Tražite besplatne prospekte!

Nakon dugogodišnjeg istraživanja

uspjelo mi je sastaviti takav **krem i sapun**, koji je potpuno (neutralan) neškodljiv; u njemu nema sredstava koja škode organizmu, a ipak postane od njega koža bijela, mekana. Zato svaka djevojka, **koja hoće da joj lice bude čisto i svjež**e neka upotrebi

NADA KREM I SAPUN

ZA LICE

pa će se uvjeriti i sama na svoju najveću radost, da je kod stalne upotrebe uspjeh siguran i neškodljiv.

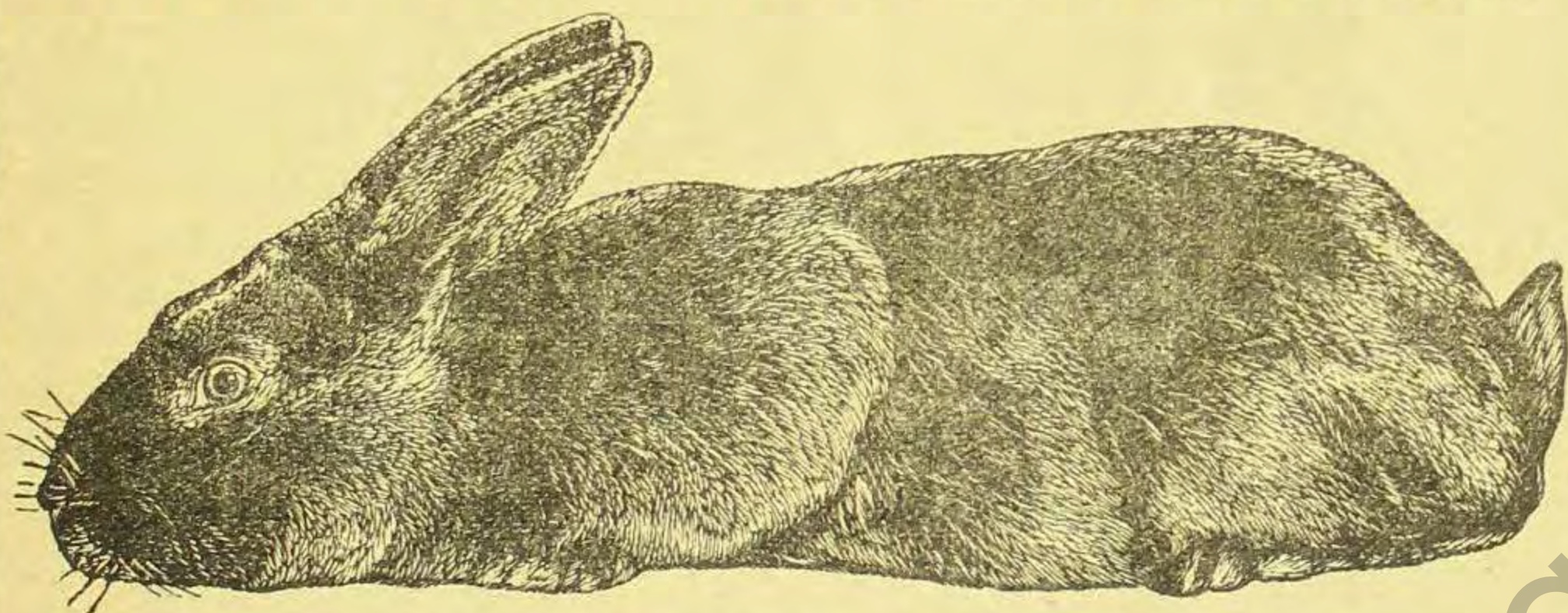
Dobije se kod

Drogerije „NADA“ V. GABRIĆ Subotica

TELEFON BROJ: 637.

KUNICARSTVO PERČIĆ GEZE

Kraljev Breg. ~ Dunavska banovina.

Odgaja čistokrvne kuniće i to:

Bečke plave orijaše, Činčile (velike), Ruske, Kuna, Činreks i Kastoreks.

PRODAJA PO NAJJEFTINIJOJ DNEVNOJ CIJENI!

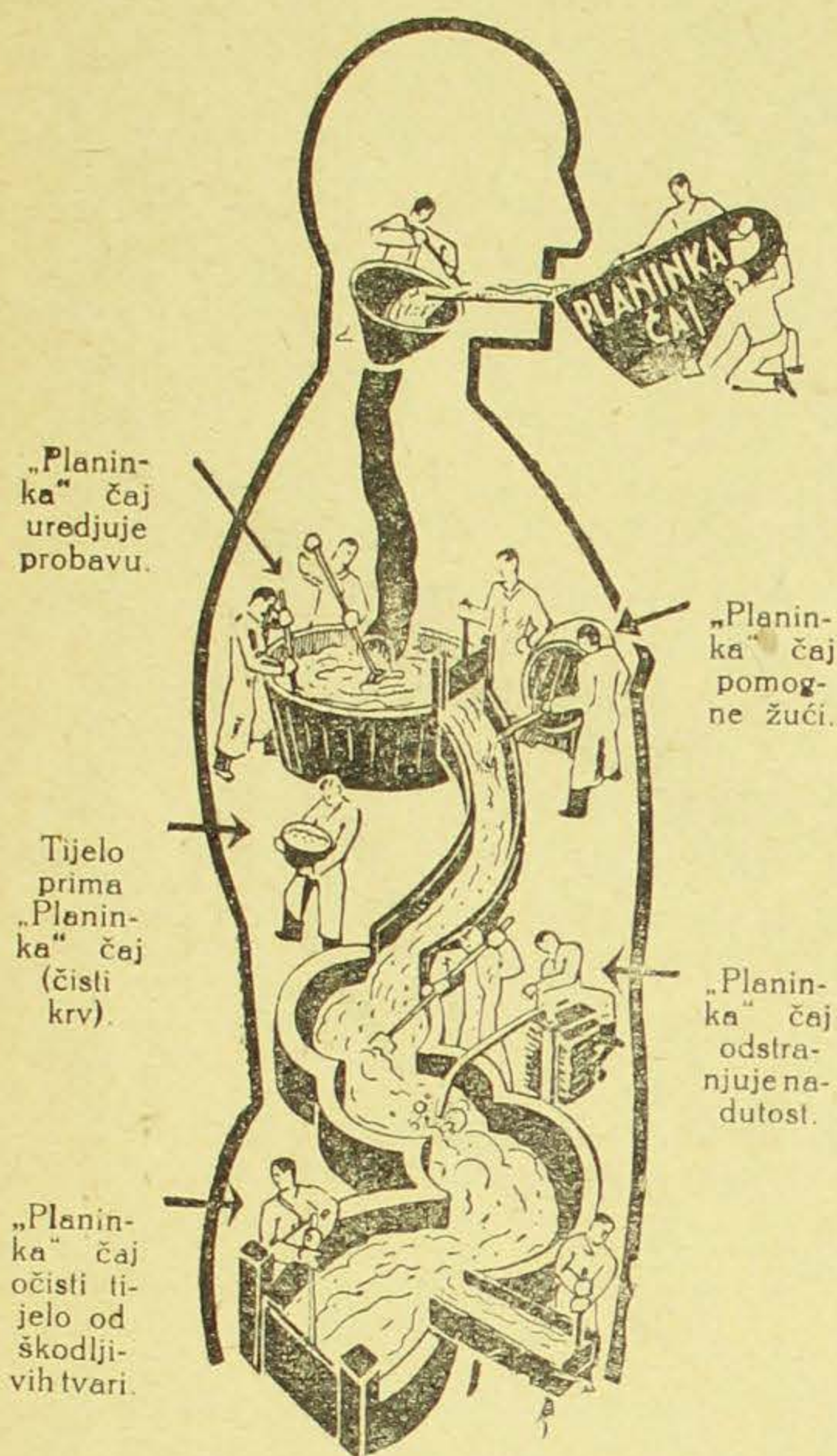
Sajmovi (vašari) u Jugoslaviji.*)

(U bivšoj Vojvodini).

- Ada** (Bačka) 19, marta, 15, juna 25, okt. prid dat. u ned. i poned.
- Alibunar** (Banat) 16, 17, marta 5, 6, okt. Po srps. kal. na Duhove i Vel. Gospu priko 4 dana.
- Apatin** (Bačka) 7 i 8, maja 7 i 8, okt. Ako ne pada u ned. il ponediljak, onda u prijašnju nedilju i ponediljak.
- Bać** (Bačka) 10, marta 21, maja 8, sept. i 26, okt. slideći poned.
- Bačka-Palanka** prve ned. i poned. maja i oktobra.
- Bačka-Topola** 18 i 19, aprila, 13, i 14, jula, 4 i 5, okt. prid datum u ned. i poned. i 20, avgusta na dat.
- Bački-Brestovac** 5—7, maja, 20—22, septembra.
- Bački-Petrovac** 11, marta, 13, maja, 26, avg. 11, nov. Ako dat. ne pada na ned. il poned. slideće ned. il poned. biva sajam.
- Bačko Gradište** 21, marta, 22-og maja i 22-og avg. Ako dat. ne pada na ned. il svetkovinu, onda prid dat. u ned. biva.
- Bačko Petrovoselo** 8, maja 30, avg. 7, nov. prid dat. u ned.
- Bajmok** (Bačka) 25, maja 24, avg. 11, nov. Ako označeni dani osim ned. na drugi dan padaju prid označ. dan u ned. biva sajam.
- Banatsko-Arandelovo** 4, oktobra.
- Banatski Gaj** 1, maja i 7, nov.
- Banatsko Novoselo** prid pravosl. Đurđevo i prav. Preobraženje. u subotu.
- Bašaid** (Banat) 27—28, februara 9—10, maja i 11—12, sept.
- Bavanište** 28, februara 20, nov.
- Bela Crkva** (Banat) 5 i 6, marta, 20—22, juna, 17—18, avgusta i 18—19, oktobra.
- Beli Manastir** (Baranja) 10, jan. 10, aprila 30, juna, 15, okt. prid dat. u ponediljak.
- Beodra** (Banat) 6, maja 8, sept. 1, nov. Ako dat. ne pada u ned. onda prid dat. u nedilju biva sajam.
- Bezdan** (Bačka) 15, marta 16, jula 29, sept. 19, nov. prid označene dane u poned. Ako dat. u ned. pada, onda u slideći poned. ako pak dat. na poned. pada taj dan biva sajam.
- Bizovac** 19, marta i 20, sept.
- Boka** (Banat) 15, septembra, slideću prvu nedilju.
- Bolman** (Baranja) u ponediljak prid 10, febr. u poned prid 16, avg. u poned. prid 25, okt.
- Botoš** 21, marta, slideći i prid 15, sept. u petak.
- Branjina** (Baranja) 1, marta 16, apr. 17, sept. i 17, dec.
- Branjin-Vrh** (Baranja) 2, febr. 8, juna, 5, avg. 15, nov. u poned. onih ned. kada označ. dani pad.
- Budisava** (Bačka) 15, apr. i 15 jula slideću ned. 15, sept. prid datum u nedilju.
- Črepaja** 4, aprila i 8, septembra.
- Crno-Brdo** (Feketić) 2, maja 2, avg. i poslidnjeg poned. okt.
- Crvenka** (Bačka) 7, maja i 13, avg. ako dat. ne pada u ned. onda prid dat. u ned. biva sajam.
- Čantavir** (Bačka) u ned. prid 1, maja i 24, septembra.

*) Ako bi koji dan bio krivo zabilježen, ili ako je gdje uveden novi sajam molimo da nam se pošalje ispravak.

ČOVJEČJE TIJELO I NJEGOVO PRIRODNO LIJEČENJE.

Nadošla je zima i po zemlji počeli su harati kiša i snijeg. Ovo je čas da se misli na zdravlje, jer sada smo izloženi svim mogućim opasnostima. Kako priroda, tako je i naše tijelo iznemoglo i teško se brani proti bolestima. Zato mu moramo pomoći i napraviti ga otpornim i zdravim. Moramo ga očistiti od nataloženih i tijelu škodljivih tvari, te mu dovažati nove i oživljujuće sokove. U tu svrhu najbolje je prirodno liječenje sa „PLANINKA“ Bahovec ljekovitim čajem, koji je pripremljen većinom iz najboljeg planinskog ljekovitog bilja, čije koristonosno djelovanje je već priznato u znanstvenoj medicini.

Jedno dugogodišnje iskustvo nam potvrđuje, da je „PLANINKA“-Bahovec ljekoviti čaj najbolji pučki lijek, pošto su njegove sastavine uzete iz znanstvene i djelomično i iz pučke medicine.

„PLANINKA“-Bahovec ljekoviti čaj je najbolji i jedini regulator za čišćenje i obnavljanje krvi. Kao jedan od najvažnijih faktora u njegovanju bolesnika on uništava klice bolesti, filtrira krv i čini da ona lako i pravilno cirkulira. Usljed toga popravlja „PLANINKA“ čaj-Bahovec čitavi organizam. Jedno liječenje od 6—12 nedjelja sa „PLANINKA“-Bahovec ljekovitim čajem vanrednog je djelovanja i to bez otrova kod svih slijedećih bolesti:

Kod slabe probave želuca i zatvorenosti tijela, mlitavog djelovanja crijeva i napetosti tijela, omotice, glavobolje, besanice i žgaravice, obolenja mokraćne kiseline i hemoroida, slabosti i odebljanja srca, bolesti jetra, nerveze i živčanih bolesti. „PLANINKA“, ljekoviti čaj pospješuje apetit te je vanrednog djelovanja kod arterioskleroze i osluzenja pluća.

Tražite u apotekama i drogerijama izričito „PLANINKA“ čaj-Bahovec za Din. 20.— po kutiji, koja samo onda sadrži pravi „PLANINKA“ čaj-Bahovec ako je zatvorena i plombirana, te ako nosi ime ljekarne:

Mr. Ph. L. BAHOVEC

LJUBLJANA Kongresni trg

i ta ljekarna šalje i poštom i to: 4 paketa Din. 70.— (mjesto Din. 80.—) 8 paketa Din. 140.— (mjesto Din. 160.—), 12 paketa Din. 190.— (mjesto Din. 240.—) ako se šalje novac unapred, Pouzećem Din. 10.— skuplje.

DOPUSTITE DA VAM SE BESPLATNO DADE SAVJET,

zatražite od apoteke Bahovec u Ljubljani besplatnu Planinka knjižicu, ne stoji Vas ništa, a donijet će Vama kao i Vašoj obitelji savjeta i pomoći u mnogim pitanjima.

- Čatad* 12, marta, 1, maja i 15, okt. Ako u posleni dan pada prid to u ned.
- Čenej* (Banat) 24, maja, 20, avg. 22, okt. Ako datum u posleni dan pada, prid njim u nedilju biva sajam.
- Čoka* (Banat) na ime Isusovo, na Mladi Uskrs, dan sv. Trojstva i 29, septembra.
- Čurug* (Bačka) 4, marta, 1, juna 6, okt. prid dat. u ned. i poned. Ako datum u ned. i poned pada taj dan biva.
- Darda** (Baranja) 27, marta te ned. u poned. ned. prosnih dana u poned. ned. Bartula i poned. i iza Svih Sveti prvi posleni dan.
- Debeljača* (Banat) iza 18, marta, prid 28, juni i iza 31, avgusta u petak i subotu.
- Deliblato* (Banat) 4—7, aprila i 8—11, sept.
- Despot sv. Ivan* 21, marta. 11, juna i 24, oktobra.
- Dobrica* (Banat) 1—2, septembra
- Dolovo* (Banat) 21, mart i 21, okt.
- Draž* (Baranja) 25, jan. 25 apr. 25, avg. i 2, novembra.
- Ečka** (Banat) 21, maja i 26, okt.
- Francfeld** (Banat) iza 1, marta, i 5, avgusta u subotu.
- Gložan** 25, maja i 15 oktobra.
- Gospođinci* 27, avgusta.
- Gudurica* (Banat) maja i oktobra u prvi utorak.
- Hajdučica** (Banat) 25, avgusta.
- Horgoš* (Bačka) 15, febr. 15, juna i 20, novembra.
- Idvor** (Banat) 3, maja, 23, sept.
- Ilandža* (Banat) 26, marta, 24, juna, 23. septembra i 11, nov. u najbližu subotu.
- Itebej* (Banat) u ned. o Đurđevu i 15, okt. prid datum u ned.
- Jarkovac** (Banai) 4, i 5, apr. 20, i 21, juna i 24, i 25, okt. robni prije ovoga 2—2 dana marv. sajam.
- Jasenovo* 21, maja i 11, oktobra.
- Jaša Tomić (Modoš)* (Banat) 25, marta, 29, juna 1, sept. i 26, okt. prid dat. u ned.
- Karanac** 25, marta, i 10, oktobra.
- Klek* (Banat) 15, aprila, 30, sept. 20, juna, prid dat. u ned. slučajno posli dat. u ned. (proštenje).
- Kneževi Vinogradi* (Baranja) ned. 4. maja, i 25, nov. u poned.
- Konak* (Banat) 20, marta i 20, sept.
- Kovačica* (Banat) 1, apr. i 10, okt.
- Kovin* (Banat) 17, marta, 4, maja, 6, novembra marveni, a idući dan robni sajam.
- Kozar Racki* (Baranja) 13. marta 2. maja 26, juna, 16, okt.
- Krnjaja* (Bačka) 12, maja. 6, ok.. Ako dat. u ned. il poned. pada istih dana inače prid dat. u ned. biva sajam.
- Kucura* (Bačka) 4, marta, 15, juna i 3, okt.
- Kudrić* (Banat) maja i oktobra u prvi utorak.
- Kula* (Bačka) 29, aprila 24, juna 6, avg. 15, okt. prid datum u nedilju i ponediljak.
- Kumane* 17, apr. 30, jula, i 28, sept.
- Lug** (Baranja) ned. 24, aprila u poned. i prvog poned. oktobra.
- Mali-Iđoš** (Bačka) 20, maja i 1, sept. prid datum u poned.
- Mariolana* 8, apr. i 12, oktobra.
- Martonoš* 8, juna prid dat. posli Imena Marinog i 7, novembra. prid datum u poned.
- Melenci* (Banat) prvi dan srpski Duhova, 27, avg. i 7, nov. Ako označeni dani ne padaju na ned. onda prid dat. u subotu i ned. biva sajam.
- Mokrin* (Banat) 13, febr. 20, maja 26, avg. prid datum u četvrtak, petak i subotu marveni, u ned. robni sajam.
- Mol* (Bačka) 20 maja i 30, sept.

Nova Kanjiža (Banat) 29, aprila, 1, avg. i 1, nov. Ako ne padaju u ned. onda u prijašnju ned. biva sajam.

Novi Bečej (Banat) 25, marta 17, avg. i 3, nov. Ako ne padaju u ned. onda u prij ned. biva sajam.

Novi Sad 20, marta, 19, maja, 6—8, avg. i 29, okt. najbliže subote robni, u ned. i poned. marveni sajam.

Novi Sivač (Bačka) 3, apr. 10, juna i 23, sept. Ako datum na ned ili poned pada istog dana, inače u prij. nedilju i poned. biva sajam.

Novi Vrbas (Bačka) 28, marta, 2, juna, 12, sept. prid datum u ned i poned.

Novoselo prid srpsko Đurđevo i srps. Preobraženje u subotu.

Odžaci (Bačka) 9, aprila, 29, sept. Ako datum ne pada u ned. ili poned. onda prid datum u ned. i ponediljak biva sajam.

Omoljica 18, i 19, avgusta.

Opovo 21, maja i 1, nov.

Orlovat 17, marla i 11, nov.

Pačir (Bačka) prid 18, sept. u pon.

Padej 24, jan. 14, sept.

Palanka maja i okt. u prvu ned. i poned.

Pančevo (Banat) 22, aprila, 9, jula 18, sept. na dat. padajući slijedeći četvrtak se počima i 4 dana traje sajam.

Pardanj 16, maja, 16, septembra prid dat. u nedilju.

Pašićevo 14, febr. 25, maja 1, okt. i 26, nov.

Pavliš (Banat) 6, maja i 1, okt.

Perjamoš 25, apr. 15, juna i 24, septembra.

Perlez (Banat) prid 26, juni i 2 nov. u subotu marveni a u ned. robni sajam.

Pivnice (Bačka) 17, aprila, 1, jula i 23, okt. Ako dat. ne pada na

Ovlašteni lozni i voćni „Vele-rasadnici“

Cijepljene vinove loze, voćaka te loznih i voćnih divljaka, sve u vrstama i najboljoj kakvoći uz znatno

snižene cijene!

Preporuča se cij. interesentima

Janko (Ivan) Šarić

dipl. vinogradarsko-voćarski stručnjak

PETROVARADIN (Srijem)

Ilustrovani cjenici besplatno!

Štamparija

Josip Horváth

IZRADJUJE: Pozivnice, dopisnice, pišaće papire, kuverte, posmrtnice, plakate, cirkulare, vizitkarte, svak vrsne knjige i sve ostale tiskanice uz najjeftinije cijene! Najtačnija izradba!

Subotica, Jelačićeva ul. 5
(Kod Male Kapele).

OGLAŠIVANJA

U KALENDARIMA

Obavlja uz najpovoljnije uslove stari specijalni stručni

BLOCKNEROV

kalendarski odio

u koncernu **INTERREKLAM D. D.**
ZAGREB, Masarykova ul. 28.

Telefon: 21-65. Pošt. pret. 1-78.

Predlozi i troškovnici besplatno.

- ned. ili poned. onda slideće nedilje i poned biva sajam.
- Plavna* (Bačka) 2, maja i 2, okt.
- Popovac* (Baranja) 10, marta 1, juna, 29, sept. i 8, dec. prid datum u poned.
- Peskovac* (Karlsdorf) 10, marta, 10, juna, 20, sept. i 7, nov. ako nije četvrtak onda a slid četv.
- Potiski Sv. Nikola* 1, apr. i 1, okt.
- Priglevica sv. Ivan* (Bačka) posli 24, juna u ponediljak.
- Ruski Krstur** (Bačka) poned posli 3, apr. 14, juna i poned. posli 24, sept.
- Samoš** (Banat) 13—15, maja, 13, —15, okt. Prvi i drugi dan marveni, treći dan robni sajam.
- Sarča* (Banat) 15, mart 15, sept. Ako ne pada u ned. onda prij. ned.
- Sečanj* (Banat) 22, apr. 12, juna i 19, okt. Ako dat. ne pada u ned. onda u prijašnjju ned. biva.
- Sekić* (Bačka) u poned prid 17, juni i 27, septembra.
- Senta* (Bačka) 26, marta, 22, juna, 17, avg. i 19. nov. prid datum u ned. i ponediljak.
- Skorenovac* 1, juna i 29, sept.
- Sombor* (Bačka) 25, marta, na srps. Spasovo, srps. Gospojinu i 25, nov. prid dat. u ned. i poned.
- Srbobran* 12, marta 26, jula, 20, sept prid dat u ned. i poned.
- Srpska-Neuzina* (Banat) 15, juna.
- Srpska Crnja* 30—31, mart. 20—22. jula, 8—10, okt. i 1, dec.
- Srpski-Krstur* (Bačka) prid 12, febr. i posli 15, sept. u četvrtak.
- Stanišić* (Bačka) u ponediljak prid 12, aprila i 4. oktobra.
- Staribeb* (Banat) 8, marta, 8, juna i 8, septembra. Ako nije ned. onda prije u nedilju.
- Stara Kanjiža* (Bačka) 6, marta, 25, maja i 1, sept. Ako u poslenu dan pada onda u prijašnjju ned. biva sajam.
- Stara Moravica* ned. o Josipu u pon. u poned. iza 24, juna i prve ned. novembra u poned.
- Stari Bečej* (Bačka) 5, apr. 3, jula i 17, oktobra. Prid dat. u ned.
- Stari Futog* (Bačka) 31, marta, 16, juna, 18, avg. 8, nov. Ako ne padaju u ned. ili poned. onda prij. ned. i poned. biva sajam
- Subotica* o Matiji. 16, maja, 8, sept. 28, okt. po tri dana. Ako datum na ned. pada, istog dana se počima, ako na drugi dan pada, prid datum u ned. počima se sajam. 29-og juna uvik na dat. Sridom, ned. i subotom za telad i jaganjce biva sajam.
- Supljaja* 1—4, apr. i 1—4, okt.
- Suza* 21, februara, 53, maja, 12, sept. i 12, decembra.
- Svetozar Miletić* (Lemeši) 7, maja, 20, okt. Ako dat. ne pada u ned. onda prij. ned. biva sajam.
- Temerin** (Bačka) 25, febr. 5, maja 4, sept. i 22, novembra. Ako dat. ne pada na ned. onda prijašnje ned. biva sajam.
- Titel* (Bačka) 6, apr. 22, avg. i 20, okt. prid datum u nedilju.

Kako se danas kupuju glazbala? Uslijed medjunarodne labavosti valuta može se glazbeni instrumenat dandanas slučajno vrlo znatno preplatiti, ako se kupuje jednostavno po cijeni navedenoj u oglasima, pošto se cijene mogu takorekući preko noći znatno sniziti. Najsigurniji je čovjek, ako kupuje tek nakon što je zatražio zadnji novi katalog od tvornice glazbenih instrumenata Meinel & Herold (jugosl. prodajna centrala u Mariboru br 251.) koji sadržaje uvijek **zadnju najjeftiniju cijenu** za kvalitativno zaista dobre glazbene instrumente. Pošto svaki čitaoc ovog kalendara dobije na zahtjev **posve besplatno** taj najnoviji katalog, to se c. čitatelji lako mogu očuvati od preplaćivanja.

Tomaševac (Banat) 1, aprila, 2, avg. 5, novembra.

Torda (Banat) 29, juna i 1, nov.

Torža (Bačka) 11, juna i 2, oktobra.

Tovariševo 1, aprila, 1, juna i 1, novembra,

Turija 22, apr. 13, avg. i 25, oktobra.

Uljma 1, marta, 15, maja, 15, avg. i 15, decembra.

Uzdin 10, maja, 12, septembra.

Vel-Gaj (Banat) 1, maja i 7, nov.

Vel-Bečkerek (Banat) 1, marta, 25, maja, 17, avg. 12, okt. 23, nov. prid datum u četvrtak, petak, subotu i nedilju. Prva dva dana za marvu, svinje, koze i ovce, druga dva dana za konje i robu biva sajam.

Vel-Keča (Banat) 5, maja i 26, oktobra.

Vel-Kikinda (Banat) 25, februara 24, aprila, 24, juna, 20, sept. i 1, dec. prid datum u četvrtak, petak i subotu marveni, u ned. robni sajam biva.

Vel-Žan (Banat) u ned. prid Đurđevo, u prvu ned. septembra.

Vranjevo 13, maja, 13, jula i 30, okt. prid dat. u nedilju.

Vršac prid Marin u ned. po srps. kal. prid Cvjetnicu, u ned. prve ned. avgusta, po srpskom kal. prid. sv. Luku u ned. ili posljednje ned. okt. Sajam se počima u petak a u poned. svršava, prva dva dana marveni, zadnja dva dana robni sajam.

Zmajevac (Baranja) 14, febr. 4, apr. 6, jula, 26, okt. tih ned. u poned.

Žabalj 15, aprila, 20, juna i 29, septembra. Ako ne pada u nedilju ili ponediljak, onda u prijašnju nedilju i ponediljak biva sajam.

Imaš li boli u licu?
U čitavom tijelu?

UPOTREBI ELSAFLUID!

Trebaš li mazilo
koje krijepi i jača?

UPOTREBI ELSAFLUID!

Muči li te glavobolja?
Zubobolja? Trganje?

UPOTREBI ELSAFLUID!

Želiš li najbolje za njegu
zubi, kože, glave?

UPOTREBI ELSAFLUID!

Jesi li odviše osjetljiv
na hladni uzduh?

UPOTREBI ELSAFLUID!

Želiš li dobro domaće i
kozmetičko sredstvo?

UPOTREBI ELSAFLUID!

Fellerov pravi Elsa-Fluid kudikamo je jači, izdašniji i boljega djelovanja nego francuska rakija. Nekoliko je kapi dostatno da ti rekneš:

„To je najbolje, što sam ikada kušao!“

Traži Elsafluid u svim zasjecajućim radnjama, ali traži samo pravi Elsafluid ljekarnika Fellerera. Pokusna boca 6 Din., dvostruka boca 9 Din., ili velika specijalna boca 26 Din. Poštom dolazi jeftinije ako se što više naruči najjedamputa, jer 1 paket sa 9 pokusnih ili 6 dvostrukih ili 2 specijalne boce već zajedno sa pakovanjem i poštarinom stoji samo Din. 58—, dva takova paketa samo Din. 102—, šest takovih paketa samo 250— Din. (umjesto 6-puta 58— Din.)

KAŠALJ I SMETNJE KOD DISANJA

mogu da postanu preteče teških plućnih bolesti, ako se zanemaruju. Zato dobro čine oni, koji se uporabom pravog Zagorskog soka „Elsa“ za prsa i protiv kašlja od ljekarnika Fellerera zaštićuju, naročito u promjenljivim danima proljeća i jeseni, koji su za pluća i disaće organe toliko opasni. Slabunjave osobe i djeca morali bi ga uzimali svaki dan, jer je pored ugodnog teka i tako hraniv, da korisno upliviše na tjelesnu snagu i otpornost. 2 flaše Din. 50—, 4 flaše Din. 92— već sa pakovanjem i poštarinom.

Za želudac i probavu. Fellerove Elsapilule jačaju želudac i čisteći tijelo, čiste ujedno i krv. — 6 škatulja Din. 18— ako se šalje sa Elsafluidom.

Sve narudžbe adresirajte tačno na ljekarnika
EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA br. 84.
Savska banov.

Odobreno od Minist. soc. pol. i nar. zdravlja
Sp. br. 509, od 24. III. 1932.

(U Hrvatskoj i Slavoniji).

Andrijevi 5, svibnja, 28, kolov.
Babina greda 21, trav. i 7, kolov.
 marveni, 23, trav. i 10. kolov.
 robeni, 24, lip. 15, stud.

Bapska-Novak 20, travnja prvi i
 treći dan po Tijelovu, 6, 7. i
 8, rujna.

Bakar 13, do 15, srpnja, 1, i
 30, stud.

Bizovac 10, siječnja, 19, ožujka,
 1, lipnja, i 20, rujna.

Bjelovar 17, travnja 19, svibnja,
 17, rujna, 20, listopada.

Bosiljevo 19, ožujka, utorak po
 Uskrsu, utorak po Spasovu,
 ponedjeljak po Vidovu, 26, srp.
 24, kol. 14, rujna, i 15, listop.

Brod-Moravice 25, ožuj 10, svib.
 16, kol. 15. stud. marveni.

Brod na Kupi 19. ožujka i 23, trav.

Brod na Savi tri dana prid pra-
 vosl. Blagovijest marveni, (1
 dan), a na samu pravosl. Bla-
 govijest robeni, tri dana prid
 Sv. Trojstvo marveni (1 dan),
 a na samo Sv. Trojstvo robeni
 tri dana prid Porcijunkulu
 marveni (1 dan), a 2, kolov.
 robeni. 22, stud. marveni, 25,
 stud. robeni.

Brod na Sutli 24, velj. 22, ožuj.
 19, trav. 17, svib. 25, lip. 13,
 srpnja, 24, kolov. 14, rujna i
 30, stud.

Bršadin 10, travnja, 18, srpnja i
 21, stud.

Cernik (kot. N. Gradiška) godi-
 dišnji na dan sv. Linarte, prva
 nedilja po rim. kat. Spasovu,
 29, lipnja i 6, stud

Crikvenica 15, siječ 15, kolov.
 i prvu nedilju po Uskrsu.

Čazma 8, ožuj, 20, trav 23, srp.
 8, kol, prvoga ponediljka po-
 slije sv. Triju kralja, prvog u-
 torka po Duhovima, prvog po-
 nediljka po sv. Kati, 23, list.

Čepin 8, trav. na drugi dan Du-
 hova i 11, stud. marveni, a
 robeni na Duhove i 21, stud.
 9, rujna.

Dalj 5, svib. 30, listop. 14, velj.

Daruvar u subotu pred pravosl.
 Bijelu nedilju, 1, trav. u su-
 botu po pravosl. Spasovu, 27,
 lip. 26. srp. 11, kolov. u po-
 nedjeljak po rimo kat. Maloj
 Gospi, 31, listop.

Donja Stubica u subotu prid po-
 kladama u subotu prid prvom
 kvatrenom ned. u subotu prid
 Cvjetnicom, u subotu prid dru-
 gom kvatrenom nediljom, na
 dan poslije Petova, na dan
 sv. Lovrinca, u subotu prid
 anđeoskom nediljom u su-
 botu prid trećom kvatrenom
 nediljom, u subotu prid Tere-
 zijom, u subotu prid ad-
 ventskom nediljom, u subotu
 prid četvrtom kvatrenom ne-
 diljom.

Donji Miholjac tri dana prije sv.

Obmana i istina. Kada jedna dobra stvar u najširim slojevima naroda sve do najviših krugova naidje na odobravanje, naskoro se nadju zavidnici, koji sa sličnom stvarju pokušavaju sreću. Tako se pokušava oponašati i opće obljubljeni, iz ljekovitog alpskog bilja izradjeni „Planinka-čaj“, nu svi oni, koji su se uvjerali o vanredno dobrom djelovanju „Planinka-čaja“ kod svih smetnja probave te kod mnogobrojnih bolesti, koje nastaju uslijed nepravilnog kolanja krvi, kao i uslijed poremećenog rada želuca, crijeva, jetara, slezine i bubrega, ne daju se zavesti, nego kupuju za 20 Din. u apotekama i drogerijama samo pravi „Planinka-čaj-Bahovec“ u čvrsto zatvorenim plombiranim velikim paketima iz apoteke Mr. L. Bahovec u Ljubljani, koja na zahtjev svakomu čitatelju ovog kalendara besplatno šalje knjižicu vrlo poučnu za bolesnike kao i za zdrave, te koja ih zaštićuje od zamjenjivanja.

**Ako niste svirač,
Vi ćete svirati!**

Sve to ovisi o čvrstoj volji
te o dobrom glazbalu,
jer talenta za sviranje
skoro svatko imade!

**Ako jeste svirač,
bolje ćete svirati!**

Otkada se kod nas nalazi prod. podr. velike svjetske tvornice glazbala Meinel & Herold iz Klingenthala u Njemačkoj, i mi možemo zaista dobro glazbalo uz vrlo nisku cijenu nabaviti, budući kupujemo **Izravno iz tvornice** odn. tvorničkoga skladišta.

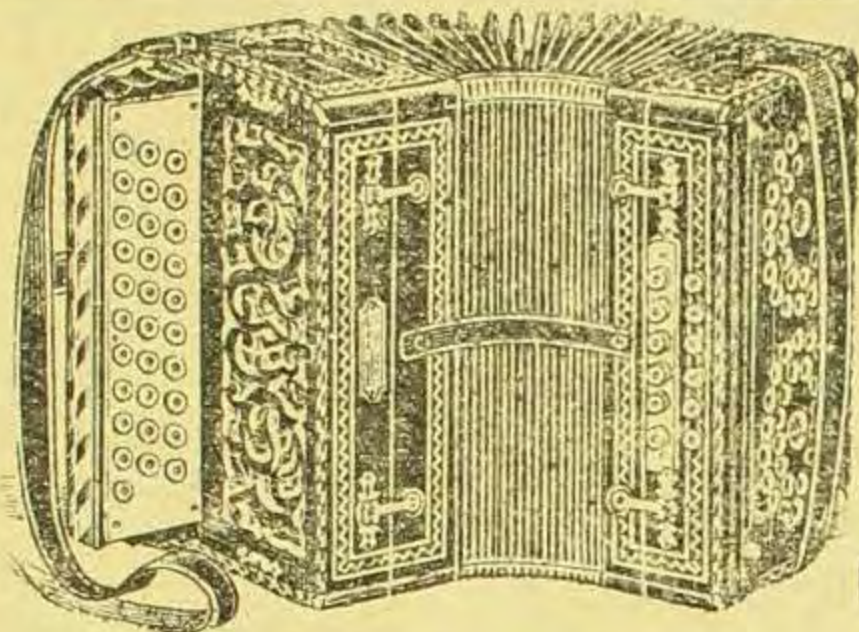
Najjeftinije se kupuje sada

ako se prije kupnje zatraži besplatni katalog, jer cijene se katkada mijenjaju, dok se u **novom katalogu** uvijek nadju **zadnje najniže cijene!**

Gitare vrlo jeftino.

Mandoline u velikom izboru.

Ručne harmonike jedno-i više redne u svim cijenama njemačke, bečke i t. d.

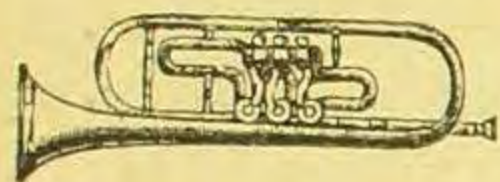
Violine i gudala odličan izbor.

Saksofoni moderne izvedbe.

Klarineti savršene izradbe.

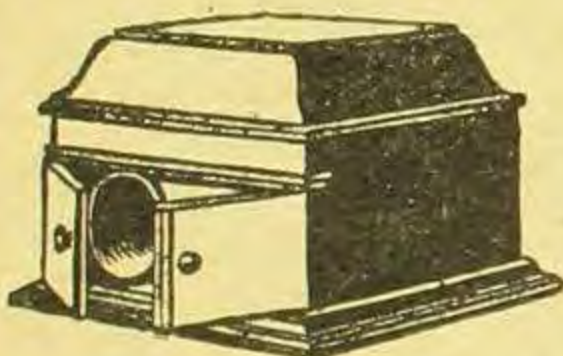
Trube prvorazredne.

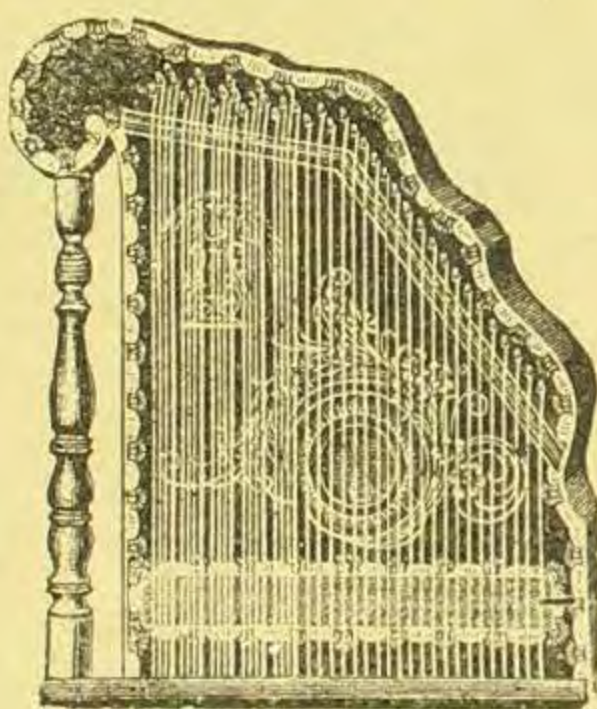
Puhalački akordeoni vrlo lijepo opremljeni.

Usne harmonike vrlo jeftine.

Gramofoni vanredno jeftino.

Klavirske citre.

Kromatične i klavirske harmonike proizvodi svjetskoga glasa.

Tamburice uz najniže cijene.

Svako glazbalo šaljemo 8 DANA NA OGLED! Ako ne odgovara, može se izmjeniti.

Naš veliki ilustrirani cjenik dobijete

potpuno besplatno!

treba samo da ga karticom zatražite
Pišite odmah na:

Za svako glazbalo pružamo

potpuno jamstvo!

u jednoj godini preko **120.000** glazbala
prodano.

MEINEL & HEROLD tvornica glazbenih instrumenata i harmonika
prodajna podružnica **MARIBOR broj 251.**

Svaki čitatelj našega kalendara besplatno dobije poučnu knjižicu: „KAKO POSTAJEM DOBAR SVIRAČ”.
Svatko sam može da nauči svirati!

Najveća otpremna kuća glazbenih instrumenata u Jugoslaviji! Zahitjevaite besplatni cjenik!

- Valenta, tri dana prije Cvjetne nedilje. Četvrtak onoga tjedna, u kojoj pada dan sv. Kilijana, tri dana prije sv. Mihajla. t. j. 26. ruj. marveni sajmovi. *Đakovo* 20, 21 i 22, siječnja, 24, srp. 26, 27 i 28, list. Mjesečni svakog prvog u mjesecu, a ako prvi pada u nedilju ili blagdan, sajam se drži sljedeći dan.
- Erdevik* 7, 8 i 9. travnja 7 i 8, lipnja, 27, 28 i 29, rujna 27, i 28, listopada.
- Feričanci* 18 i 19 ožujka, 5. dana prije Duhova, na duhovsku nedilju, 19. kolov. prva nedilja iza sv. Stjepana kralja, 27, listop. 1, stud.
- Garešnica* 3, srpnja (na Martinje) na trojački rim. kat. utorak, u ponediljak po anđeoskoj nedilji, 28, listopada.
- Golubinci* 20, svib. 6, rujna i 23, listopada.
- Grubišnopolje* 20, ožujka 4, list. osmi dan po rimo kat. Spasovu, 10. travnja i na dan poslije Imena Marijina u rujnu, 15, prosinca marveni.
- Ilok* 20, travnja, 13. lip. 2, kol. 23, listopada.
- Indija* 16, velj. 22, 23, i 24, trav. 1, 2, i 3, lipnja, 19, kolov. 26, 27, i 28, rujna, 17, 18 i 19, prosinca.
- Irig* dva dana prije pravosl. Teo-
- dora, u petak prije pravosl. Duhova, 26, 27, 28, kol.
- Ivanić-Grad* 7, sij. 15. velj. 12, ožuj. 24, trav. 15, svib. 30, lip. 12, srp. 29. kol. 22, rujna 4, list. 6, stud. i 21, prosinca. Ako sajam pada u nedilju ili na državni blagdan, onda se drži slideći dan.
- Ivankovo* 14, velj. 10, lip. 14, rujna i 11, studenoga.
- Jasenovački Jablanac* 2, kolov. robom.
- Jastrebarsku* 7, siječ. utorak poslije Duhova, ponediljak po Škapularu, 9, rujna i 7. pros.
- Karlovac* na Miholjice, na Vido-vo 15, lipnja na Jakovo 25, srpnja na Miholje, 29, rujna na Tominje 21, prosinca.
- Klenak* drugi i treći dan pravosl. Uskrsa, drugi i treći dan pravosl. Duhova, na pravoslavni Petrov dan 12, lipnja.
- Koprivnica* 3, veljače (na sv. Blaža), 27, ožujka (prvi djelatni dan iza Blagovijesti), 4, svibnja (na sv. Florijana), 2, srpnja (na sv. Mariju), 28, list. (na Šimunovo), 7, prosinca (prvi djelatni dan iza svetog Nikole).
- Kostajnica* 19, ožujka, 26, srpnja, 21, rujna i 21, studenoga.
- Krapina* 3, veljače, 19, ožujka, 15, i 16, svib. 27, lipnja, ponediljak po Škapularu, ponediljak po Preobraženju, pone-

Znakovi slabosti i nedovoljnog kolanja krvi ako se pokazuju na čovjeku, ako su oslabili živci i mišićje, mnogo se hvale trljanja sa Fellerovim Elsafluidom. Kod reumatičnih bolova, nahlada, za masažu, kod trganja u zglobovima, bolova u križima, licu te u cijelom tijelu, rado ga drže stalno u kući. Kad je čovjek duševno i tjelesno umoran, onda nekoliko kapljica miomirisnog Elsafluida osvježuje i okrjepljuje. Rabi se već preko 36 godina kao pouzdano kućno sredstvo. Dobiva se u apotekama i zasjecajućim trgovinama po 6 Din. 9. Din. i 26 Din. Poštom najmanje 1 paket (9 probnih ili 6 dvostrukih ili 2 velike spec. boce) 58 Din. dva takova paketa 102 Din. kod ljekarnika Eugen V. Feller, Stubica Donja br. 84 (Savska ban)

diljak po Imenu Marije, na Miholje, na Martinje, na Nikolinje.

Križevci 20, siječnja, (Fabijanovo) 14, veljače, (Valentinovo), u ponedjeljak po Cvjetnici, 3, svibnja, (Križevo), trojački utorak, 27, lipnja (Ladislavovo), 18, srpnja (dan po Aleksiju) 2, kolovoza (Porciunkula), 28, kolov. (Augustinovo), 14, rujna (jesensko Križevo), 18, listopada (Lukovo), 11, studenoga (Martinje), 29, studenoga i ponedjeljak prije Božića.

Kukujevci dva dana prije svetog Trojstva i na sv. Trojstvo, 20, srpnja, 16, listopada.

Kutina 4, svibnja, prvu srijedu po sv. Petru i Pavlu i prvu srijedu po sv. Klari.

Lačarak 24, i 25, srpnja.

Lepoglava 26, ožujka. 14, list.

Ličko Petrovo selo 13, srpnja.
Lipik Buč 2, veljače, 6, svibnja 4, listopada.

Lipovljani 19, ožujka, 25, travnja, (marvom), 8, lipnja 20, srpnja, 30, kolovoza (marvom), 15, listopada i 8, prosinca.

Marija Bistrica u ponedjeljak po Đurđevu, u četvrtak po Bijeloj nedilji, na duhovski ponedjeljak, u ponedjeljak po Tijelovu, na dan lica Božjega, na dan iza Male Gospe, na dan poslije Sviju Svetih, u ponedjeljak po Katarini.

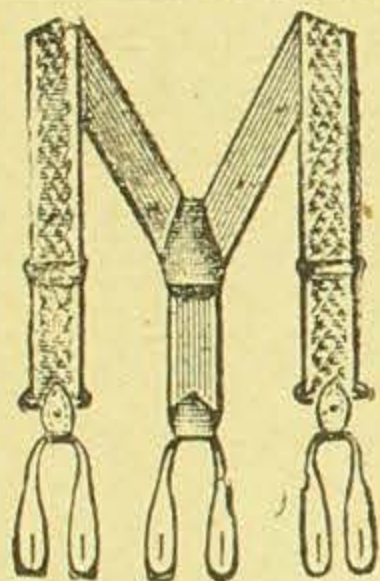
Mitrovica 20, 21 i 22, ožujka, 4, 5, 6, svibnja, 26, 27, lipnja, 31, srpnja, 1 i 2, kolovoza, 19, 20 i 21, rujna, 29, 30 i 31, listopada.

Morović 5 i 6. srpnja, 13, 14 i 15, kolovoza.

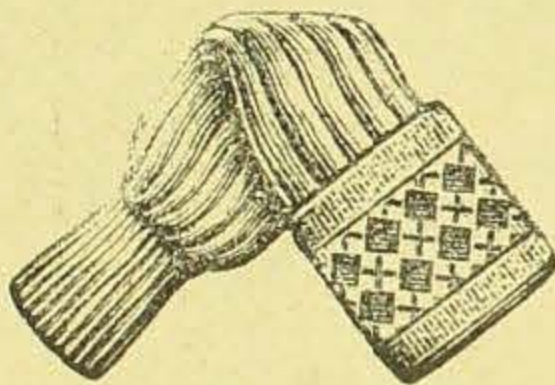
Našice 5 i 10, ožujka, 8 i 13,

Izvadak najnovijeg, bogato ilustriranog cenovnika:

VIŠE U CENOVNIKU!

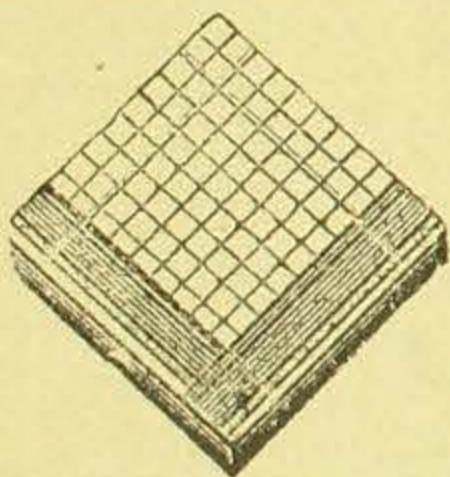
Din. 14, 18, 23.

Din. 16, 22, 35.

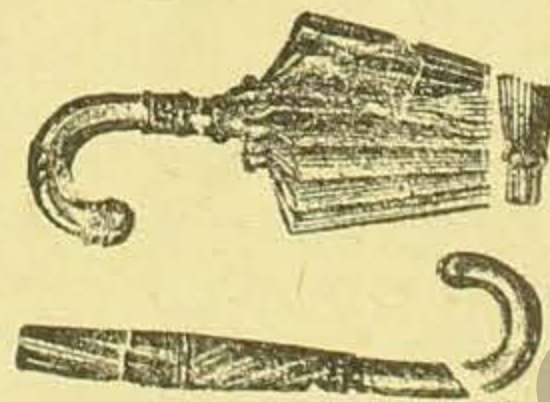
Din. 16, 20, 10, 14.

Din. 2'50, 3'—, 6'50.

Din. 27, 29, 33.

Din. 49, 57, 61

VIŠE U CENOVNIKU!

Tražite besplatni cenovnik u kojem ćete naći još mnogo drugih predmeta.

CENE VANREDNO NISKE!

IZBOR OGROMAN:

Tvornica rublja i odela

Trgovski Dom **STERMECKI**, Celje br. 258.

Neodgovarajuće se promeni ili vrati novac.

- lipnja, 10 i 15, kolovoza 25 i 30, studenoga.
- Nova Gradiška* 25, ožujka, 21, kolovoza, 1, studenoga, na pravosl. Duhove.
- Nova Pazova* 23, 24 i 25, ožuj.
- Novi Slankamen* 17, 18 i 19, ožujka, 16, 17 i 18, listopada.
- Novska* 20, siječnja, 25, ožujka, 15, lipnja, 28, listopada.
- Nuštar* 29, siječnja marveni 11, ožujka marveni, 19, travnja marveni u četvrt. prije rimo kat. Duhova, a na Duhove robeni, 23, srpnja marveni, a 26, srp. robeni 24, kolovoza marveni, 28, rujna i 4, stud. marveni.
- Osijek Fabijanski*, 16, i 17, siječnja, Đurđevski 22, 23, travnja, Erazmovski 31, svibnja i 1, lipnja, Ilijinski, 18, i 19, srpnja Lučinski 1, i 17, listopada, Katarinski 23, i 24, studenoga.
- Pakrac* 2, siječnja, drugi dan pravoslavnih Duhova, 2, kolovoza i 21, rujna.
- Petrinja* na Veliki Petak, na petak poslije Tijelova, 10, kolovoza i 21, prosinca.
- Petrovaradin* 24, veljače, 29, lipnja i 11, studenoga.
- Podravska Moslavina* 10, siječnja, 1, ožujka, tri dana prije Male Gospe i 18, listopada. Na ove dane obdržavaju se marveni sajmovi. a robom na Mladi Uskrs i Malu Gospu.
- Požega* u siječnju 8 dana pred Antunovo u koliko je taj dan nedilja, onda u ponedjeljak marvom, a na Antunovo 17, siječnja robom, u ponedjeljak pred Cvjetnicu marvom, a na Cvjetnicu robom, u ponedjeljak pred Duhove marvom, a na Duhove robom, 8 dana pred svetog Lovrinca u kolovozu marvom (u koliko je taj dan nedilja, onda u ponedjeljak), a na svetog Lovrinca robom, 8, dana pred Tereziju marvom (u koliko je taj dan nedilja, onda u ponedjeljak), a na svetu Tereziju 15, listopada robom.
- Ruma* 12, veljače, 23, travnja, 11, lipnja na pravosl. Petrov dan 10, srpnja, 10, listopada i 19, studenoga.
- Samobor* 14, veljače, 19, ožujka, na Veliki Petak, 22, svibnja, 28, srpnja, 10, kolovoza, 21, prosinca.
- Sesvete* (kot. Zagreb), 11. ožujka na Urbanovo 25, svibnja na Mariju Magdalenu 22, srpnja i 2, stud.
- Sisak* 3, svibnja na Spasovo, 14, rujna 19, studenoga.
- Slatina* 18 i 19, ožujka, 9, srpnja, 31, kolovoza, 16, prosinca marvom, 21, ožujka 12, srpnja, 1, rujna i 19, prosinca robom.

Savršena ženska ljepota ne može se postignuti u 3 dana, nego samo redovitom njegom kože, kose, usta i zubiju. U tu svrhu potrebno je, da se negujemo sistematski stalno sa jednim te istim medicinski pouzdanim sredstvima, jer sa vječitim mjenjanjem sredstava lako se podražavaju kožni organi. Zato dobro čine oni, koji ostaju kod medicinski pouzdanih Fellerovih Elsa-proizvoda: Fellerova kavkaska Elsa-pomada za zaštitu lica i kože. Fellerova jaka Elsa pomada za porast kose (2 lončića jedne pomade ili po 1 lončić obih pomada franko 40 Din), Fellerovi Elsa-sapuni zdravlja i ljepote (7 vrsti: ljiljanov-mlječni, krem-sapun, glicerinov, žumanjak, boraksov, katranov, te za brijanje) 5, komada raznih Elsa-sapuna franko 52 Din. Elsa-Schampoo, Elsadont-krema itd. Poštom šalje ljekarnik Eugen V. Feller, Stubica Donja br. 84. (Savska banov)

Srijemski Karlovci 2, 3 i 4, rujna
2, 3 i 4, prosinca.

Stara Gradiška 16, kolov. 29, rujna.

Stara Pazova 31, srpnja, 1 i 2, kolovoza, 30 i 31, listopada, i 1, studenoga.

Stari Mikanovci 1, travnja, 9, veljače, 20, svibnja, 21, rujna marveni.

Stari Slankamen 27, 28 i 29, lipnja.

Staro Topolje 30, lipnja marveni.

Sv. Ivan Zelina 26, ožujka na Veliki Četvrtak. dan po Spasovu, dan po Tijelovu, 25, lipnja, 27, srpnja, 14, kolovoza, 7, rujna i 20, studenoga.

Sveti Ivan Žabno 11, siječnja, 8, veljače, 1, ožujka, 15, travnja, 16, svibnja, 24, lipnja, 6, srpnja, 25, kolovoza, 23, rujna 11, listopada, 22, studenoga, 30, prosinca. Ako je koji od tih dana nedilja, sajam se drži u ponedjeljak

Šid 10, 11 i 12, veljače, 17, 18 i 19, ožujka, 30 i 31, listopada, 1, studenoga, 10, 11, 12 i 13, prosinca.

Širokopolje 12, ožujka, 28, rujna.

Tovarnik 25, ožujka, 15, lipnja, 22 i 23, kolovoza i 20, rujna,

Valpovo 21, veljače, 5, svibnja, 21, lipnja, 21, kolovoza i 5, prosinca marveni.

Varaždin 20, siječnja, 18, veljače, dan iza gluhe nedilje i 24, travnja đurđevski, na Bernardovo 20, svibnja, na Ivanje 24, lipnja, na Jakobovo, 25, srpnja, na Ljudevita Kralja 25, kolovoza, na Tomu Vilanskog 18, rujna, na Franju Borgia 10, listopada, na Mirkovo 6, studenoga, i na Tomaševo 21, pros.

Vinkovci 30 i 31, siječnja, 13, 14, 15 i 16, svibnja 3, 4, 5 i 6, kolovoza, 29, listopada.

Virje 20, siječnja, 4, travnja, 1,

ZAŠTO SU ZAGREBČANKE TAKO UKUSNO ODJEVENE?

Jer si tkanine za svoje haljine mogu nabaviti na mjestu gdje im ogroman izbor najmodernije robe stoji na raspolaganje.

Svakom čitatelju ovoga kalendara šaljemo na zahtjev

BESPLATNO UZORKE:

najnovijih tkanina, ženskih i muških štofova, sve vrsti svile, flanela i samta, platna svih vrsti i svih širina, poplina, batista za muško i žensko rublje.

Kad god Vam što treba, tražite dopisnicom,
mi Vam šaljemo odmah uzorke sa najjeftinijom cijenom.

Modna kuća „LA PARISIENNE“ Zagreb, Preradovićeve trg.

- svibnja 21, lipnja, 25, srpnja, 18, kolovoza, 21, rujna, 11, studenoga.
- Virovitica* 2, siječnja 24 i 29, ožujka 27, travnja.
- Vrpolje* 6, siječnja marveni i robeni, 11, veljače marveni i 14, veljače robeni, 24, lipnja robeni i marveni i 5, studenoga marveni i robeni.
- Vukovar* 1, ožujka, 29 i 30, travnja, 1, svibnja, 22, 23 i 24, lipnja, 13, 14, rujna, 13, 14, i 15, studenoga.
- Zabok* 23, veljače, 21, svibnja, 6, kolovoza 25, studenoga.
- Zagreb* Cvjetni u četvrtak prije Cvjetnice, Markovski 26, travnja 18, svibnja, 27, lipnja, Margaretski 13, srpnja, Kraljevski, 21, kolovoza, Šimunski, 28, listopada. Nikolinjski 9, prosinca
- Zemun* 11, 12 i 13, svibnja, 13, 14 i 15, kolovoza, 25, 26, i 27, rujna.
- Županja* 1, veljače, i 26, kolovoza marveni a 29, robeni.

(U Bosni i Hercegovini.)

- Banja Luka* na pravosl. Duhove i 7 i 8, studenoga.
- Bijeljina* za marvu 4, 5 i 6, svibnja, 6, 7 i 8, studenoga.
- Brčko* 24, lipnja i 4, listopada.
- Bihać* 22, do 28, srpnja.
- Bos. Brod* 20 i 21, srpnja, te 16 i 17, rujna.
- Bos. Gradiška* 20, rujna.
- Bos. Šamac* 29, lipnja, 18. listopada.
- Bugojno* 13, lipnja, 11, rujna, te glavni godišnji vašar 18 i 19, studenoga. Okolica Bugojna bogata je naročito u ovcama, koje se na ovim sajmovima prodaju radi priploda u druga mjesta.
- Derventa* 28, do 30, kolovoza, 18 i 19, listopada, za konje 25, i 26, ožujka.
- Doboj* 1, 2 i 3, kolovoza, 3, 4 i 5, listopada robeni i marveni a 19, prosinca samo marveni.
- Fojnica* na Duhove
- Jajce* 12, 13 i 14, listopada.
- Kozarac* 29, rujna.
- Livno* 24, do 29, lipnja, 1, studenoga i prva srijeda poslije Cvjetne nedilje.
- Ljubuški* 6, 8 i 9, prosinca.
- Maglaj* 21, 22 i 23, rujna.
- Prijedor* 2, do 5, kolovoza.
- Prnjavor* 18, do 20, kolovoza i 12 i 13, listopada.
- Sarajevo* na pravosl. Duhove.
- Travnik* 6, do 8. svibnja 29, i 30, rujna, i 1, listopada.
- Tuzla* veliki proljetni marveni 12, 13 i 14, lipnja, jesenski marveni 27, 28 i 29, rujna.
- Visoko* 20, 21, rujna i 1, listopada.
- Zvornik* 1, 2 i 3, kolovoza, 27, listopada.
- Zenica* 15, i 16, svibnja, 24 i 25, listopada.

(U Srbiji.)

Sve po grčkom kalendaru.

- U okrugu *crnorečkom*: Zaječar 1, maja, i 29, augusta.
- U okrugu *kragujevačkom*: Kragujevac 21, maja i 21, nov. Arandjelovac 23, jula, Topola 6. septembra, Rača, 20, jula i 14, oktobra.
- U okrugu *krajinskom*: Kladovo 15, augusta, Negotin 5, sept
- U okrugu *kruševačkom*: Aleksij

nac 29, juna i 14, oktobra, Deligrad 25, aprila i 1, avgusta. Kruševac 25, marta, 1, jula.

U okrugu *moravskom*: Jagodina na Spasovdan i 27, jula, Ču-prija 29, maja i 6, avgusta. Paračin 24, juna i 11, oktobra.

U okrugu *pirotskom*: Vlasotinci 14, oktobra. Pirot 20, marta i 25, avgusta.

U okrugu *podrinskom*: Loznica 15, juna i 15, avgusta, Mitro-vica 3, sept Šabac 23, aprila.

U okrugu *podunavskom*: V. Orašje 15, juna, Palanka 23, apr. i 24, septembra, Smederevo 24, juna.

U okrugu *požarevačkom*: Golubac 15, avgusta, Aleksandrovac 20,

jula, Požarevac na Petrovo i 14, oktobra.

U okrugu *rudničkom*: Kraljevo 20, jula i 24, septembra, Raška 15, aprila i 1, oktobra, Gor. Milanovac 9, maja i 6, oktobra, Čačak 1, maja i 29, avgusta.

U okrugu *timočkom*: Knjaževac 30, juna. Novi han 18, oktobra.

U okrugu *topličkom*: Prokuplje 9, maja i 23, septembra, Kuršumlija 24, aprila i 26, sept.

U okrugu *užičkom*: Ivanjica 1, maja i 29, septembra, Požega 29, juna i 6, septembra, Užica 27, aprila i 11, oktobra.

U okrugu *valjevskom*: Valjevo 30, jula i 20, septembra, Obrenovac 29, juna, 6, septembre.

U Nišu na Spasovo i 1, oktobra.

Stipan Mihalj

strojna stolarija

Subotica, IV., Zlatarićeva 22.

Prima

svakovrsne stolarske poslove.

IZRADBA IZVRSNA!

CIJENE JEFTINE!

Pokušajte da se uvjerite!

Kalman Prčić

obućar

Prima narudžbe

cipela i čizama

po

Najjeftinijoj cijeni!

SUBOTICA, V. Gajeva 52.

POMODNA MANUFAKTURNA TRGOVINA

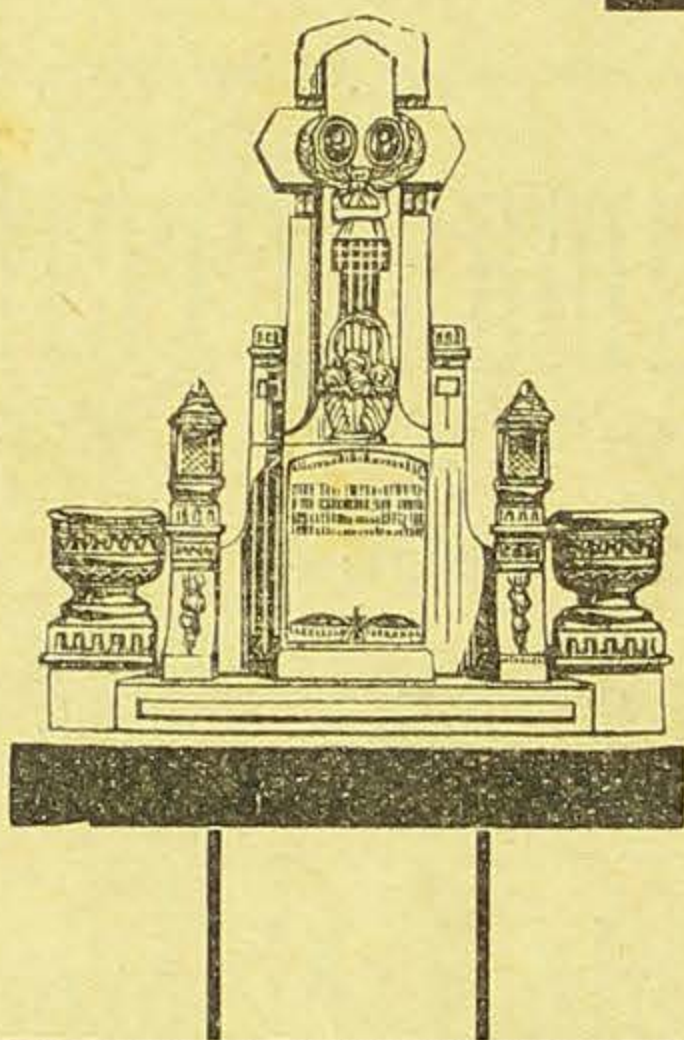
MARTINA VUKOVIĆ

SUBOTICA, JELAČIĆEVA UL. 13.

**Preporučuje svoje najnovije
ženske i muške štofove, kao i
sve vrste manufakturne robe**

PALATINUS IVAN

KAMENOREZAČKA RADNJA NA MAŠINSKI POGON
SUBOTICA.

Preporučuje vlastite izradbe
UMJETNIČKE NADGROBNE SPO-
MENIKE, KRIŽEVE, MRAMORNE
PLOČE I GRAĐEVINSKE POSLO-
VE; REZANJE SLOVA I POZLA-
ĆIVANJE:

Sve uz najsolidnije cijene.

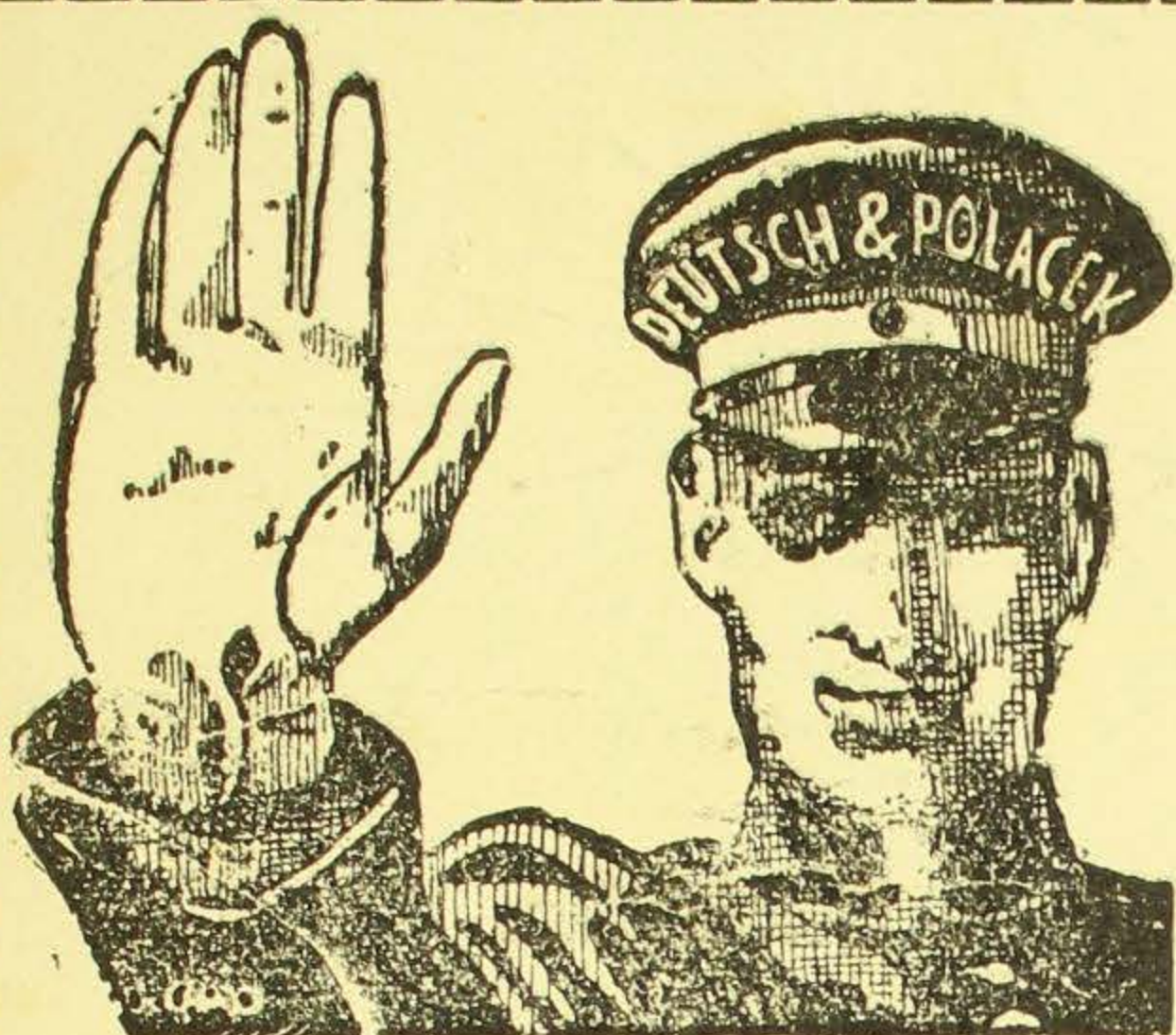
Trgovina: Jelačićeva ulica 9.
Radionica: Mađarska ulica 22.

Litografija i kartonaža

Ernesta Fišera

Subotica, Karadžićeva 26. Telefon 62.

Vrši sve litografske i kartonaške
poslove najljepše i najjeftinije. Relif.

Kupujte!

Gdje možete kupiti najljepše, najbolje u velikom izboru u svilama i štofovima, **damastima i platnu:**

samo kod nas.

Pomodna radnja

DEUTSCH & POLAČEK

Subotica
prije Pero Vujković

Sombor

Kula

KRALJ. JUGOSLAVIJA POVLAŠĆENA KNJIŽARA

„JEDINSTVO“

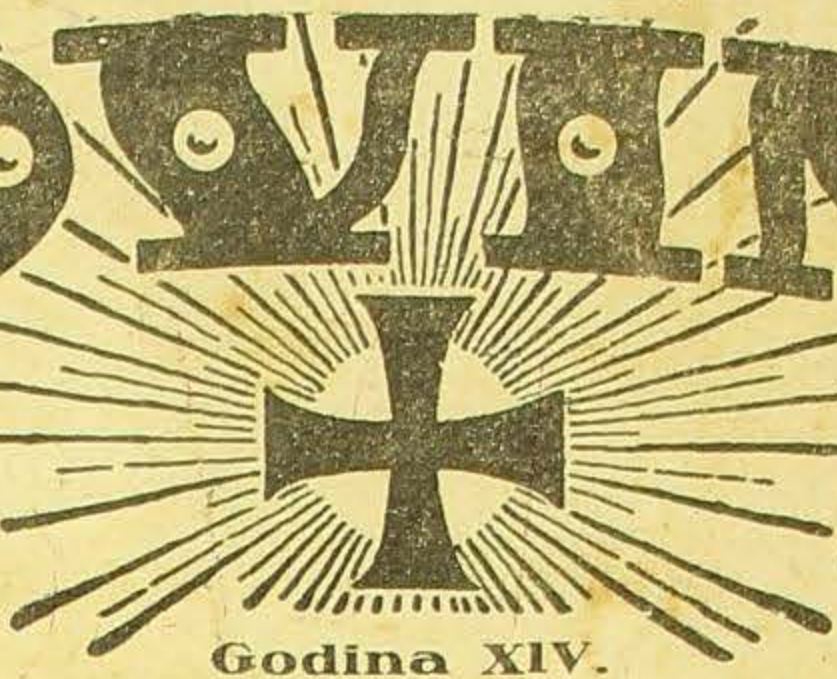
Knjižara
svih školskih učbenika
kao i knjiga zabavnih, pravnih i
poučnih, — domaće i strane literature.
Veliko stovarište svakovrsnog papira, kancelarijskog
i školskog pribora. Prodaje sviju vrsta pi-
saćih mašina i aparata za u-
množavanje kao i pri-
bora za iste.

TELEFON BROJ: 7-44.

SUBOTICA

KARABORĐEV TRG 9.

SUBOTIČKE NOVINE

Izlaze po prigodi
Uredništvo i uprava je u Subotici
Harambašićeva ul. 7.

Pojedini broj 1 Dinar.
Pretplata na godinu 1 D. od broja.
Za inozemstvo dvostruko.

Godina XIV.

Izdavač i odgovorni urednik: **BLAŠKO RAJIĆ** Beogradski put 52.

Važnost štampe.

Mora da je od velike važnosti kad se svi za nju otimaju i hoće, da pomoću nje zavladaju svijetom, što je gotovo protivnicima kršćanstva Isusovog i uspjelo. Ta je stvar nastala preko 500 g. kako je katolik Ivan Gutenberg kao neumrlu slavu divnim izumom izumio je kako da se tiskaju knjige. Kršćanin je bio veliki izumitelj, ali drugi nam preoteše ovo blago i služe se njime da naškode kršćanstvu, pa i svakoj drugoj vjeri. Mi kršćani, da pravo kažem, još nismo shvatili, pa i sada ne shvaćamo pravo vrijednost i silu štampe. S pravom zato veli blagopokojni Papa Pijo X.: „Još uvijek neki ne poimaju zamašitost štampe“. No, ne samo to, ne samo neki, nego mnogi, da premnogine razumiju vrijednost i silu štampe. I najvjerniji kršćanin pa i mnogi od naših vođa ne razumiju pravo doba u kojem žive. Pa kako se inače može protumačiti ona silna zaostalost u štampi. Naše „Subotičke Novine“ su zato najizrazitiji primjer za Bunjevce i Šokce. Štampa, koju podržavaju Bunjevci i Šokci ne bi odgovarala ni potrebama onoga vijeka, u kojem je štampa izumljena, a nekmoli da-

našnjoj dobi. Slušao sam u svoje vrijeme predavanje jednog uglednog burgenslandskog Hrvata, koji je u svojem predavanju spomeno i štampu kao najbolje i najjače sredstvo za čuvanje vjere i širenje narodne i staleške svijesti. Kao usput, rekao je da njihove „Novine“ imaju samo 40000 četirideset hiljada pretplatnika, ali oni nisu tim bliže štale. Uzmi-
mo sad još i to na um, da u Hrvatskoj ima samo (40000) četrdeset hiljada Hrvata, a imaju i drugih listova. Kasnije sam uporedio ove izjave sa stanjem Bunjevaca i Šokaca, kojih ima oko 200000. I dok sam se divio njihovoj marljivosti i požrtvovnosti gotovo sam se stidio svojih Bunjevaca i Šokaca. Mi bismo se svi morali stiditi s nehaja za svoju katoličku narodnu štampu. Mi još uvijek spavamo tvrdim snom i nikako da se probudimo. Ta vrijeme je već, dokle ćemo drijemati! Neprijatelj je već pred vratima i udara, da mu se otvori. Probuditi će nas on, ako se sami ne probudimo, ali onda . . . ? Onda će tek biti jao i pomagaj! Stoga na posao, ne oklijevajmo! Svud i svagdje širimo naše „Subotičke Novine“ i kalendar „Subotičku Danicu“.